

LIMBA ȘI LITERATŪRA ROMÂNĂ

AUXILIAR PENTRU CLASA A IX-A
structurat
pe modelul **E.R.R.**

Adrian Nicolae Romonți (coord.)
Ionela Stan-Bilegan
Silvana Bicăzan
Teodora Popescu

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Auxiliar pentru clasa a IX-a

Adrian Nicolae Romonți (coord.)

Ionela Stan-Bilegan

Silvana Bicăzan

Teodora Popescu

Editura DELFIN

2014

Lucrarea este realizată în conformitate cu programa școlară în vigoare.

Consilier editorial: Dr. Clementina Ivan-Ungureanu

Coperta colecției: Miluță Fluieraș

Redactare: Nelia Maczo

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Limba și literatura română : auxiliar pentru clasa a IX-a /

Adrian Nicolae Romoņi (coord.), Ionela Stan-Bilegan,
Silvana Bicazan, Teodora Popescu. - București : Delfin,
2014

ISBN 978-606-8561-39-4

I. Romoņi, Adrian Nicolae (coord.)

II. Stan-Bilegan, Ionela

III. Bicazan, Silvana

IV. Popescu, Teodora

811.135.1(075.35)

821.135.1.09(075.35)

Editura Delfin, București

Contact tel.: 0766 222 021

Comenzi și distribuție la tel.: 021 627 37 20

E-mail: contact@edituradelfin.ro

www.edituradelfin.ro

Copyright © Editura Delfin, 2014

Toate drepturile asupra acestei cărți aparțin editurii Delfin. Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este interzisă fără acordul prealabil scris al Editurii Delfin.

CUVÂNT ÎNAINTE	5
Introducere	6
Recapitulare (I, II, III)	8
TEST ÎNȚIAL	14
UNITATEA 1 – JOC ȘI JOACĂ	16
1-2. Dan Norea, <i>Facerea lumii</i> (Înțelegerea textului • Interpretarea textului)	16
3. Nina Cassian, <i>Balada</i> (Configurarea temei)	20
4. Emil Brumaru, <i>Puck</i> (Înțelegerea textului)	22
5-6. Ion Barbu, <i>După melci</i> (Înțelegerea textului • Interpretarea textului)	24
7. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Derivarea și schimbarea valorii gramaticale	28
8-13. Italo Calvino, <i>Baronul din copaci</i> (Înțelegerea textului • Descrierea literară – tabloul • Interpretarea textului • Caracterizarea personajului)	30
14. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Stilul direct • Stilul indirect • Monologul	42
17-18. J.W. Goethe, <i>Poezie și adevăr</i> (Înțelegerea textului • Interpretarea textului)	48
19. Literatura și celelalte arte • Limbajul artelor (Baletul)	52
20-21. Mihail Sebastian, <i>Jocul de-a vacanța</i> (Înțelegerea textului • Interpretarea textului)	54
22-23. Textul nonliterar (Înțelegerea textului • Interpretarea textului)	58
24-25. Eseul liber (Înțelegerea textului • Interpretarea textului)	62
26-27. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Relații semantice: sinonimia, antonimia, omonimia, polisemia • Erori semantice: paronimia, pleonasmul	66
JURNAL DE ÎNVĂȚARE • TEST DE EVALUARE	70
UNITATEA 2 – ȘCOALA	72
1. François Rabelais, <i>Gargantua și Pantagruel</i> (Înțelegerea textului)	72
2. Francis Bacon, <i>Despre învățatură</i> • Textul argumentativ (I)	74
3-4. Ion Creangă, <i>Amintiri din copilărie</i> • Textul narativ (Înțelegerea textului • Oralitatea) ..	76
5. Marin Preda, <i>Viața ca o pradă</i> • Textul narativ (Caracterizare de personaj)	80
6-8. Mircea Eliade, <i>Corigență</i> (Literatura de graniță • Interpretarea textului • Textul memorialistic)	82
9. Textul argumentativ (II)	88
10-11. George Bacovia, <i>Liceu</i> • Textul liric (Funcțiile limbajului)	90
12-13. I.L. Caragiale, <i>Un pedagog de școală nouă</i> • Textul narativ (Funcțiile limbajului • Interpretarea textului)	94
14. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Exerciții de ortografie	98
15. Margareta Dincă, <i>Adolescenți într-o societate în schimbare</i> • Textul nonliterar	100
16-18. RECAPITULARE SEMESTRIALĂ (Franz Kafka, <i>Metamorfoza</i> • Ileana Mălăncioiu, <i>Joc</i> • Mihail Sebastian, <i>Steaua fără nume</i>)	102
19. TEZĂ semestrul I	108
20-22. Literatura și cinematografia (Limbaj literar/ limbaj cinematografic • Concepte specifice cinematografiei)	110
JURNAL DE ÎNVĂȚARE • TEST DE EVALUARE	116
UNITATEA 3 – IUBIREA	118
1-2. Platon, <i>Banchetul</i> (Înțelegerea textului • Analiză și interpretare)	118
3-4. Liviu Rebreanu, <i>Adam și Eva</i> (Înțelegerea textului • Configurarea temei)	122
5. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Exprimarea orală – Monologul	126
6-7. <i>Tristan și Isolda</i> (Înțelegerea textului • Configurarea temei)	128
8. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă	132
9-12. G. Călinescu, <i>Cartea nunții</i> (Înțelegerea textului • Portretul literar • Analiză și interpretare) ...	134
13. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Eseul	142

14-15. Mihai Eminescu, <i>Sonet</i> & William Shakespeare, <i>Sonetul XLIII</i> (Înțelegerea textului • Configurarea temei)	144
16-17. Marin Sorescu, <i>Poveste</i> (Înțelegerea textului • Analiză și interpretare)	148
18-19. Ficțiune și realitate (Stilul epistolar • Corespondența privată)	152
20. Iv cel Naiv, <i>ortografia iubirii</i> (Înțelegerea și interpretarea textului)	156
21. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Semnele de ortografie și de punctuație	158
22. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Rolul semnelor de ortografie și de punctuație	160
23-25. Carlo Goldoni, <i>Hangița</i> (Înțelegerea textului • Analiză și interpretare • Portretul literar)	162
26. Literatura și arta plastică	168
JURNAL DE ÎNVĂȚARE • TEST DE EVALUARE	170
UNITATEA 4 – AVENTURĂ/ CĂLĂTORIE	172
1-2. Hermann Hesse, <i>Siddharta</i> • Textul narativ (Înțelegerea textului • Portretul)	172
3. Mircea Eliade, <i>Jurnal de vacanță</i> • Ficțiune și realitate (Jurnalul de călătorie)	176
4. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Interpretarea sensului cuvintelor în context	178
5-6. Ion Minulescu, <i>Cântec de drum</i> • Textul liric (Înțelegerea textului • Interpretarea textului) ..	180
7. Mircea Eliade, <i>Jurnal de vacanță</i> • Limbă și comunicare	184
8. Textul nonficțional • Articolul de ziar/ revistă	186
9. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Exerciții de vocabular	188
10-12. Vasile Alecsandri, <i>Cucoana Chirița în balon</i> • Textul dramatic (Înțelegerea textului • Interpretarea textului • Caracterizare de personaje)	190
13. Amintiri din călătorie • Textul nonliterar (Articolul)	196
14-16. Charles Baudelaire, <i>Călătoria</i> • Textul liric (Înțelegerea textului • Interpretarea textului • Procedee artistice)	198
17. Anne Frank, <i>Jurnalul Annei Frank</i> • Ficțiune și realitate (Jurnalul personal)	204
18. Hermann Hesse, <i>Siddharta</i> • Structuri argumentative	206
19. Textul nonficțional • Știrea	208
20-21. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Exerciții de ortografie și punctuație • Exerciții de vocabular ..	210
22-23. Literatura și alte arte • Limbajul artelor	214
JURNAL DE ÎNVĂȚARE • TEST DE EVALUARE	218
UNITATEA 5 – PERSONALITĂȚI, MODELE, EXEMPLE	220
1-3. Peter Neagoe, <i>Sfântul din Montparnasse</i> (Înțelegerea textului • Configurarea temei • Portretul literar)	220
4. Ficțiune și realitate • <i>Jurnalul</i>	226
5. George Călinescu, <i>Istoria literaturii</i> • Ficțiune și realitate	228
6. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Arhaisme și regionalisme	230
7-8. I.L. Caragiale, <i>În Nirvana</i> (Înțelegerea textului • Portretul literar)	232
9-10. Ficțiune și realitate • Corespondența oficială • Articolul	236
11-12. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Discursul oratoric	240
13. Ficțiune și realitate • Interviu	244
14. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Textul juridico-administrativ • CV-ul	246
15-16. Eugen Ionescu, <i>Regele moare</i> (Înțelegerea textului • Analiză și interpretare).....	248
17. LIMBĂ ȘI COMUNICARE • Dialogul	252
18-19. Literatura și celelalte arte	254
JURNAL DE ÎNVĂȚARE • TEST DE EVALUARE	258
RECAPITULĂRI SEMESTRIALE & FINALE	260

Dragi elevi, stimați colegi/ profesori,

Limba și literatura română. Auxiliar pentru clasa a IX-a se dorește a fi un instrument de lucru necesar și util pentru eficientizarea aplicării conținuturilor programei școlare în vigoare, printr-un parcurs didactic adaptat la specificul fiecărui elev. Prezentul auxiliar orientează studiul limbii și al literaturii române înspre aprofundarea tehnicilor de comprehensiune și de interpretare a textelor literare, scopul fiind acela de a forma un cititor independent, autonom și critic, care să formuleze opinii personale argumentate prin utilizarea corectă a limbii române în diverse contexte de comunicare. Toate conținuturile și activitățile propuse de acest instrument didactic sunt focalizate pe formarea competențelor generale prevăzute de programa școlară.

Conținuturile sunt structurate în cinci unități tematice, în cadrul fiecărei unități regăsindu-se atât propuneri de activități didactice puse în slujba actului de predare/ învățare, cât și modele de teste predictive, teste sumative sau evaluări finale. Lecțiile abordează atât elemente de limbă și de literatură română, cât și de comunicare, fiind structurate după modelul ERR, adică *evocare, realizarea sensului, reflecție*.

Etapă de evocare corespunde intrării în lecție și este intitulată *Pre-TEXT*. Aceasta presupune activarea cunoștințelor și deprinderilor elevilor necesare pentru o mai bună însușire a achizițiilor vizate de lecție, precum și crearea unei atmosfere propice momentului de predare/ introducere a noilor conținuturi. **Etapă de realizare a sensului** este marcată de titlul *Con-TEXT* și presupune lectura propriu-zisă a textului, prin care elevul intră în universul ficțional, continuând, în general, în mod firesc, activitățile din etapa de evocare. **Etapă de reflecție** este denumită sugestiv *Extra-TEXT* și propune exerciții prin intermediul cărora elevul reflectează la universul textului propus la etapa anterioară, trecând, totodată, înțelegerea universului textual spre realitate sau spre relația cu alte opere literare/ din alte arte. Accentul cade pe scrierea individuală, pe documentare și căutare de informații. În general, la această etapă de reflecție sunt propuse teme ce se pot realiza sub forma eseului, a dezbaterii, a discuției argumentative, a monologului sau a dialogului.

Auxiliarul cuprinde și propuneri de proiecte individuale și de grup, însoțite fiind de instrumente alternative de evaluare. Toate demersurile devin, astfel, modalități reale nu numai de formare și dezvoltare a competențelor, ci și de evaluare formativă a acestora, insistându-se pe procesul scrierii/ al redactării, pe procesul formării competențelor, permițând intervenția profesorului în timp real.

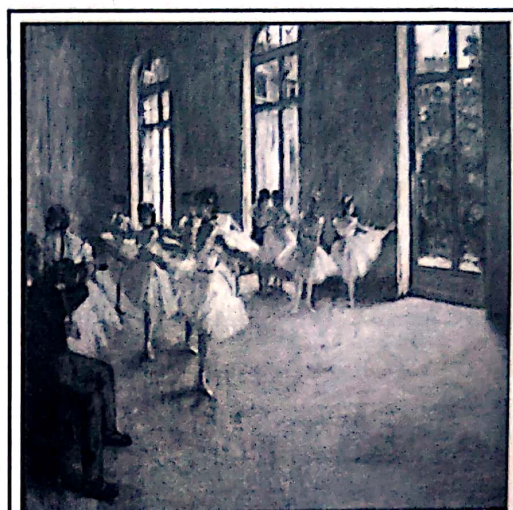
Prof. Adrian Nicolae Romonți,
coordonator

SĂ NE CUNOAȘTEM!

Eric-Emmanuel Schmitt, *Cea mai frumoasă carte din lume*

Pre-text

1. Așezați-vă în cerc. Fiecare elev răspunde oral, succint, la întrebarea: *Ce vă place mai mult la ora de limba și literatura română?*
2. Scrie-ți numele și răspunsul la întrebare pe o bucată de hârtie, pe care o vei prinde pe piept.
3. Profesorul pornește muzica. Dansând, caută-ți un partener care are pe bilețel același răspuns ca al tău sau un răspuns similar. Dansați împreună. Jocul se termină când toți elevii au parteneri.

Edgar Degas, *Probă de balet*

Con-text

Lucrează alături de partenerul tău! Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele următoare:

E greu de măsurat bucuria care încălzea inimile femeilor în cursul zilelor care au urmat. Prin mina aceea subțire le erau înapoiate inima, legătura cu lumea de dinainte, posibilitatea de a-și îmbrățișa copiii. Captivitatea devenea mai puțin apăsătoare. Vina de asemenea. Căci unele dintre ele se învinuiau că pusese rădăcina acțiunea politică înaintea vieții de familie; acum, când erau izolate în fundul unui gulag, nevoite să-și lase copiii în seama unei societăți pe care o detestaseră și împotriva căreia luptaseră, nu se puteau împiedica să-și regrete militanțismul, bănuind că fugiseră din fața datoriei lor și că se dovediseră a nu fi mame bune. Nu era oare mai bine, după modelul atâtor sovietici, să tacă și să se concentreze doar pe valorile familiale? Să-și salveze pielea lor și a membrilor familiei, în loc să lupte pentru a salva pielea întregii lumi?

Fiecare deținută avea la dispoziție mai multe foițe, dar nu exista decât un singur creion. După câteva întruniri căzură de acord că fiecare femeie va avea dreptul la trei foițe înainte de a lega ansamblul într-un caiet cusut care avea să iasă din gulag de îndată ce se va ivi ocazia. [...] cum să pui totul pe trei foițe... cum să scrii trei foițe esențiale, trei foițe testamentare care vor avea întipărit pe ele ce era mai însemnat din viața ta, care le vor transmite copiilor tăi sufletul tău, valorile lui și care le vor arăta pe veci de acum în colo care a fost sensul trecerii tale pe acest pământ? [...]

– Vreți să vedeți cea mai frumoasă carte din lume?

(Eric-Emmanuel Schmitt, *Cea mai frumoasă carte din lume*)

1. Folosind dicționarul, notează, pe caietul de clasă, explicația următoarelor cuvinte: *captivitate, detesta, gulag, militantism, esențial, testamentar.*

2. Formulează câte o idee principală pentru fiecare paragraf din textul citat.

3. Menționează, folosindu-te de informațiile din text, motivul pentru care femeile au ajuns în închisoare.

4. Tu pentru ce ai milita? Precizează trei cauze pentru care merită, în opinia ta, să lupți.

5. **Lucrați în perechi!** Imaginați-vă și notați, în spațiile libere, trei lucruri pe care deținutele le-ar putea scrie pe cele trei foițe care le revin.

6. Dintre toate răspunsurile de la exercițiul anterior, selectează două pe care să le prezinți colegilor, argumentându-ți alegerea.

7. Imaginează-ți cum arată cea mai frumoasă carte din lume. În trei-cinci rânduri, descrie cartea, referindu-te la titlul și la conținutul acesteia.

Extra-text

1. Vorbește cu părinții și bunicii tăi. Roagă-i să îți spună care este, după părerea lor, cea mai frumoasă carte din lume. Alcătuiește, pe baza răspunsurilor lor, un **top 5 al celor mai frumoase cărți**, pe care să-l prezinți colegilor tăi.

2. Adu-ți aminte care este cea mai frumoasă carte pe care ai citit-o până acum și scrie o recomandare destinată adolescenților în care să-i convingi să o citească.

*Ce-a mai frumoasă carte din
lume este...
o carte de bucate!*

RECAPITULARE (I) – OGLINDA

Jorge Luis Borges, *Oglinda și masca*

Pre-text

1. **Așezați-vă în cerc.** Primul elev realizează un mic desen în colțul unei foi albe. Elevul din dreapta primului privește desenul și îndoaie foaia. Apoi, descrie desenul într-un enunț pe care-l scrie pe aceeași foaie. Cel de-al treilea elev citește enunțul și îl ilustrează printr-un desen. Ciclul se repetă până când participă toți elevii la activitate.
2. **Discutați** asemănările și deosebirile dintre imagini și enunțuri.

Norman Rockwell, *Fata la oglindă*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințe.

După încheierea bătăliei de la Clontarf, în care umilit a fost norvegianul, Preaînaltul Rege și-a chemat poetul și i-a spus:

– [...] Voiesc să-mi cânti biruința și slava. Deci, fi-voi eu Enea, iar tu îmi vei fi Vergiliu. Te simți în stare să pornești la asta înfăptuire, ce ne va face pe amândoi nemuritori?

– Da, Rege, i-a răspuns poetul. [...]

Când se împlini anul – tot numai molime și răzvrătiri – înfățișă cântarea. O declamă cu lentă siguranță, fără să arunce vreo privire către manuscris. Regele încuviința din cap, iar toți în jurul lui făceau la fel, până și aceia care, îngrămădiți la uși, nu deslușeau nici un cuvânt. În cele din urmă, Regele grăi:

– Primesc opera ta. E încă o victorie. [...] Ai mânuit cu iscusință rima, aliterația, asonanța, cantitățile, artificiile doctei retorici, înțeleapta alternare a metrilor. Dacă s-ar pierde întreaga literatură a Irlandei – omen absit –, ea s-ar putea reconstrui, fără nicio omisiune, prin mijlocirea clasicei tale ode. Treizeci de scribi o vor transcrie de câte două ori.

Urmă o tăcere; apoi continuă:

– Totu-i desăvârșit, însă, cu toate acestea, nimic nu s-a întâmplat. În vine sângele n-a prins să curgă mai năvalnic. Măinile n-au tresărit în cântarea arcului. Și nimeni n-a pălit. Nimeni n-a slobozit răcnetul luptei, nimeni nu și-a repezit pieptul drept stavilă în fața vikingului. De astăzi într-un an aplauda-vom o nouă laudă, poete. Ca semn al mulțumirii noastre, primește această oglindă care e din argint.

– Mă închin și înțeleg, spuse poetul.

(Jorge Luis Borges, *Oglinda și masca*)

1. Folosind *DEX*-ul, notează, pe caietul de clasă, câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele sau expresiile subliniate în textul dat.
2. Unește cuvintele de pe coloana din stânga cu explicațiile de pe coloana din dreapta. Pentru a te verifica, poți căuta informații pe ro.wikipedia.org sau www.britannica.com.

<i>scrib</i>	poet latin, autorul <i>Eneidei</i> , considerată epopeea națională a romanilor
<i>Enea</i>	aproximativ <i>Doamne ferește!</i>
<i>Vergiliu</i>	erou, fiul lui Anchise și al Afroditei; în timpul cuceririi Troiei, fuge spre Italia împreună cu tatăl și fiul său
<i>absit omen</i>	persoană care redacta sau copia acte

3. Numește modul de expunere predominant în text.
4. Explică utilizarea perechii de virgule în cea de-a doua replică din fragmentul citat.
.....
.....
5. Transformă, din vorbire directă în vorbire indirectă, primele două replici din textul citat.
.....
.....
.....
6. Transcrie o secvență de minimum patru cuvinte în care se face referire la procedee artistice/elemente de prozodie.
.....
.....
7. Descrie, în trei-cinci rânduri, atitudinea împăratului față de opera poetului. De ce crezi că regele va cere să se transcrie opera? Detaliază!
.....
.....
.....
.....
8. De ce crezi că Regele îi dăruiește Poetului o oglindă? Susține-ți, oral, punctul de vedere.

Extra-text

1. Caută în *Dictionarul de simboluri* de Jean Chevalier și Alain Gheerbrant sau pe internet informații despre semnificațiile **oglinzii** în diverse culturi ale lumii, pentru a le prezenta colegilor tăi. Notează și un obicei românesc legat de oglindă.
2. Realizează un eseu, de 20-25 de rânduri, cu titlul *Lumea în oglindă*.
3. Găsește două titluri de opere literare, două titluri de picturi și două melodii în care este valorificat **simbolul oglinzii**.

RECAPITULARE (II) – MASCA

Jorge Luis Borges, *Oglinda și masca*

Pre-text

1. Amintește-ți o operă literară care nu ți-a plăcut, care te-a dezamăgit sau care te-a enervat. Povestește-le colegilor tăi experiența acestei lecturi, menționând cauzele trăirilor tale.
2. Care crezi că este scopul unui text literar? Discută cu colegul de bancă.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos.

– Despre întâia ta cântare am spus că este esența fericită a tot ce s-a cântat cândva în Irlanda. Aceasta le întrece însă pe toate câte-au fost până la ea și, totodată, le ucide. Te minunează, te farmecă și te descumpănește. De n-o vor prețui nepricepuții, vor prețui-o, în schimb, din plin cei știutori, nu mulți la număr. Un sipet din ivory va fi străjerul unicului exemplar. Iar de la pana care a zămislit o operă atât de strălucită putem nădăjdui una și mai măreață.

Adăugă cu un zâmbet:

– Suntem cu toții figuri ale unei fabule și se cuvine să ne amintim că în fabule-i stăpânitor numărul trei.

Poetul își îngădui să șoptească:

– Cele trei daruri ale vrăjitorului, triadele și neîndoielnica Treime.

Regele continuă:

– Iar drept zălog al prețuirii noastre, primește în dar această mască de aur.

– Mă închin și înțeleg, rosti poetul.

(Jorge Luis Borges, *Oglinda și masca*)

1. Extrage, din text, trei cuvinte formate prin derivare.

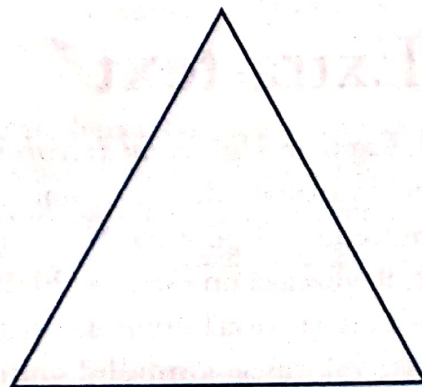
.....

.....

2. Indică, în desen, specia literară despre care vorbește împăratul când spune că în fabule-i stăpânitor numărul trei.

3. Precizează cărui moment al subiectului îi aparține fragmentul citat.

.....

4. Notează, pentru fiecare dintre cele două personaje, câte o trăsătură care se poate deduce din textul citat:

Regele –

Poetul –

5. Explică care este, în opinia ta, semnificația celui de-al doilea dar pe care îl primește poetul.

6. Imaginează-ți, în cinci rânduri, continuarea povestirii.

Citește următorul fragment, pentru a afla cât de aproape ai fost de text!

– N-ai compus oda? întrebă Regele.
– Ba da, răspunse trist poetul. De nu mi-ar fi îngăduit atotputernicul s-o fac!

– Poți s-o repeți?

– Nu mă încumet!

– Îți dau curajul ce-ți lipsește, spuse Regele.

Poetul rosti poemul. Era alcătuit dintr-un singur rând. Fără a îndrăzni să-l spună cu glas tare, poetul și Regele său îl murmurară în șoaptă, ca pe o rugăciune tainică ori ca pe un blestem. [...]

– Am simțit că înfăptuisem un păcat, acela, poate, pe care Spiritul nu-l iartă.

– Și pe care acum îl împărtășim amândoi, șopti Regele. Acela de a fi cunoscut frumusețea, care-i un har neîngăduit oamenilor. Acum va trebui să ne primim osânda. Ți-am dăruit o oglindă și o mască de aur; iată cel de-al treilea dar, care va fi și cel din urmă.

Îi puse în mâna dreaptă un pumnal. [...]

(Jorge Luis Borges, *Oglinda și masca*)

1. Comentează, oral, semnificația ultimului dar al Regelui.

2. Redactează, în 10-15 rânduri, în caietul de teme, un deznodământ al povestirii.

Extra-text

1. **Alcătuiește grupe de trei-patru elevi.** Fiecare grupă realizează o mască și un eseu, de 10-15 rânduri, în care o va descrie. În realizarea eseului veți avea în vedere prezentarea aspectului, a scopului și a modului de utilizare a măștii. Puteți alege dintre: măști africane, măști tradiționale românești, măști japoneze (exemplu: măștile teatrului Nō), măști de carnaval (exemple: Carnavalul de la Veneția, Carnavalul de la Rio de Janeiro), măști de teatru etc.

2. **PENTRU PORTOFOLIUL TĂU!** Citește integral *Oglinda și Masca* de Jorge Luis Borges, povestirea *Izbăvirea lui Wang-Fo* de Marguerite Yourcenar și *Legenda Mănăstirii Argeșului*. Scrie un eseu, de 25-30 de rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre asemănările și deosebirile dintre cele trei texte.

RECAPITULARE (III) – POETUL

Ion Minulescu, *Unui cântăreț*

Pre-text

Ion Minulescu (caricatură)

1. Scrie, într-un minut, toate cuvintele care îți vin în minte legate de **poezie**.

.....

2. Compune un catren cu rimă împerecheată, în care să folosești cât mai multe dintre cuvintele notate la exercițiul 1.

.....

3. Citiți catrenele cu voce tare și grupați-le, astfel încât să alcătuiți o poezie cât mai lungă fără ca aceasta să-și piardă sensul.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințe.

*Îmbătrânești, și versul tău
 Îmbătrânește ca și tine;
 Cântai odată mult mai bine
 Dar astăzi tot ce cânti e rău.*

*Alt'dată cântecul tău
 O lume-ntreagă le-nvăța
 Și satul tot te îndrăgea
 Dar astăzi cine-ți iese-n cale?*

*Nu simți cum cântecul-i sfârșit
 Și-n țitera dezacordată
 Zac moarte pentru lumea toată
 Tot ce-ai cântat, tot ce-ai iubit?*

(Ion Minulescu, *Unui cântăreț*)

1. Transcrie, din textul citat, trei cuvinte formate prin conversiune.

.....

2. Subliniază, pe text, un cuvânt folosit cu sens propriu și unul folosit cu sens figurat.

3. Selectează, din prima strofă a poeziei, două perechi de antonime.

.....

4. Precizează o temă și un motiv literar identificate în textul dat.

.....

5. Ilustrează, cu exemple din text, două mărci ale eului liric.

.....

.....

6. Comentează, în două rânduri, o figură de stil din poezie.

.....

.....

7. Explică utilizarea cratimei în secvența *O lume-ntreagă le-nvăța*.

.....

.....

8. Notează câte un cuvânt care să descrie sentimentul dominant în fiecare strofă a poeziei.

Strofa 1

.....

Strofa 2

.....

Strofa 3

.....

9. Rescrie enunțurile următoare, corectând toate greșelile de limbă existente.

Așadar vasăzică criticii au anticipat înainte că pictorul își va realiza propriul autoportret. Gerul rece a mai ținut o perioadă de timp, dar spre finalul călătoriei cușeta de dormit s-a încălzit.

.....

.....

.....

.....

.....

Extra-text

1. Alcătuieste o compunere, de 20-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul poeziei *Unui cântăreț* de Ion Minulescu.

2. Scrie o compunere – descriere, monolog, narațiune – de 20-25 de rânduri, cu titlul *Portretul artistului în tinerețe*. Ilustrează-ți creația cu o imagine celebră (pictură, sculptură) sau realizează tu însuși un desen potrivit.

TEST INIȚIAL

Ion Pillat, *Lumina lunii*

Citește textul cu atenție:

*Lumina lunii pline alunecă în casă.
Toți înecații nopții și-nalță în oglinzi
Ca-n ape fața albă și iar la fund o lasă
Când, luna ca să iasă, obloanele le prinzî.*

*Și iată-o și mai albă, tiptil ca o pisică
Se suie pe burlane, pătrunde prin ferești,
Sărută lung și ochii închiși și gura mică,
Și cea mai tănuită iubire n-o ferești.*

*Dar părăsind orașul, răzbate pe câmpie,
Se scutură deodată de praf să n-o mai văz,
Măsoară iepurește păduri, livezi, moșie,
Ciulind urechi de rațe prin verdele ovăz.*

(Ion Pillat, *Lumina lunii*)

Partea I (60 de puncte)

A. Încercuiește răspunsul corect.

1. (8 puncte) Antonimele cuvintelor *pline* și *pătrunde* sunt:
 a. seci, invadează; b. goale, iese; c. deșarte, se strecoară.
2. (8 puncte) Tema textului este:
 a. iubirea; b. natura; c. prietenia.
3. (8 puncte) Transcrie, din textul citat, un cuvânt cu sens propriu și unul cu sens figurat.

4. (8 puncte) Transcrie, din text, două imagini artistice diferite, precizând felul acestora.

5. (8 puncte) Identifică și comentează, în cinci-șapte rânduri (50-70 de cuvinte), două figuri de stil din a doua strofă a poeziei citate.

B.1. (10 puncte) Încercuiește forma corectă a următoarelor cuvinte/ grupuri de cuvinte:

nu fii trist/ nu fi trist; mi-ar plăcea/ mi-ar place;

se așază/ se așează;

nu se merită ca să venim/ nu merită să venim;

dirigenție/ diriginție.

2. (10 puncte) Rescrie următoarele enunțuri, corectând greșelile de orice natură.

Tu nu o știi pe fata care am văzuto urcând în sus la etaj. Preferi mai bine să înoptezi la cabană, sau să fi dus acasă cu mașina? Trebuie să aibe grijă când înnoată.

Partea a II-a (30 de puncte)

Citește textul:

Nu ne putem imagina copilăria fără râsetele și jocurile sale. Sufletul și inteligența devin mari prin joc. Despre un copil nu se poate spune că el crește și atât; trebuie să spunem că el se dezvoltă prin joc.

(Jean Chateau, *Copilul și jocul*)

Alcătuiește o compunere, de 15-20 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre importanța jocului în copilărie, având în vedere mesajul textului citat.

Vei primi 10 puncte din oficiu. Trebuie să rezolvi testul în 50 de minute.

DAN NOREA, FACEREA LUMII

Înțelegerea textului

Jocul divin (I)

Pre-text

Imaginează-ți că ai putere absolută.
Precizează primele trei lucruri pe care ai
vrea să le faci în această postură.

.....
.....
.....

Michaelangelo, pictură murală,
detaliu din Capela Sixtină (Vatican)

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele următoare:

*Dumnezeu, ca să devină inginer
a urmat toate secțiile Politehnicii
simultan
și a avut la fiecare
proiecte de an. [...]*

*A hotărât să-și dea proiectul de stat
la Automatică
tot cu realizare practică.*

*A meditat
și a născocit un obiect ciudat.*

*O încălceala de fire și circuite,
bistabili și ferite
după niște scheme ale lui
combinaționale*

*în care a mai băgat și niște
automate secvențiale.*

*Și pentru că nu se descoperise încă
soft-ul de bază,*

*Dumnezeu a trișat
la această fază,*

înlocuind-o cu o minune.

*S-a aplecat, încet,
a suflat,
și astfel Adam
a înviat.*

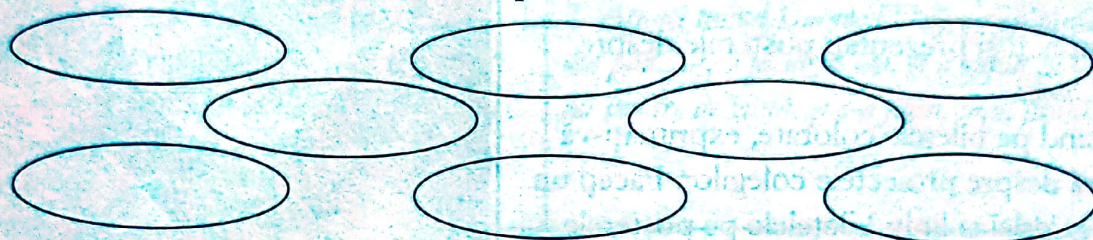
*Mai departe e clar
ce s-a-ntâmplat.
Și-a luat prototipul,
l-a omologat,*

*l-a învățat puțin
să gândească,
și ca să treacă la producție de serie
i-a pus în vedere
să se înmulțească.*

*Terminând Dumnezeu Politehnica
cu medie mare
a avut, evident,
cea mai bună repartizare.
Și-a luat postu'n primire din mers
și-a plecat să creeze
un nou Univers.*

(Dan Norea, *Facerea Lumii*)

1. Precizează două stări/ sentimente pe care ți le-a provocat lectura poeziei.
.....
2. Extrage, din textul citat, patru termeni științifici sau tehnici.
.....
.....
3. Utilizează, în propoziții, trei neologisme identificate în textul citat.
.....
.....
.....
4. Scrie, în desene, câte un cuvânt-cheie pentru fiecare dintre strofele textului dat.

5. Delimitează textul în secvențe, indicând câte un posibil titlu pentru fiecare dintre acestea.
6. Notează tema fragmentului citat.
7. Numește două motive literare identificate în textul citat.
8. Selectează versurile din text în care apare descrierea omului.
9. Motivează, în două rânduri, folosirea persoanei a III-a în poezia citată.
10. Precizează, în unu-două rânduri, semnificația unei figuri de stil identificată în poezie.

Extra-text

1. Folosind ca sursă *Istoria credințelor și ideilor religioase* de Mircea Eliade și/ sau internetul, găsește cât mai multe nume sub care apare Creatorul.
2. **PROIECT.** În grupe de patru-șase elevi, realizați un poster în care să ilustrați felul în care este explicată creația lumii în mitologiile: greco-romană, nordică, indiană, sud-americană (mayașă, incașă), chineză/ japoneză etc.

DAN NOREA, *FACEREA LUMII*

Interpretarea textului

Jocul divin (II)

Pre-text

1. Expuneți și prezentați posterele despre *facerea lumii*.
2. Scriind pe bilețele colorate, exprimați-vă părerea despre proiectele colegilor. Faceți un tur al galeriei și lipiți bilețelele pe posterele colegilor.

Icoană ortodoxă reprezentând *Facerea*

Con-text

Recitește textul citat în lecția anterioară, poezia *Facerea Lumii* de Dan Norea, și apoi răspunde la cerințe:

1. Motivează, folosind două argumente, faptul că fragmentul citat aparține unui text ficțional.
2. Transcrie, din poezie, un citat care sugerează puterea divină.
3. Explică semnificația adverbului *puțin* din versurile *l-a învățat puțin/ să gândească*.
4. Prezintă, în maxim patru rânduri, modul în care își imaginează poetul Dan Norea că a apărut primul om.
5. Exprimă-ți, în trei rânduri, părerea despre mesajul ultimei strofe citate.

6. Notează, împreună cu colegul de bancă, două argumente care susțin caracterul ludic al poeziei.

7. Compară citatul următor din *Vechiul Testament*, *Facerea* cu fragmentul citat în lecția anterioară.

<i>Cap. 1 Facerea lumii</i> 1. La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. 2. Și pământul era netocmit și gol. Întineric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor.	<i>Cap. 2 Sfințirea zilei a șaptea. Așezarea omului în rai. Prima familie</i> 7. Atunci luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om, și a suflat în fața lui suflare de viață, și s-a făcut omul ființă vie.
--	---

8. Explică, în două-patru rânduri, diferența dintre textul biblic și modul în care își imaginează poetul Dan Norea crearea omului.

9. Ilustrează, cu exemple din text, efectul comic al poeziei.

10. Indică două motive pentru care versurile citate ar putea fi apreciate de către adolescenți.

11. Imaginează-ți o continuare a fragmentului citat, în versuri sau în proză, respectând ideea originală a poetului.

Extra-text

1. Citește, pe www.poezie.ro, textul integral al poeziei *Facerea lumii* și notează, în caiet, două asemănări între textul poetic și continuarea imaginată de tine la exercițiul 11.
2. Citește ciclul de poezii *Tablouri biblice (Versuri de Abecedar)* de Tudor Arghezi și redactează o compunere, de 20-25 de rânduri, în care să prezinți viziunea originală a poetului asupra creației.

NINA CASSIAN, *BALADA*

Configurarea temei

Poezia ca joc (I)
 Pre-text

1. Scrie o propoziție dezvoltată – alcătuită din subiect, predicat, atribut, complement –, care să conțină numele tău și o însușire.
.....
2. Scrie, invers, fiecare cuvânt al propoziției alcătuite la exercițiul 1 și apoi citește, cu voce tare, enunțul rezultat.
.....
3. Discută, alături de colegii de clasă, dacă propoziția nou-obținută este inteligibilă. Argumentează-ți părerea!

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

*Gorsul își astrige dagul,
neurcit, nemirunit.
Jos, sub magăre,-i vereagul
surf pe care l-a țonit.*

*S-a plevins cu spină țargă
din căție și vlara.
Vâricând pe Chilnic Margă,
chilnicul arlise: „Gra!”*

*Făligată-i craia vendă.
Făligată foarte mult.
Lane, lane, gors de bendă,
unde ți-e corinul ult?*

(Nina Cassian, *Baladă*)

Nina Cassian

1. Recitește poezia cu voce tare. Notează, într-un enunț, impresia pe care și-a provocat-o lectura textului.
.....
2. Precizează dacă textul citat este ficțional sau non-ficțional.
.....

3. Lucrați în perechi! Imaginați-vă despre ce este vorba în poezia citată, scrisă în limba spargă. Perechea care dă răspunsul cel mai original și mai convingător câștigă dreptul de a alege, dintre exercițiile de la *Extra-text*, tema de casă.

4. Menționează trei aspecte inteligibile din textul citat.

5. Extrage, din textul citat, trei verbe, două adjective și o interjecție.

verbe

adjective

interjecție

6. Transcrie și numește două figuri de stil diferite din textul citat.

a.

b.

7. Argumentează utilizarea virgulei în al doilea vers al primei strofe.

8. Notează, din prima strofă a poeziei, doi indici spațiali.

9. Stabilește tipul de rimă și măsura versurilor din poezia citată.

10. Amintește-ți trăsăturile baladei și precizează, oral, care dintre acestea pot fi demonstrate folosind exemple din text.

11. Explică, oral, de ce ai putut răspunde tuturor întrebărilor de mai sus.

Extra-text

1. Citește și alte poezii scrise în limba spargă și scrie o compunere, de 15-20 de rânduri, în care să îți exprimi părerea despre inventivitatea și spiritul ludic al poeziilor Ninei Cassian.

2. De multe ori, copiii folosesc *păsăreasca*, tot o limbă inventată, în jocurile lor. Explică în ce constă inovația acestei limbi și oferă un argument, în *păsăreasca*, pentru care toată lumea ar trebui să învețe această limbă.

3. Caută pe internet informații despre alte limbi inventate de copii, scriitori, cinești etc. și exprimă-ți părerea, într-o compunere de 10-15 rânduri, cu privire la utilitatea acestora.

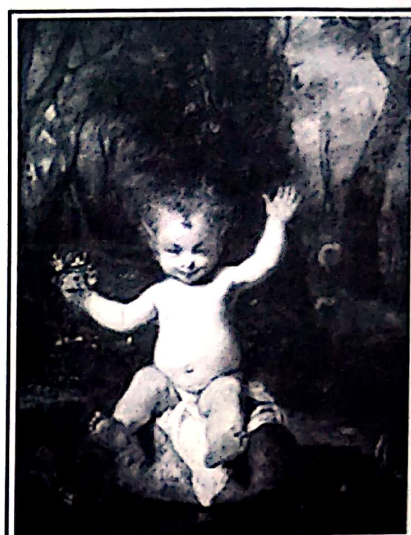
EMIL BRUMARU, PUCK

Înțelegerea textului

Poezia ca joc (II)

Pre-text

1. **Lucrați în grupe.** Priviți imaginea alăturată și notați, în caiet, trăsăturile copilului din imagine. Explicați ce perspectivă credeți că a ales pictorul în portretul copilului: *ludică, angelică, malefică.*
2. Alegeți un reprezentant care să susțină punctul de vedere al grupei în fața clasei.

Sir Joshua Reynolds, *Puck*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele următoare:

*Dă-mi mâna, Puck. Pădurile-s a'noastre
Pline cu zâne mici cât degetarul.
Pe prunduri fine scârțâie cleștarul
Izvoarelor rotunde și albastre.*

*Vezi, Puck, aici-s știubeiele cu miere
Din care puii urșilor, de-o șchioapă,
Când viespiile-s duse, de îndoapă,
Ca să mai crească-n minte și putere.*

*Pe gresiile calde dorm șopârle
Subțiri, strânse-n pieptare de mătăasă.
Nu le trezi. De ce te sperii? Lasă
Vântul în față fluturi să-ți azvârle.*

*Vom prinde libelule, buburuze,
Și greieri în pahare, și lăcuste...
Roua s-o bem din florile înguste
Și să uităm poemele ursuze.*

*Hai, Puck. De-acum e seară și-i departe
Pân'la culcușul moale dintre file.
Să sărutăm miresmele fragile
Și să pătrundem, obosiți, în carte.*

(Emil Brumaru, *Puck*)

1. Notează câte trei cuvinte din câmpul semantic al naturii și al literaturii.

natură
literaturii

2. Numește activitatea/ activitățile ludice sugerate de versurile citate.

.....

3. Identifică modul de expunere prezent în textul dat.

.....

4. Indică, în figurile de mai jos, elementele de prozodie ale poeziei citate.

Rima
.....

Măsura
.....

Ritmul
.....

5. Precizează o temă și un motiv literar identificate în poezie.

.....

6. Justifică, în spațiile libere, utilizarea apostrofului în textul citat.

.....

.....

7. Ilustrează, pe baza textului, două mărci ale eului liric prezente în poezie.

.....

.....

8. Explică, în unu-trei rânduri, în ce ipostază/ ipostaze se află eul liric. Poți să îți imaginezi singur sau să alegi între următoarele variante: *copilul*, *adolescentul*, *visătorul*, *îndrăgostitul*, *bardul*.

.....

.....

9. Transcrie, din textul citat, următoarele figuri de stil: un epitet cromatic, o comparație, o personificare.

.....

10. Comentează, în trei rânduri, o imagine artistică identificată în poezie.

.....

.....

11. Comentează, în trei-patru rânduri, o strofă din poezie, la alegere.

.....

.....

.....

.....

Extra-text

1. Caută, în dicționare explicative, mitologice, de personaje literare etc. sau pe internet, la adresa en.wikipedia.org/wiki/Puck, informații despre personajul **Puck**, așa cum apare în mitologie, literatură, film, benzi desenate etc. Realizează, în 15-20 de rânduri, un **portret** al acestui personaj în propria ta viziune.

2. Realizează, pe o foaie distinctă, un episod dintr-o bandă desenată al cărei personaj principal să fii tu, Puck fiind adjuvantul tău. Poți folosi ca model alte cupluri celebre: Batman și Robin, Stan și Bran sau Don Quijote și Sancho Panza.

ION BARBU, DUPĂ MELCI

Înțelegerea textului

Magia jocului (I)

 Pre-text

Lucrați în grupe. Povestește-le colegilor care erau obiectele tale de joacă preferate la diferite vârste ale copilăriei. Discutați despre rolul și importanța acestor obiecte în dezvoltarea copilului.

 Con-text

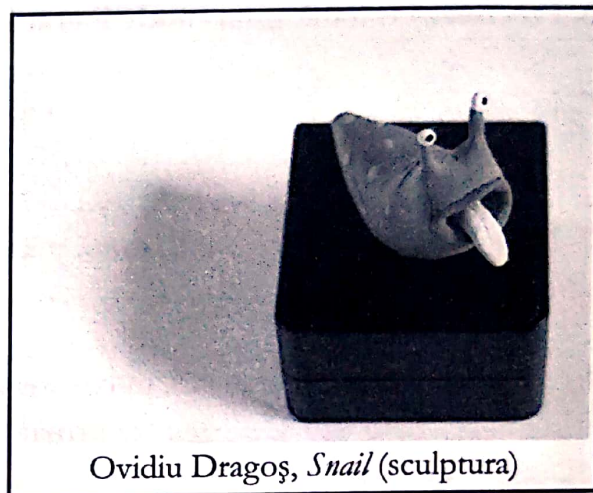
Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințe:

77. / *Vezi, atunci mi-a dat prin gând
Că tot stând și alergând /
Jos, în vraful de flori ude
Prin lăstari și vrejuri crude,
S-ar putea să dau de el:
Melcul prost, încetinel...
În ungher adânc, un gând
Îmi șoptea că melcul blând
Din mormânt de foi, pe-aproape,
Cheamă Omul să-l dezgroape...*

*Și de-a lungul, pe pământ,
M-așezai cu-acest descânt:
— „Melc, melc,
Cotobelc,
Ghem vărgat
Și ferecat;
Lasă noaptea din găoace,
Melc nătâng,
Și fă-te-ncoace,*

*Și pornii la scotocit
(Cu noroc, căci l-am găsit).
Era tot o mogâldeată:
Ochi de bon, dar cu albeață:
Între el și ce-i afar'
Strejuia un zid de var.
— Ce să fac cu el așa?
Să-l arunc nu îmi venea....
Vream să văd cum se dezghioacă
Pui molatic, din ghioacă:
Vream să-l văd cum iar învie
Somnoros din colivie....*

*Melc, melc,
Cotobelc,
Iarna leapădă cojoace
Și tu singur, în găoace!
Hai, ieși,
Din cornoasele cămeși!
Scoate patru firisoare
Străvezii, tremurătoare,
Scoate umede și mici*

Ovidiu Dragoș, *Snail* (sculptura)

Nu e bine să te-asezi
Subt păreții grei și scunzi;
Printre vreascuri cerne soare,
Colți de iarbă pe răzoare
Au zvâcnit, iar muguri noi
Pun pe ramură altoi.

Patru fire de arnici;
Și agață la feștile
Cinfulite de zambile
Sau la fir de mărăgint
Înzăduatul tău argint...[...]

(Ion Barbu, După melci)

1. Folosind DEX-ul, explică, în caiet, sensul următoarelor cuvinte: *vrejuri, mogâldeată, dezghioacă, ghioacă, ferecat, nătâng, au zvâcnit, leapădă, arnici, feștile.*
2. Identifică, în prima strofă, o pereche de antonime.
.....
3. Delimitează, pe textul citat, secvențele poeziei și ilustrează, în câte un enunț, conținutul fiecăreia.
.....
.....
4. Transcrie, din fragmentul citat, două sintagme care descriu cadrul natural.
.....
5. Ilustrează, cu exemple din text, două mărci ale subiectivității lirice.
.....
.....
6. Extrage, din textul citat, patru sintagme/ grupuri de cuvinte prin care este desemnat melcul.

7. Comentează, în unu-trei rânduri, următoarea figură de stil *Melcul prost, încetinel.*
.....
.....
8. Justifică scrierea cu majusculă a substantivului *Omul*, în prima strofă a fragmentului citat.
.....
9. Explică utilizarea parantezelor în citatul (*Cu noroc, căci l-am găsit*).
.....

Extra-text

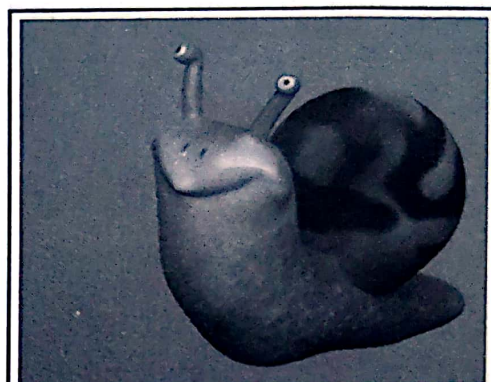
1. Citește, integral, poezia *După melci* de Ion Barbu.
2. **PENTRU PORTOFOLIUL TĂU.** Alege-ți una dintre creațiile literare care valorifică motivul **ucenicului vrăjitor**, de exemplu: *Harry Potter*, J.K. Rowling, *Ucenicul vrăjitor*, Ileana Vasilescu, *Ucenicul Vrăjitor*, proză scurtă de Gheorghe Schwartz, *Ucenicul vrăjitor*, Goethe etc. și alcătuiește o fișă de lectură.

ION BARBU, *DUPĂ MELCI*

Interpretarea textului

Magia jocului (II) Pre-text

1. Lucrați în grupe. Amintiți-vă și notați pe caiet versurile pe care le foloseați în copilărie pentru alegerea/excluderea partenerilor de joacă, de exemplu *a-la ba-la por-to-ca-la* etc.
2. Notați, în caiet, descântecul pe care-l spun copiii melcului sau gărgăriței. Câștigă grupa care notează prima, integral, cele două descântece.

Ovidiu Dragoș, *Snail* (sculptura) Con-text

Recitește textul din lecția anterioară și apoi răspunde la cerințele de mai jos.

1. Argumentează decizia copilului de a pleca în căutarea melcului, imaginându-ți cauza și scopul acestei căutări.

.....

.....

.....

2. Într-o descriere de patru-șase rânduri, ilustrează imaginea melcului așa cum apare aceasta în viziunea copilului.

.....

.....

.....

.....

3. Comentează rolul expresiv a două aliterații extrase din primele două strofe ale fragmentul citat.

.....

.....

.....

4. Lucrați în grupe de patru-șase elevi. Recitați strofele în care apare descântecul copilului pentru a completa tabelele următoare.

Structura descântecului	
Câmpuri semantice și elemente de vocabular	
Figuri de stil și imagini artistice	

5. Explică, în trei-cinci rânduri, care crezi că sunt semnificațiile descântecului rostit de copil.

.....

.....

.....

.....

6. Descrie, în trei-cinci rânduri, funcția magică a cuvântului, folosind ca exemplu textul citat.

.....

.....

.....

.....

Extra-text

1. Vizualizează filmul *Ucenicul Vrăjitorului* (2010) și realizează o cronică destinată marelui public, pe suport scris, audio sau video, la alegere. Prezint-o în fața clasei.
2. **PROIECT.** Scrie un eseu, de aproximativ o pagină, pe **tema descântecului popular**, consultând următoarele volume: Romulus Vulcănescu, *Mitologie română*; Tudor Pamfilie, *Mitologie românească și Sărbătorile la români*; E.N. Voronca, *Datinile și credințele poporului român*; Marcel Olinescu, *Mitologie românească*.
3. Explică, într-o compunere de aproximativ o pagină, sintagma *lumea ca ritm* raportând-o la conținutul și la mijloacele de exprimare artistică ale poeziei *După melci* de Ion Barbu.

DERIVAREA ȘI SCHIMBAREA VALORII GRAMATICALE

Pauză de joacă

Pre-text

1.	1. Ne jucăm FAZAN. Spune, în minte, alfabetul. Colegul tău de bancă va spune, când dorește, STOP. Te-ai oprit la litera Scrieți amândoi, în chenarul cu numărul 1, cât mai multe cuvinte care încep cu litera la care ai ajuns. 2. În chenarul 2, alcătuieste o poezie, folosind cât mai multe dintre cuvintele notate în primul chenar.
2.	3. Află mai mult! Poezia realizată de tine este o TAUTOGRAMĂ, adică o poezie ale cărei cuvinte încep, toate, cu aceeași literă.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Închipuie-ți
niște puieți
de mentă
printre scaieți,
discutând între ei
discreți.
Un ciulin, urechea ciulind
i-a auzit socotind
câte „mente” cresc în cuvinte
dacă asculți
cu luare-aminte:

eminalMENTE,
echipaMENTE,
semnalMENTE,
angajaMENTE...
când au fost culese de ceai,
ciulinul, ținându-se scai,
le strigă prețioaselor mente:
– Sunteți numai medicaMENTE
bune pentru deranjaMENTE!
RealMENTE!

(Grete Tartler, ArguMENTE)

1. Încercuiește, în a doua strofă, un cuvânt derivat.
2. Alege patru substantive și patru verbe din textul dat. Folosind sufixe și/ sau prefixe, alcătuieste câte un derivat pornind de la fiecare dintre cuvintele extrase din text.

substantive	cuvinte noi	verbe	cuvinte noi

3. Notează câte trei derivate alcătuite cu următoarele prefixe. Atenție! Toate derivatele trebuie să fie **neologisme**.

ante-

in-

supra-

extra

4. Folosind DEX-ul, unește prefixoidele și sufixoidele din stânga cu explicațiile din dreapta:

-fag	care are aversiune, teamă;
-fil	mâncător, consumator;
-fob	(de) foc, (prin) căldură;
-log	fals, aparent asemănător;
mito-	specialist, tehnician;
piro-	la distanță;
pseudo-	mit, fabulație, minciună;
tele-	prieten, iubitor.

5. Precizează valoarea morfologică a cuvântului *discreți*, subliniat în textul citat, și alcătuește un enunț în care același cuvânt să aibă o altă valoare. Precizează-o!

6. Scrie formele de participiu ale următoarelor verbe: *a adormi*, *a(-și) închipui*, *a picta*, *a ninge* și utilizează fiecare dintre aceste cuvinte în câte un enunț, schimbându-le valoarea morfologică.

Forme de participiu _____

Enunțuri _____

Extra-text

1. Alcătuește o poezie, de cel puțin șapte versuri, după modelul textului citat, pornind de la substantivul BILĂ.
2. Accesează, pe site-ul www.jocuridecuvinte.ro, pagina cuvintelor inexistente. Selectează, în ordinea preferințelor, zece dintre cuvintele inventate culese în acest dicționar și alcătuește cu ele o compunere, de 15-20 de rânduri, pe tema jocului.

ITALO CALVINO, *BARONUL DIN COPACI*

Înțelegerea textului (I)

Lumea jocului (I)
 Pre-text

Lucrați în perechi. Povestește-i colegului de bancă ultima ceartă dintre tine și părinții tăi. În discuție, vei menționa: locul și timpul conflictului, participanții, motivul de la care a pornit cearta, sentimentele trăite de tine, sentimentele pe care crezi că le-au simțit părinții tăi.

Yoshitomo Nara, *Câini din copilăria ta*
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

La 15 iunie 1767, Cosimo Piovasco di Rondò, fratele meu, a stat pentru ultima oară la masă în mijlocul nostru. Mi-aduc aminte de parcă s-ar fi petrecut azi. Ne aflăm în sufrageria vilei noastre din Ombrosa: ferestrele încadrau ramurile stufoase ale uriașului gorun din parc. Era douăsprezece, ora la care familia noastră, după o veche tradiție, stătea la masă, deși printre nobili se încetățenise moda, venită de la curtea nu prea matinală a Franței, de a prânzi pe la jumătatea după-amiezii. Țin minte că bătea vântul dinspre mare și frunzele fremătau. Cosimo zise:

– Am spus nu vreau și gata! și împinse farfuria cu melci. Nici că se pomenise vreodată o nesupunere mai gravă. [...]

Abia mai târziu mi-am dat seama de această acumulare treptată de resentimente față de familie: pe atunci aveam opt ani, luam totul în joacă, iar războiul pe care noi, cei mici, îl duceam împotriva celor mari era cel obișnuit al tuturor copiilor; nu-mi dădeam seama că încăpățânarea fratelui meu ascundea lucruri mai adânci. [...]

N-am trecut mult și l-am văzut, pe fereastră, cum se cățara în gorun. Deși nu avea decât doisprezece ani, era îmbrăcat și pieptănat foarte îngrijit, așa cum voia tata să te prezinți la masă: păr pudrat și cu panglică la coadă, tricorn, jabon de dantelă, frac verde cu coadă, pantaloni de culoarea nalbei, sabie mică și ghetre lungi, de piele albă, până la jumătatea pulpei, singura concesie față de un port mai potrivit vieții noastre de la țară.

(Italo Calvino, *Baronul din copaci*)

1. Lucrați în grup. Discutați despre impresia pe care v-a făcut-o titlul textului și apoi comentați-l în maximum trei rânduri. Câștigă echipa care a oferit cea mai originală explicație!

2. Indică tema fragmentului citat, precizând doi termeni/ sintagme din text care ți-au sugerat această temă.

3. Încercuiește, în fiecare dintre enunțurile următoare, modul/ modurile de expunere corespunzătoare secvențelor textului citat.

a. În primul paragraf al textului apare/ apar: dialogul, descrierea, narațiunea, monologul.

b. În al doilea paragraf al textului apare/ apar: dialogul, descrierea, narațiunea, monologul.

c. În al treilea paragraf al textului apare/ apar: dialogul, descrierea, narațiunea, monologul.

4. Extrage, din primul paragraf al textului citat, cinci termeni din câmpul lexical (semantic) al substantivului *timp*.

după - amiază dimineața azi
15 iunie 1464 **TIMPUL** prânz

5. Transcrie, din textul citat, doi indici spațiali.

6. Stabilește cărui moment al subiectului îi aparține fragmentul citat.

Fragmentul citat aparține
 deoarece

7. Formulează câte o idee principală pentru fiecare dintre cele trei paragrafe ale textului citat.

La 15 iunie 1464, la ora dimineții familia Bosimo se așază la masa de prânz
Bosimo Pionasco di Rondo refuză să mănânce melci.
Naratorul descrie îmbrăcămintea botelui său

Într-un moment naratorul refuză masa din motive neștiute de copil
Îmbrăcat în costumul de masă Bosimo se așază în jurul

Extra-text

1. **PENTRU PORTOFOLIUL TĂU.** Citește romanul *Baronul din copaci* de Italo Calvino și alcătuiește o fișă de lectură, după modelul învățat la clasă.

2. Imaginează-ți motivul pentru care băiatul refuză farfuria cu melci. Alcătuiește, în 20-25 de rânduri, o compunere narativă, în care să-ți imaginezi întâmplarea care l-a determinat să nu mai consume acest fel de mâncare.

ITALO CALVINO, *BARONUL DIN COPACI*

Înțelegerea textului (II)

Lumea jocului (II)

Pre-text

1. Imaginează-ți că ești scriitor și povestește, în 15-20 de rânduri, cum ar arăta o zi obișnuită din viața unor copii din secolul al XVIII-lea. Te poți ajuta de tabloul alăturat, realizat de pictorul englez John Hoppner (1758-1810).
2. Citește-ți compunerea în fața clasei și discutați ce asemănări și deosebiri apar între copilăria secolului al XVIII-lea și cea a copiilor de azi.

John Hoppner,
Copiii familiei Sackville

Con-text

Recitește fragmentul citat în lecția anterioară și răspunde la cerințele de mai jos.

1. Realizează, în șase-opt rânduri, rezumatul fragmentului citat.

În ziua de luni, 14 iulie, Cosimo Piovasco di Rondò se pregătea să meargă la masă. Îmbrăca în costumele de masă și ieșea în grădina din fața casei.

2. Indică două reguli pe care le-ai urmat în realizarea rezumatului.

I. *Am folosit cuvintele din text.*

II. *Am folosit cuvintele din text.*

3. Notează cu (A) adevărat sau (G) greșit următoarele afirmații. Corectează, în spațiile punctate, afirmațiile considerate de tine greșite.

a. (...*A*...) Autorul textului este Italo Calvino.

b. (...*A*...) Naratorul textului este chiar autorul textului.

c. (...*G*...) Naratorul textului poartă numele de Cosimo Piovasco di Rondò.

d. (.....) Naratorul textului este un copil de opt ani.

e. (.....) Naratorul textului este subiectiv.

4. Extrage, din textul citat, un fragment în care naratorul își exprimă părerea despre evenimentele narate.

5. Precizează care sunt personajele care apar în fragmentul citat.

6. Menționează, pentru fiecare personaj identificat, câte două trăsături fizice sau morale, care se pot desprinde din fragmentul citat.

Personaj

Trăsături

7. Ilustrează, cu exemple din text, tipurile de caracterizare care apar în fragmentul dat.

8. Exprimă-ți, în două-patru rânduri, părerea despre atitudinea lui Cosimo față de părinți și despre decizia lui de a se urca în copac.

9. Crezi că urcarea personajului în copac are și alte semnificații, mai profunde?

Argumentează-ți, în trei rânduri, punctul de vedere.

10. Explică, în rândurile de mai jos, la ce fel de război se referă naratorul când spune că războiul pe care noi, cei mici, îl duceam împotriva celor mari era cel obișnuit al tuturor copiilor.

Extra-text

Scrie o compunere de 25-30 de rânduri în care să-ți exprimi părerea despre limita dintre joc și realitate/ seriozitate, așa cum este aceasta înțeleasă de copii și, respectiv, de părinți.

ITALO CALVINO, BARONUL DIN COPACI

Descrierea literară – tabloul

Pre-text

1. Lucrați în grupe de patru-șase elevi. Priviți imaginea alăturată. Fiecare elev notează, pe caietul de clasă, câte un detaliu al tabloului.
2. Realizați, în 10-15 rânduri, în caietul de clasă, descrierea unei păduri, în care să folosiți toate elementele notate la exercițiul precedent.
3. Citiți câteva descrieri în fața clasei și comentați asemănarea cu/ deosebirea de tabloul din dreapta.

Ivan Shishkin, *Dimineața în pădurea de pini*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Acum, ținuturile acestea nu mai pot fi recunoscute. Odată cu venirea francezilor, pădurile au început să fie tăiate, de parcă ar fi fost niscai fânețe ce se cosesc an de an apoi cresc din nou. N-au mai crescut. [...]

Pe atunci, oriîncotro ne-am fi dus, între noi și cer vedeam numai frunze și crengi. Singura zonă cu vegetație mai de șes erau livezile de lămâi, dar chiar și acolo, în mijlocul lor, se înălțau, răsucindu-se smochinii, care mai la deal acopereau tot cerul grădinilor cu coroanele grele ale frunzișului lor, iar dacă nu erau smochinii, erau cireșii, cu frunzișul întunecat, sau gutuii, ai plăpânzi, piersicii, migdalii, perii tineri, prunii darnici, apoi scorușii, roșcovii, dacă nu dădeai cumva de vreun dud sau vreun nuc bătrân. Acolo unde se sfârșeau grădinile, începeau livezile de măsline, ca un nor sur-argintiu la mijlocul versantului. În fund se afla satul înghesuit între portul de jos și stâncile de deasupra; și chiar acolo, printre acoperișuri, se zărea neconținută revărsare a coamelor de stejar, platan și chiar de cer, o vegetație mai dezinteresată și trufașă, dar care în locurile unde nobilii își construiseră vilele și-și împrejmuiseră parcurile cu garduri, se potolea și devenea ordonată.

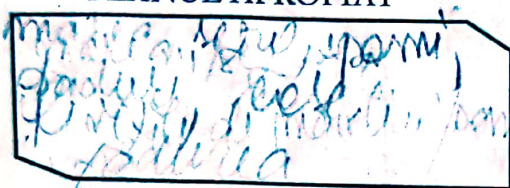
Dincolo de măsline începe pădurea. De bună seamă că pinii dominaseră cândva toată regiunea, fiindcă se infiltrau încă în lunci și petice de pădure, jos, pe povârnișuri, până pe plajă; și tot așa și zădele. Gorunii erau mai numeroși și mai deși, cu toate că astăzi n-ar părea, căci ei au fost cei dintâi și cea mai prețuită victimă a securii. Mai sus, pinii cedau locul castanilor, pădurea se urca pe munte și nu i se vedeau hotarele. Acesta era universul plin de sevă în care trăiam noi, locuitorii Ombrosei, aproape fără să ne dăm seama de toate acestea.

Cel dintâi care s-a gândit la acest lucru a fost Cosimo.

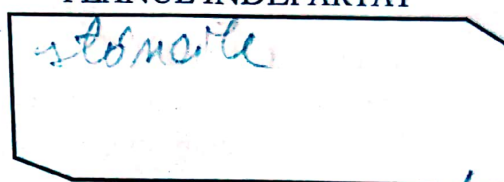
(Italo Calvino, *Baronul din copaci*)

1. Transcrie, din textul citat, câte cinci cuvinte din câmpurile semantice ale pădurii și ale pomilor fructiferi:
 pădure –
 pomi fructiferi –
2. Notează, în spațiile punctate:
 a. obiectul descrierii
 b. tipul descrierii
 c. perspectiva din care se realizează descrierea
3. Completează chenarele de mai jos cu detalii care țin de planul apropiat și, respectiv, de planul îndepărtat al descrierii.

PLANUL APROPIAT

PLANUL ÎNDEPĂRTAT

4. Extrage, din textul citat, o comparație și două epitete.

5. Numește și comentează, în rândurile de mai jos, figura de stil subliniată în textul citat.

6. Una dintre trăsăturile descrierii este prezența grupului nominal (substantiv + adjectiv). Ilustrează-o cu cinci exemple extrase din fragmentul citat.

7. Explică, în două-patru rânduri, rolul acestei descrieri în text.

Extra-text

PROIECT. Formați grupe de trei-cinci elevi. Fiecare grupă va realiza un proiect alcătuit din trei componente:

- A. găsirea unui text literar, epic sau liric, în care apare descrierea unei păduri;
- B. comentarea textului, într-o compunere de 20-25 de rânduri, prin referire la obiectul descris, tipul descrierii, maniera în care este realizată descrierea și mijloacele artistice identificate;
- C. realizarea unei prezentări *Powerpoint*, de maxim zece slide-uri, în care să valorificați textul literar, compunerea de la punctul B și alte trei opere pe tema pădurii (tablouri, schițe, grafică, poze, filme, muzică, dans etc.).

2. Identifică modul de expunere utilizat în fragmentul citat și precizează rolurile acestuia într-un text literar.

3. Transformă prima replică a textului din vorbire directă în vorbire indirectă.

4. Realizează, în cinci-șapte rânduri, rezumatul fragmentului citat.

5. Explică relația dintre cele două personaje, așa cum apare aceasta în fragmentul citat.

6. Stabilește evenimentul la care face referire personajul în ultima replică a textului:
Ce-mi pasă mie dacă or să mă ierte?...

7. Exprimă-ți opinia cu privire la atitudinea celor două personaje față de situația în care se află.

Atitudinea lui Cosimo

Atitudinea lui Biaggio (naratorul)

Extra-text

Alcătuiește o compunere narativă, de 25-30 de rânduri, cu titlul *Căsuța din copac*. În realizarea compunerii, vei respecta următoarele cerințe:

- textul va avea un narator-personaj;
- ca moduri de expunere, vei utiliza narațiunea și descrierea;
- vei preciza doi indici spațio-temporali;
- compunerea va avea minim două personaje;
- compunerea va avea final deschis.

2. Identifică modul de expunere utilizat în fragmentul citat și precizează rolurile acestuia într-un text literar.

3. Transformă prima replică a textului din vorbire directă în vorbire indirectă.

4. Realizează, în cinci-șapte rânduri, rezumatul fragmentului citat.

5. Explică relația dintre cele două personaje, așa cum apare aceasta în fragmentul citat.

6. Stabilește evenimentul la care face referire personajul în ultima replică a textului:

Ce-mi pasă mie dacă or să mă ierte?...

7. Exprimă-ți opinia cu privire la atitudinea celor două personaje față de situația în care se află.

Atitudinea lui Cosimo

Atitudinea lui Biaggio (naratorul)

Extra-text

Alcătuiește o compunere narativă, de 25-30 de rânduri, cu titlul *Căsuța din copac*. În realizarea compunerii, vei respecta următoarele cerințe:

- textul va avea un narator-personaj;
- ca moduri de expunere, vei utiliza narațiunea și descrierea;
- vei preciza doi indici spațio-temporali;
- compunerea va avea minim două personaje;
- compunerea va avea final deschis.

1. Identifică personajele care apar în acest fragment.
.....
2. Precizează activitatea cu care se îndeleitnesc cei doi copii.
.....
3. Subliniază, pe textul citat, secvența care ilustrează modul de joacă cu scrânciobul.
4. Transcrie, din textul citat, un fragment în care naratorul justifică îndemânarea lui Cosimo la joacă.
5. Explică rolul semnului exclamării în secvența: *Noroc însă că el se ținea cu nădejde de funii! Altfel s-ar fi prăbușit la pământ ca un nătâng!*
.....
.....
6. Prezintă semnificația unei figuri de stil identificată în secvența de la exercițiul anterior.
.....
.....
7. Exprimă-ți, în trei-cinci rânduri, părerea despre relevanța citatului: *Acum se tutuiau amândoi, dar ea fusese aceea care începuse.* în conturarea relației dintre personajul masculin și cel feminin. În răspunsul tău, poți face trimiteri la acțiunea întregului roman.
.....
.....
.....
8. Formulează, în două-trei rânduri, un punct de vedere personal cu privire la nevoia copiilor de a-și delimita spațiul personal (*teritoriul*).
.....
.....
9. Imaginează-ți trei posibile motive pentru care Viola vrea să îl răstoarne pe Cosimo din scrânciob. Discutând cu colegii, selectați-le pe cele mai potrivite.
•
•
•

Extra-text

1. Scrie un eseu, de 15-20 de rânduri, cu titlul *Parteneri de joacă*. În compunerea ta, poți să te referi la cine sunt partenerii de joacă ai unui copil, cum îi selectează acesta, cât timp durează relația lor etc.
2. Ilustrează, într-un eseu de 20-25 de rânduri, cum se reflectă tema jocului în romanul *Baronul din copaci* de Italo Calvino.

1. Identifică personajele care apar în acest fragment.

2. Precizează activitatea cu care se îndeletnicesc cei doi copii.

3. Subliniază, pe textul citat, secvența care ilustrează modul de joacă cu scrânciobul.

4. Transcrie, din textul citat, un fragment în care naratorul justifică îndemânarea lui Cosimo la joacă.

5. Explică rolul semnului exclamării în secvența: *Noroc însă că el se ținea cu nădejde de funii! Altfel s-ar fi prăbușit la pământ ca un nătăng!*

6. Prezintă semnificația unei figuri de stil identificată în secvența de la exercițiul anterior.

7. Exprimă-ți, în trei-cinci rânduri, părerea despre relevanța citatului: *Acum se tutuiau amândoi, dar ea fusese aceea care începuse.* în conturarea relației dintre personajul masculin și cel feminin. În răspunsul tău, poți face trimiteri la acțiunea întregului roman.

8. Formulează, în două-trei rânduri, un punct de vedere personal cu privire la nevoia copiilor de a-și delimita spațiul personal (*teritoriul*).

9. Imaginează-ți trei posibile motive pentru care Viola vrea să îl răstoarne pe Cosimo din scrânciob. Discutând cu colegii, selectați-le pe cele mai potrivite.

-
-
-

Extra-text

1. Scrie un eseu, de 15-20 de rânduri, cu titlul *Parteneri de joacă*. În compunerea ta, poți să te referi la cine sunt partenerii de joacă ai unui copil, cum îi selectează acesta, cât timp durează relația lor etc.

2. Ilustrează, într-un eseu de 20-25 de rânduri, cum se reflectă tema jocului în romanul *Baronul din copaci* de Italo Calvino.

ITALO CALVINO, *BARONUL DIN COPACI*

Caracterizarea personajului

Parteneri de joacă (III)
 Pre-text

1. Notează, într-un minut, cinci calități și trei defecte care te caracterizează.

calități

defecte

2. Menționează trei simboluri care te definesc, reprezentând, la alegere, animale, plante, culori, obiecte, pietre prețioase, metale etc. Explică-ți opțiunile în fața clasei.

 Con-text

În grupe de patru-șase elevi, recitiți fragmentele date în lecțiile anterioare referitoare la romanul *Baronul din copaci* de Italo Calvino și răspundeți la următoarele cerințe:

1. Completează tabelul de mai jos cu numele personajului/ personajelor potrivite.

Tipologia personajului	Numele personajului
personaj principal	
personaj secundar	
personaj episodic	
personaj narator	
personaj rotund	
personaj plat	
personaj feminin	
personaj masculin	

2. Completează tabelele următoare pentru a obține portretul personajului Cosimo.

Caracterizarea directă	Exemple din fragmentele citate	Trăsăturile identificate
autocaracterizare		
realizată de narator		
realizată de alte personaje		

Caracterizarea indirectă	Exemple din fragmentele citate	Trăsăturile deduse
nume		
statut social		
vestimentație		
acțiunile personajului		
vorbele personajului		

Relația cu alte personaje	Descrierea relației	Citate semnificative
părinții		
Biaggio (personajul narator)		
Viola		

Extra-text

Realizează, în 20-25 de rânduri, caracterizarea personajului Cosimo, pornind de fragmentele citate din romanul *Baronul din copaci* de Italo Calvino.

STILUL DIRECT

Jocurile copilăriei (I)

Pre-text

1. Realizează, în caietul de clasă, un dialog de șase-opt replici, care să ilustreze o convorbire cu cel mai bun prieten al tău/ cea mai bună prietenă a ta pe *Yahoo messenger*, *Skype* sau *Facebook*.
2. Citește dialogul în fața clasei.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la întrebările de mai jos:

- Acum, începem Tom, o să înființăm o bandă de tâlhari și o s-o botezăm „banda lui Tom Sawyer”. Toți cei care vor să intre în bandă trebuie să depună jurământul și să-l semneze cu sângele lor. [...]
- Apoi, fiecare își înțepă degetul cu un ac, ca să aibă cu ce iscăli. Mi-am pus și eu pecetea pe hârtie.
- Și-acum, zise Ben Rogers, să vedem: cu ce-o să se îndeletnicească banda noastră?
- Numai cu jafuri și omoruri, răspunse Tom.
- Dar ce-o să jefuim? Case, vite sau ...
- Fleacuri! Să furi vite sau alte lucruri de-astea nu e jaf, ci găinărie, spuse Tom Sawyer. Noi nu suntem găinari, noi trebuie să lucrăm în stil mare. Purtăm măști, oprim diligențe și trăsuri pe șosea, omorăm oamenii și le luăm ceasurile și banii.
- E musai să-i omorăm?
- Firește, e mai bine așa. Unii experți sunt de altă părere, dar îndeobște se zice că-i mai bine să-i omori pe toți, afară de ăia pe care putem să-i aducem în peșteră ca prizonieri, până vor fi ransați¹.
- Ce mai e și asta?
- Nu știu, dar așa se obișnuiește, am citit în cărți. Și se înțelege că trebuie să facem și noi la fel.
- Dar cum putem s-o facem dacă nu știm despre ce-i vorba?
- La naiba, nu pricepeți că-i obligatoriu? Nu v-am spus că așa scrie în cărți? Vreți cumva să faceți altfel decât scrie în cărți ca să-ncurcați lucrurile?

¹ransomați – expresie stălcită de la cuvântul francez *rançonner* – a răscumpăra

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*)

1. Explică, oral, sensul cuvintelor: *iscăli*, *diligență*, *găinărie*, *musai*, *îndeobște*.
2. Indică modul de expunere care predomină în text.

3. Identifică instanțele comunicării narative care se regăsesc în fragmentul citat.

4. Explică utilizarea următoarelor semne de punctuație din replica citată:

– *Și-acum, zise Ben Rogers, să vedem: cu ce-o să se îndeletnicească banda noastră?*

- a. Linia de dialog
- b. Perechea de virgule
- c. Două puncte
- d. Semnul întrebării

5. Stabilește la ce persoane sunt pronumele și verbele din enunțurile subliniate în textul dat și justifică utilizarea acestora.

6. Scrie, într-un minut, cât mai multe cuvinte sau expresii sinonime cu verbele:

- a vorbi –
- a întreba –
- a striga –

7. Propune câte un verb *dicendi* potrivit pentru fiecare dintre ultimele patru replici ale fragmentului citat.

8. Consultând *DOOM*-ul, indică norma corectă de scriere a cuvintelor de declarație, atunci când comunicarea din care fac parte urmează unei comunicări în vorbire directă.

9. Precizează care este argumentul pe care-l aduce Tom pentru a-și convinge prietenii că prizonierii trebuie „ransomați“?

10. Exprimă-ți, în trei rânduri, părerea cu privire la validitatea argumentului adus de Tom, ținând cont de situație și de participanții la comunicare.

Extra-text

1. Imaginează-ți un dialog, de minimum zece replici, între tine și fratele/ verișorul tău mai mic care se pregătește să iasă, noaptea, din casă. Atenție! Dialogul trebuie să se înscrie în tema **jocului** și să conțină zece verbe **dicendi**.

2. Acum, imaginează-și că ești naratorul unui roman care povestește scena imaginată la exercițiul anterior. Transformă cel puțin șase replici în vorbire indirectă.

15

STILUL INDIRECT

Jocurile copilăriei (II)

Pre-text

1. **Lucrați în perechi!** Amintește-ți care era jocul tău preferat în copilărie și povestește-i-l, în trei minute, colegului de bancă.
2. Formulează trei întrebări clarificatoare pe care să i le pui colegului tău, după ce ți-a povestit despre jocul său preferat.
3. Prezentați-vă, reciproc, jocurile în fața clasei.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

În vremea asta, prichindelul de Tommy Barnes adormise. Când îl treziră era așa de speriat, încât începu să bâzâie, spunând că vrea acasă la mamica și că nu mai vrea să fie hoț.

Începură să-l ia peste picior. [...] De necaz, piciorul amenință că o să dea în vileag toate secretele, dar Tom îi dărnă cinci cenți ca să-și țină gura. După-aceea ne spuse că e timpul să plecăm și că săptămâna viitoare o să ne întâlnim din nou, ca să jefuim și să omorâm niscaiva oameni.

Ben Rogers spuse să nu poate pleca de-afară decât duminică, așa că ar fi bine să începem duminică viitoare. Toți ceilalți fură de părere că nu se cade să săvârșim asemenea isprăvi duminică. Chestia era lămurită. A rămas stabilit să ne întâlnim cât mai curând ca să hotărâm o zi. Apoi, după ce l-am ales pe Tom Sawyer căpitan și pe Joe Harper aghiotant al bandei, am plecat acasă.

M-am cățărat pe acoperișul șopronului și m-am strecurat pe fereastră în camera mea, tocmai când se lumina de ziuă. Hainele mele nou nouțe erau slinoase și pline de noroi. Iar eu eram mort de oboseală.

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*)

1. Încercuiește, pe text, două expresii sau locuțiuni și ilustrează-le sensul în câte un enunț.

2. Transcrie, din fragmentul citat, trei cuvinte/ grupuri de cuvinte prin care personajul-narator își manifestă atitudinea de superioritate față de personajul Tommy Barnes.

3. Citește enunțurile de mai jos și apreciază-le cu *A*, dacă acestea sunt adevărate și cu *F*, dacă sunt false:

- verbele de declarație care introduc replica reprodusă în vorbirea indirectă sunt însoțite de elemente de relație subordonatoare (exemplu: conjuncțiile *că, să*)
- în utilizarea vorbirii indirecte apar, în mod obligatoriu, verbele *dicendi*
- în utilizarea vorbirii indirecte nu se pot folosi pronume de persoana I și a II-a
- semnele de punctuație care redau, în scris, intonația, spre exemplu [?], [!], dispar în cazul vorbirii indirecte
- substantivele în vocativ și imperativele se folosesc în vorbirea directă

4. Extrage, din textul citat, șase verbe *dicendi*, indicând persoana și numărul.

5. Transformă cel de-al doilea paragraf al textului dat din vorbire indirectă în vorbire directă.

6. Exprimă-ți, în două-patru rânduri, părerea despre atitudinea copiilor mai mari față de „prichindelul” Tommy Barnes.

7. Menționează care este, în opinia ta, motivul pentru care Tom Sawyer este ales căpitanul bandei.

Extra-text

- Amintește-ți o experiență personală similară cu cea trăită de personaje și, utilizând stilul indirect, alcătuește un text de 10-15 rânduri în care să o ilustrezi.
- Alege unul dintre cele două stiluri, direct sau indirect. Alcătuește o compunere, de 15-20 de rânduri, cu titlul *Ora de aventură*, în care să folosești stilul ales.

— 16 —
MONOLOGUL

 Pre-text

1. Balul Bobocilor se apropie și ai fost invitat să ții discursul de la începutul evenimentului. Scrie, în caietul de clasă, un text de maximum zece rânduri despre începutul vieții tale de licean.
2. Prezintă-ți textul în fața clasei!

Mark Ryden,
Clear hearts, grey flowers flower

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

(Tom Sawyer și Huckleberry Finn se pregătesc să-l ajute pe negrul Jim să scape din captivitate, săpând un lung tunel subteran până la coliba unde era ținut.)

Tom nu prea era în apele lui. [...]

– Numai tu ești în stare să judeci așa, Huck Finn. Vorbești ca un copil de grădiniță. Ce naiba, n-ai citit niciodată o carte despre baronul Trenck, despre Casanova, despre Benvenuto Cellini, despre Henric al patrulea¹ sau despre ălalți eroi? Unde s-a mai pomenit să slobozești un prizonier cu trucurile astea de fată bătrână? Nu, băiatule. Autorii ăi mai celebri ne învață că piciorul patului trebuie despicaț în două și lăsat așa, după ce-ai înghiți, firește, talașul, ca să nu poată fi găsit, și după ce-ai pus nițel pământ și unsoare în jurul locului fereștruit, pentru ca nici cel mai ager majordom să nu poată vedea măcar o urmă, și astfel să creadă că piciorul patului e neatins. În noaptea evadării te duci și dai un bobârnac patului, și-ai terminat cu el; desprinzi lanțul și gata povestea. Nu-ți mai rămâne decât s-agăți de metereze scara de frânghie și să cobori pe ea până jos, rupându-ți firește piciorul în șanț, fiindcă scara e cu vreo nouăsprezece picioare mai scurtă decât trebuie. Dar nu face nimic, fiin'că te-așteaptă caii și vasalii credincioși, care te adună de pe jos și te-aruncă-n șa. Și iată că pornești spre Languedocul² tău de baștină, spre Navarra³ sau încotro poștești. E strașnic, Huck. Tare-aș vrea să fie un șanț și-n jurul colibeii noastre. Să știi că dacă ne mai rămâne timp o să săpăm unul chiar în noaptea evadării.

¹personaje celebre care au fost întemnițate vreme îndelungată sau au evadat spectaculos;

²regiune din Franța medievală

³regat medieval situat în zona Pyreneilor

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*)

- Un reprezentant al grupului va prezenta concluziile în fața clasei, sub forma unui monolog de 3-5 minute.

1. Scrie, în caietul de clasă, în cinci-șapte rânduri, un toast pe care l-ai ține la sărbătorirea zilei de naștere a dirigintelui tău/ diriginței tale.

- 47

J.W. GOETHE, POEZIE ȘI ADEVĂR

Înțelegerea textului

Printre jucării (I)

Pre-text

1. Lucrați în perechi. Povestește-i colegului de bancă despre o jucărie pe care ți-ai dorit-o foarte mult în copilărie și sentimentele pe care le-ai trăit când ai primit-o/ nu ai primit-o.
2. Exprimați-vă, oral, părerea despre importanța Crăciunului pentru copii.

Ovidiu Dragoș, *Teddyb* (sculptura)

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

– Hai acum să ne jucăm, îmi zise Alerta și mă conduse în cealaltă odaie. Aici parcă eram la târgul de Crăciun, dar atâtea lucruri prețioase și delicate n-au mai fost niciodată văzute în încăperea în care se adună darurile de sărbători. Erau acolo tot felul de păpuși, de haine și unelte pentru ele, de bucătărie, dormitoare, magazine și nenumărate alte jucării. Alerta mă conduse prin fața dulapurilor unde erau păstrate.

Ea închise însă repede primele dulapuri și-mi spuse:

– Astea nu sunt pentru tine. Aici – sunt materiale de construcții, ziduri și turnuri, case, palate și biserici, să zidești un oraș întreg. Astea însă nu-mi plac mie. Să găsim mai bine ceva care să ne placă amândurora.

Scoase atunci câteva cutii, în care zării rânduie în vrafuri un întreg popor mărunț de războinici, cum altul mai frumos nu văzusem niciodată. Nu mă lăsă să privesc mult timp în cutii, căci luă sub braț una dintre ele, iar eu pe cea de-a doua.

– Să mergem pe podul de aur, mă îndemnă Alerta. Acolo e bine să te joci de-a soldații. Vârfulurile sulitelor îți arată cum trebuie să așezi oștile în luptă.

Ajunserăm pe podețul de aur care se cam clătina; în timp ce îngenuncheasem pentru a-mi așeza șirurile de soldați, auzeam sub mine undele susurând și peștii clipocind în apă. Toți soldații noștri erau călări. Alerta se lăuda că armata ei de femei era condusă de regina Amazonelor; eu îl găsis pe Abile și o impunătoare cavalerie grecească. Oștile stăteau acum față-n față. Ceva mai frumos nu se putea închipui. Nu erau cavaleri de plumb turtiți, oamenii și caii erau trupeși, bine făcuți. Nici nu puteam înțelege cum se țin în picioare fără nicio scândurică dedesubtul lor.

(J.W. Goethe, Poezie și adevăr)

1. Precizează sinonimele contextuale ale următoarelor cuvinte: *prețioase, delicate, nenumărate, susurând, impunătoare, închipui.*

2. Extrage, din textul citat, câte trei cuvinte din câmpurile semantice ale jucăriilor și construcțiilor.

jucării –

construcții –

3. Explică, în trei-cinci rânduri, dacă fragmentul citat este un text ficțional sau non-ficțional.

4. Numește un personaj al textului.

5. Transformă una dintre replicile personajului, la alegere, din vorbire directă în vorbire indirectă.

6. Notează, în enunțuri, ideile principale ale ultimului paragraf din textul citat.

.....

.....

.....

7. Explică, în trei rânduri, cărui moment al subiectului crezi că îi aparține fragmentul citat.

8. Ilustrează, cu exemple din text, modurile de expunere identificate în fragmentul citat.

.....

Extra-text

1. Alcătuieste o compunere narativă, de 20-25 de rânduri, în care să ilustrezi *tema jocului și a imaginației*. În compunerea ta, vei utiliza personajul feminin din textul citat, alte două personaje, la alegere, și un narator obiectiv.

2. Privește imaginea de la începutul lecției, precum și celelalte opere ale sculptorului Ovidiu Dragoș reproduse în lecțiile anterioare. Realizează, în 10-15 rânduri, o compunere în care să evidențiezi aspectul **ludic** al acestora.

J.W. GOETHE, POEZIE ȘI ADEVĂR

Interpretarea textului

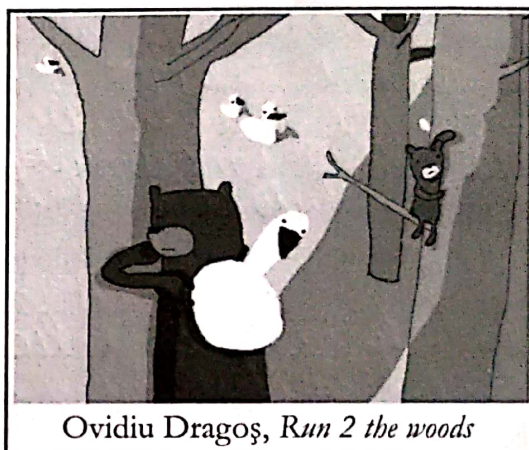
Printre jucării (II)

Pre-text

1. Scrie, în caiet, un cvintet pe tema *jocului*.

Respectă următoarea structură:

- I. Un cuvânt care precizează subiectul;
- II. Două cuvinte care descriu subiectul (adjective);
- III. Trei cuvinte care exprimă acțiuni (verbe);
- IV. O propoziție din patru cuvinte care exprimă o idee, o definiție sau sentimentele față de subiect;
- V. Un cuvânt care exprimă esența subiectului.

Ovidiu Dragoș, *Run 2 the woods*

2. Citiți cvintetele, alegeți trei dintre cele mai reușite și mimeați-le în fața clasei.

Con-text

Recitește fragmentul de la lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Realizează, în opt-zece rânduri, rezumatul fragmentului citat.

...toată viața ei a fost dedicată jocului și a fost jucăria de
care erau extrem de interesați.
...după ce a pierdut totul s-a hotărât să caute
ceva să se joace, amândoi erau, a fost un mic
de război, soldații de care erau încantați.
...Apoi au mers pe podul de aur pentru
a se juca împreună, un joc de conștientizare
cu multe fantezii.

2. Ilustrează, pe baza textului, conceptele operaționale de *narator* și *perspectivă narativă*.

Narator

un text care prezintă
un eveniment obiectiv

Perspectivă narativă

naratorul este un personaj
un narator personaj

3. Notează, în trei-cinci rânduri, care sunt trăirile, impresiile naratorului-personaj.

.....
.....
.....
.....

4. Transcrie, din textul citat, două cuvinte/ grupuri de cuvinte care creează senzația de irealitate.

5. Exemplifică, în caiet, câte trei trăsături ale fiecărui personaj.

6. Alcătuiește, în caiet, în 10-12 rânduri, caracterizarea Alegrei.

7. Descrie, în rândurile de mai jos, relația dintre cei doi copii.

.....
.....
.....
.....

8. Explică cine sunt personajele mitologice din citatul următor și de ce crezi că le-a amintit naratorul: *Alerta se lăuda că armata ei de femei era condusă de regina Amazoanelor; eu îl găsisem pe Abile și o impunătoare cavalerie grecească.*

.....
.....
.....
.....

9. Compară, în trei-cinci rânduri, relația personajelor din fragmentul citat cu cea dintre Cosimo și Viola, personajele romanului *Baronul din copaci* de Italo Calvino.

.....
.....
.....
.....
.....

10. Imaginează-ți motivul pentru care jucăriile Alegrei par a sta singure în picioare.

.....
.....
.....

Extra-text

1. Imaginează-ți, într-o compunere de 20-25 de rânduri, continuarea fragmentului citat, referindu-te la felul în care se joacă copiii, la finalitatea jocului și la ceea ce se întâmplă cu copiii după acest episod.

2. Scrie o compunere, de 20-25 de rânduri, despre adevăr și ficțiune în opera literară, pornind de la textul dat și citatul următor: *Povestea aceasta, de al cărui adevăr prietenii mei căutau cu multă pasiune să mă convingă, obținuu un mare succes. Fiecare se duse să vadă locul indicat de mine, fără să mi-o mărturisească mie sau celorlalți, și găsiră nucii, placa [...]*

(Goethe, Poezie și adevăr)

LITERATURA ȘI CELELALTE ARTE

Limbajul artelor

Baletul

Pre-text

1. Lucrați în perechi. Precizați care sunt artele pe care le cunoașteți.

.....

2. Discutați despre manifestarea voastră artistică preferată. Argumentați-vă părerea!

Spărgătorul de nuci,
Mariinsky Teatr, Sankt Petersburg

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

ACTUL I. În casa domnului Stahlbaum domnește atmosfera sărbătorească a Crăciunului. [...] Copiii se așază în rând și încep un marș voios. După dansul adulților vine și unchiul Drosselmayer. Acesta este așteptat cu nerăbdare, căci le aduce copiilor, de fiecare dată, surprize neobișnuite. Nu-i va dezamăgi nici acum. La început copiii se bucură, apoi încep să se certe din cauza cadourilor. Fritz câștigă disputa; iar Clara izbucnește în lacrimi. Pentru a o consola, unchiul Drosselmayer îi dă fetei un Spărgător de nuci. Fritz îl azvârle râzând și îl strică, în timp ce Clara îl consolează. Pentru că între timp s-a făcut târziu, mama îi trimite pe copii la culcare. Musafirii se retrag. Clara își ia rămas bun de la Spărgătorul „bolnav” și copii se duc la culcare.

După puțin timp Clara se întoarce în camera festivă. Adoarme în fotoliu și astfel evenimentele acestei seri continuă. În lumina lunii, pomul de Crăciun devine tot mai mare, ocupând o mare parte a camerei. Șoarecii, conduși de regele lor apar, din toate părțile și se apropie de fată. Ea îi gonește înfricoșată. Atunci se trezește Spărgătorul de nuci care, alături de soldați, se luptă cu șoarecii. Bătălia nu e deloc ușoară și Spărgătorul pare să cedeze. Clara intervine și reușește să-i învingă pe șoriceii. Spărgătorul de nuci se transformă într-un prinț tânăr și frumos. Pentru a-i mulțumi că l-a salvat, el o invită pe fetiță în împărăția dulciurilor.

Camera se transformă într-o pădure de brazi înzăpezită. Fulgii de nea îi înconjoară pe cei doi arătându-le drumul.

ACTUL II. [...] Cele mai nostime personaje vor participa la divertismentul compus din mai multe dansuri: spaniol (figurile de ciocolată), arab (figurile de cafea), chinezesc (figurile de ceai), ruses (micii cazaci de turtă dulce), italian. Clara și Prințul execută un brilliant pas-de-deux, apoi toată suflarea se angrenează în marele Vals al florilor din final. Pentru Clara a fost însă doar un minunat vis.

(Baletul *Spărgătorul de nuci*, libret de Marius Petipa, după versiunea lui Alexandre Dumas a basmului lui E.T.A. Hoffmann)

1. Transcrie, din textul citat, patru cuvinte din câmpul semantic la baletului.
.....
2. Indică tema, subiectul, destinatarul și scopul textului citat.
Tema –
Subiectul –
Destinatarul –
Scopul –
3. Consultând DEX-ul, definește termenul *libret*.
.....
4. Precizează dacă acest tip de text (libretul) este literar sau nonliterar. Argumentează!
.....
5. Notează ideile principale ale fragmentului citat.
.....
.....
.....
6. Imaginează-ți, într-o descriere de șase-opt rânduri, cum arată una dintre perechile de figurine care participă la suita de dansuri din actul al II-lea.
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Extra-text

1. Citește basmul original al lui E.T.A. Hoffman și apoi caută, pe internet, parodii după *Spărgătorul de nuci* (exemple: desenele animate *Dexter's laboratory*, *The nutcracker*). Într-un eseu, de 15-20 de rânduri, identifică elementele comune și evidențiază viziunea originală a autorilor.
2. Urmărește la operă baletul *Spărgătorul de nuci*. Dacă în localitatea ta nu există operă, poți vizualiza spectacolul pe internet. Realizează o cronică a spectacolului, în care să te referi la viziunea maestrului coregraf, interpretarea balerinilor, decoruri, costume, calitatea fondului muzical.
3. **PROIECT.** Realizează o prezentare *Powerpoint*, de maximum zece *slide-uri*, despre un spectacol de balet sau operă, la alegere dintre: Piotr Ilici Ceakovski: *Lacul lebedelor*, *Frumoasa din pădurea adormită*, Ludwig Minkus, *Don Quijote*, Giuseppe Verdi: *Nabucco*, *Rigolletto*, *Traviata*, *Trubadurul*, *Bal mascat*, *Aida*. În prezentarea ta, te vei referi la: nucleul narativ al spectacolului, premiera, puneri în scenă renumite.

MIHAIL SEBASTIAN, JOCUL DE-A VACANȚA

Înțelegerea textului

Jocul de-a vacanța (I)

Mihail Sebastian

Pre-text

1. Completează sintagma *jocul de-a* cu unul dintre următoarele cuvinte, la alegere: *școala, viața, uitarea, fericirea, iubirea, copilăria, poezia, nemurirea* sau cu un alt cuvânt care ți se pare potrivit.
2. Alcătuiește, în caiet, o compunere de 10-15 rânduri, în care să descrii jocul inventat la exercițiul precedent.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

ȘTEEFAN: [...] Ziceai „Vrei să începem un joc nou“. Sigur că vreau, dar nu vezi că jocul meu e nou, și că al vostru e vechi, bătrân și trist.

CORINA: Și cum se cheamă jocul duminale?

ȘTEEFAN: Are mai multe nume, dar dumeata ești o fată cinică și ai să râzi.

CORINA: Și ți-e frică de râsul meu?

ȘTEEFAN: Nu. Se cheamă jocul de-a vacanța. Și se mai cheamă jocul de-a uitarea. Și s-ar mai putea chema jocul de-a fericirea.

CORINA: Ai dreptate. E un nume puțin comic. Totuși, n-am să râd. Jocul de-a fericirea.... Și e greu jocul acesta?

ȘTEEFAN: Ai! Sigur că da. E un lucru complicat fericirea. Trebuie învățat cu răbdare, cu metoadă... Acasă, la București, n-am timp. Am alte lucruri, mai urgente. Nu mai serioase — pentru că nimic nu e mai serios decât fericirea — dar mai urgente. Aici însă, aici sunt absolut decis să fii fericit. Cu orice preț. Cu brutalitate, dacă nu se poate altfel. Cu grosolănie, după cum ai văzut. Vezi șezlongul ăsta? Eu sunt un om care unsprezece luni pe an cedez locul femeilor. Ei bine (cu vitejie) scaunul acesta nu-l voi ceda.

CORINA: Ești feroce.

ȘTEEFAN: Nu râde. E foarte grav ce-ți spun. Ți se pare puțin lucru un șezlong? Văi, cum te înșeli. E prima treaptă spre lene, e prima treaptă spre fericire. (Privește șezlongul cu afecțiune, aproape cu emoție și, vorbind, îl mângâie.) Dacă am uneori stimă pentru civilizație, este că a reușit să nască o lucră așă de amical, așă de leneș. O brută n-ar fi putut să descopere asta. Ascultă-mă pe mine: a fost un poet. [...] Hail! Încearcă și dumeata jocul acesta. Merită.

(Mihail Sebastian, *Jocul de-a vacanța*)

1. Notează sinonimele următoarelor cuvinte: *cinică, cedez, brutalitate*.
.....
2. Extrage, din textul citat, cinci neologisme și explică valoarea lor expresivă în textul dat.
.....
.....
3. Indică două cuvinte utilizate, în text, cu sens propriu și două utilizate cu sens figurat.

Sens propriu

.....

Sens figurat

.....
4. Precizează o temă și un motiv literar identificate în textul dat.
.....
.....
5. Numește modul de expunere al fragmentului dat.
.....
6. Detaliază, oferind două argumente, rolul indicațiilor de regie în textul citat.
.....
.....
7. Explică rolul semnelor de ortografie și punctuație din fragmentul *Ei bine*, (cu vitejie) *scaunul acesta nu-l voi ceda*.
.....
.....
.....
8. Comentează, în unu-trei rânduri, o figură de stil identificată în fragmentul citat.
.....
.....
.....

Extra-text

1. **PENTRU PORTOFOLIUL TĂU.** Citește, în întregime, piesa de teatru *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian și alcătuieste o fișă de lectură.
2. Alcătuieste o compunere, de 10-15 rânduri, în care să îți imaginezi o altă explicație pentru jocul de-a vacanța decât cea exprimată de personaj.
3. Alcătuieste o compunere, de 15-20 de rânduri, în care să demonstrezi apartenența fragmentului citat la genul dramatic. În compunerea ta, vei folosi cel puțin trei argumente, exemplificându-le pe text.

MIHAIL SEBASTIAN, JOCUL DE-A VACANȚA

Interpretarea textului

Jocul de-a vacanța (II)

Pre-text

1. **Lucrați în perechi.** Discută cu colegul de bancă și notați, fiecare, câte cinci lucruri care vă fac fericiți.

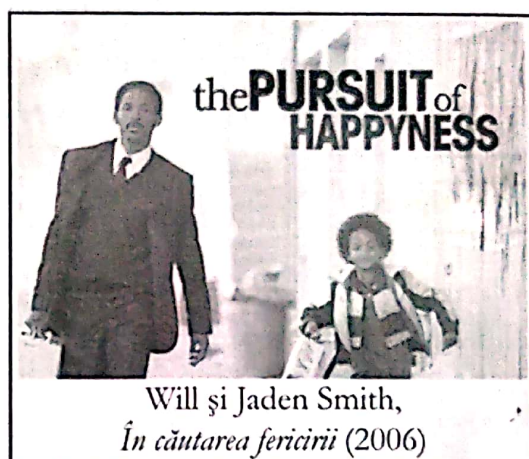
.....

.....

.....

.....

.....

2. Alcătuiți, în cinci minute, în caiete, un scurt eseu cu titlul *Rețeta fericirii*.

3. Citiți eseurile cu voce tare și discutați despre elementele/ aspectele care se repetă.

Con-text

Recitește fragmentul din lecția anterioară și răspunde la cerințele de mai jos.

1. Transcrie un grup de cuvinte din fragmentul citat care cuprinde concepția personajului Ștefan despre fericire.

.....

.....

2. **Lucrați pe grupe** de câte patru-șase elevi. Imaginați-vă trei motive pentru care Ștefan este *absolut decis să fie fericit*.

.....

.....

.....

3. În grupe, susțineți sau combateți felul în care personajul dorește să-și asigure fericirea. Notați câte trei argumente și trei contraargumente pentru a vă susține punctul de vedere.

+	-
.....	
.....	
.....	

4. Explică de ce Corina îl consideră *feroce* pe Ștefan.
.....
.....
5. Precizează care este efectul acestei replici asupra personajului și, respectiv, asupra cititorilor.
.....
.....
.....
6. Ilustrează, cu exemple din text, o modalitate de realizare a comicului.
.....
.....
7. Caută, în ultimul fragment al textului citat, un cuvânt care este, în concepția personajului, echivalent cu fericirea.
.....
8. Explică, în trei-cinci rânduri, ce semnificații îi atribuie Ștefan șezlongului în demonstrarea viziunii sale.
.....
.....
.....
.....
9. Indică două mijloace de caracterizare diferite ale personajului, folosind exemple din fragmentul citat.
.....
.....
.....

Extra-text

1. Imaginează-ți, în trei-șase rânduri, în caietul de clasă, răspunsul Corinei la invitația lui Ștefan din ultima replică a fragmentului dat.
2. Alcătuiește un eseu, de 25-30 de rânduri, pe tema **jocului actorilor**, referindu-te la o piesă de teatru și/ sau un film artistic care pornește de la textul literar (de exemplu, piesa *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian, *Chirița în provincie* de V. Alecsandri etc.).

TEXTUL NONLITERAR

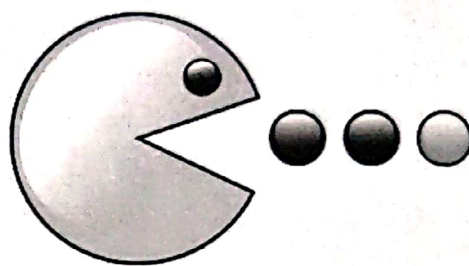
Înțelegerea textului

Jocurile video (I)

 Pre-text

1. Lucrați în echipe. Alături de colegul de bancă, numește, în ordine, primele trei cele mai bune jocuri pe calculator.

.....

2. Alegeți unul dintre acestea și, în maximum opt rânduri, realizați, în caiet, o descriere a regulilor acestui joc.

3. Citiți descrierile și discutați în ce situație ar putea fi folosită compunerea voastră.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Întotdeauna părinții au încercat să își țină departe copiii de jocurile video, pe motivul că pierd vremea inutil și își strică vederea, însă numeroase cercetări în acest domeniu țin să sugereze că există și unele beneficii.

Astfel, specialiștii ne asigură că, pe termen lung, în multe cazuri, jocurile video pot reduce anxietatea și stresul, pot restabili funcțiile motorii (în cazul celor cu probleme de mobilitate) și îmbunătățesc vederea, dar nu numai.

Să descoperim 7 dintre aceste beneficii surprinzătoare ale jocurilor video asupra sănătății copiilor noștri și, de ce nu, asupra sănătății adultului:

1. Au efect terapeutic pentru copiii cu boli cronice

Copiii diagnosticați cu boli grave precum autismul, depresia ori chiar boala Parkinson, ultimele două fiind în general specifice vârstelor înaintate, pot da semne de ameliorare a simptomelor dacă se joacă pe calculator, arată cercetările realizate în cadrul Universității din Utah.

De asemenea, jocurile video pot conferi sentimentul de putere, duranță și spiritul de luptător, elemente esențiale de care avem nevoie pentru a supraviețui în situații limită și cu resurse limitate, pentru a trece cu bine peste încercările vieții.

2. Preșcolarii își dezvoltă mai bine capacitatea motorie

Probabil, nu ți se pare cea mai eficientă metodă prin care să îți înveți copilul să fie mai activ, însă dacă îți lași copilul în fața ecranului TV jucându-se jocuri interactive specifice vârstei sale, acestea îl pot ajuta să aibă un mai bun control asupra abilităților motorii, sunt de părere cercetătorii australieni.

3. Jocurile video reduc stresul și depresia

Un studiu efectuat pe subiecți care sufereau de stres și depresie relevă că aceștia și-au exprimat

mai ușor frustrarea și agresivitatea jucând jocuri video, astfel înregistrându-se o îmbunătățire a stării lor generale.

(fragment din articolul 7 *efecte benefice ale jocurilor video*, de Paula Rotaru, preluat de pe www.csid.ro)

1. Utilizând DEX-ul sau un dicționar de neologisme, indică sinonimele următoarelor cuvinte: *anxietatea, beneficii, ameliorare, duranță, abilități, frustrare*.
2. Identifică, în textul citat, șase cuvinte derivate cu prefix și șase derivate cu sufix.
derivate cu sufix -
derivate cu prefix -
3. Transcrie, din textul citat, un fragment de unu-două rânduri, în care sunt menționate bolile asupra cărora jocurile pe calculator au un efect terapeutic.
.....
.....
4. Extrage, din textul citat, trei cuvinte care exprimă stări sufletești/ trăsături umane pozitive și trei care exprimă stări negative.

+

-

5. Exemplifică elementele situației de comunicare, pe textul citat:

Emițător -
Receptor -
Mesaj -
Cod -
Context -

6. Încercuiește răspunsul corect:

Scopul textului citat este:

- a. să informeze cititorii; b. să popularizeze mesajul; c. să delecteze cititorii.

Tipul textului citat este:

- a. argumentativ; b. descriptiv; c. narativ.

Relația cu cititorul este:

- a. familială; b. oficială; c. nu există.

Extra-text

1. **PROIECT.** Imaginează-ți că ești inventator și ai creat cel mai bun joc de calculator al tuturor timpurilor. Alcătuieste, în 15-20 de rânduri, o descriere a acestui joc, care să cuprindă informații despre tipul de joc, regulile jocului, jucători, durata jocului etc.
2. Realizează un poster ilustrativ pentru jocul tău.
3. Scrie, în patru-șase rânduri, o reclamă pentru jocul de calculator pe care l-ai inventat.

TEXTUL NONLITERAR

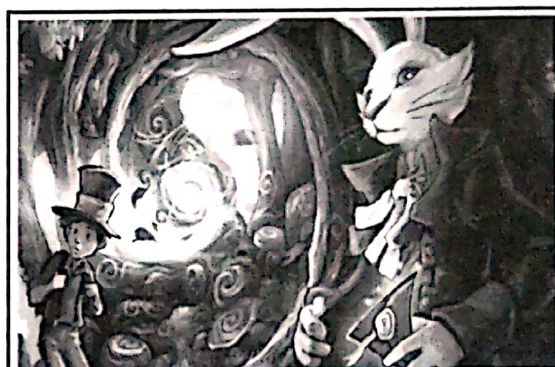
Interpretarea textului

Jocurile video (II)

 Pre-text

1. Prezentați posterele și reclamele realizate la exercițiul 2 de la *Extra-TEXT*, din lecția precedentă.
2. Urmărind grila de mai jos, notați posterele pentru a alege un câștigător:

Adecvarea la temă	3 puncte
Originalitate	3 puncte
Corectitudinea textului	2 puncte
Gestică, mimică, intonație	2 puncte

Imagine din jocul de calculator
The night of the rabbit

 Con-text

Recitește fragmentul din lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Notează, în câte un enunț, cele trei beneficii ale jocurilor pe calculator prezentate în fragmentul citat.

1.

2.

3.

2. Descrie, în două-trei rânduri, alte trei posibile beneficii ale jocurilor pe calculator.

.....

.....

.....

3. Indică patru texte literare citite de tine care ar putea fi punctul de plecare pentru jocuri pe calculator de succes. Motivează-ți răspunsul.

Opere literare

Argument

.....

.....

.....

.....

4. Discutați, în grupe de patru-șase elevi, pentru a lua o poziție referitoare la punctul de vedere exprimat în articolul citat. Notați, în rândurile de mai jos, patru argumente care să susțină punctul vostru de vedere.

- I.
- II.
- III.
- IV.

5. În grupe, realizați un articol, pe o foaie distinctă, care să exprime punctul de vedere argumentat mai sus și care să apară pe un site pentru mămici, pe un site despre jocuri pe calculator sau pe un site educativ, la alegere.

6. Notează trei întrebări pe care ai vrea să i le adresezi autoarei articolului.

7. În perechi, răspundeți la întrebările imaginate.

8. Evidențiază mărcile subiectivității identificate în textul citat.

9. Extrage, din textul citat, doi conectori logici și explică rolul acestora în fragmentul citat.

10. Transcrie, din textul citat, două sintagme/ grupuri de cuvinte utilizate de autoare cu scop persuasiv.

11. Ilustrează, pe baza textului, conceptul operațional de *claritate*.

Extra-text

1. Realizează o compunere, de 20-25 de rânduri, în care să-ți exprimi părerea despre importanța jocurilor pe calculator în viața tinerilor și a adolescenților.

2. Scrie, în 15-20 de rânduri, un articol cu titlul *5 beneficii ale jocurilor pe calculator pentru bunici*.

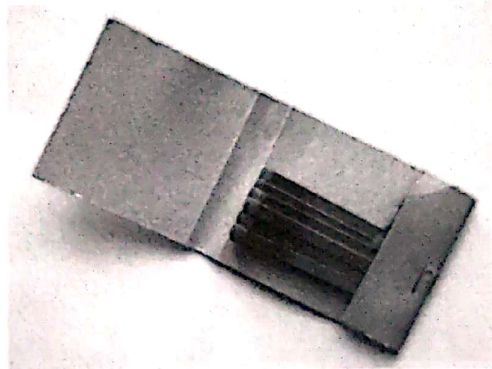
ESEUL LIBER

Înțelegerea textului

Joc de societate (I)

Pre-text

1. Să ne jucăm! Notati, în grupe de patru-șase elevi, în maxim 2 minute, numele județelor din România. Câștigă grupa care, la sfârșitul timpului, a notat cele mai multe județe.
2. Discutați despre gradul de dificultate al activității, dacă ați reușit sau nu să o realizați, ce v-a ajutat și ce v-a încurcat, cum v-ați simțit în timpul activității, care credeți că este scopul acestei activități.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Un joc de societate adeseori practicat este de a vedea dacă cineva își amintește cu rapiditate numele celor șapte pitici. După câte știu eu (admițând că subiecții în cauză au crescut cu povestea Albei ca Zăpada), oamenii ajung de obicei la șase pitici, dar se împiedică la al șaptelea – și evident fiecare se împiedică la altul. Puteți încerca și cu cei șapte regi ai Romei: o dată o să fie Servius Tullius, altă dată Tullus Hostilius, dar unul dintre cei șapte rămâne greu de amintit.

Dacă vi se întâmplă și vouă, recurgeți la un truc mnemotehnic. Încercați să vă amintiți o scenă simplă: un doctor răcit și plângăreț doarme în pătuț, în timp ce mama lui îi zâmbește. Și veți vedea: Sfătosul, Hapciu, Morocănosul, Somnorosul, Sfiosul, Mămosul și Voiosul.

Cu cei șapte regi lucrurile ar fi ceva mai complicate, dar cu siguranță cineva le-a rezolvat. Autorii de manuale mnemotehnice (povestea a început în Grecia antică) sugerau construirea unor arhitecturi complexe, unde în fiecare loc era rânduită câte o imagine (adesea uimitoare sau înspăimântătoare) care prin omonimie sau contrast să amintească de un anume cuvânt, principiu științific sau ierarhie cerească.

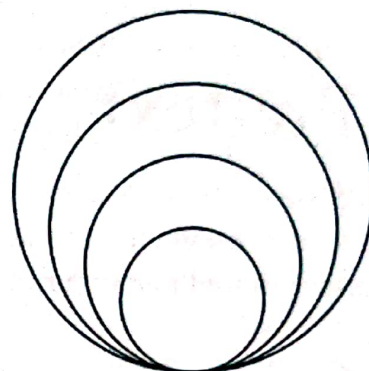
Să ne gândim că timp de secole oamenii nu au avut instrumente de înregistrare și a căra cu tine informația (în special pe tăblițe de ceramică sau ceară) era prea obositor. Știința era transportată păstrând-o în cap și, pentru a-ți aminti de ceva (lucru indispensabil profesorilor, predicatorilor, celor care studiau, avocaților și altora), erau necesare tehnici deosebite. Dovada că aceste tehnici funcționau (chiar dacă unii ajungeau să înnebunească din cauza sistemelor prea complicate pe care

le născocesc) ne-o spune faptul că oamenii aceștia își aminteau foarte multe lucruri fără a avea la dispoziție bibliotecile vaste sau computerele noastre. [...]

(Umberto Eco, articolul *Îți ții minte pe toți cei șapte pitici?*, 1998, Pliculețul Minervei)

1. Utilizând DEX-ul, explică următoarelor cuvinte și sintagme: *mnemotehnică*, *principiu științific*, *predicator*.

2. Arată în ce constă jocul menționat în textul citat.

3. Notează, în desen, sub formă de titlu, ideea principală a fiecărui paragraf.

4. Descrie cum ar trebui să arate, potrivit autorilor, un manual mnemotehnic.

5. Precizează un procedeu al comunicării orale identificat în text și scopul utilizării acestuia în fragmentul citat.

6. Indică tema textului și paragraful unde este ilustrată.

7. Explică felul în care autorul introduce în eseu tema, având în vedere primele două paragrafe ale fragmentului citat.

8. Comentează, în două-patru rânduri, titlul eseului prin referire la mesajul transmis.

Extra-text

1. Numește două jocuri de societate pe care le-ai identificat în operele literare citite de tine și exprimă-ți părerea despre scopul utilizării acestora într-un text literar.

2. Caută pe internet două eseuri libere pe tema *joc și joacă* și urmărește: felul în care este introdusă tema, perspectiva aleasă în dezvoltarea temei, exemplificarea temei, elementele de persuasiune (dacă apar), finalul eseului, redactarea lucrării (aspect, corectitudine).

ESEUL LIBER

Interpretarea textului

Joc de societate (II)

Pre-text

1. Scrie un eseu de cinci minute pornind de la unul dintre cuvintele: *joc* sau *cuvânt*.
2. Citește eseu cu voce tare și identifică cea mai importantă idee transmisă. Discutați despre modul particular în care fiecare a ales să redacteze eseu.

Con-text

Recitește fragmentul din lecția anterioară și răspunde la următoarele întrebări.

1. **Lucrați în grupe.** Arătați cum se face trecerea de la pretext la temă.

.....

.....

2. Stabiliți felul în care este dezvoltată tema în al treilea și al patrulea paragraf al textului dat.

.....

.....

3. Precizează trei trucuri de memorie pe care le folosești în învățare.

.....

.....

4. Alcătuieste, în patru rânduri, o continuare a fragmentului citat.

.....

.....

5. Explică utilizarea parantezelor în fragmentul citat, referindu-te la scopul acestora și la informația cuprinsă.

.....

.....

6. Comentează, în unu-trei rânduri, o figură de stil identificată în fragmentul citat.

.....

.....

7. Transcrie, din textul dat, două enunțuri care sugerează ironia.

8. Vizualizează lecția precedentă și apoi imaginează-ți o explicație pentru titlul volumului din care face parte fragmentul citat, *Pliculețul Minervei*. Prezintă-o colegilor.

9. Compară, în scris, explicația ta cu justificarea oferită de autor.

Titlul rubricii trimite la micuțele pliculețe din carton cu chibrituri marca Minerva și la obiceiul de a însemna pe dosul „copertei” lor adrese, liste de cumpărături sau, cum mi se întâmplă mie, notițe stenografice despre tot ce-mi trece prin minte în tren, la bar, la restaurant, când citesc un ziar, privesc o vitrină sau scotocesc prin rafturile unei librării.

10. Argumentează, în patru rânduri, perspectiva ludică a eseului, având în vedere metaforele utilizate și trăsăturile stilului (umorul, ironia).

11. Imaginează-ți că ești scriitor:

a. menționează două obiecte care ar putea juca același rol ca pliculețul de chibrituri, precum și ceea ce ai nota pe ele.

b. realizează, în trei-cinci rânduri, portretul cititorului ideal căruia îi este adresat acest eseu.

Extra-text

1. Alcătuiește un eseu liber, de 15-20 de rânduri, pe tema *joc și joacă*.

2. Alcătuiește un eseu liber, de 20-25 de rânduri, cu titlul metaforic *Jocul de cărți*.

Atenție! În eseu tău, nu ai voie să te referi la jocurile de cărți.

3. Inspirându-te din experiența scriitorului Umberto Eco, alcătuiește un eseu liber, de 20-25 de rânduri, cu titlul *Instantanee citadine*.

4. Alcătuiește un eseu liber, de 25-30 de rânduri, pe tema *jocului înbirii*.

RELAȚII SEMANTICE

sinonimia, antonimia, omonimia, polisemia

Jocul cuvintelor

Pre-text

Concurs! Împărțiți clasa în două echipe.

Runda 1. Elevii unei grupe spun, pe rând, cuvinte pentru care elevii celei de-a doua grupe dau sinonime.

Timpul de răspuns este de 5-10 secunde pentru fiecare cuvânt. Când fiecare elev din prima grupă a spus câte un cuvânt, rolurile se inversează. Câștigă echipa care a găsit sinonime pentru cele mai multe cuvinte indicate de adversari.

Runda 2. Aceleași reguli ca în prima rundă, dar în locul sinonimelor se vor indica antonime. Atenție! Dacă un elev cere un cuvânt care nu are antonim, echipa sa va fi depunctată.

START!

SCORUL	
Echipa mea	Echipa adversă

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Deși se duce la cinematograful în fiecare sâmbătă după-amiază, filmele nu mai au același efect asupra lui ca în Cape Town, unde avea coșmaruri în care se făcea că e zdrobit sub listuri sau cade de pe stânci, asemenea eroilor din seriale. Nu înțelege de ce Errol Flynn, care arată exact la fel și când îl joacă pe Robin Hood, și când îl joacă pe Ali Baba, e socotit un actor mare. S-a săturat de urmărire în goana calului, toate la fel. Cei Trei Gogomani încep să-i pară de-a dreptul caraghioși. Și nu mai ai cum crede în Tarzan, când bărbatul care-l joacă pe Tarzan se tot schimbă. [...]

Și mai e radioul. A trecut de vârsta la care asculta Colțul Copiilor, dar a rămas fidel serialelor: Superman la 5:00 zilnic (Sus! Sus și departe!), Mandrake magicianul, la 5:30. Povestea lui preferată e Gâsca zăpezilor, de Paul Gallico, pe care A Service o transmite și-o retransmite la cererea radioascultătorilor. E povestea unei găște sălbatice care călăuzește navele de la plajele din Dunquerque până la Dover. Ascultă cu lacrimi în ochi. Își dorește ca într-o bună zi să fie la fel de loial precum e gâsca zăpezilor.

(J.M. Coetzee, *Copilărie. Scene de viață provincială, memorii*)

1. Indică sinonimele contextuale ale următoarelor cuvinte:

<i>se făcea</i>	<i>preferată</i>
<i>(îl) joacă</i>	<i>călăuzește</i>
<i>socotit</i>	<i>navele</i>
<i>caraghioși</i>	<i>loial</i>

2. Notează câte un antonim pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *cade, fidel, copiilor, domestice, cererea*.
.....
.....
3. Încercuiește răspunsul corect. Cuvintele *deși* și *ascultă* sunt, amândouă:
a. omofone; b. omografe; c. omonime.
4. Construiește o propoziție în care să utilizezi omonimul cuvântului subliniat în textul citat.
5. Utilizează, în enunțuri, două expresii/ locuțiuni care conțin substantivul *cap* și, apoi, indică, între paranteze, câte un sinonim pentru fiecare dintre acestea.
.....
(.....)
.....
(.....)
6. Alcătuiește trei enunțuri în care să ilustrezi polisemia verbului *a juca*.
.....
.....
.....
7. Notați, în spațiile punctate, antonimele cuvintelor subliniate:
Asemenea eroilor din serialele nocturne, se vedea atacat de înalti demoni zburători.
Simțea că îl cuprinde o profundă lentoare și în oase i se strecura o spaimă înghețată.
.....
.....
8. Utilizând DEX-ul, explicați, în caietul de clasă, sensurile următoarelor omonime:
a aliena, bandă, cocă, director, emisar, galerie, iris, marca, patină, tir.

Extra-text

1. Amintește-ți care erau desenele animate/ filmele pe care le urmăreai zilnic în copilărie. Redactează, în caietul de clasă, o pagină de jurnal în care să le descrii, utilizând patru perechi de antonime și trei sensuri diferite ale cuvântului polisemantic *ochi*.
2. Scrie, în 10-15 rânduri, o recomandare destinată elevilor de liceu, având ca subiect unul dintre următoarele filme, la alegere: *Tarzan* (interpretat de Johnny Weissmuller), *Aventurile lui Robin Hood* (interpretat de Errol Flynn) sau *Superman* (interpretat de Christopher Reeve). În recomandare, vei utiliza cel puțin două sensuri ale substantivului *temă*.
3. Acum, scrie o recomandare destinată pensionarilor, având ca subiect aceleași filme, cu interpreți diferiți: *Tarzan* (interpretat de Christopher Lambert), *Robin Hood* (interpretat de Russel Crowe) sau *Omul de oțel: Eroul* (interpretat de Henry Cavill). În recomandare, vei utiliza cel puțin două expresii care au la bază substantivul *timp*.

ERORI SEMANTICE

paronimia, pleonasmul

Pre-text

1. Lucrați în perechi. Alături de colegul de bancă, explicați greșelile strecurate în următoarele grupuri de cuvinte: anual o dată pe an, avertisment prealabil, calamitate catastrofală, căldură caniculară, ger rece, însemnătate importantă, alegeri electorale, a persista mereu.

2. Alege patru dintre cuvintele/ grupurile de cuvinte corectate și utilizează-le într-o știre sau un buletin meteo.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Deschid obișnuit televizorul (canalul 1) la ora 14 pentru știri. Și odată am uitat să-l închid după aflarea lor. Astfel am „vizionat” și emisiunea următoare, Corect. Curios, am repetat „figura” și a doua, a treia și...

Ideea unei emisiuni având ca obiectiv corectitudinea unor cuvinte la vorbitorii obișnuiți ai limbii române e desigur binevenită. Ea pune față-n față două sau mai multe forme ale aceluiași cuvânt și-i întreabă pe pietoni sau pe tinerii de pe plajă care cred ei că e forma corectă. După care, reportera indică numita formă, aflată în principiu în Dicționarul Academiei. Până aici toate bune. Dar apoi autorii emisiunii țin să „explice” de ce e greșită forma cutare și cum trebuie spus.

(Fragment din articolul *Corect?*, semnat de prof. dr. doc. Eugen Tănase, www.romlit.ro)

1. Notează tema fragmentului citat.

.....

2. Precizează, pe scurt, etapele emisiunii descrise în fragmentul dat.

.....

.....

3. Exprimă-ți, în două-patru rânduri, părerea despre necesitatea unei emisiuni televizate având ca temă *corectitudinea lingvistică*.

.....

.....

.....

4. Indică, în 2 minute, trei dintre cele mai frecvente greșeli pe care le fac colegii tăi de clasă.

5. Alege, prin subliniere, forma corectă în enunțurile de mai jos.

În filmele americane, elevul eminent/ iminent e mereu un prescris/ proscris. El are însă conștiința/ cunoștința propriei deferențe/ diferențe. De aceea, soarta îl va desena/ desemna învingător în jocul vieții.

6. Utilizează următoarele paronime în enunțuri, pentru a le ilustra sensul.

original/ originar

apropia/ apropiata

mortal/ mortar

7. Rescrie următoarele enunțuri, corectând greșelile de exprimare.

La inaugurarea premierei filmului Domnișoara Christina de Alexandru Maftei, în cadrul TIFF 2013, într-un decor ornamental plăcut, spectatorii au redescoperit din nou fantastica proză a lui Mircea Eliade. Filmul, în realizarea căruia și-au adus aportul trei generații de actori, a fost considerat printr-un consens unanim o surpriză neașteptată.

8. Citiți explicația din chenarul alăturat și, apoi, subliniați seria care conține numai pleonasme:

- a. a patina cu patine, a avansa înainte, hepatită la ficat;
- b. piață comercială, virus infecțios, rezumat scurt;
- c. legea este lege, laitmotiv principal, a demara începutul.

TAUTOLOGIA este o greșeală constând în repetarea unor cuvinte identice sau apropiate ca sens și ca expresie, dar diferite sub raport sintactic.

Extra-text

1. **PROIECT.** Urmărește, timp de o săptămână, știrile pe unul dintre posturile de televiziune preferate. Notează toate greșelile pe care le observi: confuzii paronimice, pleonasme, sinonime sau omonime utilizate greșit, acorduri greșite, anacoluturi etc.
2. Prezintă-ți proiectul în fața clasei. Propune o soluție pentru reducerea greșelilor de limbă în emisiunile informative.

*Ai ajuns la sfârșitul primei unități din clasa a IX-a.
Oprește-te să reflectezi puțin!*

JURNAL DE ÎNVĂȚARE

1. Din lecțiile de literatură am învățat:

- √
- √
- √

2. Din lecțiile de *Limbă și comunicare* am învățat:

- √
- √
- √

3. În timpul lecțiilor m-am simțit:

- √
- √
- √

4. Cel mai mult mi-a plăcut lecția,
deoarece

5. Textul care mi-a plăcut cel mai mult este,
deoarece

6. Activitatea mea preferată a fost,
deoarece

7. Aș vrea să aflu mai multe despre
.....
.....

TEST DE EVALUARE

Citește cu atenție următorul text și răspunde, în scris, pe o foaie A4, la întrebările de mai jos:

În orele libere, stăteam de obicei la bunica, în a cărei cameră spațioasă găseam loc destul pentru jocurile noastre. Bunica știa să ne ocupe cu fel de fel de mărunțișuri, ba ne mai și răsfăța cu câte ceva. Într-o seară de Crăciun ea încunună toate bunătățile sale, oferindu-ne o reprezentare de păpuși și făcând astfel să pătrundă în vechea noastră casă o lume nouă. Acest spectacol neașteptat atrase cu putere tinerele noastre suflete; mai ales asupra băiatului făcu o impresie neobișnuită, prelungită apoi într-un amplu și lung eou.

Mica scenă cu personajele ei mute, care la început ne-a fost doar arătată, dar care mai apoi ne-a fost încredințată pentru a-i da viață și însușețire dramatică, deveni copiilor cu atât mai scumpă cu cât ea ne fusese lăsată moștenire de buna noastră bunică [...].

Partea I (60 de puncte)

- A1. (8 puncte) Menționează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *spațioasă, impresie, prelungită, scumpă.*
2. (8 puncte) Comentează utilizarea unei perechi de antonime identificate în primul fragment al textului citat.
3. (8 puncte) Ilustrează, pe baza textului, următoarele concepte operaționale: *narator, viziune, indici spațio-temporali.*
4. (8 puncte) Transcrie, din text, două figuri de stil diferite.
5. (8 puncte) Evidențiază, în șase-opt rânduri, trăsăturile unui personaj din fragmentul citat, precizând și mijloacele de caracterizare a personajului ales.
- B.1. (10 puncte) Subliniază cuvântul potrivit în context:
 - Omul de afaceri a investit/ investit mult în infrastructura regiunii petroliere/ petrolifere, dar câștigurile sale sunt temporale/ temporare.
 - Regulile de circulație trebuie schimbate, deoarece, anual/ anuar, sute de oameni au accidente mortale/ mortare.
2. (10 puncte) Transcrie enunțurile următoare, corectând greșelile de exprimare. Echipa specială avansează înainte conducând un atac agresiv împotriva contrabandișilor ilegali ascunși în Pădurea Neagră. Urmează în continuare protestele împotriva reducerii salariilor politicienilor.

Partea a II-a (30 de puncte)

Citește fragmentul următor:

Toată viața am avut idealul să fac o fabrică de jucării și lipsindu-mi instalațiile, m-am jucat cu ceea ce era mai ieftin și mai gratuit în lumea civilizată, cu materialul vagabond al cuvintelor date.

(Tudor Arghezi, *Ars Poetica*)

Pornind de la textul dat, alcătuiește o compunere, de 15-20 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre *literatură ca joc al cuvintelor*.

1

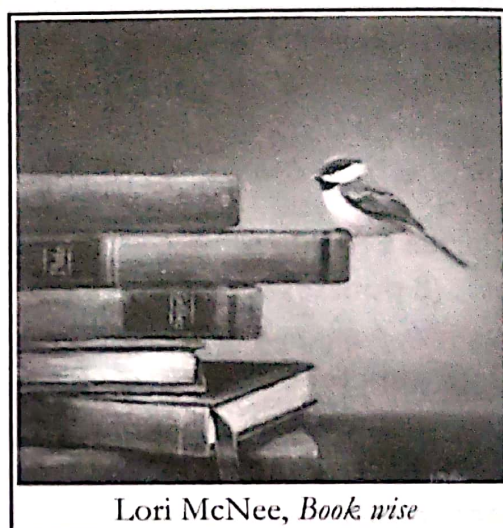
FRANÇOIS RABELAIS, GARGANTUA ȘI PANTAGRUEL

Înțelegerea textului

Școala de ieri, școala de azi...

Pre-text

1. Lucrați în perechi pentru a găsi, în 2-3 minute, cât mai multe argumente care să susțină afirmația lui John Dewey despre școală: *Școala este viața însăși...*
2. Notați pe tablă două dintre cele mai convingătoare argumente și dați câte un exemplu din viața cotidiană pentru fiecare.

Lori McNee, *Book wise*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

„Iată pentru ce, fiul meu, te-aș sfătui să folosești anii tinereții tale cu silința învățaturii, întărindu-ți fără încetare, puterile minții și ale sufletului. Te găsești la Paris, având drept dascăl al tău pe Epistemon, care prin cuvântul lui povățuitor și prin pilde vrednice de laudă va ști să te îndrumeze. Spun deci, și așa doresc, să-ți însușești fără greșală limba elină mai întâi, așa cum cere Quintilian; apoi latina și ebraica sfintelor Scripturi, chiar araba și caldeiana; să te deprinzi a scrie în grecește luând pildă de la Platon și latinește urmând pe Cicero. Să nu rămână nicio cronică pe care n-o știi pe de rost și să cercetezi cu de-amănuntul toate cele scrise în cosmografia învățaților care s-au îndeletnicit cu știința aceasta. În ceea ce privește geometria, aritmetica și muzica, m-am străduit să te fac a le prețui de mic copil, pe când aveai cinci sau șase ani. Învăță tot ce nu știi încă și încearcă să cunoști legile astronomiei. Lasă-i la o parte pe astrologii care citesc în stele, ca și Ars magna a lui Lulle; sunt lucruri nefolositoare și zadarnice. Silește-te să știi pe dinafară frumoasele reguli ale dreptului obștesc, pe care te voi ruga să mi le tălmăcești și mie în adâncul lor înțeles. Cât despre lucrurile care sunt ale firii, aș dori să le cercetezi pe toate cu luare-aminte; să nu rămână nicio mare, niciun râu, niciun izvor cărora să nu le cunoști ierburile și peștii; să știi toate tufele, toți pomii și copacii din pădure; toate păsările ce străbat văzduhul, toate florile pământului; toate metalele ascunse în adâncul genunelor; toate pietrele scumpe ale țărilor din miazăzi și răsărit, în așa fel ca nimic să nu-ți rămână necunoscut.

Cu multă grijă să adâncești cărțile medicilor greci, arabi și latini, fără a disprețui pe talmudiști și pe cabaliști; prin cunoașterea diferitelor părți ale trupului, învățând ceea ce pe elinește se cheamă «anatomie», să-ți însușești știința deplină a lumii care sălășluiește în om.

(François Rabelais, *Gargantua și Pantagruel* –
Fragment din scrisoarea pe care a primit-o Pantagruel de la tatăl său Gargantua)

1. Transcrie, din text, o formă neliterară și precizează echivalentul ei actual.
.....
.....
2. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *să folosești* și *să adâncești*.
.....
.....
3. Menționează două sfaturi pe care Pantagruel le primește de la tatăl său.
.....
.....
4. Comentează, în două-trei rânduri, rolul stilistic al verbelor la modurile conjunctiv și condițional-optativ utilizate în text.
.....
.....
.....
5. Precizează două asemănări și două deosebiri între școala renascentistă (prezentată în fragment) și școala contemporană.
.....
.....
.....
6. Selectează, din text, două mărci ale adresării directe.
.....
7. Comentează, în trei-cinci rânduri, următoarea secvență de text: *Iată pentru ce, fiul meu, te-aș sfătui să folosești anii tinereții tale cu silința învățaturii, întărindu-ți fără încetare puterile minții și ale sufletului.*
.....
.....
.....
.....

Extra-text

Realizează un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să prezinți portetul elevului modern în comparație cu modelul de elev prezentat în fragmentul dat.

FRANCIS BACON, *DESPRE ÎNVĂȚĂTURĂ*

Textul argumentativ (I)

Printre file de carte... Pre-text

1. Amintește-ți ultima carte citită și formulează, într-un enunț, mesajul pe care ți l-a transmis.

.....

.....

.....

.....

.....

Doris Joa,

Young girl sitting on stairs and reading a book

2. Menționează două situații din experiența proprie, în care mesajul unei cărți citite de tine te-a ajutat.

.....

.....

.....

.....

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Învățătura e desfătare, podoabă și dibăcie. Desfătare, căci te îndeletnicești cu dânsa departe de lume și în singurătate, podoabă, când se vădește prin vorbă; dibăcie, în cumpănirea și împlinirea afacerilor zilnice. Căci oamenii îndemânatici pot să ducă la bun sfârșit sau chiar să judece lucrurile luate în parte; dar vederea cuprinzătoare, plănuirea și cârmuirea treburilor se săvârșește cu mai multă iscusință de către cei învățați. Să zăbovești prea mult cu dobândirea învățăturii înseamnă lene; să faci prea multă paradă de ea înseamnă afectare; iar să judeci numai după dânsa înseamnă pedanterie. Ea desăvârșește firea și este desăvârșită de experiență – căci darurile firești sunt aidoma plantelor: trebuie îngrijite și tunse prin studiu. Dar învățătura însăși dă povești prea generale, afară numai dacă nu este zăgăzuită de experiență. Oamenii șireți disprețuiesc învățătura, cei simpli o admiră, iar cei înțelepți se folosesc de dânsa. [...] Nu citi pentru a contrazice sau pentru a tăgădui și nici spre a crede fără a cerceta, și nici spre a afla prilej

de vorbă sau de conversație, ci numai spre a cumpăni sau a cugeta. Unele cărți sunt făcute spre a fi gustate, altele înghițite și numai puține spre a fi rumegate și mistuite.

(Francis Bacon, *Despre învățatură*)

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor:

desfătare

iscusință

zîlnice

povețe

prilej

2. Transcrie, din text, trei însușiri ale oamenilor.

3. Precizează, pentru fiecare dintre ele, utilitatea lor în ceea ce privește învățatura.

4. Identifică, în text, o enumerație, o personificare și o comparație.

5. Transcrie ipoteza textului citat.

6. Menționează, pe baza textului, două argumente diferite care susțin ipoteza.

7. Prezintă, în trei-cinci rânduri, semnificația ultimului enunț al textului.

8. Formulează, în trei rânduri, concluzia textului.

Extra-text

Realizează un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre felul în care cărțile îți influențează viața.

ION CREANGĂ, AMINTIRI DIN COPILĂRIE

Textul narativ • Înțelegerea textului

Portret de elev...

 Pre-text

Povestește, în 15-30 de rânduri, o întâmplare amuzantă prin care a trecut personajul tău preferat, din ultima carte citită.

Spencer Williams, Resting Place

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Nu trece mult după asta, și-ntr-o zi, prin luna lui mai, aproape de Moși, îndeamnă păcatul pe bădița Vasile tântul, că mai bine nu i-oi zice, să pună pe unul, Nic-a lui Costache, să mă procitească. Nică, băiat mai mare și înaintat în învățătură până la genunchiul broaștei, era sfădit cu mine din pricina Smărăndiței popii, căreia, cu toată părerea mea de rău, i-am tras într-o zi o bleandă, pentru că nu-mi da pace să prind muște... Și Nică începe să mă asculte; și mă ascultă el, și mă ascultă, și unde nu s-apucă de însemnat la greșeli cu ghiotura pe o draniță: una, două, trei, până la douăzeci și nouă. Măi!!! s-a trecut de șagă, zic eu, în gândul meu; încă nu m-a gătit de ascultat și câte au să mai fie! Și unde n-a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor și a tremura de mânios... Ei, ei! acu-i acu. Ce-i de făcut, măi Nică? îmi zic eu în mine. Și mă uitam pe furis la ușa mântuirii și tot scăpăram din picioare, așteptând cu neastâmpăr să vină un luinic de școlar de afară, căci era poruncă să nu ieșim câte doi deodată; și-mi crăpa măseaua-n gură când vedeam că nu mai vine, să mă scutesc de călăria lui Balan și de blagoslovenia lui Nicolai, făcătorul de vânătăi. Dar adevăratul sfânt Nicolai se vede că a știut de știrea mea, că numai iaca ce intră afurisitul de băiat în școală. Atunci eu, cu voie, fără voie, plec spre ușă, ies repede și nu mă mai încurc primprejurul școlii, ci o iau la sănătoasa spre casă. Și când mă uit înapoi, doi hojmălăi se și luaseră după mine; și unde nu încep a fugi de-mi scăpărau picioarele; și trec pe lângă casa noastră, și nu intru acasă, ci cotigesc în stânga și intru în ograda unui megieș al nostru, și din ogradă în ocol, și din ocol în grădina cu păpușoi, care erau chiar atunci prășiți de-al doilea, și băieții după mine; și, până să mă ajungă, eu, de frică, cine știe cum, am izbutit de m-am îngropat în țărână la rădăcina unui păpușoi. Și Nic-a lui Costache, dușmanul meu, și cu Toader a Catincăi, alt hojmălău, au trecut pe lângă mine vorbind cu mare ciudă; și se vede că i-a orbit Dumnezeu de nu m-au putut găbui. Și de la o vreme, nemaiaușind nicio foșnitură de păpușoi, nicio scurmătură de găină, am țâșnit

odată cu țărna-n cap, și tiva la mama acasă, și am început a-i spune, cu lacrimi, că nu mă mai duc la școală, măcar să știu bine că m-or omori! A doua zi însă a venit părintele pe la noi, s-a înțeles cu tata, m-au luat ei cu binișorul și m-au dus iar la școală.

– Că, dă, e păcat să rămâi fără leac de învățătură, zicea părintele; doar ai trecut de bucheludeazla și bucherițazdra: ești acum la ceaslov și mâine-poimâine ai să treci la psaltire, care este cheia tuturor învățăturilor; și, mai știi cum vine vremea?, poate să te faci și popă aici, la biserica Sfântului Nicolai, că eu pentru voi mă strădănuiesc. Am o singură fată ș-o-i vedea eu pe cine mi-o-i alege de ginere.

Hei, hei! când aud eu de popă și de Smărăndița popii, las muștele în pace și-mi iau alte gânduri, alte măsuri: încep a mă da la scris, și la făcut cadelnița în biserică, și la ținut isonul, de parcă eram băiat. Și părintele mă ia la dragoste, și Smărăndița începe din când în când a mă fura cu ochiul, și bădița Vasile mă pune să ascult pe alții, și altă faimă se macină acum la moară. Nic-a lui Costache, cel răgușit, balcâz și răutăcios, nu mai avea stăpânire asupra mea. [...]

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

1. Notează câte un sinonim pentru construcțiile:

părerea mea de rău

se și luaseră după mine

2. Numește protagonistul textului și transcrie, din fragment, în ordine cronologică, trei acțiuni care descriu comportamentul său.

.....
.....
.....

3. Precizează motivul conflictului dintre cei doi băieți, din prima parte a fragmentului.

.....
.....

4. Prezintă, în două enunțuri, planul protagonistului pentru a scăpa de călăria lui Balan și de blagoslovenia lui Nicolai, făcătorul de vânătași.

.....
.....

5. Identifică tema fragmentului dat și două motive literare prezente în text.

.....
.....

6. Explică schimbarea de atitudine a protagonistului din finalul fragmentului.

.....
.....
.....

Extra-text

Relatează, în 15-30 de rânduri, o întâmplare din viața ta de elev, din care ai scăpat nepedepsit.

ION CREANGĂ, AMINTIRI DIN COPILĂRIE

Textul narativ • Oralitatea

Arta de a povesti... Pre-text

Amintește-ți momentele în care ascultai povești spuse de bunicii tăi. Notează pe caiet câteva motive pentru care îți plăcea așa de mult să-i asculți.

 Con-text

Recitește fragmentul din *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă și răspunde la următoarele cerințe:

1. Extrage regionalismele din text și, folosind *Dicționarul explicativ al limbii române*, explică sensurile lor.

.....

.....

.....

.....

2. Transcrie, din text, un cuvânt/ o sintagmă care dezvăluie implicarea afectivă a naratorului.

.....

3. Indică sentimentul exprimat în următoarea secvență: *Și unde n-a început a mi se face negru pe dinaintea ochilor și a tremura de mănios...*

.....

4. Alege, din variantele de mai jos, cum a fost transmis sentimentul identificat în secvența anterioară.

a. prin intermediul elementelor verbale;

b. prin intermediul elementelor nonverbale și paraverbale.

5. Transcrie, din fragmentul dat, două exemple în care elementele nonverbale și paraverbale te ajută în constituirea sensurilor.

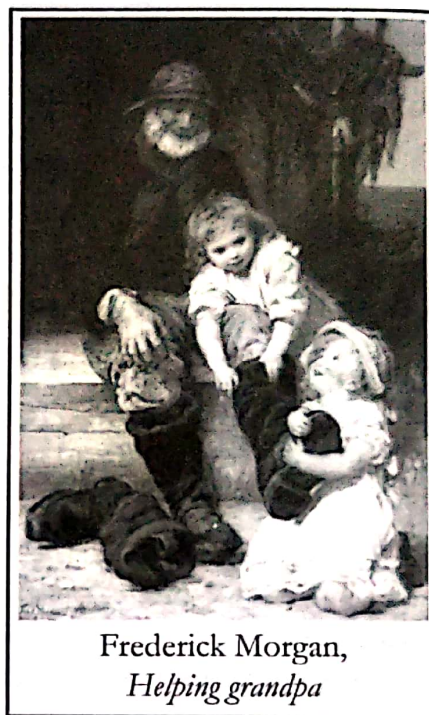
.....

.....

6. Identifică, în fragmentul dat, două mărci ale adresării directe.

.....

.....

Frederick Morgan,
Helping grandpa

7. Precizează două argumente care să demonstreze limbajul familiar/ colocvial al naratorului.

.....

.....

.....

8. Completează tabelul de mai jos cu exemple din fragmetul dat, potrivite pentru fiecare rubrică.

Oralitatea	
Mărci distinctive	Exemple
Formule ale adresării directe	
Enunțuri exclamative/ interogative	
Elidări fonetice	
Topică afectivă	
Expresii/ sintagme populare	
Substantive în vocativ	
Verbe la imperativ	
Interjecții	
Abateri de la normă (dezacord/ anacoluf)	

9. Comentează, în trei-cinci rânduri, următoarea secvență: *Hei, hei! când aud eu de popă și de Smărăndița popii, las muștele în pace și-mi iau alte gânduri, alte măsuri: încep a mă da la scris, și la făcut cadelnița în biserică, și la ținut isonul, de parcă eram băiat.*

.....

.....

.....

.....

10. Alege, din fragment, două expresii populare care ți-au părut amuzante și construiește cu ele, două enunțuri.

.....

.....

Extra-text

Realizează un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să prezinți rolul particularităților regionale în textul lui Ion Creangă.

MARIN PREDĂ, VIAȚA CA O PRADĂ

Textul narativ • Caracterizare de personaj

Scrieri și rescrieri... (I)

 Pre-text

Imaginează-ți că ești scriitor și ai nevoie de un personaj pentru opera la care lucrezi. Gândește-te la o persoană din realitate, apoi conturează schematic toate trăsăturile ei și inventează exemple care să le evidențieze, realizând transformarea persoanei în personaj literar (exemplu: îi place să citească: se-nchide în cămăruța lui de la mansardă și stă în compania cărților toată ziua).

Henriette Browne, *A girl writing*
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Profesorul nostru de istorie de la Cristur-Odorhei, unde fusesem transferat în urma desființării școlii normale de la Abrud, era un om mic de statură, chiar foarte mic, la limita dintre un pitic și un om normal, cu toate acestea nu se întâmpla nimic rău între el și noi, reuși să ne impună respect fără să fie silit să ne determine să ne fie frică de puterea pe care o avea, ca orice profesor, de a ne da note pedepsitoare sau subiecte grele la teze. Pentru un om pândit de complexul staturii sale desigur că asta era o victorie pe care o apreciam doar cu instinctul, ținând la el în mod nejustificat, deși în privința notelor era la fel de sever ca orice profesor care nu dorește să aibă în clasa lui corigenți. Nici măcar nu-mi amintesc să-mi fi dat seama că până la ora aceea ar fi știut atâta istorie încât să ne facă la orele lui să-l ascultăm cu răsuflarea tăiată.

Și într-o zi intră în clasă un necunoscut însoțit de directorul școlii, un domn ale cărui picioare păreau mai înalte decât profesorul nostru întreg. Directorul s-a retras și acest necunoscut s-a urcat la catedră și a început să urmărească tăcut desfășurarea orei. Era, desigur, un inspector. Micul nostru profesor începu să se plimbe liniștit printre bănci, deși de obicei se ferea, fruntea lui abia se țărea dintre noi. Cu un glas al cărei timbru mă atinsese ca o surpriză niciodată trăită de mine, îmi rosti, în tăcerea care se lăsase, numele. Glasul său aproape frăcesc părea să-mi spună: „Uite, tot ce gândești și simți tu eu știu de mult, dar te-am lăsat și nu ți-am dat note mari, fiindcă mi-am dat seama că dacă te turbur poate că nu vei mai iubi atât de mult istoria, care e secretul lecturilor tale, dar acum am nevoie de tine și trebuie să-mi spui ce știi.” M-am ridicat în picioare și în clipa aceea

toate culorile pe care le îmbrăcau lucrurile și chipurile celorlalți parcă s-au intensificat brusc, lumina geamurilor înalte a devenit parcă violetă, cotoarele albastre ale manualelor de pe bănci au prins dungi roșii.

(Marin Preda, *Viața ca o pradă* – fragment)

1. Notează principalele moduri de expunere folosite în textul dat.

2. Completează tabelul de mai jos, identificând figurile de stil indicate în fiecare coloană.

EPITETE	COMPARAȚII	ENUMERAȚII	METAFORE

3. Selectează din text informații referitoare la:

a. trăsăturile fizice ale profesorului:

b. trăsăturile morale ale profesorului, așa cum sunt ele surprinse de către elev:

4. Precizează modalitățile de caracterizare folosite de autor în realizarea portretului profesorului.

5. Alege cuvântul care exprimă cel mai bine atitudinea elevului față de profesorul său:

a. critică; b. nostalgică; c. afectuoasă; d. admirativă; e. ironică.

6. Menționează tipul de perspectivă narativă din textul dat.

Extra-text

Gândește-te la profesorul care te inspiră să fii cel mai bun și notează, pe caietul tău, primele cinci expresii care îți vin în minte. Realizează portretul acestuia dintr-o perspectivă subiectivă, într-un eseu de 15-30 de rânduri, în care să folosești cât mai multe figuri de stil.

MIRCEA ELIADE, CORIGENȚĂ

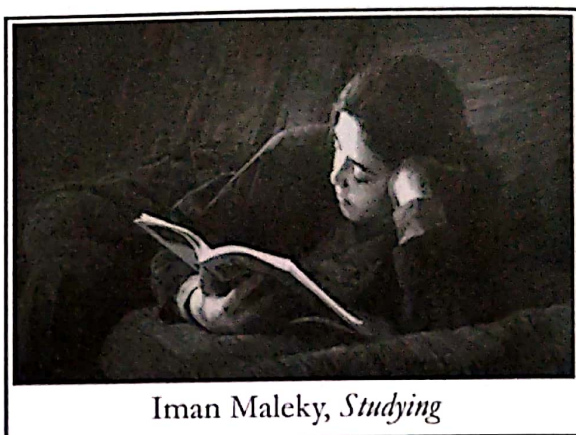
Literatura de graniță

Obiective și realizări...

 Pre-text

Lucrați pe grupe. Împărtășește-ți strategii de învățare și celorlalți colegi din grupă. Realizați un top al celor mai bune trei strategii și prezentați-le clasei.

2. Notează, pe caiet, cinci obiective pe care ți le propui pentru următoarea lună. Recitește-le și așază-le în ordinea importanței lor, apoi elimină două pe care nu le consideri prioritare. Scrie cele trei obiective rămase pe un *post-it* pe care să-l lipești în penarul tău.

Iman Maleky, *Studying*
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Și iar am adormit. Dar m-a lovit lumina dimineții în ochi și m-am deșteptat. A început să-mi pară rău că dormisem un ceas și jumătate mai mult decât trebuia. Am început să mă ocărăsc în gând, cu glas tare.

– Nu sunt decât un adolescent ca toți ceilalți. N-am să ajung nimic niciodată. Nu-i nimic de capul meu. Păcat de timpul pierdut la școală. N-am voință nici cât un clapon.

Toate acestea menite să mă cutremure și să mă îndrăgostească de trigonometrie.

Zadarnic. După ce m-am spălat și m-am îmbrăcat, am început să citesc un capitol din cartea lui Iorga.

– ...Nu sunt atât de naiv să mă consum la șase cu matematica!

În realitate, nu era șase, ci șapte fără cinci. Am citit din Istoria literaturilor romanice până la opt. Atunci mi-a adus tata laptele și pe mine m-a găsit răsfoind înfrigurat logaritmi. Părea mulțumit.

– Merge? Merge?

– Greu, foarte greu. De la patru mă lupt cu ea. Nu știu ce-o face. Sunt tare obosit.

Tata mă privi mângâietor.

– Mai plimbă-te puțin prin grădină și apoi mai citește iar. Cred că n-o fi atât de rău, să vă asculte greu...

– A spus că ne ascultă foarte greu...

La opt și un sfert am început să socotesc câte pagini mai aveam de citit și le-am împărțit la numărul orelor disponibile. Am repetat socoteala de trei ori, pentru că părea că mă interesează foarte mult numărul exact. Am desenat un cerc.

– Ei, și ce-are să fie dacă nu m-oi prezenta la examen?

– Are să mă lase corigent.

– Ei, și ce-are să fie dacă m-o lăsa iar corigent?

– Au să râdă toți de mine.

– Ei, și ce-are să fie dacă au să râdă toți de mine?

Îndoiala nu mă lăsa să împart cercul în patru și să-i însemn extremitățile diametrelor: A; B; C; D.

– Ce-mi pasă mie dacă mă lasă corigent? Nu știu eu cine sunt? Nu sunt eu?

Aveam dreptate: eu eram. Dar acesta nu însemna nimic pentru Vanciu.

(Mircea Eliade, Corigență)

1. Identifică, în textul dat, un câmp lexical (semantic) și notează trei cuvinte care aparțin câmpului lexical (semantic) identificat.

2. Precizează tema textului dat.

3. Notează trei idei principale, în ordinea în care apar ele în text.

4. Scrie trei adjective care să descrie comportamentul elevului, apoi transcrie din text câte un exemplu potrivit pentru fiecare adjectiv.

5. Comentează, în trei-cinci rânduri, comportamentul elevului din fragmentul dat.

Extra-text

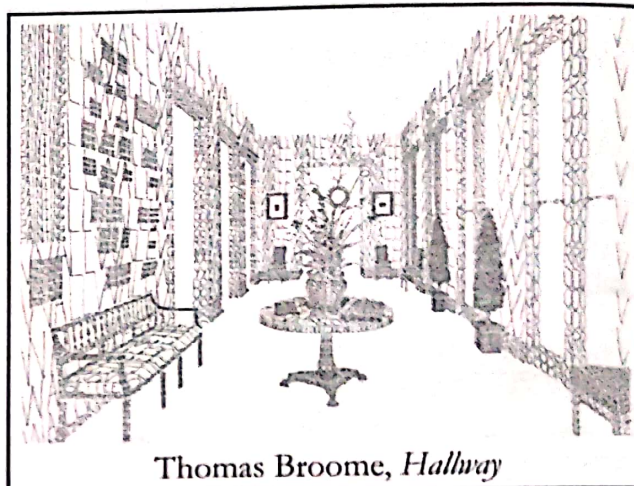
Imaginează-ți că protagonistul textului este prietenul tău. Analizează situația în care el se află și scrie-i o scrisoare, în 15-30 de rânduri, în care să-i oferi o soluție la problema lui.

MIRCEA ELIADE, *CORIGENȚĂ*

Interpretarea textului

Scrieri și rescrieri... (II)
 Pre-text

Lucrați în perechi. Pornind de la afirmația lui E.M. Foster, conform căreia textul epic este „prezentare mediată a unor evenimente”, găsiți patru argumente pentru care textul de la lecția anterioară aparține genului epic.

Thomas Broome, *Hallway*
 Con-text

Recitește fragmentul de text din lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Numește câte un sinonim contextual pentru cuvintele:

să mă ocărăsc 1

zadarnic *inutil*

îndoiala *incertitudine*

2. Precizează modurile de expunere din textul dat și transcrie câte un exemplu pentru fiecare.

Modurile de expunere prezente în text sunt:

- *narativa: "Am văzut-o în afară, în-așa-zisă lumină."*

- *descrierea: "Într-o zi, într-o zi..."*

- *monologul: "Mă gândeam că..."*

3. Identifică instanțele comunicării narative din textul dat, apoi notează o observație referitoare la relația autor-narator.

Relația dintre autor-narator este una de distanță.

Am văzut-o în afară, în-așa-zisă lumină.

Sau naratorul este un personaj secundar.

4. Alături de cele două funcții pe care naratorul trebuie să le îndeplinească obligatoriu, într-un text narativ (funcția narativă și funcția de regie), mai intervine și funcția

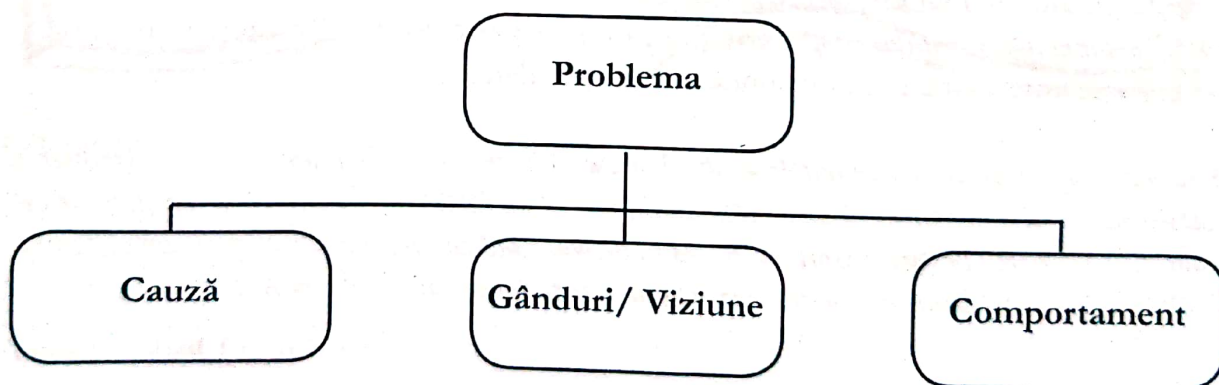
de interpretare. Argumentează, în trei-cinci rânduri, prezența acesteia în textul dat, folosindu-te de cel puțin un concept operațional specific narațiunii.

5. Motivează folosirea frecventă a verbelor la timpul perfect compus.

6. Explică, în trei-cinci rânduri, o interogație retorică identificată în text.

Extra-text

1. Imaginează-ți că ești naratorul acestei întâmplări. Continuă relatarea întâmplării, în maxim două pagini, utilizând tehnica înlănțuirii (modalitate narativă de a construi subiectul prin succesiunea lineară a episoadelor ordonate cronologic).
2. Completează schema de mai jos pentru a putea conceptualiza problema elevului din textul dat. Poți folosi chiar și enunțuri din text.

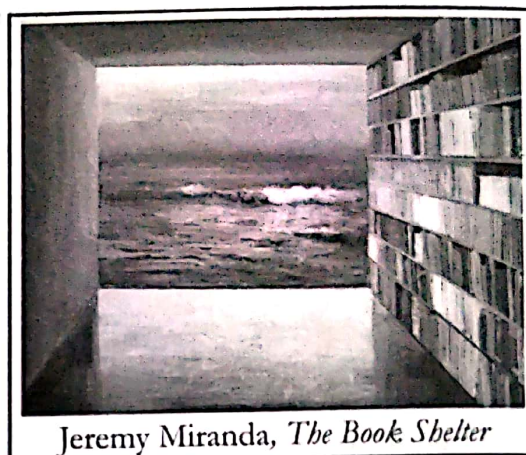
MIRCEA ELIADE, *CORIGENȚĂ*

Textul memorialistic

Memorii...
 Pre-text

1. Amintește-ți ultima întâmplare interesantă din viața de adolescent. Rezumă oral întâmplarea, în trei minute, pentru a o face cunoscută și colegilor tăi.
2. Realizați un top al celor mai bune trei rezumate, în urma votului și stabiliți apoi un premiu pentru fiecare loc. Grila de mai jos vă poate fi de folos:

- Selectarea evenimentelor importante, eliminând detaliile ne semnificative;
- Respectarea principiului cronologic în prezentarea evenimentelor;
- Exprimare clară și coerentă.

Jeremy Miranda, *The Book Shelter*
 Con-text

Citește pasajul de mai jos, din *Memoriile* lui Mircea Eliade, referitor la scrierea cărții sale *Romanul adolescentului miop*, carte din care face parte episodul prezentat în textul de la lecția anterioară, apoi răspunde la cerințele date:

Era mai mult decât un roman autobiografic. Voiam să fie în același timp un document exemplar al adolescenței. Îmi propusesem să nu schimb nimic, nici să nu inventez – și cred că m-am ținut de cuvânt. [...] Valoarea pe care o acordam eu era în primul rând documentară. Îmi spuneam că pentru întâia oară un adolescent scrie despre adolescență și scria întemeiat pe „documente“.

(Mircea Eliade, *Memorii*)

1. Precizează cum s-a format cuvântul *autobiografic*.

.....

.....

2. Completează spațiile libere de mai jos cu cât mai multe expresii și locuțiuni care conțin verbul *a ține*. Poți utiliza un *DEX* pentru a-ți îmbogăți cunoștințele.

expresii

.....

locuțiuni

3. Numește un sinonim pentru sensul din text al cuvântului *documente*.

4. **Lucrați pe echipe.** Discutați caracterul literar/ ficțional și caracterul nonliterar/ nonficțional al fragmentului din cartea *Romanul adolescentului miop*, pe baza criteriilor prezentate mai jos. Fiecare echipă are sarcina de a construi două sisteme de argumentare: unul care să susțină că textul este literar, altul care să susțină că textul este nonliterar. De asemenea, este nevoie și de arbitri pentru a analiza discuțiile. Luați în considerare și afirmațiile autorului din textul de mai sus. Notați argumentele pe tablă, în două coloane diferite. Împreună, stabiliți concluziile la care ați ajuns.

TEXTE LITERARE	TEXTE NONLITERARE
• Caracter ficțional • Referent imaginar • Instanțe reale și ficționale • Funcție principală: poetică • Scopul comunicării: estetic • Limbaj artistic, cu rol stilistic • Utilizarea sensurilor conotative	• Caracter nonficțional • Referent real, creditabil • Instanțele comunicării: reale • Funcția principală: informativă • Scopul comunicării: pragmatic • Limbaj comun, cu rol instrumental • Utilizarea sensurilor denotative

Concluzii:

Extra-text

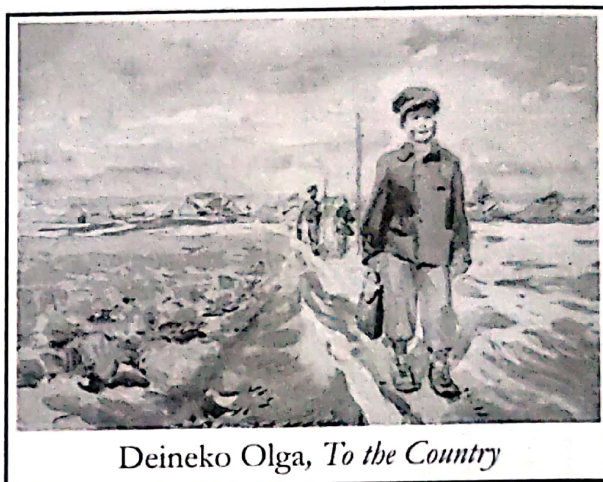
Privește în jurul tău și rămâi cu ochii ațintiți asupra primului obiect care îți atrage atenția. Încearcă să legi acel obiect de trecutul tău, astfel în mintea ta vor apărea o serie de amintiri. Notează, pe caiet, câteva pe care vrei să le păstrezi, apoi rescrie-le într-un eseu de una-două pagini, sub forma unor memorii pe care să le poți citi peste ani.

TEXTUL ARGUMENTATIV (II)

Arta de a convinge...
 Pre-text

Lucrați pe grupe.

Pornind de la afirmația lui George Călinescu: „*Prea multă indulgență școlară e un fel de inflație de valori*“ (Aforisme și reflecții), găsiți pentru aceasta argumente pro și argumente contra. Notați-le, pe caietul vostru, apoi discutați concluziile împreună.

Deineko Olga, *To the Country*
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Să ne amintim, mai întâi, că noțiunea a educa provine dintr-un verb latin, *educō*, înseamnă, *originar*, „a scoate din...“, „a ridica...“, în procesul învățământului înțelegând prin aceasta a-l scoate pe copil din starea ignoranței și a-l călăuzi pe cărările științei și ale bunelor purtări. Amintim, totodată, că scopul creștin al educației este formarea caracterului religios-moral. Pentru împlinirea acestui scop este nevoie, desigur, de osteneală pe măsură. Nicio jertfă, ofrandă, sau osteneală nu va rămâne, însă, fără rod. Biblia, cartea noastră de căpătâi, ne invită să râvnim dobândirea înțelepciunii, căci înțelepciunea, spune sfânta carte, este mai bună decât pietrele prețioase (Pilde VIII, 11). [...] Știm, apoi, că Mântuitorul Iisus Hristos s-a arătat în lume, nu numai ca Arhiereu și Împărat, ci și ca Învățător. Pildele și sfaturile Lui sunt de o frumusețe inefabilă, pe care voi, dragi tineri, le cunoașteți, datorită faptului că acum se face religie în școală. Urmând acestor sfaturi, părinții bisericii drept-măritoare au evidențiat la rândul lor importanța capitală a studiului: „Îndeletnicește-ți mintea cu învățătura, ca să nu gândească la lucruri rele...“, spunea Sf. Chiril al Ierusalimului într-una din catehezele sale. Iar Sfântul Ioan, patriarh al Constantinopolului, „Gură de Aur“ pentru vorbirea lui frumoasă, a spus că „Învățătura cu cât se răspândește mai mult, cu atât face mai puternice sufletele pe care acestea o primesc“. În dubul învățăturilor scripturistice și patristice, marii dascăli ai neamului românesc s-au pronunțat, de la catedră sau prin scris, pentru ridicarea culturală a poporului, ca unică șansă de progres și civilizație. Dintre aceștia, am da un singur exemplu: profesorul academician Simion Mebedinți (1869-1962), unul dintre cei mai mari pedagogi români. [...] Profesorul Simion

Mehedinți propune, ca prim pas al culturii naționale, însușirea și folosirea corectă a limbii române: „Cel dintâi semn vădit al pătrunderii în cultura românească, spune el, este cunoașterea și stăpânirea deplină a limbii românești. Limba e haina sufletului. După limbă se poate vedea repede dacă cineva e din stânca de mijloc a poporului sau este o biată țărână mărginașă, frământată sub picioarele străinilor...”. Stăpânind bine limba, orice tânăr are șansa asimilării corecte a învățăturilor, cu ajutorul cărora va putea contribui la prosperitatea țării, a familiei pe care o va întemeia și a lui personal. [...]

Noi cu toții învățăm pentru viață, cea de aici și în perspectiva celei viitoare. Să reținem, așadar, înbiții noștri, că scopul suprem al educației este formarea caracterului moral creștin. Să deveniți, adică, oameni de caracter, într-un cuvânt amprenta imprimată în firea omului prin educație.

(ebooks.unibuc.ro/Teologie/omiletica/exemplifdepredici.pdf)

1. Precizează tema fragmentului dat.

2. Identifică ipoteza de la care pleacă autorul în fragmentul dat.

3. Menționează care sunt argumentele aduse de autor în sprijinul ideii susținute.

4. Transcrie, din text, exemplele care susțin argumentele identificate de tine în fragment.

5. Selectează, din text, conectorii prin care se introduc argumentele, explicațiile și concluzia.

6. Găsește, în fragmentul dat, cuvintele care au rolul de a întări ideile exprimate.

Extra-text

Scrie un text argumentativ, de 15-30 de rânduri, în care să susții, pe baza exemplelor proprii, că educația școlară are un rol pozitiv asupra dezvoltării personale.

GEORGE BACOVIA, *LICEU*

Textul liric

Poezie...

 Pre-text

Scrie un cvintet pe *tema școlii* respectând următoarea structură:

- Primul vers să fie alcătuit dintr-un substantiv care să indice tema și titlul cvintetului;
- Al doilea vers să fie alcătuit din două adjective care să indice trăsături ale școlii;
- Al treilea vers să fie alcătuit din trei verbe la gerunziu, care să indice acțiuni legate de școală;
- Al patrulea vers să fie alcătuit din patru cuvinte care să exprime atitudinea ta față de școală;
- Al cincilea vers să fie alcătuit dintr-o sintagmă care surprinde întreaga ta viziune despre școală.

Hanik J., *Poetry*
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la întrebările de mai jos:

Liceu, – cimitir
Al tinereții mele –
Pedanți profesori
Și examene grele...
Și azi mă-nfiori
Liceu, – cimitir
Al tinereții mele!

Liceu, – cimitir
Cu lungi coridoare –
Azi nu mai sunt eu
Și mintea mă doare...
Nimic nu mai vreau –
Liceu, – cimitir
Cu lungi coridoare...

Liceu, – cimitir
Al tinereții mele –
În lume m-ai dat
În vâltorile grele,
Atât de blazat...
Liceu, – cimitir
Al tinereții mele!

(George Bacovia, *Liceu*)

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor:

pedanți

vâltoare

blățat

2. Transcrie patru cuvinte care aparțin câmpului lexical (semantic) al *liceului*.

.....

3. Textul dat aparține genului liric. Găsește trei argumente pentru această afirmație.

.....

.....

.....

4. Menționează rolul liniei de pauză din cele trei strofe ale textului.

.....

.....

5. Identifică, în text, un procedeu artistic prin care se realizează muzicalitatea poeziei.

.....

6. Precizează tipul de lirism al poeziei date prin trei exemple găsite de tine în text.

.....

.....

7. Numește tema poeziei și două motive literare.

.....

.....

8. Explică, în trei-cinci rânduri, enunțul: *Liceu, – cimitir/ Al tinereții mele!*

.....

.....

.....

.....

.....

9. Descrie, în 50 de cuvinte, viziunea autorului despre liceu, așa cum reiese din versurile de mai sus.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Extra-text

Realizează un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să argumentezi că textul *Liceu* de George Bacovia aparține genului liric.

GEORGE BACOVIA, LICEU
Textul liric. Funcțiile limbajului
Utilizarea limbajului (I)

Pre-text

1. **Lucrați în perechi.** Realizează un dialog, de zece replici, cu colegul de bancă despre imaginea alăturată.
2. Completează schema de mai jos cu informațiile cerute, referitoare la situația de comunicare creată de voi:

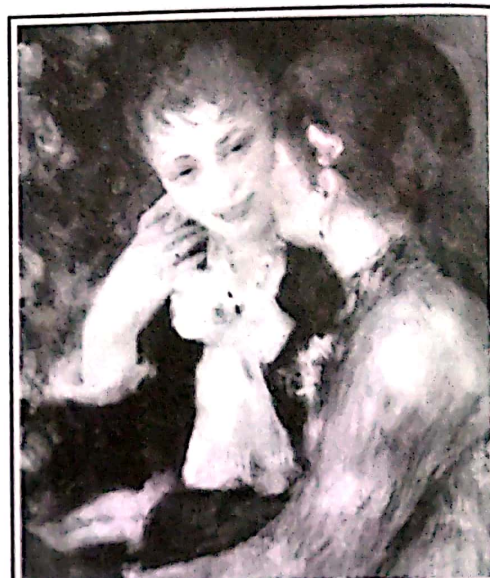
Interlocutorii:

.....

Mesajul:

Canalul de transmitere:

Contextul:

A. Renoir, *Young Women Talking*

Con-text

Recitește textul din lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Transcrie, din text, o formă neliterară și precizează echivalentul ei actual.

.....

2. Identifică în textul dat trei figuri de stil diferite.

.....

.....

3. Realizează un inventar al sensurilor cuvintelor din text.

Cuvinte cu sens denotativ	Cuvinte cu sens conotativ

4. Precizează care dintre sensurile cuvintelor (denotativ sau conotativ) predomină în textul dat.

5. Numește instanțele comunicării lirice din text.

6. Subiectivitatea locutorului reflectă stările, sentimentele și valorile sale. Identifică, în text, două mărci ale subiectivității, care conturează funcția expresivă a limbajului.

7. Alături de funcția expresivă sau emotivă a limbajului întâlnim, în textele literare, și funcția poetică. Aceasta este pusă în valoare de simetrii, repetiții, rime, ritm, sensuri figurate etc. Rolul ei este de a face mesajul perceptibil la nivelul formei și ușor de ținut minte. Găsește, în text, cât mai multe mijloace prin care se realizează funcția poetică.

8. Comentează, în șase-zece rânduri, ultima strofă a poeziei prin evidențierea relației dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Extra-text

Scrie versurile cântecului tău preferat și analizează-le din punctul de vedere al funcției poetice. Astfel, îți vei da seama ce anume face mesajul textului atât de plăcut.

I.L. CARAGIALE, UN PEDAGOG DE ȘCOALĂ NOUĂ

Textul narativ. Funcțiile limbajului

Utilizarea limbajului (II)

 Pre-text

Joc de rol. Realizați un scenariu, în cinci minute, despre o oră hazlie, interpretând rolurile profesorului și ale elevilor, în fața clasei.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Onorat aughitoriu,

Vom căuta să ne roschim astăzi ghespre metoda ghe a prăda grămakica în jenăre și apoi numai doară ghespre metoda intuikivă și ghespre răspunsurile neapărake, neșăsitake ghe lojica lucrului, amăsurat inkelijinții școlerului! [...]

PEDAGOGUL: *Apoi merem mai gheparte pe ogorul pedagogic și punem cheskiunea doar:*

Ați auzit voi, copii, ghespre jăn? Ce iaște jănul?

ȘCOLERUL RĂSPUNGHE: *Jănul e cumu-i lucru: masculin, femenin și ekerojen au neutru, respeckive ghe bărbat, ghe femeie și ghe ce nu-i nici bărbat, nici femeie.*

PEDAGOGUL: *Eseemple doară...*

ȘCOLERUL *apoi musai se exprime astfel:*

Calul îi substankiv masculin; iel se schimbă în iapă, ș-apoi ghevine femenin.

PEDAGOGUL: *No! dar neutru?*

ȘCOLERUL *(inoțent cumu-i, el nu poake da exemplul aghecvat; eu, pedagogul, atunci-s gata să-i dau ilustrătiunea keoriei)...*

PEDAGOGUL: *Neutru! Neutru mai apoi, dacă-i calul masculin și iapa femenină, neutru-i catârul, carele nu-i nici cal, nici iapă, nici măgar, nici cal: e catâr, aghică corșitură, ghe îmbele jenuri, și mai gheparke pentru aceea se konzultă zoologhia, care-i o altă știință naturale, și doară naturalia non sunt turpial...*

După aceea doară, școlerul musai să fie, în rățiunea să puerilă, eghificat pe gheplin ghe jănurile tutor substankivelor.

Vine numai dup-aceea cheskiunea makemakică... Spune-ne tu doară, Bârsăscule! (zic eu școlerului) ce înțăleji tu prin curbă, o linie curbă?

ȘCOLERUL: *Care nu-i ghireaptă...*

PEDAGOGUL (zâmbind cu bunătate): No! care nu-i ghireaptă, bine! da' cumu-i, dacă nu-i ghireaptă?

Școlerul mai apoi vine la aceea înduplecare a rațiunii că musai va să răspundă minken:

E o linie oablă, oablă, care mere și mere și mere și iarăși se-ntoarnă ghe unghe o purces.

PEDAGOGUL (jucându-și serios rolul): Bine! răspuns limpeghe! chiar! respeckive esact... No acuma, spune-ne cine au invăntat numerele? [...]

Cum veghe, onoratul aughitoriu, toake răspunsurile școlerului după metoada intuitivă moghearnă sunt neșesitake prin lojika lui, proprie vorbind născândă, dar completaminke formată printr-o educațiune aghecvată cercustanțelor, probăluice ca gherivând ghin natura noastră, carea lucră pe cum e mânată mai gheparke. [...]

(Aplauze. A doua zi, pedagogul nostru este numit în slujbă profesor „ghe pedagogie în jenăre și ghe limba makernă în șpețial“. Să-l vedem la lucru.)

(I.L. Caragiale, *Un pedagog de școală nouă: Conferință*)

1. Alege, din text, cinci cuvinte a căror formă nu respectă normele limbii literare și scrie forma lor corectă.
.....
.....
2. Transcrie, din text, o formulă de adresare.
.....
.....
3. Funcția conativă sau funcția de apel a limbajului are rolul de a influența interlocutorul prin îndemn, ordin sau rugămințe. Identifică, în text, astfel de exemple care ilustrează prezența acestei funcții.
.....
.....
.....
4. Precizează temele de discuție dintre pedagog și elevi.
.....
.....
5. Identifică, în discursul pedagogului, o greșeală de conținut și corectează-o.
.....
.....
6. Găsește paronimul cuvântului *catâr* și alcătuește un enunț cu acesta.
.....
.....
7. O altă funcție a limbajului este funcția metalingvistică. Aceasta se referă la înțelesul sau forma cuvintelor, pentru a facilita înțelegerea lor. Identifică secvențele metalingvistice din text.
.....
.....

Extra-text

Recitește textul de mai sus și completează un tabel cu exemple din text, pentru fiecare dintre următoarele funcții ale limbajului: expresivă, de apel, referențială, fatică și metalingvistică.

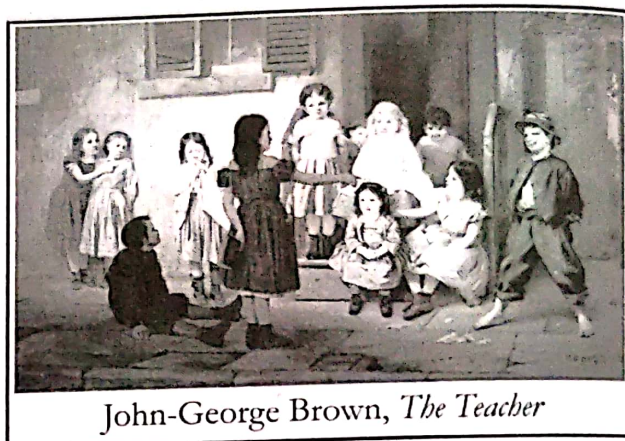
I.L. CARAGIALE, UN PEDAGOG DE ȘCOALĂ NOUĂ

Interpretarea textului

Despre profesori și elevi...
 Pre-text

Lucrați în perechi.

Caracterizează, în maxim zece rânduri, colegul de bancă, apoi schimbă caietul cu acesta. Citește caracterizarea făcută de el și notează, pe caietul tău, informațiile noi pe care le-ai primit despre tine.

John-George Brown, *The Teacher*
 Con-text

Recitește fragmentul de text din lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Rezumă fragmentul în maxim cinci rânduri.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Numește un mod de expunere din textul dat.

.....

3. Scrie trei adjective care să indice trăsături ale pedagogului și justifică alegerea lor.

.....

.....

.....

4. Precizează elementele predominante (limbaj, gesturi, atitudine) în caracterizarea pedagogului și notează exemple din text pentru fiecare element.

.....

.....

.....

5. Menționează rolul textului scris cursiv și între paranteze.

6. Alcătuieste enunțuri cu trei derivate ale cuvântului *știință*.

7. Exprimă-ți părerea, în trei-cinci rânduri, despre metoda didactică utilizată de pedagog.

8. Formulează un răspuns la întrebarea pedagogului: *ce înțaleji tu prin curbă, o linie curbă?*

9. Comentează, în trei-cinci rânduri, următoarea secvență de text: *(Aplauze. A doua zi, pedagogul nostru este numit în slujbă profesor „ghe pedagogie în jenăre și ghe limba makernă în șpețial”. Să-l vedem la lucru.)*

Extra-text

1. **PENTRU PORTOFOLIUL TĂU!** Citește integral textul *Un pedagog de școală nouă*, de I.L. Caragiale pentru a vedea evoluția personajului principal, după ce a fost numit profesor „ghe pedagogie în jenăre și ghe limba makernă în șpețial”. De asemenea, poți vedea și interpretarea maestrului Florin Piersic pentru acest text, pe adresa: <http://www.trilulilu.ro/video-evenimente/un-pedagog-de-scoala-noua>.

2. Exprimă-ți opinia, într-un eseu de 15-30 de rânduri, despre rolul profesorului în viața unui adolescent.

EXERCITII DE ORTOGRAFIE

Scriere corectă...

Pre-text

Explică acronimul DOOM2. Scrie câte o regulă, pe care tu o știi, pentru fiecare dintre cuvintele acestei sintagme.

Con-text

1. Identifică greșelile din enunțurile de mai jos și corectează-le:

- Fiecare din cei mai buni elevi ai liceului vor primi burse.
- Ai citit cartea care ne-a recomandat doamna profesoară?
- Îmi place tipologiile de personaje descoperite în operele balzaciene.
- Eu continuu proiectul la geografie.
- Tu ști secretul colegului?.....
- N-am primit salariu de trei luni de zile

2. Explică scrierea cu trei „i” a adjectivului *argintiu*, în enunțul:

Argintii ei papuci au fost în centrul atenției toată seara. Găsește și alte adjective care se scriu după același principiu fonetic.

.....

.....

.....

3. Justifică scrierea articolului hotărât enclitic (cu cratimă/ fără cratimă) în următoarele cuvinte:

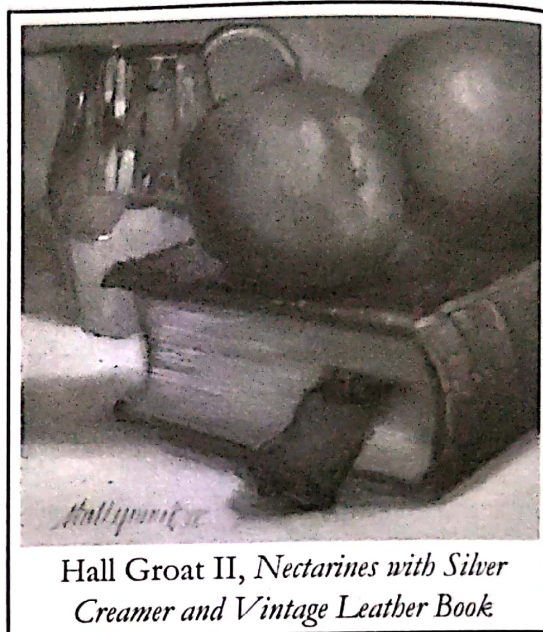
bleu-ul; hippy-ul; party-ul; boardul; trendul; Bruxelles-ul; clickul; show-ul.

.....

.....

4. Continuă enunțurile:

- Alfabetul limbii române are litere, dintre care sunt litere

Hall Groat II, *Nectarines with Silver Creamer and Vintage Leather Book*

- b. Substantivele *astru* și *clești* au un singur gen, și anume
- c. Interjeciile care imită sunete din natură se numesc Dacă adaug articolul hotărât **-i** la acest cuvânt, obțin
- d. Forma/ formele de **Plural** al substantivului *cotidian* este/sunt
5. Notează cu *A* (adevărât) sau *F* (fals) afirmațiile de mai jos:
- a. Imperativul negativ al verbului *a duce* este *nu duce*.
- b. Cuvintele *apărătoare* și *apărători* au sensuri diferite.
- c. Indicarea primei zile a fiecărei luni se realizează cu ajutorul numeralului ordinal (de exemplu: *Întâi Mai*).
- d. Adjectivul *drag* are la feminin plural, articulat forma *dragele* (dragele mele fete).
6. Alege, din lista de mai jos, varianta pe care o consideri corectă:
 pancartă/ pancardă; tăiței/ tăieței; cireșe/ cireși; coperte/ coperți; sandviș/ send-vici; anticameră/ antecameră; contoar/ contor; filologă/ filoloagă; de asemenea/ deasemenea; escroc/ excroc.
7. Reformulează enunțurile de mai jos evitând cacofoniile:
- Știu că cartea citită este valoroasă.
 - Se comportă ca Călinescu din clasa a IX-a.
 - Pentru că caut de mult o soluție, m-am plictisit.
 - Ora de fizică se ține la laborator.
 - Ne vedem la locul stabilit.
 - Regretele le-am lăsat trecutului.
 - Zi zicala aceea celebră!
8. Menționează trei motive pentru care scrierea corectă este un aspect important al vieții de elev.
-
-
-

Extra-text

Formulează câteva reguli pe care le-ai descoperit rezolvând exercițiile din această lecție. Realizează, pe baza lor, un ghid propriu al regulilor de ortografie și de punctuație, care să te ajute pe parcursul anilor de liceu.

Desigur, ghidul poate fi completat și cu alte informații legate de limba română.

MARGARETA DINCĂ,
ADOLESCENȚI ÎNTR-O SOCIETATE ÎN SCHIMBARE
Textul nonliterar
Informații din realitatea imediată...

Pre-text

Scrie, în două minute, cât mai multe cuvinte și sintagme legate de adolescență.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Megan Duncanson, *Abstract Art Original Colorful Landscape Painting a Moment in Time*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Adolescența debutează în jur de 12-13 ani și se finalizează în jur de 20 de ani. Ea presupune o serie de modificări fizice, cum sunt creșterea în greutate și în înălțime, maturitatea sexuală. Dacă adolescența este marcată preponderent de modificări fizice, maturitatea este marcată preponderent de transformări cognitive și afective care permit asumarea statutului de persoană independentă.

Maturitatea înseamnă:

- *din punct de vedere cognitiv – finalizarea capacității de a raționa abstract (Piaget);*
- *din punct de vedere sociologic – posibilitatea de a se susține singur, capacitatea de a face o opțiune profesională, capacitatea de a menține o relație de cuplu stabilă;*
- *din punct de vedere psihologic – definitivarea și conștientizarea propriei identități, independența față de părinți (financiară și afectivă), dezvoltarea unui sistem coerent de valori, capacitatea de a întreține relații mature, atât în grupul restrâns al familiei, cât și la nivel mai larg, social. [...]*

Din punctul de vedere al vârstei maturizării fiziologice, între societățile dezvoltate cultural și cele mai puțin complexe se constată un decalaj minim, astfel pubertatea se încadrează între 12 și 14 ani în culturile dezvoltate și între 15 și 18 ani în cele primitive. Motivul acestui decalaj este, în primul rând, unul de ordin alimentar.

(Margareta Dincă, *Adolescenți într-o societate în schimbare*)

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor:

debutează

preponderent

coerent

2. Continuă enunțul:

În text sunt utilizate cuvinte cu sens

3. Scrie tema textului dat.

.....

4. În textul dat, numește instanțele comunicării și o caracteristică a acestora.

.....

5. Precizează o caracteristică a referentului.

.....

6. În textul dat, identifică funcția limbajului.

.....

7. Menționează scopul comunicării în text.

.....

8. Formulează câte o definiție a adolescenței pentru fiecare aspect: fiziologic, social, psihologic.

.....

.....

.....

Extra-text

Realizează o comparație între fragmentul din textul *Adolescenți într-o societate în schimbare* de Margareta Dincă și fragmentul din textul *Corigență* de Mircea Eliade, având în vedere atât forma textelor, cât și conținutul.

RECAPITULARE SEMESTRIALĂ

Franz Kafka, *Metamorfoza*

Recapitulare (1) – În fața oglinzii

 Pre-text

1. Scrie, în două minute, zece cuvinte/grupuri de cuvinte care te definesc/ spun ceva despre tine.

.....

.....

.....

.....

2. Taie, la întâmplare, cu o linie orizontală, șase dintre cuvintele notate mai sus. Apoi, taie încă trei cuvinte.

3. Scrie, în cinci minute, pe caietul de clasă, un eseu în care să-ți realizezi portretul, pornind de la cuvântul rămas.

Pablo Picasso, *Fată în fața oglinzii*
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează.

Într-o bună dimineată, când Gregor Samsa se trezi în patul lui, după o noapte de vise zbuciumate, se pomeni metamorfozat într-o gănganie înspăimântătoare. Zăcea întins pe spatele său tare ca o carapace și, când își ridica puțin capul, își vedea abdomenul cafeniu boltit în sus și divizat în segmente rigide, de forma unor arcuri; plapuma abia se mai ținea să nu alunece cu totul de pe această proeminență. Nenumăratele lui picioare, jalnic de subțiri în comparație cu dimensiunile sale de altădată îi tremurau, neajutorate, înaintea ochilor.

„Ce s-a întâmplat cu mine?” îi trecu prin gând. Nu era vis. În jur se afla camera lui liniștită – o adevărată cameră omenească, deși cam mică – cuprinsă între cei patru pereți pe care-i cunoștea atât de bine. Deasupra mesei, pe care se vedea împrăștiată o colecție de mostre de stoffe – căci Samsa era voiajor comercial – sta atârnată fotografia ce-o tăia deunăzi dintr-o revistă ilustrată și o pusese într-o ramă frumoasă, aurită. [...]

Privirea lui Gregor luneca apoi spre fereastră și vremea mohorâtă de afară – căci se auzeau picurile de ploaie țărâind pe glaful de tablă – îl făcu profund melancolic.

„Ce-ar fi dacă aș mai trage un pui de somn și aș uita de toate smintelile astea“ gândi el, dar ideea se dovedi întru totul nerealizabilă, deoarece se obișnuise să doarmă pe partea dreaptă și, în situația actuală, nu se putea întoarce în poziția respectivă. Cu oricâtă forță căuta să se arunce pe partea dreaptă, se rostogolea de fiecare dată îndărăt pe spate, încercă de sute de ori, închizând ochii pentru a nu fi nevoit să-și vadă picioarele zvârcolindu-se, și renunță abia în clipa când începu să simtă într-o parte o durere ușoară, surdă, pe care n-o cunoscuse până atunci.

(Franz Kafka, *Metamorfoza*)

1. Notează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele sau expresiile subliniate în textul dat.

2. Alcătuește, în caietul de clasă, câte două propoziții în care să illustrezi omonimia cuvintelor *tare* și *dreaptă*, evidențiate, în textul citat, prin chenare.

3. Extrage, din fragmentul citat, două elemente ale cadrului spațio-temporal.

4. Precizează două moduri de expunere prezente în text:

5. Marchează cu [X] răspunsul/ răspunsurile corect/e:

Naratorul textului este	intradiegetic/ homodiegetic		extradiegetic/ heterodiegetic	
Perspectiva narativă este	subiectivă		obiectivă	
O figură de stil din primul enunț este	comparația		epitetul	
Personajul este caracterizat în mod	direct		indirect	
Un sentiment trăit de personajul este	furia		melancolia	

6. Cum reacționează personajul la ceea ce i se întâmplă? Exprimă-ți, în trei-cinci rânduri, opinia cu privire la atitudinea personajului.

7. Notează, în caiet, cinci trăsături ale personajului principal și, apoi, alcătuește caracterizarea personajului.

Extra-text

1. Scrie o pagină de jurnal care să aibă următorul început: *Într-o bună dimineață, când m-am trezit în patul meu, după o noapte de vise zbuciumate, m-am pomenit metamorfozat într-o găungană înspăimântătoare.*

2. Caută, în enciclopedii, dicționare și/ sau pe internet, informații despre copilăria/adolescența unui scriitor român celebru și realizează o prezentare pentru colegii tăi. Îți vei însoți prezentarea de minim trei imagini reprezentative și de un fond muzical adecvat.

RECAPITULARE SEMESTRIALĂ

Ileana Mălăncioiu, *Joc*

Recapitulare (2) – De-a joaca printre cuvinte

 Pre-text

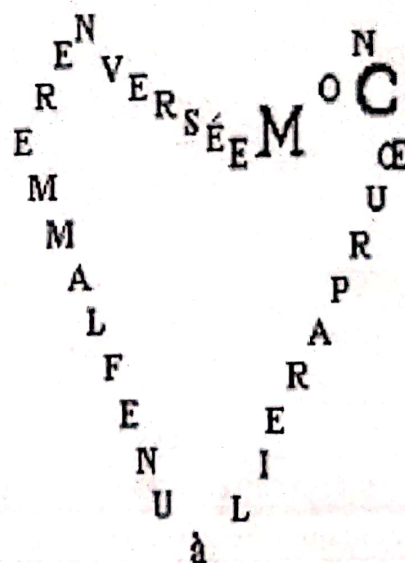
1. Scrie, într-un minut, cât mai multe cuvinte care au legătură cu oricare dintre următoarele teme: *joc* și *joacă*, *adolescența*, *școala* și/ sau *familia*.

.....

2. Alege, în ordinea preferinței, trei dintre cuvintele notate la exercițiul anterior.

(1).....;
 (2);
 (3)

3. Alcătuieste, pe o foaie separată, o caligramă, pornind de la cele trei cuvinte alese.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos.

*Îmi iau numărul meu de pietre
 Și le așez cât mai riscant
 Și-ncep jocul convinsă
 Că oricum voi pierde.*

*Apoi liniștită
 Voi muta mai departe
 Piatră după piatră,
 Munte după munte.*

*De ce joc totuși?
 Mă veți întreba.
 Ce altceva pot să fac?
 Vă voi răspunde.*

(Ileana Mălăncioiu, *Joc*)

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor:

riscant - *liniștită* -

2. Găsește, folosind dicționarul, două expresii sau locuțiuni care să conțină substantivul *piatră*.

3. Identifică tema textului.

.....

4. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale genului liric.

.....

.....

.....

.....

5. Transcrie, din poezia citată, două figuri de stil diferite.

.....

.....

6. Imaginează-ți, în două rânduri, un alt răspuns, decât cel dat de poetă, la întrebarea din strofa a doua a poeziei: *De ce joc?/ Mă veți întreba.*

.....

.....

7. Prezintă, în opt-zece rânduri, semnificația titlului în relație cu textul poeziei date.

Extra-text

1. Alcătuieste un eseu, de 25-30 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul poeziei *Joc* de Ileana Mălăncioiu.

2. Scrie un text cu titlul *Jocul vieții*. Textul tău poate fi poezie, eseu nestructurat, narațiune, descriere.

3. Alege-ți un personaj dintr-un joc de calculator. Realizează o descriere, de 15-20 de rânduri, a jocului respectiv din perspectiva personajului selectat. În descriere vei integra zece neologisme și cinci regionalisme din zona în care locuiești tu.

RECAPITULARE SEMESTRIALĂ

Mihail Sebastian, *Steaua fără nume*

Recapitulare (3) – Școală, școală, școală...

Pre-text

1. **Gândeți!** Notează, într-un minut, cinci cuvinte din câmpul lexical (semantic) al *școlii*.

	școală	

2. **Lucrați în perechi!** Alege un cuvânt din lista ta și unul din lista colegului de bancă. Alcătuiți, împreună, un scurt dialog pornind de la cele două cuvinte alese.

3. **Comunicați!** Interpretați dialogul în fața clasei!

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează.

PROFESORUL: *D-ră Cucu.*

D-ra CUCU (Intransigentă): *Nicio domnișoară Cucu. D-ta taci și stai cu nasul în cărți și vezi de stelele și cometele d-tale.*

PROFESORUL (Timid, modest): *Studiez.*

D-ra CUCU: *Studiezi?! De asta ești d-ta profesor? Ca să studiezi?*

PROFESORUL: *Cred că da.*

D-ra CUCU: *Și între timp elevii și elevele își fac de cap. Ce desmăț! Ce perversitate!*

PROFESORUL: *Perversitate? Exagerezi.*

D-ra CUCU: *Exagerez? Poți d-ta să-mi spui ce caută fata asta la gară?*

PROFESORUL (După o tăcere de o secundă, foarte serios): *D-ră Cucu! D-ta ai fost vreodată la mare?*

D-ra CUCU: *Am fost la nămol, la Tekirghiol.*

PROFESORUL: *Nu la nămol. La mare ai fost?*

D-ra CUCU (Bănuitoare): *Ce vrei să spui cu asta?*

PROFESORUL: *Într'un târg de provincie ca al nostru... gara este... marea. Este portul, necunoscutul, depărtarea.*

D-ra CUCU (Plat): *Ce depărtare?*

PROFESORUL: *Este dorul de a pleca, de a fugi.*

D-ra CUCU: *De a pleca? De ce să pleci? Unde să pleci?*

PROFESORUL: *În altă parte. În altă lume.*

(Mihail Sebastian, *Steaua fără nume*, actul VII)

1. Extrage, din text, două cuvinte folosite cu sens propriu și două cu sens figurat.

sens propriu –

sens figurat –

2. Indică două argumente care demonstrează apartenența textului citat la genul dramatic.

.....

.....

3. Explică rolul indicațiilor scenice (didascalii) în fragmentul citat.

.....

.....

4. Una dintre modalitățile de realizare a comicalului în textul dramatic este ironia.

Selectează, din fragmentul citat, o replică semnificativă în acest sens și comentează rolul acesteia în text.

.....

5. Comentează, în cinci-șapte rânduri, semnificația fragmentului: *Într'un târg de provincie ca al nostru... gara este... marea. Este portul, necunoscutul, depărtarea.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Extra-text

1. Vizionează o piesă de teatru sau ecranizarea unui text dramatic. Poți căuta singur filmul dorit sau poți alege dintre: *Mona, l'etoile sans nom* (1965), *Un pedagog de școală nouă* (în interpretarea maestrului Florin Piersic), *Jocul de-a vacanța* (1995), *Cucoana Chirița* (1986), *Mușatinii* (serial TV, 1971). Alcătuieste, în 20-25 de rânduri, o cronică a filmului vizionat.

2. Alcătuieste un eseu nestructurat, de una-două pagini, în care să prezinți asemănările și deosebirile dintre filmul vizionat și opera literară după care a fost adaptat.

TEZĂ semestrul I

Citește textul cu atenție:

Veneam de la un prieten unde îmi petrecusem toată dimineața. [...]

Forfota din jurul meu se întetia. Vâltoarea străzii mă amețea întotdeauna, dar acum mă simțeam prins în vâlmășagul acesta din care nu mai puteam scăpa. Femei și bărbați cu trăsături crispatе mă încercuiau îmbulzindu-se din toate părțile și mă târau cu ei fără ca eu să mă pot împotrivi. Și mi se păru că aceleași fețe trec pe lângă mine devansându-mă și apoi se reîntorc din partea opusă la fel de agitate și de chibuite ca și mai înainte. Toți semănau între ei, toți erau grăbiți, toți se repezeau de colo colo și se țineau unul după altul.

Atunci mă gândii că toată lumea asta se joacă, iar gravitatea de pe fețele lor ori oboseala gesturilor mi le explicam ca făcând parte din regulile jocului. Mă ispiti ideea de a intra și eu în acest joc unanim și mă strădui să imit toate mișcările celor din fața mea. Îi observam cu obositoare atenție hotărât să învăț cât mai bine totul. Pășeam astfel mai ferm, cu buzele strânse și fruntea preocupată, aplecam capul într-o parte sau alta, ca să-mi salut partenerii care veneau din sens opus, iar uneori surâdeam. [...] Apoi, înconjurai de două ori, aproape în fugă, clădirea unui minister și, așa cum făceau alții, voii să intru. La poartă însă fui oprit și mi se ceru legitimația pe care, desigur, n-o aveam. Cu toate insistențele mele – cu lacrimi în ochi mă rugam – nu mi se dădu drumul. Ba mai mult, portarul, un vlăjgan mai înalt cu un cap decât mine, mă înșfăcă de haină și mă azvârli afară în stradă. Atunci înțelesei că nu oricine poate participa la jocul acesta. [...] era cert că nu cunoșteam toate regulile jocului și de aceea făceam mereu gafe nerezând să mă încadrez în ritmul normal. Să fi întrebat pe cineva nu era o soluție: cine ar fi stat să-și piardă timpul cu mine.

(Dumitru Țepeneag, *Jocul*)

PARTEA I (60 de puncte)

A. Încercuiește răspunsul corect.

1. (6 puncte) Sinonimele cuvintelor *devansându-mă* și *vlăjgan* sunt:

a. depășindu-mă, pirpiriu; b. depășindu-mă, voinic; c. ratându-mă, puternic.

2. (6 puncte) Modul de expunere prezent în text este:

a. monologul; b. narațiunea; c. descrierea.

3. (6 puncte) Alcătuieste două enunțuri în care să folosești câte o expresie/ locuțiune care să conțină substantivul *joc*.

.....

4. (6 puncte) Menționează tipul de narator din fragmentul citat.

5. (6 puncte) Transcrie, din fragmentul citat, doi indici spațio-temporali.

6. (6 puncte) Precizează două trăsături ale personajului, care se desprind din fragmentul citat.

7. (9 puncte) Prezintă, în trei-cinci rânduri atitudinea personajului față de ceea ce el numește *joc*.

B.

1. (5 puncte) Încercuiește forma corectă a următoarelor cuvinte/grupuri de cuvinte: bancnotă/ bacnotă; a adăuga/ a adăoga; excentric/ escentric; (chitara) se acordă/ (chitara) se acordează; mouse-ul/ mouseul.

2. (10 puncte) Rescrie următoarele enunțuri, corectând greșelile de orice natură.

Solidarul om de știință, retras în laboratorul său propriu și personal a prevalat monstre de la ambele specii de orhidei. Descoperirea eminentă îl făcea nervos și iritat.

PARTEA a II-a (60 de puncte)

Citește textul:

„Copilul este o ființă a cărei principală trebuință este jocul. [...] Trebuința de a se juca este tocmai ceea ce ne va permite să împăcăm școala cu viața, să procurăm școlarului acele mobiluri de acțiune care se consideră de negăsit în sala de clasă.” (E. Claparède)

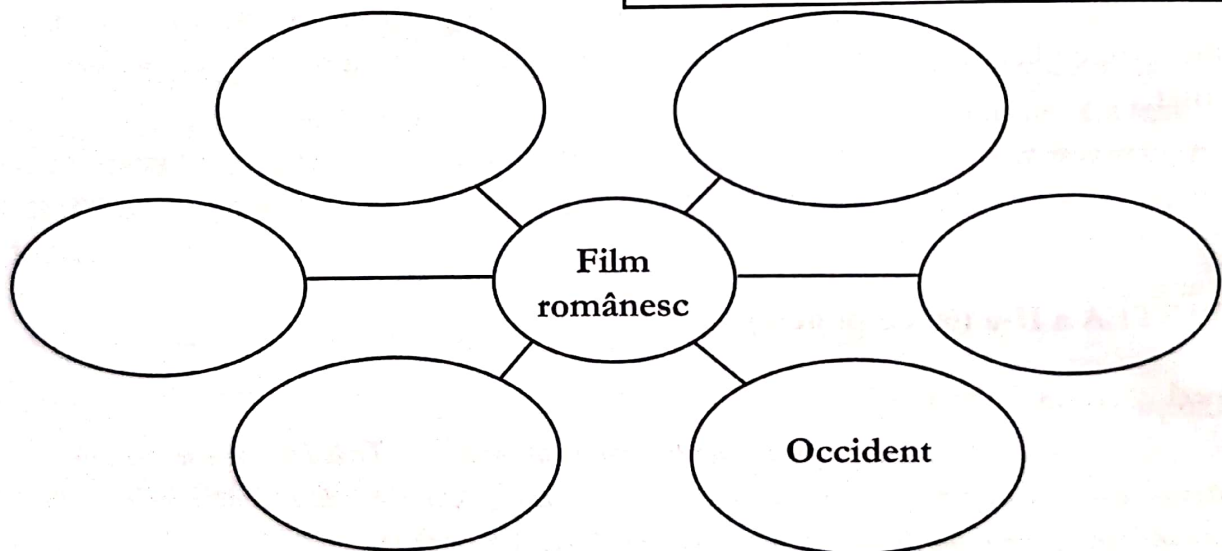
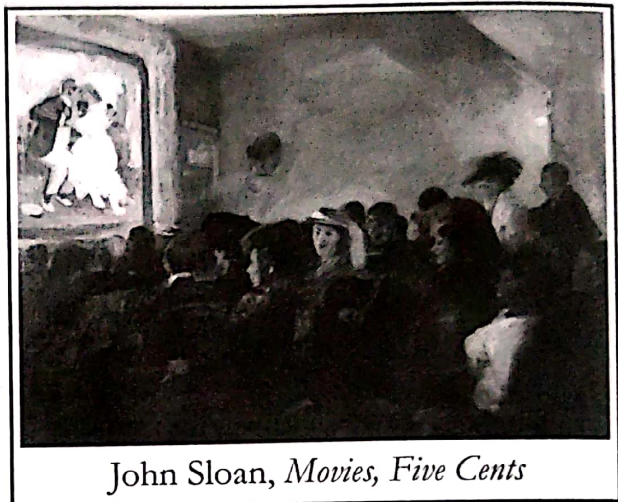
Alcătuiește, pe o foaie distinctă, un text de tip argumentativ, de 25-30 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre importanța educației în viața copiilor, valorificând și ideile exprimate în fragmentul citat.

LITERATURA ȘI CINEMATOGRAFIA

Limbajul artelor... (I) Pre-text

Lucrați în perechi.

Completați, în 2-3 minute, schema de mai jos cu titluri de film românesc. Notați în caiete două dintre filmele care propun tema adolescenței.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Liceenii este un film de dragoste românesc din 1986, regizat de Nicolae Corjos. Rolurile principale au fost interpretate de actorii Ștefan Bănică Jr., Mibai Constantin, Oana Sârbu, Cesonia Postelnicu, Tudor Petruț, Tamara Buciuceanu-Botez și Ion Caramitru. Filmul prezintă povestea

de dragoste dintre doi elevi de clasa a X-a: Mihai Marinescu (Ștefan Bănică Jr.) și Dana Vasilescu (Oana Sârbu). Idila lor va trece prin multe încercări.

El se află pe locul 25 în topul celor mai vizionate film românești din toate timpurile după cum atestă un comunicat din 2006 al Uniunii Autorilor și Realizatorilor de Film din România.

(<http://ro.wikipedia.org/wiki/Liceenii>)

1. Transcrie, din textul dat, câte un cuvânt pentru fiecare dintre situațiile date:

derivare

conversiune

compunere

2. Extrage, din textul dat, informații cu privire la regizor și actorii din rolurile principale.

.....

.....

3. Identifică tema textului dat.

.....

4. Rezumă, într-un singur enunț, textul dat și notează numărul propozițiilor obținute.

.....

.....

5. Amintește-ți informațiile despre textele literare și nonliterare. Precizează în care dintre cele două categorii se încadrează textul dat, motivând prin trei argumente alegerea făcută.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Extra-text

1. Realizează un text informativ, de 10-15 rânduri, despre un film recent vizionat care tratează *tema adolescenței*.

2. **Lucrați în echipe.** Realizați un sondaj de opinie printre colegii din școală, despre filmele lor preferate. Alcătuiți un **top al celor mai bune 10 filme** recomandate de elevi, alături de o scurtă argumentare pentru fiecare film. Rezultatul activității poate fi publicat în revista școlii.

LITERATURA ȘI CINEMATOGRAFIA

Limбай literar/ limбай cinematografic

Limбайul artelor... (II)

Pre-text

Lucrați în perechi.

Propuneți patru subiecte de film preferate de adolescenți și dați două argumente pentru fiecare propunere, apoi găsiți câte un titlu de film potrivit pentru subiectele voastre.

Liceenii (secvență din film)

Con-text

Citește cu atenție următoarele dialoguri, din scenariul filmului *Liceenii*, în regia lui Nicolae Corjoi și apoi răspunde la cerințele care urmează:

IONICĂ: *Ce facem la adunarea U.T.C.: mă critici tu, te critic eu sau ne facem autocritica?*

GETA: *Nu știu că-i mai ușor să critici?*

ȘERBAN: *Eleul Șerban Pascu are onoarea să invite pe colegii săi [...] la aniversarea celor șaptesprezece primăveri [...] Ținuta obligatorie nu este obligatorie; prezența, însă, da!*

GETA: *Adică cum, Șerbane, fără ținută? Fără, fără?*

ȘERBAN: *Se poate și „fără, fără” dacă îți dă mâna, dar cu ținută morală!*

IONICĂ: *Hai, mă, și și mie ceva, și măcar un subiect!*

MIHAI: *Nu ți-am spus clar că nu!? [...]*

ȘERBAN: *O clipă, vă rog, nu pleacă nimeni! Bine, mă Mihai, de ce nu l-ai ajutat?*

MIHAI: *Adică cum, să-l ajut?*

ȘERBAN: *Îți cădea mâna dacă-i făceai ceva acolo, măcar de-un cinci?*

O COLEGĂ: *Dă-o-ncolo, mă Mihai, Șerban are dreptate! Acum, dacă rămâne corijent [sic], ce facem?*

ALTĂ COLEGĂ: *Da, mă, ăia de la „C” n-or să aibă nici un corijent! [...]*

IONICĂ: Ia, mai terminați odată! Mă pasați așa, ca pe-o minge, de la unul la altul? Ce credeți că sunt eu?

LLA: Tu să tăci! La urma urmei nu este vorba de tine, este vorba de interesul clasei noastre.

(<http://ro.wikipedia.org/wiki/Liceenii#Scenariu>)

1. Precizați cum s-au format cuvintele subliniate din textul dat.

2. Dialogurile prezentate mai sus au ca protagoniști elevi de liceu. Notează câteva dintre preocupările lor, apoi menționează o deosebire și o asemănare între elevii de atunci și elevii de azi.

3. Comentează motivul pentru care colegii sunt indignați că Mihai nu l-a ajutat pe Ionică, la extemporal.

4. Perioada comunistă este cunoscută și prin intermediul limbajului de lemn. Transcrie două secvențe care redau acest limbaj.

5. Analizând replicile actorilor, explică în care tip de limbaj pot fi încadrate acestea (popular, familiar, cult sau argotic).

6. Menționează două mărci ale oralității prezente în dialogurile redate.

Extra-text

Exprimă-ți opinia, într-un eseu de 15-30 de rânduri, despre critică, pornind de la următoarele replici: „IONICĂ: Ce facem la adunarea U.T.C.: mă critici tu, te critic eu sau ne facem autocritica?/ GETA: Nu știi că-i mai ușor să critici?”.

LITERATURA ȘI CINEMATOGRAFIA

Concepte specifice cinematografiei

Limbajul artelor... (III)

Pre-text

Lucrați în perechi.

1. Vizionați filmul *Liceenii*, în regia lui Nicolae Corjos. Notați-vă, în caiete, câteva replici care v-au plăcut.
2. Pornind de la una dintre replici, exemplificați-o printr-o întâmplare din viața voastră de elev, mai întâi din perspectiva celui implicat, apoi din perspectiva unui martor ocular.

Magazine picture – Our Movie Art-Experts

Con-text

Citește cu atenție următoarele fragmente de text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

În timp ce filmul nu s-a angajat în inovații ale limbajului filmic (prin tehnici, abordare a scenariului ș.a.m.d.), succesul în epocă a fost asigurat de un subiect care-i are pe tineri în prim-plan, priviți dintr-un unghi de vedere foarte curajos în epocă. Astfel, nu trebuie uitat faptul că școala este abordată într-o manieră care contestă seriozitatea multor aspecte ale învățământului și nu numai, pentru efecte comice lucrându-se în mai multe rânduri în baza motivului lumii pe dos.

Din perspectiva actuală, situațiile descrise au un impact mult diminuat, filmul ajungând să capete valențe de „document” pentru atmosfera vieții de liceu a acelor ani (cu toate că o prezentare fidelă, în stil documentar, nu a fost scopul scenariului, autorii nefiind de altfel interesați de o asemenea abordare, de la bun început irealizabilă din pricina barierei cenzurii ideologice).

Muzica din acest film a fost compusă de Florin Bogardo, autorul muzicii filmului anterior din seria Liceenii. Redactor muzical a fost Anca Dumitrescu Ștefan. Melodiile sunt interpretate de corul „Madrigal” dirijat de prof. univ. Marin Constantin. Coloana sonoră a filmului (cuprinzând melodii compuse în general pentru sintetizatorul de sunet, dar și un număr de leit-motive cântate la pian sau sintetizator) a rămas în memoria publicului.

Piesa centrală a coloanei sonore, Ani de liceu, a devenit un veritabil imn pentru liceenii români. Textul cântecului a fost scris de Sașa Georgescu și pus pe muzică de Florin Bogardo; melodia a fost interpretată în film de Stela Enache și Florin Bogardo. Piesa muzicală a fost inițial atacată pentru versurile sale, scrise într-o notă corespunzătoare scenariului filmului – deci negreabilă pentru regim –, fără a fi totuși censurată sau modificată.

(<http://ro.wikipedia.org/wiki/Liceenii>)

1. Identifică, în fragmentele date, termenii specifici limbajului cinematografic.
.....
.....
.....
2. Scrie câte un enunț în care să prezinți mesajul fiecăruia dintre fragmentele date.
.....
.....
.....
.....
.....
3. Precizează cărui stil funcțional îi aparțin fragmentele date, motivându-ți răspunsul.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
4. Realizează schematic o paralelă între film și literatură, menționând asemănările și deosebirile dintre cele două arte din punctul de vedere al situației de comunicare.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Extra-text

1. Realizează, într-o prezentare PowerPoint de maxim 15 slide-uri, o paralelă între un roman și ecranizarea lui. Folosește atât concepte legate de literatură, cât și pe cele din domeniul cinematografiei. În prezentarea ta, poți adăuga secvențe de film sau pasaje din textul literar.
2. Scrie un eseu, de două-trei pagini, despre libertatea exprimării opiniei prin artă (literatură, film, muzică, pictură etc.). Secretul „pătrului negru“ de la Ermitaj, ce aparține pictorului Kazimir Malevich, poate fi un punct de plecare pentru eseu tău (<http://youtu.be/NQ5-tEVf9ew>).

*Ai ajuns la sfârșitul celei de-a doua unități din clasa a IX-a.
Oprește-te să reflectezi puțin!*

JURNAL DE ÎNVĂȚARE

1. Din lecțiile de literatură am învățat:

✓
✓
✓

2. Din lecțiile de *Limba și comunicare* am învățat:

✓
✓
✓

3. În timpul lecțiilor m-am simțit:

✓
✓
✓

4. Cel mai mult mi-a plăcut lecția

deoarece

.....
5. Textul care mi-a plăcut cel mai mult este.....

deoarece

.....

6. Activitatea mea preferată a fost

deoarece

7. Aș vrea să aflu mai multe despre

.....

.....

TEST DE EVALUARE

Citește următorul text și răspunde, în scris, pe o foaie A4, la cerințele de mai jos:

Se spune că doi prieteni, tăietori de lemne, au plecat împreună la pădure pentru a doborî copaci, căci iarna se apropia și ei doreau să nu sufere de frig familiile lor. Tăiau doar atâta cât le trebuia, mai ales copaci bătrâni care se uscaseră sau care urmau să se usuce. Chiar și așa, munca era grea pentru că arborii erau groși și înalți.

Cei doi foloseau securile cu măiestrie pentru că făceau acest lucru de mulți ani. Dar totuși se doosebeau prin ceva: primul lovea trunchiul neîncetat, fără pauză, fără niciun fel de zăbavă, fără să-și tragă răsuflarea, pentru că dorea să termine cât mai repede; și cel de-al doilea trăgea vârtos cu securea, dar se oprea pentru o mică pauză după fiecare oră.

Dar iată că soarele ajunsese la apăsînt, iar primul tăietor ajunsese abia la jumătatea trunchiului, în timp ce al doilea tocmai terminase de tăiat trunchiul, care era la fel de gros ca și trunchiul de copac tăiat de prietenul său.

Primul bărbat observă că tovarășul lui terminase, se opri din lucru și întreabă uimit:

– Cum ai reușit să termini, deși te opreai după fiecare oră?

Celălalt îi răspunde zâmbind:

– Ai dreptate, m-am oprit după fiecare oră trecută, m-am odihnit puțin, dar mi-am ascuțit și securea de fiecare dată.

Tăietorul de lemne a înțeles că, atunci când brațul puternic este însoțit de o minte iscusită, rodul muncii este mult mai cu spor.

(Tăietorii de lemne – Poveste populară)

PARTEA I (60 de puncte)

- A. 1. (8 p.) Menționează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *a doborî*, *măiestrie*, *vârtos*, *rodul*.
2. (8 p.) Precizează trei argumente pentru care textul dat este unul narativ.
3. (8 p.) Transcrie, din text, două mărci ale adresării directe.
4. (8 p.) Numește două funcții ale limbajului, utilizate în text, și transcrie câte un exemplu.
5. (8 p.) Comentează, în trei-cinci rânduri următoarea secvență: *brațul puternic este însoțit de o minte iscusită, rodul muncii este mult mai cu spor*.
- B. Rescrie textele de mai jos, corectând greșelile pe care le conțin.
 - (4 p.) Titlurile erau scrise cu majusculle mai mari.
 - (4 p.) Ca consilier de imagine a avut mult succes.
 - (4 p.) Mașina avea patru airbag-uri, astfel eram în siguranță.
 - (4 p.) Roșii obraji îi trădau emoțiile.
 - (8 p.) Ia însuflat mult curaj în vederea competiții.

PARTEA a II-a (30 de puncte)

Găsește o legătură între textul dat și tema *Școala*. Argumentează-ți ideile, în 15-20 de rânduri, folosind exemple și comparații din experiența proprie.

PLATON, BANCHETUL

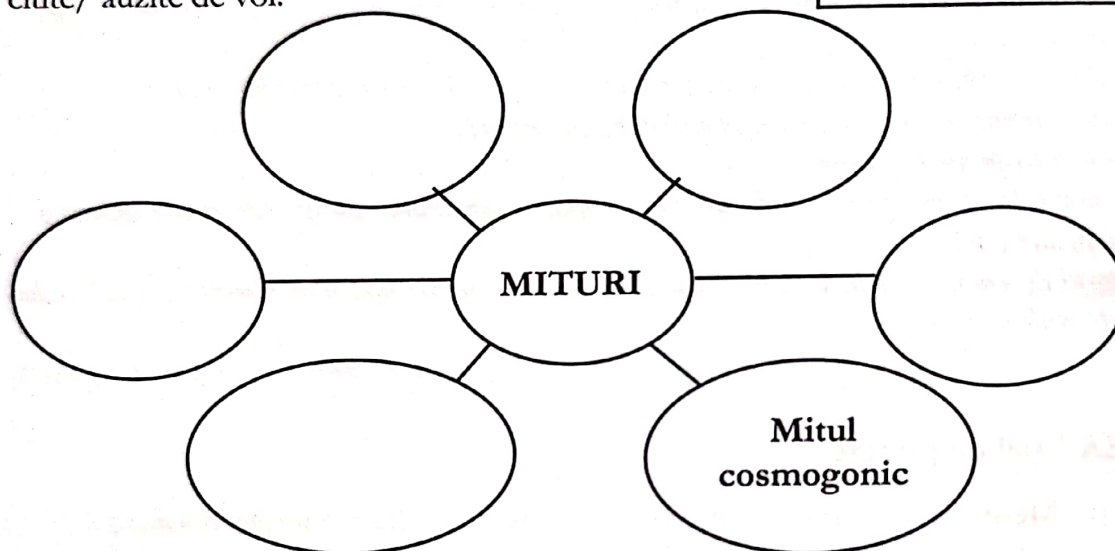
Înțelegerea textului

IUBIREA – Sub semnul mitului... (I)

Pre-text

1. Lucrați în perechi, pentru a completa, în 2-3 minute, schema de mai jos cu cât mai multe mituri citite/ auzite de voi:

2. Notați pe tablă doar acele mituri care fac referire la iubire.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Aristofan: Iată, cândva, demult, noi nu eram alcătuiți cum suntem acum, eram cu totul altfel. În primul rând, oamenii erau de trei feluri, nu de două ca acum, de fel bărbătesc și de fel femeiesc, ci și de un al treilea fel, care era părtaș la firea fiecăruia dintre cele două. Însă din acesta a rămas doar numele, ființa lui a pierit din lume. Făptura aceasta omenească din vremurile acelea era un bărbat-femeie, un androgin, iar alcătuirea lui, ca și numele, ținea și de bărbat, și de femeie. În al doilea rând, cele trei feluri de oameni de pe atunci se înfățișau, toate trei, ca un întreg deplin și rotund, cu spatele și cu laturile formând un cerc; aveau patru mâini și tot atâtea picioare; singurul lor cap, așezat pe un gât rotund, avea două fețe întru totul la fel... Iar felurile acestea de oameni erau în număr de trei și alcătuiți cum am spus pentru că cel bărbătesc își avea obârșia în Soare, cel femeiesc în Pământ, cel bărbătesc-femeiesc în Lună, Luna ținând și de Soare, și de Pământ. Și erau

înzestrate cu o putere uriașă, iar mândria lor era nemăsurată, astfel că s-au încumetat să-i înfrunte până și pe zei.

Văzând aceasta, Zeus și ceilalți zei au stat la sfat, să hotărască ce este de făcut cu săpturile acelea. Zeus, după lungă și grea gândire, a spus: „Cred că am găsit un mijloc care, păstrând seminția oamenilor, dar slăbind-o, să pună capăt deșănțării lor. Chiar acum o să-i tai în două pe fiecare dintre ei și în felul acesta vor deveni mai slabi... Vor merge drepti, pe câte două picioare...” Și, după ce a vorbit așa, i-a tăiat pe oameni în două... Și astfel, trupul dintru început al omului fiind despăcat în două părți, fiecare jumătate a început să tânjească după cealaltă și să se împreuneze cu ea: cuprinzându-se cu brațele și ținându-se strâns împletite din dorul de a se retopi într-o singură ființă, începuseră să piară de foame și, îndeobște, de neputința de a mai face orice altceva, pentru că niciuna nu voia să facă nimic fără cealaltă...

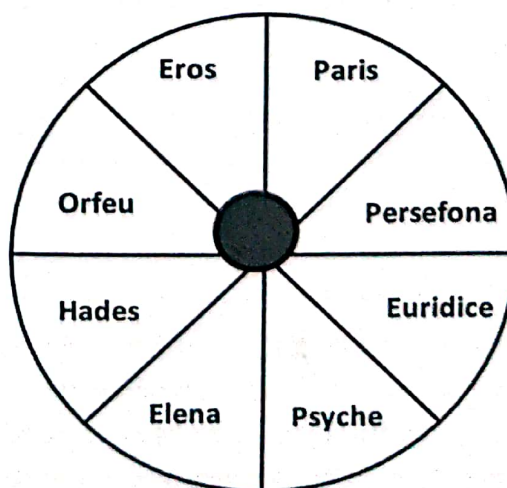
(Platon, *Banchetul* – fragment)

1. Transcrie, din text, câte două cuvinte aflate în relație de sinonimie, respectiv două aflate în relație de antonimie.
2. Extrage, din text, doi indici temporali.
3. Notează, din text, două cuvinte care aparțin câmpului lexical/ semantic al planului ceresc.
4. Identifică două moduri de expunere și apoi explică, în rândurile de mai jos, rolul fiecăruia în text:
5. Comentează, în două-trei rânduri, rolul stilistic al verbelor la timpul imperfect, utilizate în text.

Extra-text

1. Privește figura de alături și unește, într-un timp cât mai scurt, numele zeităților, refăcând cupluri celebre din mitologie.
2. **Lucrați în perechi.** Consultați acasă un dicționar de mitologie (de exemplu, Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de mitologie*) sau accesați pagina de web: http://ro.wikipedia.org/wiki/Mitologia_greaca și realizați o planșă în care să prezentați povestea unui cuplu celebru din mitologie folosind imagini sugestive.

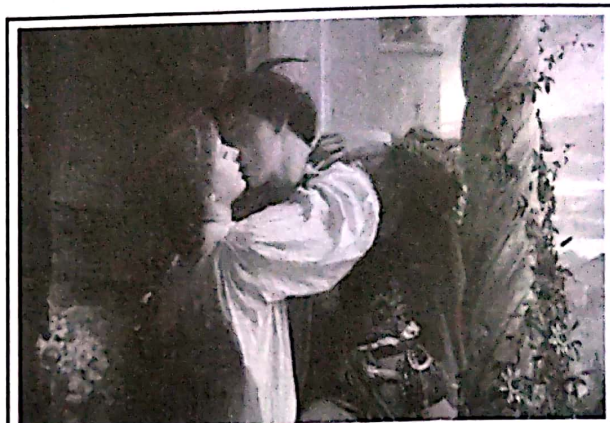
PLATON, *BANCHETUL*

Analiză și interpretare

IUBIREA – Sub semnul mitului... (II)
 Pre-text

Afișați, în clasă, planșele realizate acasă și faceți un tur al galeriei. Organizați un concurs în care să interpretați, în fața colegilor, rolul cuplului despre care ați realizat planșa. Câștigătorii vor fi desemnați pe baza grilei de notare, care vizează:

- corectitudinea exprimării (2 p.);
- creativitatea, originalitatea (2 p.);
- expresivitatea (2 p.);
- mimica (2 p.);
- gestică (2 p.).

Frank Dicksee, *Romeo și Julieta*
 Con-text

1. Recitește textul lecției anterioare și identifică cele două simboluri cosmice din relația lui Aristofan și apoi interpretează semnificația acestora.

2. După ce ai recitit fragmentul din *Banchetul* lui Platon, extrage ideile principale și alege câte un titlu potrivit pentru fiecare idee în parte, notându-le în desenul de mai jos:

.....

.....

.....

.....

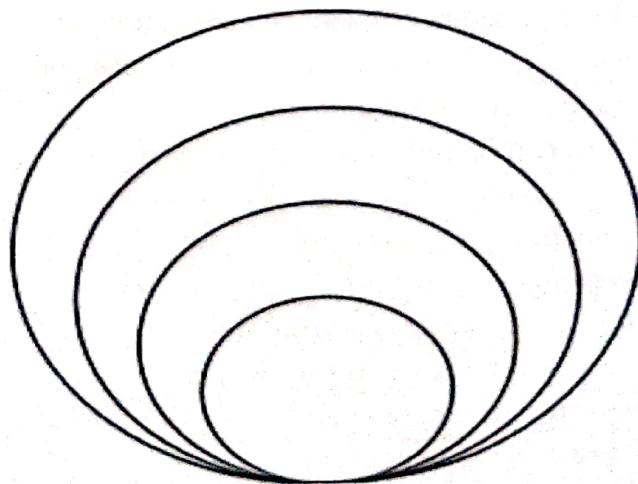
.....

.....

.....

.....

.....

3. Lucrați în grupe de patru elevi și căutați, pe text, motivele care i-au determinat pe zei să pedepsească faptele androginice. Discutați între voi despre consecințele gestului făcut de zei și aduceți câte două argumente pro sau contra. Puteți realiza o dezbatere, mediată de profesor.

4. Redactează un text, de patru-cinci rânduri, în care să îți exprimi opinia despre modul în care tema iubirii este reflectată în fragmentul din *Banchetul* de Platon.

.....

.....

.....

.....

5. Se spune că zeii, văzând că rămân fără supuși, au căutat o modalitate de a le da noilor oameni un motiv pentru a trăi. Citește fragmentul de mai jos pentru a afla pe cine au creat zeii ca să răspândească iubirea pe pământ.

ARISTOFAN: *Eu sunt incredințat că oamenii habar n-au cât de mare e puterea lui Eros. Dacă și-ar da seama, i-ar înălța cele mai mărețe temple și altare și i-ar închina jertfele cele mai bogate. Și totuși, oricât ar fi el vrednic de ele, nici pomeneală de asta în zilele noastre, deși, dintre toți zeii, el e cel mai iubitor de oameni, el poartă grijă de nevoile omenirii, el e tămăduitorul acelor suferințe care, odată vindecate, aduc neamului omenesc atâta fericire câtă este cu putință... dacă fiecare dintre noi ar asculta până la capăt îndemnurile lui Eros și și-ar găsi pe adevăratul lui iubit, întorcându-se astfel la starea lui dintâi...*

Cui să-i mulțumim pentru asemenea dar, proslăvindu-l, decât lui Eros, pentru că el este acela care, în starea noastră de acum, ne ajută cel mai mult, călăuzindu-ne către făptura noastră adevărată și dându-ne, pentru viitor, marea nădejde că, dacă le arătăm zeilor cucernicie, el ne va reaseza în vechea noastră stare și, vindecându-ne rănilor, ne va dărui fericire deplină.

(Platon, *Banchetul* – fragment)

6. Exprimă-ți opinia, în două-trei rânduri, despre decizia zeilor de a-l trimite pe Eros pe Pământ.

.....

.....

.....

Extra-text

Acasă, citește din *Biblie* pasajele despre cuplul primordial, Adam și Eva, și accesează apoi pagina de web <http://www.scribube.com/literatura-romana/poezii/Facerea-lumii-De-Tudor-Arghezi35383.php> pentru a citi poezia *Facerea lumii - Balet pe șapte silabe* de Tudor Arghezi. Notează, în caiet, câteva impresii de lectură referitoare la cuplul adamic, așa cum este prezentat atât în textul biblic, cât și în cel arghezian.

LIVIU REBREANU, ADAM ȘI EVA

Înțelegerea textului

IUBIREA – de la mit la literatură...

 Pre-text

1. Lucrați în perechi. Realizați, alături de colegul de bancă, un schimb de impresii despre textele citite acasă, notând în caiet, noile informații pe care le-ați descoperit.
2. Pornind de la ideea sufletelor pereche ce râvnesc neconținut după starea de echilibru, căutând involuntar, în decursul mai multor vieți, jumătatea pierdută, faceți o scurtă dezbatere pe tema *reîncarnării*. Stabiliți-vă poziția neutră/ pro/ contra, așezându-vă în două colțuri opuse ale clasei, respectiv pe mijloc, cei neutri. Prezentați, pe rând, argumentele, încercând să atrageți cât mai mulți colegi în tabăra voastră.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Toma se sculase în picioare. Plăti. Îi tremurau mâinile. Apoi se repezi afară, parcă ar fi întârziat de la o întâlnire. Făcu câțiva pași pe trotuar, șovăi. În sfârșit trecu grăbit strada, intră pe poarta de fier, urcă scara și bătu la ușă. În aceeași clipă ușa se deschise, parcă ar fi fost așteptat și nici n-ar mai fi fost nevoie să bată. Se trezi într-un vestibul puțin întunecos. Auzi în urma lui învârtindu-se cheia de două ori, dar nu se uită înapoi. Simțea că trebuie să fie ea și parcă nu îndrăzneă să o privească. Fășăit de stofă mătăsoasă alunecă pe lângă dânsul și un parfum discret de verbină.*

După singurul transperant ridicat, Toma recunoscu odaia dinspre stradă. Apoi toate gândurile îi pieiră și sufletul lui rămase gol în fața ei. Numai pe ea o mai vedea, parcă ar fi dispărut lumea întreagă. Și ea stătea, sprijinită de speteaza unui fotoliu, dreaptă, uimită, înfășurându-se cu amândouă brațele goale în haina ușoară, de frică să nu-i alunece. Un val de soare o încadra într-o aureolă viorie. Pieptul alb se zburciua.

Se priveau. Privirile lor vorbeau. Așteptări, doruri, deznădejdi și bucurii străvechi înviau în sufletele lor, înseninându-le fericirea. Se cunoșteau dintru începutul începuturilor și cunoștința era pentru eternitate.

– Tu! murmurau buzele ei cu un glas dulce ca un strop de miere proaspăt.

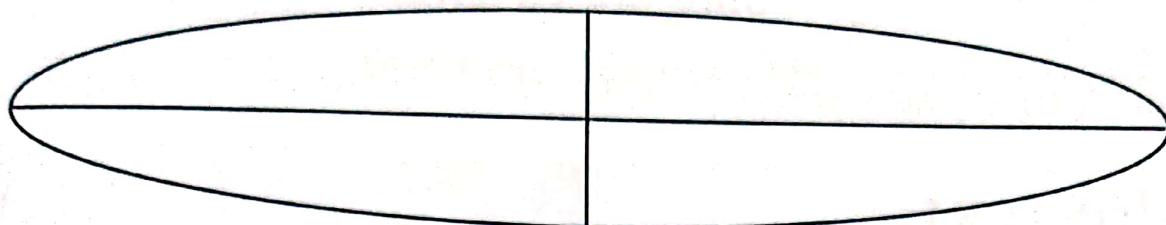
– Tu! șopti Toma înăbușit, ca dintr-o altă lume.

Apoi brațele ei se deschiseră într-o așteptare mare. Haina alunecă în jos de pe umerii ei... Toma Novac îi cuprinse mijlocul. Ea, cu brațele calde, îi înfășură gâtul.

(Liviu Rebreanu, *Adam și Eva* – fragment)

* verbină – plantă decorativă, cultivată pentru mirosul ei plăcut.

1. Menționează trei indici spațiali din textul dat.
2. Notează, în forma de mai jos, patru dintre cele mai importante întâmplări care se succedă în ordine cronologică în text:

3. Dezvoltă două argumente, prin care să susții faptul că fragmentul de text citat aparține unei opere epice/ genului epic.
4. Transcrie, din text, trei termeni din câmpul lexical/ semantic al stărilor sufletești.
5. Identifică două imagini vizuale, ...
două auditive și una dinamică/
motorie, apoi înfățișează, în
rândurile alăturate, atmosfera
conturată cu ajutorul acestora.
6. Comentează, în trei-cinci rânduri, replicile personajelor din textul citat.
.....
.....
.....
.....
7. Redactează, în trei-patru rânduri, un rezumat al textului de mai sus.
.....
.....
.....

Extra-text

Prezintă, într-un eseu de 15-30 de rânduri, semnificația secvenței: *Se cunoșteau dintru începutul începuturilor și cunoștința era pentru eternitate*, punând-o în relație cu ideea sufletelor pereche, despre care ai aflat în lecțiile anterioare.

LIVIU REBREANU, ADAM ȘI EVA

Configurarea temei

Muzica unui sentiment

Pre-text

1. Literatura nu este singura artă care tratează îndrăgita temă a iubirii. Menționați alte titluri de creații artistice cunoscute de voi (cântece, filme, sculpturi etc.) care au în centru aceeași temă.

2. **Lucrați în perechi.** Citiți următoarele versuri din cântecul *Thank you for loving me*, al lui John Bon Jovi. Încercați să le interpretați, găsind elemente comune cu fragmentul din romanul lui L. Rebreanu.

Leslie Allen, *Sărutul îndrăgostiților*

*It's hard for me to say the things
I want to say sometimes.
There's no one here but you and me
And that broken old street light
Lock the doors!
We'll leave the world outside.
All I've got to give to you
Are these five words, when I*

*Thank you for loving me!
For being my eyes
When I couldn't see.*

.....
Thank you for loving me!

*Este greu să spun unele lucruri
Pe care aș vrea să le spun câteodată
Nu este nimeni aici, doar tu și eu
Și acele lumini vechi de pe stradă
Încuie ușile!
Noi vom părăsi lumea de afară
Tot ceea ce vreau să îți dăruiesc
Sunt aceste cinci cuvinte, când eu*

*Îți mulțumesc că mă iubești!
Pentru că ești ochii mei*

.....
*Când nu pot vedea.
Îți mulțumesc că mă iubești!*

Con-text

Recitește fragmentul din *Adam și Eva* din lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Completează tabelul de mai jos cu informațiile morfologice corespunzătoare pentru patru verbe, la alegere, ce apar în primul paragraf din text:

Verbul	MODUL	TIMPUL	PERSOANA	NUMĂRUL

2. Având în vedere persoana și numărul la care apare majoritatea verbelor din text, formulează, într-un singur enunț, o concluzie referitoare la tipul de narator existent în operă.

3. Numește starea de spirit a personajului Toma surprinsă în următorul citat: *Numai pe ea o mai vedea, parcă ar fi dispărut lumea întreagă.* Alege una sau mai multe dintre următoarele variante posibile și apoi motivează-ți alegerea:

- Nepăsare
- Entuziasm
- Fericire
- Tristețe
- Extaz
- Nesiguranță

4. Comentează următoarea secvență: *Se priveau. Privirile lor vorbeau. Așteptări, doruri, deznădejdi și bucurii străvechi înviau în sufletele lor, înseninându-le fericirea,* făcând referire la două dintre motivele literare prezente aici.

5. Interpretează semnificația titlului, punându-l în relație cu ideile/ conținutul fragmentului citat.

Extra-text

Redactează un eseu, de 15-20 de rânduri, în care să prezinți comparativ modul în care este tratată *tema iubirii* într-un text de literatură și o creație muzicală preferată. În compunerea ta, vei avea în vedere:

- mesajul transmis de textul literar și creația muzicală;
- limbajul utilizat în ambele creații;
- exprimarea opiniei proprii despre modul în care aceeași temă se reflectă, diferit sau nu, în ambele opere.

EXPRIMAREA ORALĂ

Monologul

IUBIREA mărturisită

Pre-text

Lucrați individual.

E ziua de Saint Valentine.

Împărțiți o foaie A4 pe jumătate și notați, în trei-patru minute, un monolog care să conțină o declarație de iubire sub formă de SMS/ bilet/ E-mail. Textul poate fi însoțit de simboluri, desene etc. Apoi amestecați foile, alegeți câteva la întâmplare și citiți-le cu voce tare în clasă. Votați pentru cea mai originală!

Brian Kesinger, *Valentine*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Pentru Fanny...

Dacă aș ști cânta din syrinx, te-aș duce într-o poiană scaldată în lumină de lună, într-o poiană unde încă nu s-a încuibat mândria omenească și ți-aș șopti la ureche câncecul celor iubiți. Atunci poate ai pricepe și tu că iubirea nu cunoaște ceea ce lumea numește „a fi iubit“.

Te iubesc pentru că mă iubești: acesta e un schimb, dar nu e iubire. Te iubesc pentru că te iubesc, și nimic mai mult; te iubesc numai pentru că te iubesc; aici începe iubirea. Îți mulțumesc din suflet că te iubesc: acesta e cântecul iubirei. Omul îndrăgostit nu zice: te iubesc pentru că ești oacheșă; nici: te iubesc cu toate că ești oacheșă, cu toate că ești bună și te-aș iubi chiar dacă ai fi blondă sau dacă ai fi rea...

Poezia, zic unii, a falsificat iubirea. Poezia a făcut cântece, statui, versuri din sentimentul simplu și firesc ce a fost odinioară iubirea... Eu însă zic că nu există poet, muzicant, pictor sau sculptor mai mare ca un îndrăgostit. Pentru ca artistul să înțeleagă poezia cea mare a suferinței trebuie mai întâi să fi fost îndrăgostit. Nu poezii au făcut iubirea, ci iubirea a făcut pe poezi!

Iar eu, care citesc bucuros în stele și-mi fac o plăcere dintru a așterne pe hârtie slovă lângă slovă, pot să jur că în slovele noastre umile sunt scrise toate tainele de amor ale cerului înstelat...

(Liviu Rebreanu, *Mărturisire* – fragment)

1. Extrage, din text, câte trei pronume, respectiv câte trei verbe prin care se evidențiază subiectivitatea monologului și notează-le în figura de mai jos:

PRONUME	VERBE

2. Identifică tematica monologului de mai sus și notează două argumente, cu exemple din text, prin care să-ți susții ideea.

3. În general, în structura unui monolog se obișnuiește să se deosebească trei părți:

- introducerea,
- cuprinsul,
- încheierea.

Descoperă dacă această structură se regăsește și în *Mărturisirea* lui Liviu Rebreanu și marchează pe text părțile respective.

4. După ce ai identificat părțile componente ale monologului, alcătuiește câte un enunț care să concentreze conținutul fiecărei părți și notează-le în rândurile de mai jos:

5. Construiește, în 3-4 minute, un scurt monolog, în care să-ți exprimi opinia referitoare la afirmația: *nu există poet, muzicant, pictor sau sculptor mai mare ca un îndrăgostit.*

6. **Lucrați în perechi.** Prezentați trei argumente, însoțite de exemple, prin care să demonstrați că textul citat este un monolog adresat.

Extra-text

Scrie o compunere sub formă de text descriptiv, de 10-12 rânduri, în care să-ți imaginezi decorul în care ar fi putut fi rostită mărturisirea lui Liviu Rebreanu. Prezintă momentul din zi, fundalul muzical, reacția iubitei etc. Poți însoți textul de o imagine sugestivă sau de un desen realizat de tine.

TRISTAN ȘI ISOLDA

Înțelegerea textului

IUBIREA Pasiune

Pre-text

Împărțiți între voi câteva jumătăți de coli A4, apoi notați pe ele, în 2-3 minute, toate cuvintele care vă vin în minte, când vă gândiți la... *iubire la prima vedere*.

Amestecați toate biletele și citiți câteva la întâmplare, purtând discuții pe marginea lor.

John W. Waterhouse,
Tristan și Isolda

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Când veni vremea ca Isolda să plece împreună cu cavalerii din Cornouailles (pentru a se căsători cu regele Marc), mama ei culesese niște ierburi, flori și rădăcini, le amestecă într-un vas cu vin și prepară o bătură tare. După ce licoarea fu gata, o turnă într-un flacon și îi spuse în grabă lui Brangain:

„Fata mea, o vei însoți pe Isolda în țara regelui Marc și o vei sluji cu dragoste și credință. Ia așadar acest flacon cu vin și ține minte ce-ți voi spune. Ascunde-l bine, astfel încât nici un ochi să nu-l vadă și nici o gură să nu soarbă din el. Dar când va veni noaptea nunții și mirii vor rămâne singuri, vei turna acest vin din ierburi într-o cupă și o vei da regelui Marc și reginei Isolda, s-o bea împreună. Fii cu grijă, fata mea, ca numai ei doi să bea din licoarea aceasta. Căci ea are o putere magică: cei ce vor bea împreună din ea se vor iubi cu trupul și cu sufletul pe vecie, în viață și în moarte.”

Corabia tăia valurile adânci și o ducea pe Isolda spre țara necunoscută... Într-o zi, vântul slăbi iar pânzele atârnav dezumflate de-a lungul catargului. Tristan acostă într-o insulă și marinarii coborâră la țărm. Tristan se apropie de regină și încercă să-i domolească durerea. Cum soarele ardea, iar lor le era sete, cerură ceva de băut. Micuța servitoare cântă o bătură până când dădu peste flaconul încredințat lui Brangain de mama Isoldei. Am găsit vin! strigă ea. Dar nu era vin: era

pașiunea, era bucuria aprigă și durerea fără sfârșit, era moartea. Copila umplu o cupă și o întinse stăpânei sale. Aceasta bău câteva înghițituri, apoi o dădu lui Tristan care o goli.

În momentul acela intră Brangain și îi văzu privind-se în tăcere, tulburați și cuprinși de vrajă. Văzu lângă ei flaconul aproape gol și cupa. Luă flaconul, alergă la pupa, îl aruncă în valuri și gemu:

„Nefericita de mine! Blestemată zina când m-am urcat pe această corabie! Isolda, scumpa mea prietenă și tu, Tristan, v-ați băut propria moarte!”.

(Tristan și Isolda – fragment)

1. Notează câte un sinonim contextual pentru următoarele cuvinte:

vremea – flacon – grijă – tulburați –
respectiv câte un antonim pentru cuvintele: singuri # putere #

2. Precizează modul de expunere dominant în text și scrie două trăsături care să-ți susțină afirmația.

3. Transformă în vorbire indirectă replica mamei, marcată prin ghilimele, în paragraful al doilea din textul citat.

4. Lucrați în perechi pentru a completa, în tabelul următor, situațiile/ întâmplările din text ce țin de universul ficțiunii, dar și pe cele verosimile, ce corespund realității.

REALITATE	FICȚIUNE

5. Citiți câteva răspunsuri și trageți o concluzie referitoare la raportul realitate-ficțiune în fragmentul citat din *Tristan și Isolda*. Apoi notați-o în rândurile de mai jos.

.....
.....
.....

Extra-text

Redactează un eseu, de 15-30 de rânduri, despre *motivul licorii magice* băută de cei doi tineri, explicând semnificațiile care i se acordă în text, dar și efectul acesteia asupra lor. Apoi, încearcă să transpui povestea în secolul XXI. Oare ce te-ar putea face să te îndrăgostești la prima vedere?

TRISTAN ȘI ISOLDA

Configurarea temei

IUBIREA Tragică

Pre-text

Lucrați pe grupe. Numiți cât mai multe cupluri celebre din mitologie/literaturile lumii, a căror poveste de iubire s-a sfârșit tragic (de exemplu: *Romeo și Julieta*). Notați, în caiete, cauzele care le-au provocat, punându-le în relație cu mentalitatea vremii, familie etc.

Rogelio de Egusquiza,
Tristan și Isolda

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Kaberdin se află acum singur cu Isolda: „Doamnă, îi spune el, ascultă cu atenție ce îți voi spune și țiine minte: Tristan, iubitul tău credincios, îți trimite salutul și dragostea sa, ție, doamna și iubita lui, în care își află moartea și viața. Îți transmite că doar tu îl poți salva de la moarte, îi poți aduce vindecarea și sănătatea. A fost rănit de moarte cu o lance otrăvită. Nu putem găsi niciun medic care să știe vindeca răul ce-l mistuie. Acum zace sleit de puteri, chinuit de durere... Îți transmite că nu va supraviețui fără ajutorul tău... te imploră să vii cu orice preț și îți cere să-ți amintești de marea voastră iubire, de durerile și suferințele pe care le-ați suportat împreună... de promisiunea făcută la despărțire, în grădină, când l-ai sărutat și i-ai dat inelul acesta; i-ai promis atunci prietenia ta; Doamnă, fie-ți milă de el! Îți trimite inelul acesta în semn de recunoaștere. Păstrează-l, ți-l dăruiește.”

Când Isolda aude acest mesaj, inima ei e cuprinsă de îngrijorare și simte o suferință, o milă și o durere mai mari decât a simțit vreodată. Se adâncește în gânduri, suspină, îl dorește pe Tristan... Hotărăsc să se pregătească de călătorie... se imbarcă, ridică pânza și pornesc spre mare... Însă, o rafală de vânt lovește pânza și îi schimbă direcția. Marinarii se străduiesc s-o readucă în direcția cea bună, dar în zadar: corabia face cale întoarsă...

Tristan se întoarce cu fața spre perete și zise: „Viața mă părăsește și nu o mai pot reține”. Rosti de trei ori: „Isolda, iubit!” A patra oară își dădu sufletul. Când aude vestea, Isolda e atât de îndurerată încât nu mai poate rosti niciun cuvânt. Copleșită de durere, merge pe străzi cu mantia desfăcută și intră în palat înaintea tuturor. „Tristan, iubitule, deoarece tu ai murit, e drept ca nici eu să nu mai rămân în viață... Deoarece n-am sosit la timp, deoarece nu m-am putut supune soartei și moartea mi-a luat-o pe dinainte, voi găsi alinarea în aceeași licoare... vreau să mor din dragoste pentru tine”... Așa își dă sufletul și moare lângă el.

(Tristan și Isolda – fragment)

1. Notează câte două expresii/ locuțiuni în care să apară cuvinte precum: *preț*, respectiv *viață*.

2. Extrage, din text, trei idei principale, respectând ordinea cronologică a desfășurării întâmplărilor:

-
-
-

3. Explică, în rândurile de mai jos, motivul pentru care Kaherdin s-a întâlnit cu Isolda.

.....

.....

.....

4. Care este atitudinea Isoldei când aude veștile despre iubitul ei? Transcrie secvențele de text care surprind starea ei sufletească.

.....

.....

.....

5. **Lucrați în grupe.** În text apar simboluri precum cel al *inelului*, al *mării*, al *cifrei trei*, al *licorii magice*. Fiecare grupă trebuie să trateze semnificațiile unuia dintre ele, prezentând, pentru început, informații generale, paralele la alte opere studiate în anii anteriori, dar și raportându-l la context. Notați apoi observațiile în caiet. Pentru rezolvare, consultați *Dicționarul de motive și simboluri literare*, pe care îl puteți găsi și accesând pagina de web: <http://ro.scribd.com/doc/25222159/Dictionar-de-Motive-Si-Simboluri-Literare>.

6. Exprimă-ți opinia, în patru-cinci rânduri, despre gestul final al Isoldei, încercând să-i găsești o explicație. Poți face trimitere la alte povești de dragoste cu final tragic, citite/ auzite de tine.

.....

.....

.....

7. Discutați între voi despre modul simbolic prin care iubirea-pasiune a lui Tristan și a Isoldei reușește să triumfe asupra morții.

Extra-text

Imaginează-te în ipostaza unui narator omniscient (atotștiutor), ce are drept de viață și de moarte asupra personajelor sale, dar și asupra evenimentelor. Redactează un eseu, de 10-15 de rânduri, în care să modifizi, după bunul plac, finalul sumbru al poveștii de iubire dintre Tristan și Isolda.

TRANSFORMAREA VORBIRII DIRECTE ÎN VORBIRE INDIRECTĂ

Stil direct. Stil indirect

Pre-text

Lucrați în perechi. Priviți cu atenție imaginea alăturată și închipuiți-vă un posibil dialog de șase-opt rânduri între personajele aflate la prânz, pe marginea mării. Citiți apoi, cu voce tare, câteva dialoguri în clasă, cerându-le colegilor să identifice tema dialogului.

Auguste Renoir,
Prânzul vâsleșilor la marginea mării

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

- Tu ești? răspunse o voce dragă și molatică.
- Eu... deschide fereastra... nu e nimeni pe străzi, nu te poate vedea nimeni... Iubito – zise el încet netezindu-i părul ei de aur – iubito, vino cu mine în lume!
- Unde?
- Unde? Oriunde. Vom trăi așa de fericiți acolo unde vom fi, neturburați de nimenea...
- Dar ce va zice mama, zise ea cu ochi plini de lacrimi... Umbra ei se răsfrângea în perete...
- Cine-i acolo? – zise Maria tremurând pe pieptul lui.
- Umbra ta, răspunse el zâmbind...
- O, ce liberă și ușoară mă simt! – zise ea cu o voce de un timbru de aur.
- Vino cu mine, șopti el la ureche, vino prin oștiri de stele...
- Haide dar, șopti ea înconjurându-i gâtul cu brațele ei albe...

(Mihai Eminescu, *Sărmanul Dionis* – fragment)

1. Transcrie verbele dicendi din textul de mai sus:
2. Precizează tema dialogului dintre cele două personaje:

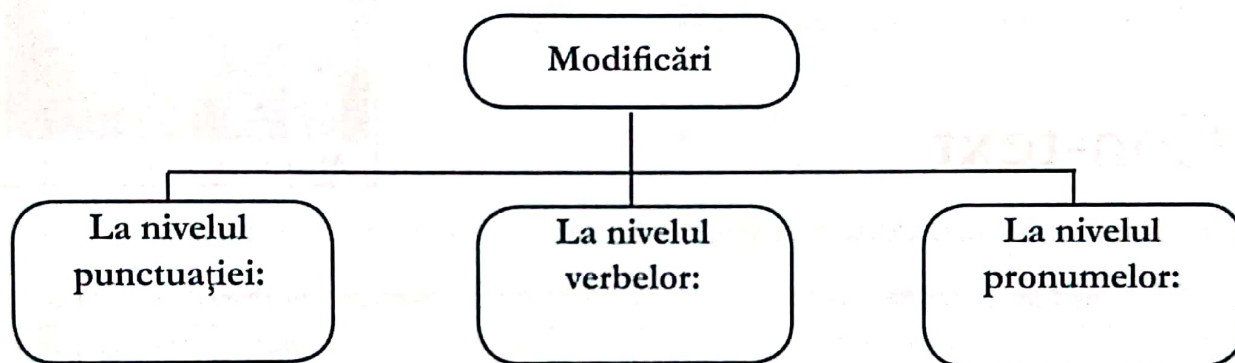
3. Alcătuieste șiruri de sinonime pentru verbele declarației care semnifică:

- a comunica
- a replica
- a nota gestul sau a mimica unui personaj
- a caracteriza intonația personajului

4. Transcrie, în spațiile de mai jos, un enunț interogativ, respectiv un enunț exclamativ din text:

5. Transformă propozițiile notate la exercițiul anterior în enunțuri afirmative, folosind verbe ca: *a spune, a zice, a întreba* etc.:

6. Observă modificările care s-au produs în interiorul propozițiilor de la exercițiile anterioare și notează-le în figurile de mai jos:

7. **Lucrați în echipe.** Continuați dialogul de mai sus cu opt-zece replici, în care să vă imaginați sosirea neașteptată a mamei și explicațiile pe care cei doi îndrăgostiți vor fi obligați să le dea acesteia. Folosiți propoziții afirmative, negative, interogative, imperative și exclamative:

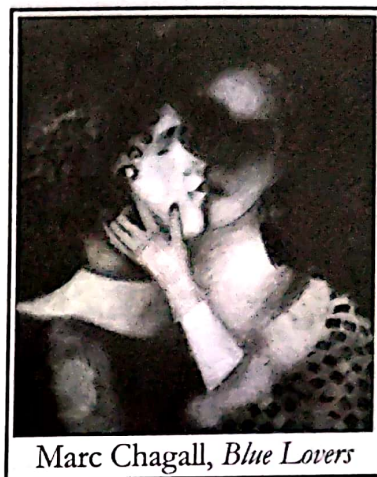
Extra-text

Transformă vorbirea directă de la exercițiul anterior în vorbire indirectă, folosind verbe dicendi ca: *spuse, zise, replică* etc.

GEORGE CĂLINESCU, CARTEA NUNȚII

Înțelegerea textului
IUBIREA adolescentină (I) Pre-text

Rememorați prima voastră întâlnire de iubire și notați în caiet detalii despre contextul temporal, spațial și mai ales despre sentimentele trăite de voi.

Marc Chagall, *Blue Lovers* Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Cu un sfert de ceas înainte de șase, Jim aștepta în mașină în colțul străzii Polone cu Șoseaua Ștefan cel Mare. Privea mereu în susul străzii și tresărea la orice siluetă feminină ce se contura în depărtare printre coloanele copacilor. Interesul lui pentru Vera era destul de mediocrul și singurul lucru care îl preocupa până la anxietate era răspunsul Dorei Schulz. Cu toate acestea, nevenirea Verei l-ar fi jignit ca o dovadă de independență pe care n-o mai admitea, atât era de convins de naivitatea ei și de puterea lui de seducție.

Deodată în fundul trotuarului apărură o siluetă zveltă și puțin dansantă în mers, ce nu putea fi decât a unei tinere fete. Pe măsură ce se apropia, Jim căpăta confirmarea unui adevăr ce-i da o căldură interioară și o mulțumire de sine pe care nu încerca să le explice. Era Vera. Își schimbase toaleta și părea alta, mai puțin băiețoasă, mai vaporosă în rochia lungă de voal roz... Zâmbi vădit încurcată când se află în fața lui Jim și spuse încet, cu îmbusfnare:

– Mi se pare c-am făcut rău, venind! Mi-a spus cineva că nu e frumos!

Jim o trase amical de mână și o făcu să se așeze lângă el. Candoarea acestei fete începea să-i placă și un început de simpatie frățească încolți în sufletul lui...

– Ce poet român îți place mai mult? – întrebă el.

Vera se roși de tot și spuse ca la examen:

– Eminescu, Vlahuță...

– Bine,ăștia sunt mai vechi, dar din cei actuali? Ce zici de Arghezi?

– Arghezi îmi place foarte mult!

– Ce anume, în special?

– Nu știu – zise ea încurcată, nu mai mi-aduc aminte bine...

Jim înțelesese că fata nu era familiarizată cu literele române moderne și schimbă vorba...
 – Spune-mi drept – îi zise Jim încet, dar judecătorește, luând-o de mână și sărutându-i vârful
 degetului mic – mă iubești?
 – Să te... așa de repede? De-abia ne cunoaștem! Ce pot să știu eu...

(George Călinescu, *Cartea nunții* – fragment)

1. Descrie, într-un text de maximum trei rânduri, impresia produsă de lectura textului.

.....

.....

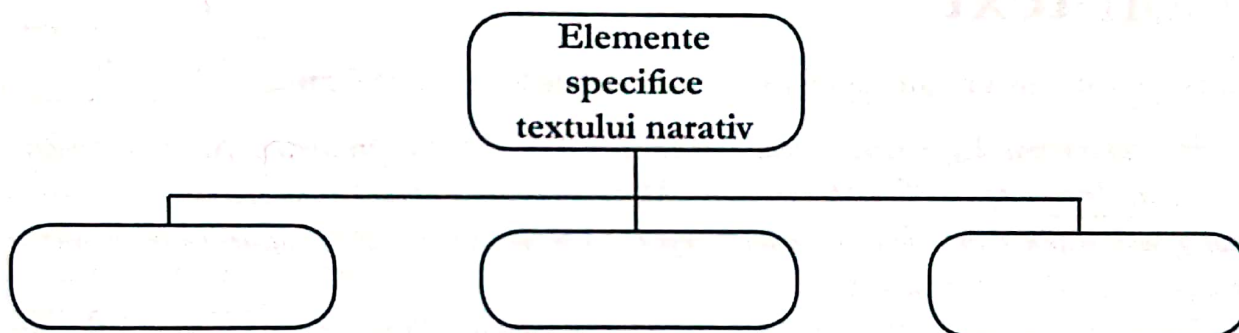
.....

2. Numește o operă literară studiată sau citită de tine, pe care o consideri a fi înrudită tematic cu fragmentul reprodus mai sus și notează două posibile asemănări.

.....

.....

3. Identifică, în textul citat, trei elemente specifice textului narativ și apoi notează-le, cu exemple, în figura de mai jos:

4. Interpretează, în trei rânduri, secvența *tresărea la orice siluetă feminină ce se contura în depărtare*, punând-o în relație cu stările sufletești resimțite de îndrăgostiți la prima întâlnire.

.....

.....

5. Exprimă-ți opinia, în trei-cinci rânduri, despre ezitarea fetei, așa cum reiese din replicile acesteia

.....

.....

.....

Extra-text

Imaginează-ți următoarea situație: lucrezi la o firmă ce se ocupă cu organizarea de evenimente și ai de pregătit o masă romantică pentru un cuplu de îndrăgostiți. Realizează, în 15-30 de rânduri, o descriere a cadrului spațial, temporal, a atmosferei, a decorurilor, dar și a fundalului muzical.

GEORGE CĂLINESCU, CARTEA NUNȚII

Portretul literar (I)

IUBIREA adolescentină (II)

 Pre-text

Împărțiți clasa în patru grupe. Realizați un interviu despre schimbările în plan fizic, trupesc, dar și moral ale unui adolescent îndrăgostit. Astfel, în fiecare grupă, va exista câte un reporter care va pune întrebările și va nota, în caiet, răspunsurile. Apoi, reporterii vor veni în fața clasei, pentru a prezenta statisticile.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

De câțeva vreme, Vera părea cu totul schimbată. Slăbise și, pe fața prelungă de paloarea crinilor, ochii mari umezi intraseră în eclipse violacee... Mersul ei se clătina plutit pe deasupra solului și-i mai lipseau aripile și aureola ca să poată fi angelizată pe un tron brodat în aur, cu un mare lujer de crin în mâna subțire și prelungă.

La masă, Vera venea totdeauna târziu și cu aer de vinovăție. Privea pe sub sprâncenele devenite tot mai lungi și languroase și n-auzea întrebările ce i se puneau, tresărind ca dintr-o toropeală malarică. Lua mâncarea în cantități pentru păpuși, pe vârful furculiței sau al lingurii și din pâine cinpea două mici fărâmituri... Micile răutăți sau observațiile îi aduceau sângele în obraz și nu rareori se ridica repede de la masă și mergea să plângă repede în odaie.

Lui Bobby care, conjurat să nu se atingă, îi scosese dintr-o carte un semn de mătase pe care era brodat cuvântul Jim, îi trase o palmă, după care izbucni pe dată în plâns.

Se închidea de obicei toată ziua în casă și se încăpățâna într-un gând ca după un fluture... Se așeza din când în când în fața pianului, căruia îi plăcea să-i miște clapele din gamele joase, larg vibratoare, sau pe cele de sus, bătute în ciocănele de sticlă. Nu o mulțumea nici o muzică prestabilită, nici o compoziție, ci numai variațiunea monotonă dezvoltată în acorduri circulare dintr-o singură temă obsedantă. O repeta mereu până ce un val de fioruri se ridica din piept în lacrimile ochilor, dându-i voluptatea de a se evapora în sunete. Un nod îi apăsa respirația și-i făcea râsul și plânsul convulsive, volubile. Sunete prelungi ale coardelor o dureau și o sfâșiau, făcând-o să dorească leșinul ca o beție.

– Ce are Vera noastră? întrebă într-o zi M-me Policrat. Mi se pare schimbată...

(George Călinescu, Cartea nunții – fragment)

1. Extrage, din text, patru perechi de structuri specifice descrierii (substantiv-adjectiv).

2. Identifică, în text, două perechi de cuvinte aflate în relație de antonimie.

3. Caută, în textul citat, trei elemente legate de portretul fizic și/ sau moral ale personajului feminin Vera și apoi notează-le în figura de mai jos:

4. Transcrie citate din text pentru a exemplifica următoarele categorii de imagini artistice:

Imagine vizuală

Imagine auditivă

Imagine dinamică

5. Notează, în rândurile de mai jos: trei epitete duble, un epitet cromatic și două comparații, așa cum apar ele în text.

6. Exprimă-ți opinia referitoare la importanța acestor figuri de stil în contextul textului descrierii.

Extra-text

Împumută de la biblioteca școlii un volum de poezie de Ion Heliade Rădulescu sau accesează pagina de web: <http://www.poezie.ro/index.php/poetry/202359/> și citește poemul *Zburătorul*. Realizează, în 10-15 de rânduri, un eseu în care să prezinți transformările fizice, dar și tulburările sufletești ale personajului feminin, Florica.

GEORGE CĂLINESCU, *CARTEA NUNȚII*

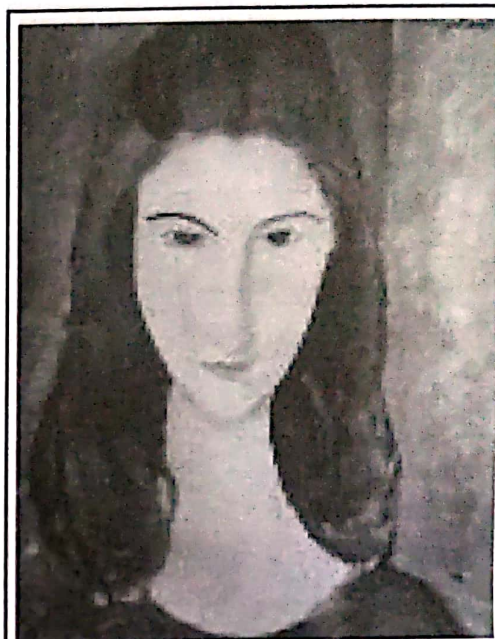
Portretul literar (II)

IUBIREA adolescentină (III)

 Pre-text

Lucrați în grupe.

Priviți portretul fetei din imaginea alăturată. Notați schematic, în caiet, modul în care vă imaginați fiecare dintre voi portretul unei fete frumoase. Desemnați, apoi, un reprezentant al grupei care va citi în fața clasei textele cu portretele realizate.

Amedeo Modigliani,
Portretul unei tinere fete

 Con-text

1. Recitește fragmentul de text din lecția anterioară și răspunde, pe scurt, la următoarele întrebări:

- Care este obiectul descrierii?
- Care sunt elementele prin care se conturează imaginea obiectului descris?

.....

• Ce tip de descriere este utilizat în fragmentul citat (George Călinescu, *Cartea nunții*): obiectiv sau subiectiv?

.....

2. Observă ordinea descrierii din text și alege între: cea sistematică (dinspre general spre particular sau invers) și cea nesistematică (pe măsură ce este percepută realitatea descrisă). Motivează-ți alegerea oferind exemple din text.

.....

3. Formulează o explicație pentru următoarea constatare: *De câțeva vreme, Vera părea cu totul schimbată.*

4. Completează spațiile de mai jos cu detalii referitoare la:

- fața Verei.....,
- ochii.....,
- mersul acesteia.....

5. Numește mijlocul de caracterizare folosit pentru conturarea acestor detalii:

6. Extrage, din text, trei secvențe ce definesc comportamentul Verei.

7. Un mijloc indirect de caracterizare vizează relația protagonistei cu celelalte personaje. Prezintă, pe scurt, relația Verei cu Bobby, având în vedere întâmplarea din text.

Extra-text

1. În continuare, ai posibilitatea să valorifici informațiile, dar și impresiile referitoare la textele lecturate de tine acasă. Citește cu atenție următoarele strofe din poemul *Zburătorul*.

*Vezi, mamă, ce mă doare! și pieptul mi se bate,
Mulțimi de vinețele pe sân mi se ivesc;
Un foc s-aprinde-n mine, răcori mă iau la spate,
Îmi ard buzele, mamă, obraji-mi se pălesc!*

*Ah! inima-mi zvâcnește!... și zboară de la mine!
Îmi cere... nu-ș' ce-mi cere! și nu știu ce i-aș da:
Și cald, și rece, uite, că-mi furnică prin vine,
În brațe n-am nimica și parcă am ceva;*

*Că uite, mă vezi, mamă? așa se-ncrucișează,
Și nici nu prinț de veste când singură mă strâng
Și tremur de nesațiu, și ochii-mi văpăiază,
Pornesc dintr-înșii lacrimi, și plâng, măicuță, plâng.*

Compară fragmentul studiat anterior din *Cartea nunții* cu cele trei strofe din *Zburătorul*. Împarte pagina caietului pe două coloane, pe care vei nota asemănările și deosebirile în privința stărilor sufletești ale fetelor, a cauzei, dar și a transformărilor trupești și lăuntrice.

2. Realizează un eseu, de 15-20 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre felul în care ființa umană se modifică atât fizic, cât și interior în contextul trăirii unor puternice sentimente de dragoste, folosind observațiile notate în caietul tău.

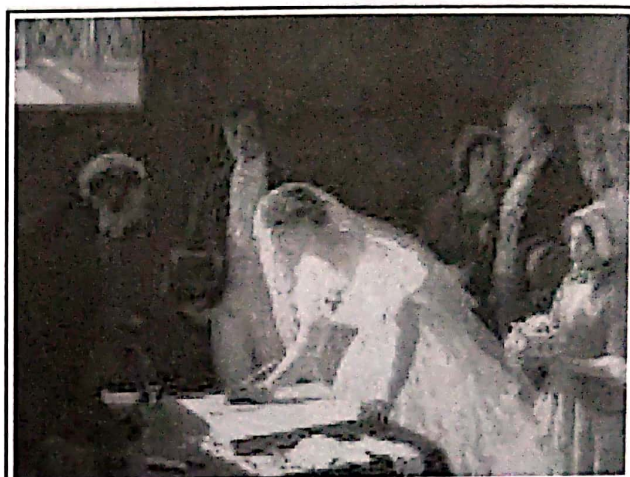
GEORGE CĂLINESCU, CARTEA NUNȚII

Analiză și interpretare

IUBIREA împlinită

 Pre-text

Lucrați în trei grupe. Fiecare grupă își va imagina un scenariu al ritualului cererii în căsătorie, după cum urmează: gr. 1 – un ritual din timpul bunicilor, gr. 2 – un ritual din timpul părinților, gr. 3 – din perspectivă contemporană. Puteți lega scenariul acesta de monumente celebre (de exemplu: Turnul Eiffel, Catedrala Notre Damme etc.).

Edmund B. Leighton,
Semnând registrul

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Ca să-și potolească nervii și să-și consolideze sufletul, Jim porni cu Peugeot-ul spre Șosea. Era întuneric și frig și în pâlnia de rațe a becurilor se vedea căderea albă a fulgilor de zăpadă. Când intra pe șosea, în capătul din dreapta al primului rond i se păru că zărește o siluetă cunoscută. Clătinarea lampionului electric descoperi un cap mic cu basc, vârât într-un guler mare de astrahan alb. Vera, tresări Jim, ce cantă ea aici la ora asta? Se dădu jos din mașină și se îndreptă spre ea.

– Vera, ce faci tu aici noaptea?

Scuturată de un scurtcircuit de tremur, cu bascul și umerii albi de zăpadă, fata izbucni într-un plâns amar, de copil oropsit.

– De ce plângi? Ce așteptai aici?

– Pe tine – suspină ea – n-ai spus tu că vii la 6?

Jim rămăse consternat de uitarea lui și un fior cald, indicibil, de simpatie, îi dilată pieptul. O idee bruscă îi străfulgeră ca un far sufletul inconștient până atunci de dorințele lui. Luă pe fată de braț, o urcă în mașină și-i șterse ochii și nasul, precum și promoroaca ce i se așezase pe gene.

– Vera, întrebă el emoționat – tu mă iubești?

– Da, izbucni ea în plâns, sorbindu-și micul nas înghețat.

– Atunci, vrei să te iau de nevastă?

– Vreau!

– Cui trebuie să te cer? – întrebă Jim.

– Mamei! îngână mai potolită, dar incredulă, Vera.

- Atunci, să mergem.
- Unde?
- La mama!
- Acuma? zise speriată fata.
- Dar când, peste un secol?

Și-n vreme ce Vera prindea pe Jim de braț și-și mângâia cu recunoștință fața de umărul lui, acesta strigă victorios: *Avanti! Și porni cu mașina pe șoseaua albă de zăpadă și de lumina mișcătoare a becurilor.*

(George Călinescu, *Cartea nunții* – fragment)

1. Descrie, într-un text de maximum trei rânduri, impresia produsă de lectura textului.

.....

.....

.....

2. Menționează doi indici temporali și doi indici spațiali care apar în textul dat.

.....

3. Extrage ideile principale din text, notându-le, apoi, în ordinea desfășurării lor:

-
-
-
-
-

4. Transformă dialogul dintre Jim și Vera în vorbire indirectă:

.....

.....

5. Interpretează, în trei-cinci rânduri, semnificația titlului, punându-l în relație cu textul dat.

.....

.....

6. Exprimă-ți opinia, în trei-cinci rânduri, despre semnificația finalului din textul citat.

.....

.....

7. Realizează, în caiet, o compunere de 10-15 rânduri, în care să caracterizezi personajul feminin, Vera, folosindu-te doar de informațiile desprinse din textul citat.

Extra-text

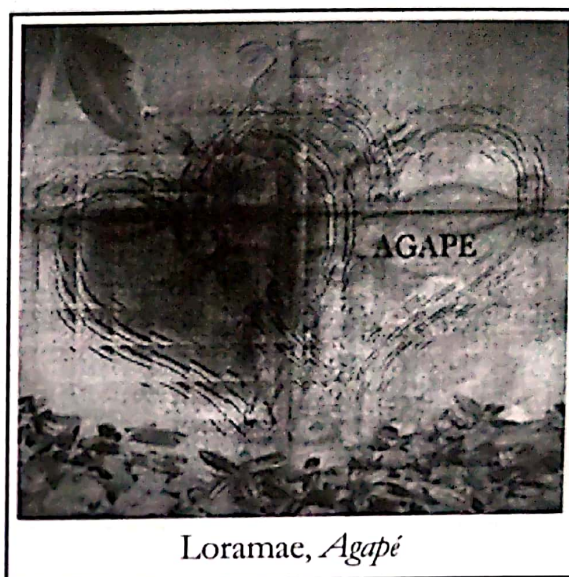
Acasă, poartă o discuție cu părinții și/ sau bunicii tăi pentru a afla mai multe detalii despre momentul cererii în căsătorie. Realizează, apoi, o compunere cu caracter descriptiv, de 15-20 de rânduri, în care să prezinți acest ritual, menționând elementele simbolice (inelul, verigheta), atmosfera creată, încărcătura emoțională a momentului etc.

ESEUL

IUBIREA *agapé**

Pre-text

Lucrați în echipe. Notați pe cinci bilețele diferite următoarele expresii: iubire platonice, iubire necondiționată, iubire pragmatică, iubire amicală, iubire paternă. Reprezentanții echipelor extrag câte un bilet și notează în caiet posibile definiții date împreună cu colegul de echipă tipului de iubire, opinii, referiri la opere literare studiate/ lecturate pe tema respectivă. Citiți-le apoi în fața clasei.

Loramae, *Agapé*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Omul e singur și sărac, ca un eou fugar printre stâncile unui munte. Omul e trist, făptură rătăcită și slabă, orfan al darurilor dumnezeiești... Omule bun, pune în cugetul și fața ta întâi dragostea!

Întâi dragostea. Nu dragostea nesățioasă, dragostea de bogăție, de putere, de stăpânire, ci dragostea de frumusețe, de lumină, de adevăr, dragostea-mângâiere, îndemn și creație. Nu dragostea care cere, vrea pentru sine, ci dragostea care dăruie, care hrănește pe altul.

Dragostea este cheia clipei și a veșniciei. Dragostea împrăstie urâtul – urâtul singurătății, topește răul – răul întunericului, alungă tiparele și hotarele...

Acolo unde nu e dragoste stăpânesc întunericul și urâtul, acolo unde nu e dragoste înfloresc trufia, pizma, nedreptatea și toate chipurile prostiei omenești... Omul este om prin puterea dragostei sale. Să iubești un copac, o floare, un copil, o femeie, să iubești pământul aspru și cerul boltit albastru, să iubești totul, chipuri și sensuri, totul: joc, cântec, lumină, jocul și armonia cosmică; să iubești îndeosebi omul, fratele tău, bun sau ticălos, tare sau slab... Cine nu iubește nu are simțuri; toate ferestrele, de la firicelul de iarbă la steaua ce clipește în liniștea depărtărilor i se închid. Grăunțele de bine și frumos ce-l purtăm în inima noastră îl dezvăluie și-l crește dragostea.

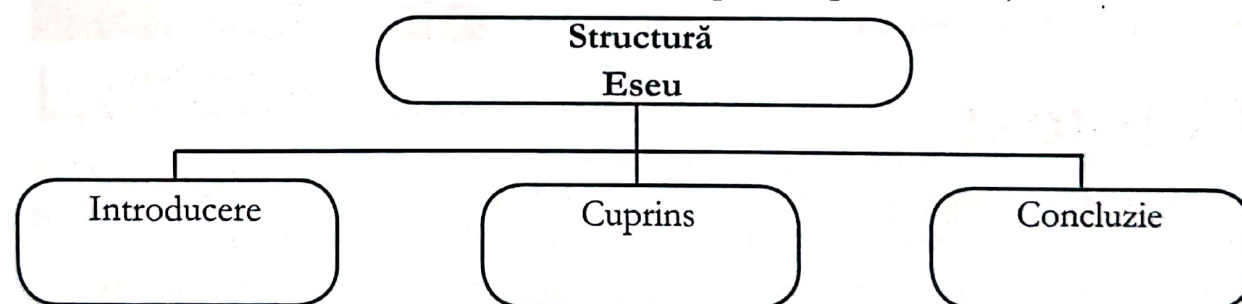
Așa vine pacea, pacea adevărată... Pământul e ușor sub pasul tău, ușor ca zborul gândurilor pure, omule... Când ai pornit să fii om, să știi că dragostea e cea dintâi virtute, ea este semnul dezrobirilor. Cântecul tău se înecă fără dragoste și mâna ta bâjbâie. Caută sâmburele vieții. E în tine!

(Ernest Bernea, *Întâi dragostea* – fragmente)

* *Iubirea agapé* – cea mai înaltă formă de iubire; iubirea dezinteresată, fără a aștepta ceva în schimb de la cel iubit.

1. Identifică tema eseului citat mai sus și notează trei motive literare care contribuie la conturarea acesteia.
2. Prezintă, în două-trei rânduri, viziunea scriitorului asupra temei abordate în eseu.
3. În general, în structura unui eseu argumentativ se deosebesc trei părți:
 - introducerea, în care este formulată ipoteza;
 - cuprinsul, în care este susținută, cu argumente, ipoteza;
 - concluzia, care însumează ipoteza și argumentele.

Identifică, în eseul lui Ernest Bernea, cele trei părți și formulează câte un scurt enunț care să reflecte conținutul acestora. Notează-le apoi în figura de mai jos:

4. Extrage, din text, secvențe care descriu viața în absența, respectiv în prezența iubirii adevărate și notează-le în tabelul de mai jos:

...ÎN ABSENȚA IUBIRII	...ÎN PREZENȚA IUBIRII

Extra-text

Alege unul dintre următoarele citate extrase din eseul lui Ernest Bernea: *Dragostea este cheia clipei și a veșniciei; Dragostea alungă tiparele și hotarele...; Dragostea e cea dintâi virtute, Cine nu iubește nu are simțuri.* Alcătuieste un eseu de 20-25 de rânduri, în care să aduci argumente pro sau contra ideii din citatul ales de tine.

MIHAI EMINESCU, SONET WILLIAM SHAKESPEARE, SONETUL XLIII

Înțelegerea textului

IUBIREA – o exprimare lirică (I)

Pre-text

1. Lucrați în grupe. Imaginați-vă cum ar trebui să arate un *Dicționar Explicativ al Dragostei* (D.E.D.).
2. Notați, pe o foaie A4, un glosar cu minimum zece cuvinte care ar trebui să apară în dicționar. Fiți cât mai originali în definirea acestora și însoțiți cuvintele de simboluri, desene. Ați putea începe așa: Iubire – *Iubire e liftul care ne urcă de la parter/ în al nouălea cer.* (Iv cel Naiv)

Sir Joseph Noel Paton,
Hesperus the evening star sacred to lovers

Con-text

*Sunt ani la mijloc și-ncă mulți vor trece
Din ceasul sfânt în care ne-ntâlnirăm,
Dar tot mereu gândesc cum ne iubirăm,
Minune cu ochi mari și mâna rece.*

*O, vină iar! Cuvinte dulci inspiră-mi,
Privirea ta asupra mea se plece,
Sub raza ei mă lasă a petrece
Și cânturi nouă smulge tu din liră-mi.*

*Tu nici nu știi a ta apropiere
Cum inima-mi de-adânc o liniștește,
Ca răsărirea stelei în tăcere;*

*Iar când te văd zâmbind copilărește,
Se stinge-atunci o viață de durere,
Privirea-mi arde, sufletul îmi crește.*

(Mihai Eminescu, Sonet)

*De-i țin închiși, văd ochii mei mai bine
Căci ziua tot înspre nimicuri cat.
Dar când adorm, în vis se-ntorc spre tine
Și – foc în noapte – nopți de foc străbat.*

*Tu, umbră ce știi umbrele s-aprinzi
Dând nălucirii străluciri, restrânge
Iar ochii orbi lumina-ți, și-n oglinzi
De clară zi, zi clară, te răsfrânge!*

*Cum mi-ai mai ferici, ziceam, vederea
De te-ai ivi-n senin de dimineți,
Când chiar și-n bezna moartă, prin părerea
Făpturii tale-n somn, tot mă desfeți!*

*Mi-e ziua noapte, când n-o să te vadă.
Și noaptea zi, când visul mi te-arată.*

(William Shakespeare, Sonetul XLIII)

1. Numește o operă lirică studiată în gimnaziu, pe care o consideri a fi apropiată, în privința temei abordate, în cele două sonete de Eminescu și Shakespeare.

2. Selectează, din cele două texte, patru cuvinte ce aparțin câmpului lexical/semantic al timpului.

3. Extrage, din cele două sonete, patru verbe ce desemnează stări sufletești.

4. Oferă sinonime contextuale pentru următoarele cuvinte:

ceasul - moment, cuvinte - versuri, copilărește - naiv,
străbat - traversez, nălucirii - scântei, bezna - noaptea

5. Precizează gradul de comparație al adverbului *mai bine*.

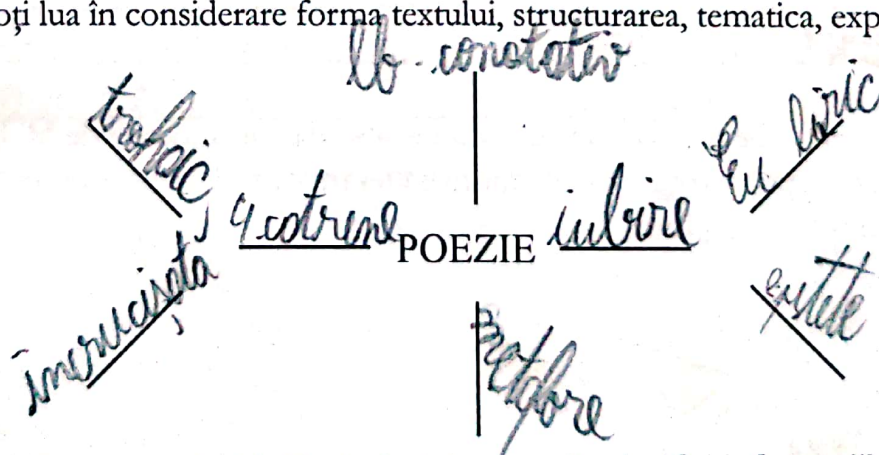
6. Extrage, din text, patru perechi de structuri specifice descrierii (substantiv-adjectiv).

7. Lucrați în perechi pentru a identifica, în cele două texte, trei perechi de cuvinte aflate în relație de antonimie.

Extra-text

1. Notează, pe săgeți, cuvintele care îți vin în minte când te gândești la caracteristicile poeziei. Poți lua în considerare forma textului, structurarea, tematica, expresivitatea etc.

2. Redactează un eseu, de 10-12 rânduri, în care să valorifici informațiile notate pe săgeți folosind exemple din cele două texte.

2. Completează tabelul de mai jos cu structuri lexicale ce cuprind imagini artistice, astfel:

	Sonet de M. Eminescu	Sonetul XLIII de W. Shakespeare
Două imagini vizuale		
O imagine tactilă		
Două imagini dinamice/ motorii		

3. Precizează câte două elemente prin care se realizează subiectivitatea în cele două sonete.

4. Extrage, din sonetul lui M. Eminescu, câte două verbe pentru următoarele categorii temporale: trecut, prezent.

5. Definește atmosfera ce se degajă din planul trecutului.

6. Observă, în textul eminescian, sensul verbelor la prezent. Reflectă acestea acțiuni posibile, realizabile sau, mai degrabă, transmit o dorință a eului poetic? Exprimă-ți opinia în rândurile de mai jos.

7. Această idee a alternanței planurilor temporale este oglindită și în sonetul shakespearian, prin ingenioasa trecere de la întuneric/umbră la lumină. Extrage, din text, cuvintele/secvențele care definesc cele două planuri și notează-le mai jos:

Întuneric	Lumină
... ..	
... ..	
... ..	

Extra-text

Realizează un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre alternanța planurilor temporale în evoluția poveștii de iubire, așa cum se conturează în cele două poezii citate. În eseu, poți avea în vedere și perspectiva inedită a poetului contemporan, Iv cel Naiv, din creația *gramatica iubirii*:

*timpurile lui a iubi nu sunt
trecut, prezent și viitor;
am iubit este timpul plăcut
iubesc – timpul fervent
și voi iubi – timpul arzător*

MARIN SORESCU, POVESTE

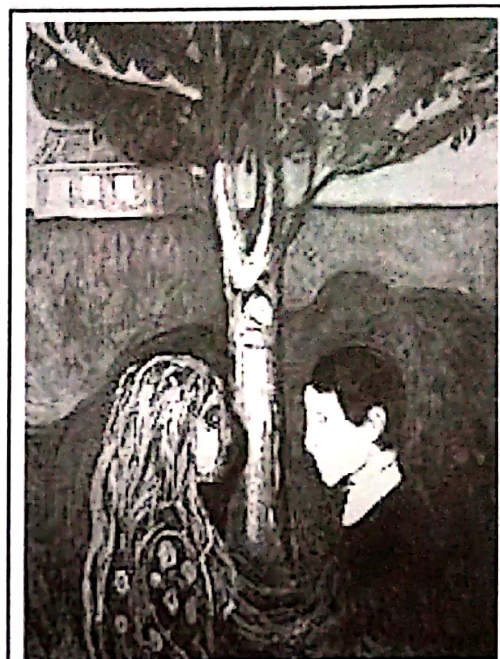
Înțelegerea textului

IUBIREA – o viziune neomodernistă (I)

Pre-text

Lucrați individual. Luați o foaie A4, pe care veți nota titlul *Chimia iubirii*. Fiecare dintre voi va crea un vers potrivit pentru titlul dat. Îndoșiți apoi pagina astfel încât colegul de bancă să nu vadă ce ați scris și dați-i foaia, spunându-i în acel moment ultimul cuvânt din vers. Colegul va prelua foaia și va proceda la fel, va scrie un vers, predând foaia colegului din spate mai departe, spunându-i și acestuia rima. Jocul continuă până la ultimul elev din clasă. La final, înmânați creația voastră colectivă profesorului, care o va citi în fața clasei.

Edvard Munch, *Ochi în ochi*

Con-text

*Sufletul tău funcționează cu lemne,
Iar al meu cu electricitate,
Dragostea ta umple cerul de fum,
A mea e din flăcări curate.*

*Totuși vom mai merge împreună
O bună bucată de pământ,
O bună bucată de cer,
O bună bucată de lună.*

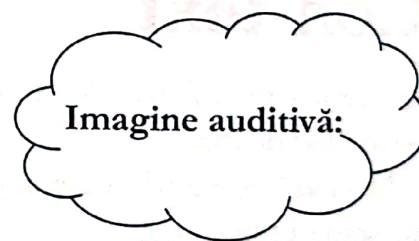
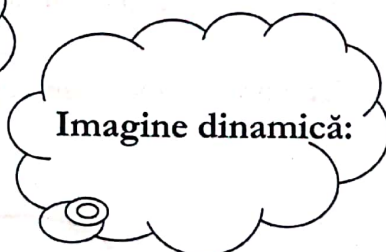
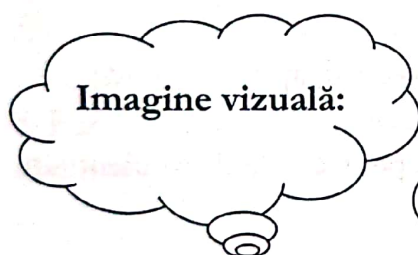
*Vom fi fericiți pentru iarbă
Și pentru lac,
Vom râde pentru copac,
Vom slăvi drumul drept cu câte-o gură
Și vom ține un moment de reculegere
Pentru fiecare cotitură.*

*Ne vom lua după umbra mea
Care merge înainte,
Ne vom lua după primul gând,
Ne vom lua după două-trei cuvinte.*

*Până când ne va ieși în cale
Sfânta Vineri
Să ne spună printre altele
Că nu mai suntem tineri.
Și că ea n-o să ne mai dea de acum
Nici electricitatea pentru flăcără,
Nici lemne pentru fum.*

(Marin Sorescu, Poveste)

1. Folosește o culoare potrivită stării tale de spirit pentru a colora strofa/ strofele care ți-a/au plăcut mai mult.
2. Motivează-ți alegerea în două-trei rânduri.
.....
.....
3. Transcrie câte trei indici spațiali din planul cosmic, respectiv câte trei din planul terestru.
.....
.....
.....
4. Recitește cu atenție poezia și descoperă identitățile/elementele intermediare între cele două planuri identificate în poezie.
.....
5. Ce fel de relație se stabilește între cele două identități? Încercuiește răspunsul/ răspunsurile pe care le consideri corecte:
 - Comuniune
 - Dispreț
 - Antipatie
 - Iubire
 - Interdependență
6. Extrage diferite tipuri de imagini artistice care sporesc expresivitatea poeziei. Notează-le în figurile de mai jos:

7. Alege una dintre imaginile artistice notate mai sus și acordă-i o interpretare personală, în trei-patru rânduri, evidențiind rolul acesteia în poezie.
.....
.....

Extra-text

Lucrați în perechi, pentru a descoperi care este tonalitatea dominantă a poeziei, alegând între cea sobră/ nostalgică/ jucăușă/ umoristică/ tristă. Aduceți două argumente prin care să vă susțineți opinia și notați-le în caiet.

MARIN SORESCU, POVESTE

Analiză și interpretare

IUBIREA – o viziune neomodernistă (II)

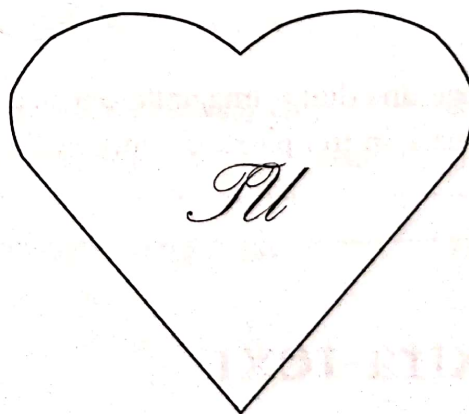
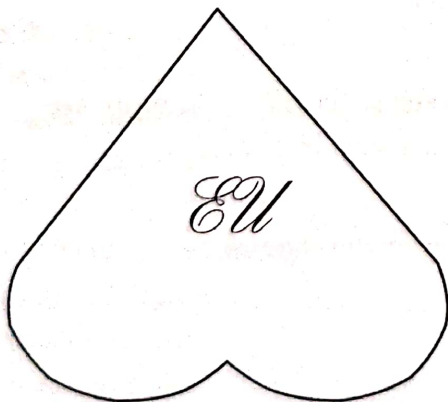
 Pre-text

Lucrați în perechi. Împărțiți pe jumătate o foaie A4 și creați o poezie de șase versuri, cu titlul: *Matematica dragostei*, în care să prezentați o „formulă” pentru acest sentiment etern-uman. Puteți folosi următoarele cuvinte/ expresii: *doi ochi... introducem... patru ochi... extragem... probabilitate... 50 la sută... iubire veșnică... ceea ce trebuia demonstrat...* Amestecați foile, apoi extrageți câte una și citiți-le cu voce tare în clasă. Votați pentru cea mai originală!

 Con-text

Recitește opera *Poveste* de Marin Sorescu de la lecția anterioară și, apoi, răspunde cerințelor de mai jos:

1. Notează, în figurile de mai jos, elementele caracteristice pentru cele două identități prezente în poezie:

2. Extrage, din text, două verbe folosite la prezent și explică, în două-trei rânduri, rolul stilistic al acestora în poezie.

.....

3. Extrage, din text, cinci verbe folosite la viitor și explică, în două-trei rânduri, rolul expresiv al acestora în poezie.
4. Interpretează, în două rânduri, valoarea expresivă a cuvântului *totuși* în contextul poeziei.
5. **Formați patru grupe.** Alegeți-vă fiecare un simbol dominant din strofa I: *lemnul, electricitatea, fumul, flacăra* și discutați, mai întâi, despre înțelesul lor general, dezvăluindu-l apoi pe cel contextual, din poezie. Dacă întâmpinați dificultăți, împrumutați de la biblioteca școlii *Dicționarul de simboluri* al lui Jean Chevalier și Alain Gheerbrant. Notați câteva informații în caiete.
6. Găsește cât mai multe puncte comune între lemn și electricitate, pornind de la sensurile descoperite de tine și notează-le în rândurile de mai jos:
7. În text este invocată prezența unui personaj feminin provenit din lumea basmului. Precizează-i numele și acordă o interpretare personală prezenței acesteia în poezie:
8. Pune în relație simbolistica personajului feminin cu titlul poeziei, dar și cu ideea de călătorie prin viață. Notează observațiile în rândurile de mai jos.
9. Pe baza informațiilor de la exercițiul anterior, desenează, în caiet/ pe foi A4, călătoria eului poetic prin viață, sub semnul iubirii, așa cum se conturează în textul citat. Folosește simboluri cunoscute care oglindesc această temă.
Afișați toate desenele în clasă, faceți un tur al galeriei și votați pentru cel mai sugestiv.

Extra-text

Scrie o compunere liberă, de una-două pagini, intitulată *Povestea mea de iubire...*, în care să-ți imaginezi un *love story* modern.

FICȚIUNE ȘI REALITATE

Stilul epistolar

IUBIREA în scrisori (I)

Pre-text

Lucrați individual. Gândește-te la ultima scrisoare pe care ai redactat-o. Notează, în caiet, câteva date referitoare la contextul și motivația redactării, numele destinatarului, limbajul folosit.

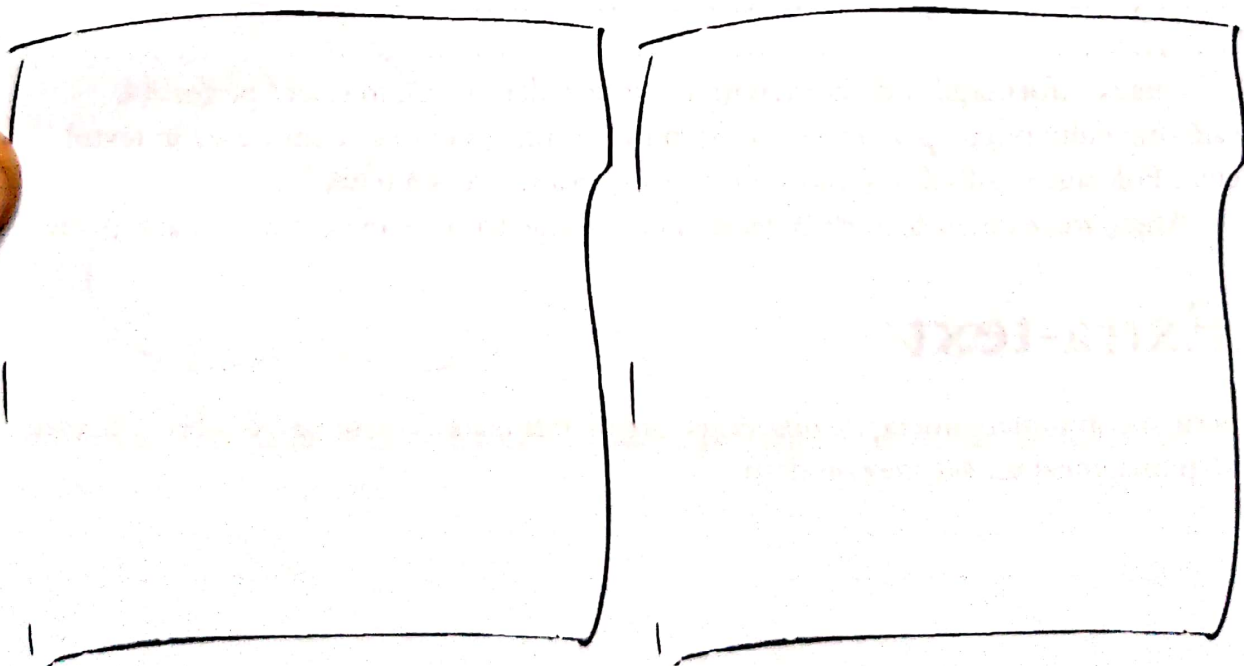

Timbru englezesc

Con-text

1. **Lucrați în perechi.** Amintiți-vă toate convențiile scrisorii: datarea și localizarea, formula de adresare, formula de început, motivația, conținutul propriu-zis al scrisorii, formula de încheiere, semnătura și, eventual, un *post-scriptum* (P.S.). Notați aceste convenții în interiorul fiecărei figuri de mai jos, lăsând spațiu liber pentru conținut.

2. Redactează, în interiorul primei figuri, o scurtă scrisoare, de cinci-șase rânduri, care să aibă un caracter oficial.

3. **Lucrați individual.** Citește cu atenție textul primei scrisori și apoi răspunde la următoarele întrebări:

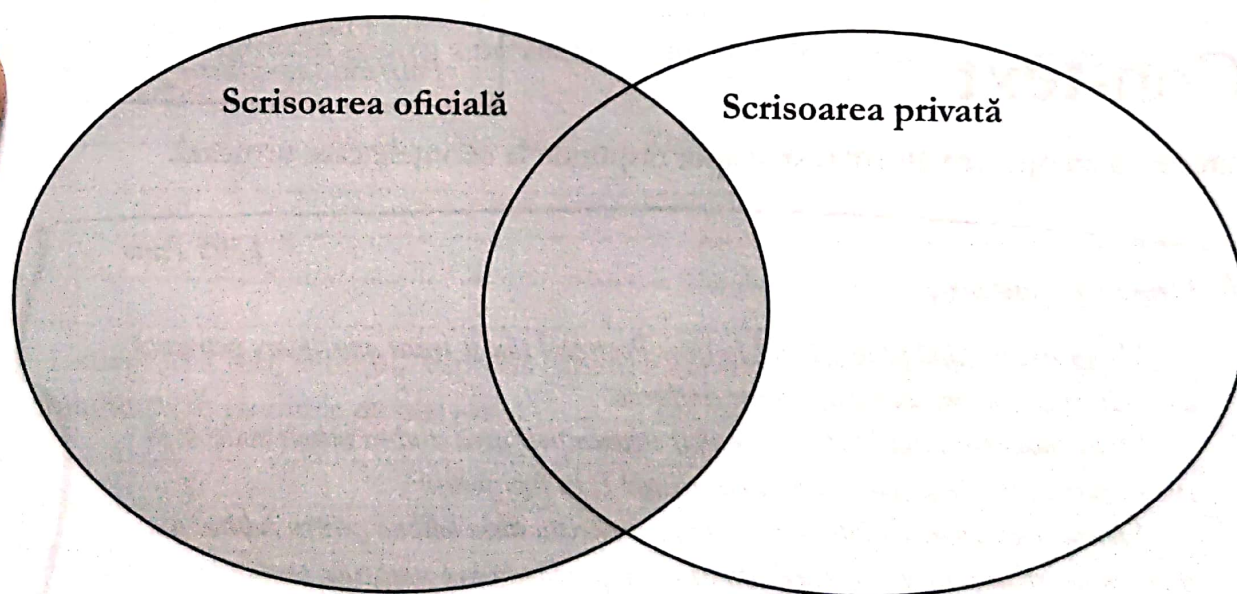
- Cine este destinatarul scrisorii?
- În ce calitate ai scris?
- Ce caracteristici prezintă limbajul folosit?
- Care este formula de adresare?
- Care este formula finală?

4. Redactează, în interiorul celei de-a doua figuri, o scurtă scrisoare, de cinci-șase rânduri, care să aibă un caracter privat/ intim.

5. **Lucrați individual.** Citește cu atenție textul primei scrisori și apoi răspunde la următoarele întrebări:

- Cine este destinatarul scrisorii?
- În ce calitate ai scris?
- Ce caracteristici prezintă limbajul folosit?
- Care este formula de adresare?
- Care este formula finală?

6. **Lucrați în perechi.** Discutați împreună despre trăsăturile celor două tipuri de scrisori. Notați-le în figurile de mai jos, specificând, la mijloc, asemănările dintre ele:

Extra-text

Redactează o scrisoare de iubire sau un e-mail, de 10-12 rânduri, adresat unei persoane reale sau fictive. Folosește apoi săgeți pentru a evidenția, pe marginea textului, convențiile de redactare a unei astfel de scrieri.

FICȚIUNE ȘI REALITATE

Corespondența privată

IUBIREA în scrisori (II)

 Pre-text

Lucrați în echipe. Organizați un concurs, de 3-4 minute, în care să prezentați cât mai multe cupluri celebre (personalități culturale/istorice, artiști, muzicieni etc.) care au păstrat o corespondență intimă îndelungată.

François Gérard,
Portretul Împărătesei Joséphine

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

1795 Paris

Draga mea Joséphine,

M-am trezit stăpânit de gândul la tine. Portretul tău și seara amețitoare petrecută ieri alături de tine mi-au răvășit toate simțurile.

Dulce incomparabilă Joséphine, ce efect straniu poți avea asupra inimii mele! Ești cumva furioasă? Mi se pare oare că ești tristă? Ești îngrijorată?

Sufletul meu doare de întristare și nu poate exista nicio odihnă pentru inbitul tău; mai am de trecut prin multe, oare, atunci când, predându-mă simțurilor profunde care mă copleșesc, sorb de pe buzele tale, din inima ta o dragoste care mă mistuiește în flăcări? Ah! Abia noaptea trecută mi-am dat seama ce falsă imagine a ființei tale își reflectă portretul!

Voi pleca la prânz; te voi vedea peste trei ore.

Până atunci, mio dulce amor, o mie de sărutări; nu-mi dărui niciuna în schimb, căci ar face să-mi clocotească sângele.

Napoleon

1. Observă, în textul de mai sus, caracteristicile unei scrisori, luând în considerare atât planul formal, cât și pe cel al conținutului și notează-le în tabelul de mai jos:

PLANUL FORMAL	PLANUL CONȚINUTULUI

2. Identifică tema textului și notează cel puțin două argumente prin care să-ți susții afirmația:

3. Transcrie, din text, trei formule/ expresii ale adresării familiare, libere.

4. Numește, având în vedere răspunsul dat la exercițiului anterior, relația care se stabilește între Napoleon și Josephine.

5. **Lucrați în perechi** pentru a prezenta, în cinci enunțuri scurte, conținutul scrisorii lui Napoleon:

6. Extrage, din text, enunțul/ expresia care te-a impresionat cel mai mult și interpretează-i semnificația în rândurile de mai jos:

Extra-text

Lucrați în echipe. Realizați un proiect cu titlul *Povești de iubire dezvăluite prin corespondență*, în care să prezentați o corespondență inedită, care a dăinuit în timp, extrăgând fragmente de scrisori, declarații, mărturisiri și imagini sugestive.

IV CEL NAIV, ORTOGRAFLA IUBIRII

Înțelegerea și interpretarea textului

IUBIREA ludică

 Pre-text

Lucrați în echipe. În poezia de mai jos, poetul contemporan Iv cel Naiv a despărțit în mod voit cuvintele. Aranjați-le împreună și notați, apoi, textul în caiete:

*Du pace tedes parti/ deun omdeo ide edeo par
tedinti ne/ ovre melu crurilesin tameste cate/ cu
vintelenu maiparsa/ ai ba sens; apoi totul revine la
normal/ cuvintele redevin cuvinte;/ tu redevii tu.*

René Magritte, Îndrăgostiții

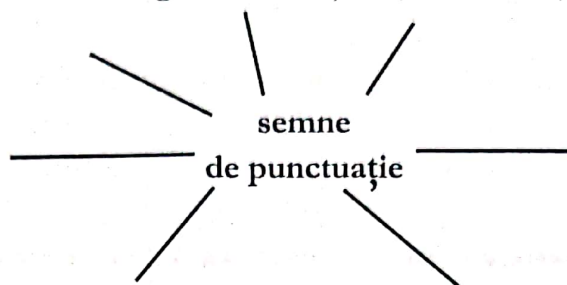
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

*ai putea să-mi spui te iubesc
cu virgule
știi tu
virgule după care poate urma un dar
sau te iubesc punct
te iubesc două puncte
sau mai rău — te iubesc semn de exclamare
pe groaznicul te iubesc
semn de întrebare nici nu vreau să-l iau în calcul
ai putea să-mi spui te iubesc cu diacritice
dar ar fi atât de ciudat
sau modernul te iubesc două puncte paranteză
care m-ar scoate din sărite
dar ce bine că mă iubești simplu
așa cum sunt
fără semne de punctuație*

(Iv cel Naiv, ortografia iubirii)

1. Descrie, într-un text de maximum trei rânduri, impresia produsă de lectura textului.
.....
.....
.....
2. Extrage, din text, cuvintele care fac parte din câmpul lexical/ semantic al semnelor de punctuație și notează-le în figura de mai jos:

3. Găsește o explicație pentru frecvența denumirilor acestora în text, punând-o în relație cu semnificația titlului.
.....
.....
.....
4. **Lucrați în echipe.** Găsiți cât mai multe răspunsuri la întrebarea următoare: *Cum se poate explica absența, din text, a oricărui semn grafic de punctuație, în ciuda enumerării denumirilor acestora?*
.....
.....
.....
5. Notează, în tabelul de mai jos, câteva observații referitoare la aspectele ce țin de elementele de versificație:

RIMA	
RITMUL	
MĂSURA	

6. Interpretează, în trei-cinci rânduri, mesajul transmis de ultimele trei versuri ale poeziei.
.....
.....
.....

Extra-text

Realizează o compunere, de 10-15 rânduri, cu titlul *Joaca de-a cuvintele*. Păstrează stilul jucăuș al poetului, așadar, nu folosi niciun semn de punctuație!

SEMNELE DE ORTOGRAFIE ȘI DE PUNCTUAȚIE

Despre semnele care dau sens (I)

Pre-text

1. **Lucrați în perechi.** Pentru a verifica tema de casă de la lecția anterioară faceți schimb de caiete cu colegul de bancă. Provocați-l să citească în clasă, cu voce tare, compunerea voastră.
2. După ce ați citit câteva compuneri, întrebați colegii care au fost principalele dificultăți întâmpinate în lecturarea textului. Realizați un raport cu titlul *Lectura în absența semnelor de punctuație*, în care să notați observațiile voastre. Afișați-l apoi într-un loc vizibil din clasă.

Con-text

Recitește cu atenție poezia *ortografia iubirii*, de la lecția anterioară și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

1. Desparte în silabe următoarele cuvinte:

- virgule
- exclamare
- întrebare
- diacritice
- paranteză

2. Imaginează-te în ipostaza unui poet care preferă regulile prozodiei clasice și rescrie textul creației *ortografia iubirii* de Iv cel Naiv respectând regulile scrierii cu majusculă la începutul enunțului, dar și pe cele ale folosirii corecte a semnelor de punctuație și de ortografie, după cum ți le-ai însușit în clasele gimnaziale.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Alege trei semne de punctuație diferite, utilizate de tine la exercițiul anterior și găsește o explicație pentru folosirea lor în acel context.

.....

.....

.....

.....

4. **Lucrați în grupe.** Pe baza cunoștințelor voastre din clasele gimnaziale, așezați, la locul convenit în tabel, următoarele semne: cratima (liniuța de unire), semnul întrebării, apostroful, semnul exclamării, punctul, bara și linia de pauză, virgula, punct și virgulă, două puncte, ghilimele (semnele citării), linia de dialog, punctele de suspensie, parantezele. **Atenție!** Unele se pot regăsi pe ambele coloane ale tabelului:

SEMNE DE ORTOGRAFIE	SEMNE DE PUNCTUAȚIE

5. Extrage, din tabelul de mai sus, trei semne de punctuație diferite și construiește câte un enunț, în care să le folosești pe fiecare dintre ele:

.....

.....

.....

6. Exprimă-ți opinia, în două-trei rânduri, referitoare la importanța semnelor de punctuație în înțelegerea unui text.

.....

.....

.....

Extra-text

Realizează o compunere, de șapte-opt rânduri, în care să prezinți cea mai îndrăgită lectură a copilăriei tale. **Atenție!** Pentru a realiza un text cât mai original, răspândește, în mod haotic, semnele de punctuație și ortografie cunoscute de tine.

LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Rolul semnelor de ortografie și de punctuație

Despre semnele care dau sens (II)

Pre-text

Lucrați în perechi. Faceți schimb de caiete între voi și adoptați, pentru câteva minute, poziția unui profesor evaluator. Luați un pix roșu și corectați tema de casă a colegului, așezând semnele de ortografie și punctuație la locul cuvenit.

Con-text

1. Organizați un concurs de lectură pornind de la textul de mai jos, din care lipsesc cu desăvârșire semnele de punctuație sau ortografie. Câștigătorul va fi elevul ce reușește, într-un timp cât mai scurt, să citească fără întreruperi și cu intonație textul. **Atenție:** dacă te oprești sau pronunți greșit, ai ieșit din joc!

Ooof de ce ținea neică să mi strice tot cheful Poftim acu se uită lung la mine hai să vedem care rezistă mai mult

știi tu când ai stricat casetofonul ăla

ZBOOOOING

Care casetofon Philipsu Doamne apăra și păzește cum să stric io Philipsu Poftim taică miu a rămas și el tablou doar atunci fusesem cu el la cooperativă și ăia de acolo i au zis clar Sori n avem ce i face s a prăjit motoru și ce dezastru nene că Philipsu se stricase în timp ce l ascultam în cameră cu ei în casă

Io am stricat casetofonu

Da cine io l am stricat

Bine doamne am înțeles ai dreptate de abia aștept să mergem la Ploiești să ne distrăm cu tineretu vostru

HAI HAI VEZI CĂ TE TRĂZNESC ACUMA

Da bine se trezise și ăsta cu trăznetele lui știa foarte bine că nu i adevărat și nu zicea nimic cum s o contrazică el pe maică mea... Lasă l monșer o fi și el amorezat

Sunt și io amorezat ce n am voie Doamne ce cuvânt stupid a mo re zat

(Ovidiu Verdeș, *Muzici și faze* – fragment)

2. Lucrați în perechi și inserați, în textul anterior, semnele de punctuație care lipsesc.
 3. Explică, în tabelul de mai jos, utilizarea virgulei pentru fiecare situație în parte:
...Auzi, mă nene: IO stricasem Philipsu'! Adică, mai știi, poate în mintea mamei-măi chiar așa era, că se pricea la scule mai mult de-o grămadă, da' de ce n-a zis, domn' e, mai demult!?

SITUAȚIA ÎN CARE APARE VIRGULA	ROLUL VIRGULEI ÎN CONTEXT

4. În enunțurile următoare s-au strecurat greșeli în folosirea semnelor de punctuație și de ortografie. Rescrie-le corect:

- Maria îi zise, că nu s'au văzut de mult, și îl întrebă: dacă a reușit să se realizeze în viață!
- Nu mai călca băiete, iarba, când îți spun?
- Of ce mă supără, cu aceste exerciții, de ortografie.
- Dar știu că, intenția profesorului, este: de a mă ajuta să-mă exprim cât mai corect?
- De-asemena "trebuie știut, că scrisul – cere răbdare ..."

5. **Lucrați în perechi.** Alegeți două semne de punctuație sau de ortografie din enunțurile rescrise corect de voi și explicați-i colegului de bancă rolul lor în context. Notați explicația voastră în rândurile de mai jos:

Extra-text

Scrie o compunere, de opt-zece rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre importanța scrierii corecte în orice situație de comunicare.

CARLO GOLDONI, *HANGIȚA*

Înțelegerea textului

De la IUBIRE... la farsă (I) Pre-text

1. Când ați fost ultima oară la teatru? Rememorați cea mai distractivă scenă dintr-o comedie văzută de voi și notați, în caiet, situațiile care v-au stârnit râsul.
2. **Lucrați în echipe.** Imaginați un dialog comic între două persoane care se ceartă din cauza unei neînțelegeri. Pe baza jocului de rol, prezentați dialogul în fața clasei.

Răpirea Izabellei (secvență) Con-text

Citiți pe roluri următorul text și apoi răspundeți la cerințele care urmează:

ACTUL II – SCENA 13

Ortensia: *Nu doriți să luăm loc?*

Cavalerul (care nu poate suferi femeile): *Iertați-mă, dar nu pot sta.*

Dejanira: *Atât de urâcios cu femeile?*

Cavalerul: *Spuneți-mi, vă rog, ce doriți?*

Ortensia: *Avem nevoie de ajutorul dumneavoastră, de protecția dumneavoastră.*

Cavalerul: *Dar ce vi s-a întâmplat?*

Dejanira: *Bărbații noștri ne-au părăsit.*

Cavalerul: *V-au părăsit? Cum așa? Două doamne părăsite? Cine sunt soții dumneavoastră?*

Dejanira: *Draga mea, scoate-mă din încurcătură!*

Ortensia: *E atât de nesuferit, că mai am puțin și mă zăpăcesc și eu!*

Cavalerul (voind să plece): *Doamnelor, respectele mele.*

Ortensia: *Cum, așa vă purtați?! Un cavaler nu se poartă astfel!*

Cavalerul: *Iertați-mă, dar sunt un om care ține la liniștea lui. E vorba de două doamne pe care le-au părăsit bărbații, și de aici are să se iște o seamă de încurcături; iar eu nu sunt în stare să le descurc.*

Ortensia: *Noi nu suntem femei de care trebuie să vă fie teamă! Suntem două actrițe!*
 Cavalerul: *Două actrițe? atunci vorbiți, că de voi nu mă tem! Știu ce vă poate pielea! Cum vă numiți oare? Doamna Sinceritate?... Și dumneata? Doamna Șiretenie?*
 Ortensia (vrând să-l apuce de braț): *Vai, ce drăguț e domnul cavaler!*
 Cavalerul (dându-i peste mână): *Jos labele!*
 Ortensia: *Drace! Aduce mai mult a mocan decât a cavaler!*
 Cavalerul (Ortensiei): *Frumos te-ai mai boit la față!*
 Ortensia (aparte): *Măgarul! (Iese)*
 Cavalerul (Dejanirei): *Frumos zulusf ți-ai mai lipit pe frunte!*
 Dejanira (aparte): *Blestematul! (Iese)*

(Carlo Goldoni, *Hangița* – fragment)

1. Menționează câte un sinonim pentru sensul din text al fiecăruia din cuvintele următoare:

urâcios –, *protecția* –, *părăsite* –,
încurcătură –, *sinceritate* –, *șiretenie* –

2. Extrage, din text, patru expresii/ locuțiuni și notează-le în rândurile de mai jos:

-
-
-
-

3. Precizează gradul de comparație al următoarelor adjective:

atât de urâcios –, *frumos* –

4. Răspunde la următoarele întrebări, încercuind varianta corectă:

a) modul de expunere dominant în text este:

- narațiunea,
- descrierea,
- dialogul,
- monologul.

b) textul aparține genului:

- epic,
- liric,
- dramatic.

5. Ilustrează, cu exemple din text, trei dintre modalitățile de realizare a oralității:

- ex.
- ex.
- ex.

Extra-text

Lucrați în echipe. Alegeți unul dintre citatele următoare și aduceți cât mai multe argumente și exemple din experiența voastră de viață pentru a-l susține:

- *Vorbește ca și cum va trebui să dai socoteală.* (Platon)
- *E foarte important să știi când să vorbești și când să taci.* (Seneca)

CARLO GOLDONI, *HANGIȚA*

Analiză și interpretare

De la IUBIRE... la farsă (II) Pre-text

Recitiți, pe roluri, în fața clasei, textul de la lecția anterioară. Astfel, cei mai buni oratori ai clasei vor interpreta rolurile următoare: Ortensia, Cavalerul, Dejanira, Vocea autorului (indicațiile scenice). Restul elevilor se vor constitui într-o grupă a observatorilor, care vor evalua reprezentația după următoarea grilă:

- intonația (2 p.);
- mimica (2 p.);
- gestică (2 p.);
- mișcarea „actorilor” (2 p.);
- originalitatea interpretării (2 p.).

Purtați apoi discuții între voi despre regulile punerii în scenă a unui text dramatic.

 Con-text

Recitește cu atenție textul de la lecția anterioară și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

1. Identifică, în text, indicația scenică (didascală) ce explică atitudinea Cavalerului față de femei, în general, și notează-o în rândurile de mai jos:

2. Subliniază, pe text, toate indicațiile scenice și apoi prezintă, în rândurile de mai jos, rolul acestora.

3. Extrage, din text, secvențele care dezvăluie felul în care se raportează Cavalerul la cele două personaje feminine.

4. Alege, din enumerația de mai jos, cuvântul/ cuvintele care definesc cel mai bine atitudinea Cavalerului față de cele două actrițe și apoi motivează-ți alegerea în două-trei rânduri:

- respect;
- ironie;
- admirație;
- sarcasm;
- cinism;
- grosolănie.

5. Oferă cel puțin două argumente, cu exemple, pentru încadrarea textului în specia comediei.

6. Pornind de la ideea conform căreia comicul este o categorie estetică axată pe factori sau situații care provoacă râsul, identifică două tipuri de comic în fragmentul citat. Alege dintre următoarele categorii:

- de limbaj;
- de caracter;
- de moravuri;
- de nume;
- de situație;
- de intenție.

7. Motivează-ți alegerea aducând cel puțin două argumente pentru fiecare categorie și oferă exemple din textul citat.

Extra-text

Lucrați în echipe. Imaginați-vă că sunteți într-una din ipostazele:

- o a celor două actrițe și continuați dialogul, șase-zece replici, încercând să-l convingeți pe Cavaler să vă ajute;
- o a costumierului și faceți o descriere, de șapte-opt rânduri, a vestimentației personajelor din text așa cum ar fi trebuit să arate pe la mijlocul secolului al XVIII-lea. Prezentați-le apoi colegilor voștri.

CARLO GOLDONI, *HANGIȚA* Portretul literar

De la IUBIRE... la farsă (III)

Pre-text

Lucrați în echipe. Transpuneți-vă în pielea unui personaj feminin al fragmentului citat din *Hangița* de Carlo Goldoni și redactați o listă de întrebări adresate Cavalerului. Citiți, apoi, câteva întrebări în clasă și provocați-i pe colegi să ofere posibile răspunsuri.

Jean Antoine Watteau,
Comedianți francezi

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

ACTUL II – SCENA 16

Cavalerul (singur): *Toți s-au îndrăgostit de Mirandolina. Și nici nu-i de mirare, dacă și eu începusem să mă aprind! Dar voi pleca, voi învinge această putere necunoscută... Dar ce văd? Mirandolina? Ce vrea de la mine? Are o hârtie în mână. Trebuie să fie nota de plată. Ce să fac? Trebuie să îndur și acest ultim asalt. În definitiv, peste două ceasuri plec.*

Mirandolina (cu tristețe): *Dommule!*

Cavalerul: *Ce e Mirandolina?*

Mirandolina: *Vă cer iertare!*

Cavalerul: *Apropie-te!... Ce ai? De ce plângi?!*

Mirandolina: *Nu, domnule, mi-a intrat fum în ochi.*

Cavalerul: *Ia să vedem, cât îți datorez? Douăzeci de arginți? Pentru patru zile de găzduire atât de minunată numai douăzeci de arginți! N-ai trecut la socoteală cele două feluri speciale pe care mi le-ai dat azi?*

Mirandolina: *Iertați-mi îndrăzneala. Aș vrea s-o luați drept un gest de... (Își acoperă fața spre a arăta că plânge... Mirandolina, fără să scoată o vorbă, cade leșinată pe un scaun.)*

Cavalerul: *Mirandolina! Vai de mine! A leșinat... Să se fi îndrăgostit de mine? Așa repede? De ce nu? Eu nu mi-am îndrăgostit de ea? Dragă Mirandolina... Dragă? Eu, să spun dragă unei femei? Dar a leșinat din pricina mea! Oh, și ce frumoasă ești! De-aș avea ceva cu care s-o trezesc. Eu, care nu-s obișnuit cu femeile, n-am la mine săruri... Sărăcuța de ea! Fii binecuvântată! (Iese, apoi se întoarce.)*

Mirandolina: *De data asta l-am dat gata. Nenumăratele sunt armele noastre cu care-i înfrângem pe bărbați. Dar când sunt încăpățânați, nu ne mai rămâne decât o singură lovitură, cea mai sigură: leșinul. Se-ntoarce!* (Se așază ca mai înainte.)

Cavalerul (întorcându-se cu un vas de apă): *Iată-mă, iată-mă! Nu și-a revenit încă. Sigur mă iubește. (O stropește și ea începe să se miște) Curaj, curaj! Sunt aici, dragostea mea...*

(Carlo Goldoni, *Hangița* – fragment)

Împărțiți-vă pe trei grupe pentru a realiza, pe baza textului de mai sus, dar și a celui din lecțiile anterioare, un profil al Cavalerului din comedia *Hangița* de Carlo Goldoni. Astfel, cele trei grupe vor nota, în tabel, răspunsurile la următoarele întrebări: *Cine este personajul?*, *Ce face personajul?*, *Cum evoluează personajul?*

Grupa I:

Cine este personajul?

	Informații prezente	Citate
Nume		
Portret moral (caracterizare directă, făcută de autor, celelalte personaje, autocaracterizare)		
Portret moral (caracterizare indirectă, monolog interior)		

Grupa II:

Ce face personajul?

	Informații prezente	Citate
Fapte (caracterizare indirectă)		
Relații cu alte personaje (caracterizare indirectă)		

Grupa III:

Cum evoluează personajul?

	Informații prezente	Citate
Fapte (caracterizare indirectă)		
Relații cu alte personaje (caracterizare indirectă)		

Extra-text

1. Alegeți doi dintre colegii care dau dovadă de har actoricesc. Realizați, în fața clasei, un tablou/ un freeze-frame (înghețarea unui moment în timp), astfel încât să creați și să păstrați nemișcată imaginea ce captează momentul dramatic desprins din ultimele două replici ale personajelor.
2. Scrie un eseu, de 15-20 de rânduri, în care, valorificând informațiile notate în tabele, să realizezi caracterizarea Cavalerului din comedia *Hangița* de Carlo Goldoni.

LITERATURA ȘI ARTA PLASTICĂ

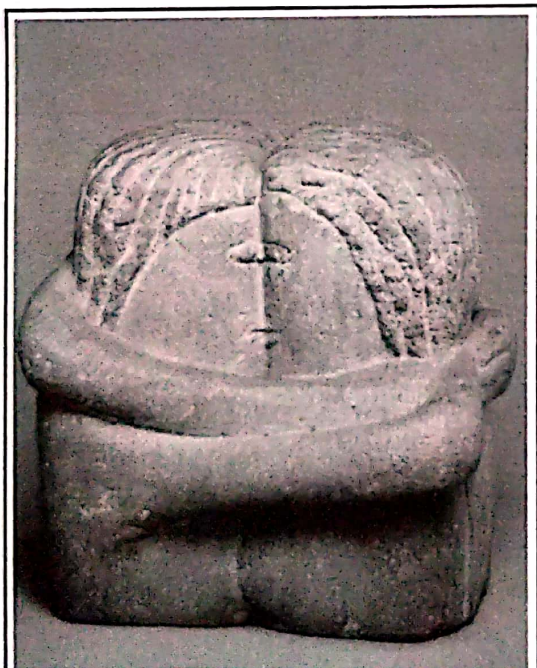
Limbaajul artelor (I)

 Pre-text

1. Privește cu atenție imaginea alăturată. Notează, în caiet, timp de două minute, toate ideile/cuvintele care îți trec prin minte când privești acest tablou.
2. Scrieți apoi, pe bilețele, câte o întrebare/nelămurire privitoare la această imagine și amestecați toate bilețele. Extrageți câte una și căutați răspunsuri posibile.

Gustav Klimt, *Sărutul* (detaliu)
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

(Constantin Brâncuși, *Sărutul*)

*Vederea lumii se-ndumbrea, când noi
ne sărutăm în piețe și în scuaruri,
Un aer mat ne-nfășura, și nimeni
nu ne-a lovit vreodată cu privirea.*

*Doar steaua neagră a părului tău scurt
Îmi atîngea cu clinchet stîns, un umăr,
și toți credeau că bate-n arbori ora
când soarele apune la amiază.*

*Și păsări mari se coborau pe bănci
și pe statui, pe cabluri peste iarbă...
Luceau intens, presate de-un cer
pe care-l începea iubirea noastră.*

(Nichita Stănescu, *Sărutul*)

1. Notează, în rândurile de mai jos, impresia pe care ți-a produs-o lectura poeziei de Nichita Stănescu:

.....

.....

.....

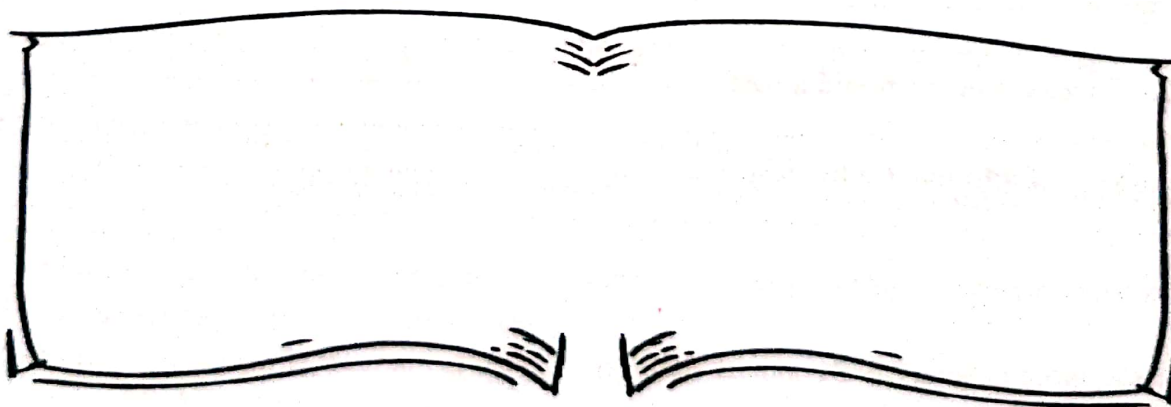
2. Formați trei echipe de studiu, imaginându-vă în ipostaza de critici de artă. Prima echipă se va numi *Pictura*, a doua *Literatura*, iar a treia *Sculptura*. Folosiți foi colorate A4 pe care veți nota, pornind de la cele trei opere de artă (Gustav Klimt – *Sărutul*, Constantin Brâncuși – *Sărutul*, Nichita Stănescu – *Sărutul*), informații privitoare la:

- tema operei;
- viziunea artistului asupra temei abordate;
- motive/ simboluri întâlnite;
- titlul operei raportat la conținut;
- imagini artistice;
- cromatică;
- mesajul operei;
- mijloace/ instrumente de transmitere a mesajului;
- raportarea la receptor;
- ușurința/ dificultatea receptării mesajului.

3. Fiecare echipă își va desemna un reprezentant care va veni în fața clasei pentru a înfățișa rezultatele activității, iar un elev va nota pe tablă informațiile, distribuindu-le pe trei coloane aferente celor trei arte: *Pictura*, *Literatura* și *Sculptura*.

4. Extindeți discuțiile din interiorul echipei (nelămuriri, impresii, propuneri etc.) la nivelul întregii clase.

5. **Lucrează individual** pentru a nota, în figurile de mai jos, diferențele și asemănările ce se stabilesc între cele trei arte.

Extra-text

Redactează un eseu, de 15-20 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia referitoare la următoarea afirmație a lui Constantin Brâncuși: *Ideea principală din Sărut este simplă: iubirea ca fuziune între două entități separate reface unitatea originară a vieții.*

*Ai ajuns la sfârșitul celei de-a treia unități din clasa a IX-a.
Oprește-te să reflectezi puțin!*

JURNAL DE ÎNVĂȚARE

1. Din lecțiile de literatură am învățat:

- ✓
- ✓
- ✓

2. Din lecțiile de *Limbă și comunicare* am învățat:

- ✓
- ✓
- ✓

3. În timpul lecțiilor m-am simțit:

- ✓
- ✓
- ✓

4. Cel mai mult mi-a plăcut lecția
deoarece

5. Textul care mi-a plăcut cel mai mult este.....
deoarece

6. Activitatea mea preferată a fost
deoarece

7. Aș vrea să aflu mai multe despre
.....

TEST DE EVALUARE

Citește următorul text și răspunde, în scris, pe o foaie A4, la cerințele de mai jos:

*Vino-n codru la isvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de braște
Crengi plecate o ascund.*

*Și în brațele-mi întinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vâlul,
Să-l ridic de pe obraz.*

*Pe genunchii mei ședeai-vei,
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr, înfiorate
Or să-ți cadă flori de tei.*

*Fruntea albă-n părul galben
Pe-al meu braț încet s-o culci,
Lăsând pradă gurii mele
Ale tale buze dulci...*

*Vom visa un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c-un cânt
Singuratice isvoare,
Blânda batere de vânt.*

*Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.*

Mihai Eminescu, *Dorința*

PARTEA I (60 de puncte)

- A. 1. (8 p.) Menționează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *singuri*, *blânda*, *armonia*, *rânduri*.
2. (8 p.) Extrage, din text, patru cuvinte din câmpul lexical/ semnatic al naturii.
3. (8 p.) Identifică o temă literară din text și extrage două motive literare specifice acesteia.
4. (8 p.) Transcrie, din text, două imagini artistice diferite și precizează tipul fiecăreia dintre ele.
5. (8 p.) Interpretează, în cinci-șapte rânduri, semnificația versurilor din ultima strofă a poeziei.
- B. 1. (10 p.) Subliniază varianta corectă din enunțurile:
 - Eu continuu/ continui să cred că e nevinovat, ceea ce/ cea ce constituie/ constituie un avantaj pentru el.
 - Dea lungul/ de-a lungul timpului, s-a purtat mereu cuviincios/ cuvincios, devreme ce/ de vreme ce nu s-a plâns nimeni.
2. (10 p.) În enunțurile de mai jos lipsesc virgulele. Inserează virgulele la locul potrivit și apoi explică rolul lor în context:
 - Eu nu sunt nemulțumit spuse el.
 - Am discutat cu profesorii cu părinții și colegii fetei.

PARTEA a II-a (30 de puncte)

Alcătuiește o compunere, de 15-20 de rânduri, în care să interpretezi semnificația titlului *Dorința* în relație cu textul dat.

HERMANN HESSE, *SIDDHARTA*

Textul narativ. Înțelegerea textului

În căutarea sinelui...

 Pre-text

Lucrați pe grupe

1. Pornind de la următoarele versuri din lirica norvegiană: *Învăță de la floare, să fii gingaș ca ea,/ Învăță de la soare, să ai blândețea sa;/ Învăță de la păsări, să fii mai mult în zbor,/ Învăță de la toate, că totu-i trecător,* precizați alte surse din care puteți învăța despre viață.

2. Notați pe tablă câte o variantă de răspuns de la fiecare grupă și argumentați importanța ei.

Child Dog by the River,
Chinese Oil Painting

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Când se crăpă de ziua, Siddhartha îl rugă pe luntraș, gazda sa, să-l treacă fluviul. Luntrașul îl luă pe pluta sa de bambus și-l trecu fluviul; apa întinsă sclipea roșietic în lumina dimineții.

„Ce frumos e fluviul acesta”, îi spuse el însoțitorului său.

„Da, spuse luntrașul, e un fluviu foarte frumos, îl iubesc mai presus de orice. L-am ascultat adeseori, m-am uitat adeseori în ochii săi și de fiecare dată am avut de învățat câte ceva de la el. De la un fluviu se pot învăța multe lucruri.”

„Îți mulțumesc, binefăcătorule, grăi Siddhartha în timp ce cobora pe celălalt mal. Nu am nici un dar cu care să-ți răsplătesc ospitalitatea, dragul meu, nu-ți pot oferi nicio răsplată. Sunt un pribeag, fiu de brahman, un saman.”

„Am observat acest lucru, grăi luntrașul, și nu așteptam nici să mă răsplătești și nici să-mi dărui ceva. Darul mi-l vei face altă dată.”

„Crezi?”, zise Siddhartha vesel.

„Desigur. Tot de la fluviu am învățat și lucrul acesta: totul se reîntoarce! Te vei reîntoarce și tu, samanule. Și-acum, cu bine! Fie ca prietenia ta să-mi fie răsplata. Gândește-te și la mine atunci când vei aduce jertfe zeilor.”

Se despărțiră zâmbind. Siddhartha se bucura, zâmbind, de prietenia și amabilitatea luntrașului.

(Hermann Hesse, *Siddhartha*)

1. Precizează cum s-au format următoarele cuvinte:

luntraș

binefăcătorule

totul

2. Transcrie, din text, două secvențe care conțin un indice spațial și un indice temporal.

.....

.....

3. Notează personajele din fragmentul dat și scrie, pentru fiecare, o trăsătură definitorie.

.....

.....

4. Rezumă textul în două enunțuri.

.....

.....

5. Identifică tema discuției dintre cei doi și formulează un motiv referitor la importanța acestuia pentru Siddhartha.

.....

.....

.....

6. Comentează, în șase-opt rânduri, următoarea secvență: *Tot de la fluviu am învățat și lucrul acesta: totul se reîntoarce!*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Extra-text

Realizați, în 15-30 de rânduri, un text argumentativ despre importanța bucuriilor mărunte. Precizați cât mai multe exemple din viața personală.

HERMANN HESSE, *SIDDHARTA*

Textul narativ. Portretul

Construind frumosul... Pre-text

Notează, pe caietul tău, trei trăsături fizice ale unei persoane pe care tu o admiri foarte mult. Construiește metafore pentru aceste trăsături și înșiră-le expresiv într-un text de șase rânduri.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

În aceeași zi, ajunse, înainte de a se însera, într-un oraș mare și se bucură, căci dorea apropierea oamenilor. Trăise vreme îndelungată prin păduri, iar coliba de paie a luntrașului în care dormise astă-noapte fusese, după multă vreme, primul acoperiș sub care adăstase.

La marginea orașului, lângă un crâng frumos împrejmuit de un gard, drumetului îi ieși în cale o mică ceată de servitori și servitoare care duceau coșulețe. În mijlocul lor, purtată de patru oameni pe o lectică împodobită, ședea pe o pernă roșie sub o umbrelă multicoloră o femeie, stăpâna. Siddhartha se opri la intrarea în acest crâng al desfătărilor, privind alaiul, servitorii, fetele, coșurile, lectica, iar în lectică o văzu pe femeia aceea. Sub părul negru aranjat într-un coc înalt îi zări chipul deosebit de luminos, deosebit de fraged, deosebit de inteligent, gura de un roșu fraged, semănând cu o smochină abia ieșită din floare, sprâncenele îngrijite, vopsite și arcuite înalt, ochii de culoare închisă, inteligenți și atenți, gâtul alb, lung, țâșnind din vestmântul verde și auriu, mâinile albe și lungi, subțiri, cu brățări de aur mai sus de încheieturi.

Siddhartha văzu cât era de frumoasă, iar inima lui se înveseli. Când lectica se apropie de el, se înclină adânc, apoi, îndreptându-și spinarea, privi la chipul alb și drăgălaș, citi pentru o clipă în ochii inteligenți cu arcade înalte, simțind adierea unui parfum necunoscut de el. Frumoasa femeie dădu din cap zâmbind o clipă, apoi dispăru în crâng împreună cu servitorii.

Edouard Manet, *Berthe Morisot*(Hermann Hesse, *Siddhartha*)

1. Notează câte un sinonim contextual pentru cuvintele:

fraged

adierea

2. Transcrie, din fragmentul dat, trei exemple de superlativ absolut.

.....

3. Selectează din text informații referitoare la:

a. trăsăturile fizice ale femeii:

.....

.....

b. statutul social al femeii:

.....

.....

4. Precizează modalitățile de caracterizare folosite de autor în realizarea portretului femeii.

.....

5. Comentează, în trei-cinci rânduri, impactul pe care imaginea femeii îl are asupra protagonistului.

.....

.....

.....

.....

6. Construiește un dialog de șase replici între Siddharta și frumoasa femeie.

.....

.....

.....

.....

.....

7. Identifică, în dialogul construit de tine, două trăsături ale femeii și precizează modalitatea de caracterizare prin care ele au fost conturate.

.....

.....

Extra-text

Scrie un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre frumusețe pornind de la următoarea afirmație: *Dragostea de frumusețe este Gust. Crearea de frumusețe este Arta.* (Ralph Waldo Emerson)

MIRCEA ELIADE, JURNAL DE VACANȚĂ

Ficțiune și realitate. Jurnalul de călătorie

Amintiri din călătorie...

Pre-text

Lucrați în perechi.

1. Privește imaginea din dreapta paginii. Notează, pe caiet, primele sintagme care îți vin în minte referitoare la un loc extraordinar pe care l-ai vizitat. Scrie un text de 15 rânduri, în care să descrii emoțiile și impresiile legate de locul respectiv. Poți începe astfel: *Îmi amintesc...*
2. Citește textul tău colegului de bancă.

Acesta îți va oferi *feed-back* și va cere lămuriri acolo unde nu ai fost destul de clar. Rescrie textul ținând cont de observațiile colegului tău. Dacă vrei, citește textul în fața clasei.

Emma Ciardi,
Rio di San Giovanni e Paolo a Venezia

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Veneția, 21 aprilie 1927

„... Și cu toate acestea – ce se poate scrie despre Veneția care să nu fi fost scris deja? Vor trebui zile multe până ce lagunele vor putea fi privite altfel de ceilalți. Pornim spre San Marco. Străzile întunecate, poduri cenușii deasupra canalelor verzuie. La răstimpuri – trec gondolele. Perechi visează în plină zi, la vremea când dogele se logodea cu Marea. Pornesc a bate clopotele. Le simt aproape, tot mai numeroase, tot mai sonore. Se înalță din curți așternute cu mușchi verde și se leagănă deasupra palatelor cu coloane cenușii. Trec printr-o uliță alcătuită numai din vitrine. Câțiva pași, cântând o ieșire. Apoi – privirile se risipesc deodată, înfiorate – Piața San Marco. O arată toate albumele. Se găsește și în manualele de istorie, de geografie. Dar n-am recunoscut-o. Am ocolit, apoi, încet, cu ochii la Biserică, la Campanilla, la cele două Palate. Mă loveau venețieni bruni și eleganți – fără să se supere. Mă socoteau unul din acei perseverenți și sentimentali „germanici” – posesor al unui

Baedeker și aparat de fotografiat... În jurul meu trecătorii cumpărau cornete cu porumb și așteptau să li se așeze porumbeii în mâini. Soarele înflorea zămbete sau încrunta sprâncene... Ocolesc Palazzo dei Dogi, în piatră cenușie, cu înflorituri felurite și statui. În Guide sunt lămurite toate stilurile și veacurile când a fost construit... Înainte de a vizita un muzeu sau o biserică se citesc cu atenție cele câteva pagini din Guide. Se memorează cât mai multe amănunte. Pentru că întrebări de felul acesta: «Maisquel Bellini a fait ce tableau? Giovani, ou son frere?» fac să crească prestigiul în fața grupului».

(Mircea Eliade, Jurnal de vacanță)

1. Transcrie, din fragment, două verbe aflate în relație de opoziție.
.....
2. Indică sinonime contextuale pentru următoarele cuvinte:
se risipesc
trecătorii
3. Notează un indice temporal și unul spațial care conferă fragmentului caracter de jurnal.
.....
4. Prezintă, într-un enunț, părerea călătorului despre ceilalți turiști.
.....
5. Selectează, din fragmentul dat, două secvențe care reflectă subiectivitatea naratorului. Formulează o observație referitoare la identitatea călătorului din fragment.
.....
.....
.....
6. Menționează trei trăsături ale călătorului prezente în fragmentul dat.
.....
.....
7. Comentează, în trei-cinci rânduri, următoarea secvență:
Se memorează cât mai multe amănunte. Pentru că întrebări de felul acesta:
„Maisquel Bellini a fait ce tableau? Giovani, ou son frere?” fac să crească prestigiul în fața grupului.
.....
.....
.....
.....

Extra-text

Realizează un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să prezinți portretul călătorului adolescent raportându-te la experiența personală.

INTERPRETAREA SENSULUI CUVINTELOR ÎN CONTEXT

Sensuri și nonsensuri...

Pre-text

Lucrați pe grupe.

Pornind de la afirmația lui Camil Petrescu:
Cuvântul e un mijloc imperfect de comunicare,
găsiți pentru aceasta argumente pro și
argumente contra. Notati-le pe caietul
vostriu, apoi discutați concluziile împreună.

Mandy Budan, *Sylvan Interlude*

Con-text

1. Construiește enunțuri cu următoarele cuvinte:

neon

radio

periscop

axiomă

2. Explică sensul cuvântului *gură* din enunțurile următoare:

Nu a reușit să găsească gura de metrou din Piața Unirii.

Accidentul a avut loc din cauza unei guri de canal.

E plăcut să iei o gură de aer, dimineața, pe malul mării.

3. Transcrie cuvintele folosite cu sens figurat din următoarele versuri:

Lumea-treagă doarme, streșinile plâng.

Până când o rază de argint în zare,

Lămurind pe boltă straturi de ninsoare,

Lin desface umbra și de crengi anină

Scânteieri albastre, boabe de lumină.

.....

(George Topârceanu, *Noapte de toamnă*)

.....
.....

4. Alege patru cuvinte identificate în versurile de la exercițiul anterior și construiește enunțuri cu sensul lor propriu.

.....

.....

.....

.....

5. Precizează cum este realizat efectul de surpriză și cel umoristic în următoarele jocuri de cuvinte:

Maică-ta de-i vie

.....

Bine-ar fi să vie

.....

Pân' la noi la vie.

.....

(Costache Negruzzi, *Cum am învățat românește*)

La cărți c-un as ești asasin,

.....

Cu spade-n luptă spadasin,

.....

Dar fără spadă, fără as,

.....

Tu singur spune: ce-ai rămas?

.....

(I.L. Caragiale)

Pantoful mai mic decât piciorul te strânge...

.....

de pe drumuri.

.....

„Scumpa“ costă.

.....

BACIL = virgulă, care pune punct vieții.

.....

(Tudor Mușatescu)

6. Citește cu atenție următoarea listă de cuvinte: *jenibil, falimentară, femartie, globezitate, yahooligans, tembelizor*. Acestea se numesc *cuvinte-valiză*. Explică modul de formare și sensul lor.

.....

.....

.....

.....

7. Alege două dintre cuvintele-valiză și construiește câte un enunț cu fiecare.

.....

.....

Extra-text

Construiește texte bazate pe jocuri de cuvinte. Citește-le colegilor tăi. Realizați împreună un poster cu cele mai haioase compoziții.

ION MINULESCU, CÂNTEC DE DRUM

Textul liric. Înțelegerea textului

Destinații necunoscute... (I)
 Pre-text

Imaginează-ți locul în care vrei să fii peste 20 de ani. Realizează, pe caietul tău, un traseu care să ducă la respectiva destinație și notează câteva locuri în care ai putea poposi.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

*Când am pornit, știam doar că-i departe
Și-i tare greu de-ajuns unde voiam;
Dar unde-i acel unde nu știam
Căci nu-l găsisem încă-n nicio carte.*

*Pe drumuri lungi și vechi, bătătorite
De-atâția mulți porniți'naintea mea,
Am colindat călăuzit de-o stea –
Icoana unei lumi întrezărite,*

Eckmann Otto, Fruebling

*Dar într-o zi o fată – bat-o focul –
Mi-a-ntors din cale pasul obosit...
– Unde-aș fi fost de nu m-aș fi oprit
Și nu mi-aș fi vândut ei tot norocul?...*

(Ion Minulescu, Cântec de drum)

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor:

bătătorite

am colindat

obosit

2. Alcătuieste un enunț în care să folosești o expresie/ locuțiune care să conțină cuvântul *pas*.

.....

3. Precizează valorile morfologice ale cuvântului *unde* din textul dat.

.....

.....

4. Transcrie, din textul dat, două secvențe care conturează dimensiunea spațială.

5. Menționează un motiv pentru care călătorul a pornit la drum.

6. Explică, în trei-cinci rânduri, secvența următoare: *Când am pornit, știam doar că-i departe/ Și-i tare greu de-ajuns unde voiam.*

7. Formulează un posibil răspuns pentru întrebarea din finalul textului.

8. Extrage ideea poetică a fiecărei strofe.

9. Imaginează-ți portretul călătorului din textul dat. Conturează-l în zece rânduri, motivând trăsăturile sale prin informațiile oferite de textul poetic.

Extra-text

Scrie un text, de 15-30 de rânduri, despre importanța călătoriilor (imaginare/ reale) pentru formarea unui tânăr.

ION MINULESCU, CÂNTEC DE DRUM

Textul liric. Interpretarea textului

Destinații necunoscute... (II) Pre-text

Lucrați pe grupe. Pornind de la afirmația lui Paul Valéry despre poezie: *Malherb asimila proza cu mersul, poezia cu dansul. [...] Dansul este cu totul altceva [...] nu poate fi vorba decât de un obiect ideal, o stare, o voluptate, fantoma unei flori sau de un fel de încântare de tine însuși, o extremă de viață, un pisc, un punct suprem al ființei...*, găsiți pentru aceasta argumente pro și argumente contra. Notați-le, pe caietul vostru, apoi discutați concluziile împreună.

Michael Ancher, *Strandszene* Con-text

Recitește poezia din lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Selectează două cuvinte din text, explicând sensul pe care acestea îl dobândesc în context.

.....

.....

2. Identifică tema textului și două motive literare prezente în text.

.....

3. Numește și explică o figură de stil din versurile: *Am colindat călăuzit de-o stea —/ Icoana unei lumi întrezărite.*

.....

.....

.....

.....

4. Precizează, din text, două mărci ale prezenței eului liric.

.....

5. Prezintă sentimentele predominante desprinse din text și mijloacele artistice prin care acestea sunt exprimate.

.....

6. Menționează ritmul, rima și măsura poeziei.

.....

7. Prezintă semnificația titlului *Cântec de drum* prin raportare la conținutul poeziei.

.....

8. Motivează, în opt-zece rânduri, apartenența textului dat la genul liric.

.....

Extra-text

Scrie o pagină de jurnal în care să-ți exprimi impresiile, gândurile și sentimentele în urma lecturii textului.

MIRCEA ELIADE, *JURNAL DE VACANȚĂ*

Limbă și comunicare

Prin Europa... (I)

Pre-text

Lucrați în perechi.

Construiți un dialog, de cel puțin zece replici, în care să cereți și să primiți informații de la o agenție de turism despre o vacanță într-o țară nordică.

Thomas Kinkade, *Veneția*

Con-text

Recitește fragmentul de text din *Jurnal de vacanță* de Mircea Eliade și apoi răspunde la cerințele de mai jos.

1. Identifică în text trei substantive care aparțin câmpului lexical (semantic) al *călătoriei*.

.....

2. Indică sinonime contextuale pentru următoarele cuvinte:

altfel

se înalță

înfiorate

amănunte

3. Transcrie, din text, două cuvinte aflate într-o relație de omonimie.

.....

4. Precizează, pe baza textului, câte un exemplu pentru fiecare dintre elementele comunicării.

emittător

receptor

mesaj

cod

canal

context

5. Menționează, pe baza textului dat, funcțiile limbajului specifice elementelor de comunicare.

6. Alege una dintre cele două variante (directă; mediată) pentru a numi tipul comunicării în fragmentul de text dat. Motivează-ți răspunsul prin două argumente.

7. Identifică, în fragmentul de text dat, două neologisme și construiește câte un enunț cu fiecare neologism.

8. Transcrie, din fragmentul de text dat, două pasaje în care sunt descriși turiștii. Precizează elementele de *portret fizic* și *moral* prezente în pasajele selectate de tine.

9. Realizează câte un enunț, pe baza fragmentului de text dat, pentru fiecare dintre elementele specifice descrierii:

obiectul descrierii

componente/ particularități

rolul descrierii

mijloacele prin care se realizează descrierea

Extra-text

Construiește enunțuri în care să evidențiezi următoarele funcții ale comunicării: fatică, emotivă, poetică, metalingvistică, referențială. În realizarea enunțurilor vei utiliza următoarele cuvinte: *emoție, călătorie, Veneția, sunet, vreme*.

TEXTUL NONFICTIONAL

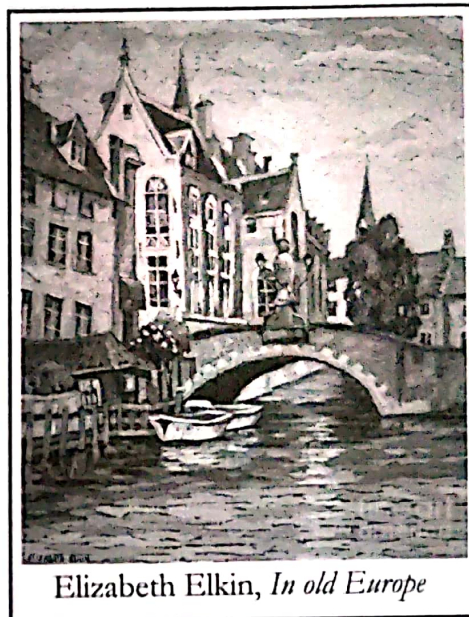
Articolul de ziar/ revistă

Prin Europa... (II)

 Pre-text

Selectează dintre următoarele teme pe cele care ți se par adecvate pentru un articol publicat într-un ziar și motivează-ți alegerea:

- examenul de admitere la liceu;
- existența extratereștrilor;
- o excursie pe Marte;
- dispariția unui câine;
- campionatul european de fotbal.

Elizabeth Elkin, *In old Europe*

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

Ghidul călătorului – Europa vă poartă prin cele mai frumoase locuri ale continentului nostru: orașe, castele, catedrale, munți, lacuri, păduri, zone de coastă. Fiecare capitol prezintă o destinație, cu atracțiile ei speciale și sfaturi utile pentru călătorie. Hărțile vă ajută să găsiți obiectivele principale, iar fotografiile vă vor convinge că merită vizitate. Barcelona lui Gaudi, ghețarii Islandei, fiordurile din Norvegia, castelele din Boemia, pădurile Poloniei... toate vă așteaptă să le descoperiți. Europa nu înseamnă numai contraste sau aventură. Înseamnă și secole întregi de cultură a unor mari orașe: Paris, Roma, Budapesta, Atena și Istanbul. Cartea aceasta vă invită în 50 de locuri pe care le consideră speciale. Ar fi putut fi cu ușurință 500. Europa este o poveste care nu se termină niciodată.

(Sebastian S. Eduard, *Să călătorim!*,
în *Jurnalul Național*, 6 noiembrie 2009)

1. Numește câte un antonim pentru cuvintele:

principale

contraste

niciodată

2. Precizează două argumente potrivit cărora textul nu este unul literar.

3. Construiește un enunț în care să precizezi:

a) *numele ziarului* din care a fost extras articolul,

b) *tema articolului*,

c) *publicul-țintă* căruia i se adresează articolul.

4. Explică, în trei-cinci rânduri, structura cărții prezentată în articol.

5. Selectează, din textul de prezentare a cărții, cuvintele/ sintagmele care ți-au stârnit curiozitatea pentru carte.

6. Găsește, în articolul dat, alte modalități prin care cartea este prezentată atractiv, apoi formulează o observație referitoare la tipurile de comunicare.

7. Realizează, în șase-opt rânduri, un articol de ziar pornind de la una dintre temele prezentate în exercițiul de la *Pre-TEXT*.

Extra-text

Exprimă-ți opinia, într-o compunere de 15-30 de rânduri, despre călătorie, în care să integrezi enunțul: *Europa este o poveste care nu se termină niciodată*.

EXERCIȚII DE VOCABULAR

Vocabule... (I)

Pre-text

Alcătuiește un text, de cinci-șase rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre evoluția limbajului adolescenților; alege patru dintre următoarele neologisme pentru a le integra corect în text: *stereotip, pasiv, entuziasm, a decodifica, creativ, trivial, calitativ, computer.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Constance Harris, *Painting with words*

Con-text

1. Unește cuvântul din prima coloană cu sinonimul său neologic din cea de-a doua coloană.

a îmbunătăți	caduc
zilnic	benefic
binefăcător	a ameliora
trecător	echivoc
neclar	lizibil
citeț	exces

2. Indică antonime formate cu ajutorul prefixelor de la următoarele cuvinte:

a dispune	a aproba
stabil	grațios
uman	funcțional

3. Precizează câte un sinonim frazeologic pentru următoarele locuțiuni:

a spăla putina
a se duce pe copcă

4. Antonimele pot fi parțiale, se opun unuia sau unora dintre sensurile cuvântului dat. Demonstrează, completând spațiile punctate, cu exemple:

• *a ridica* (a aresta)
 • *a ridica* (prețurile)

5. Alcătuiește enunțuri amuzante cu următoarele paronime:

abilitate/ agilitate
libret/ livret

eferență/ diferență
apropiere/ apropiere

6. Rescrie următoarele enunțuri eliminând pleonasmul:

A adăugat în plus o carte pe lista de lecturi.

Se anunță averse de ploaie în Transilvania.

Amână pe mai târziu ședința și vino cu noi la o cafea.

7. Corectează anacolutele din enunțurile următoare:

Mama, când am plecat, i-a părut foarte rău.

El, pe parcursul orei, îi vine în minte copilăria plină de bucurii.

Ea, a rămâne repetentă, ar fi un eșec.

.....

8. Construiește enunțuri cu următoarele neologisme: *a expedia*; *comprehensiv*; *a abandona*; *inefabil*; *inavuabil*; *palpabilă*; *improbabilă*.

.....

Extra-text

Fii detectiv pentru o zi! Identifică toate greșelile de exprimare ale celor cu care comunică timp de o zi; notează-le pe o hârtie fără să fii observat. Încercuiește greșelile pe care le surprinzi și la tine, frecvent, apoi corectează-le pe toate cu ajutorul unui DOOM 2 și propune-ți să reduci numărul lor.

VASILE ALECSANDRI,
CUCOANA CHIRIȚA ÎN BALON
Textul dramatic. Înțelegerea textului
Călătorie prin văzduh... (I)

Pre-text

Realizează, pe caietul tău, o listă cu cinci destinații în care vrei să ajungi călătorind cu balonul. Motivează alegerea fiecărei destinații printr-un enunț.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

CHIRIȚA: *D-apoi cum? Și de ce nu?... Doară una-i Chirița pe lume, deși multe au ambiție că să-i samene... Câte am pățit eu! prin câte am trecut de când ne cunoaștem și, slavă Domnului! iată-mă-s tot grasă și frumoasă... (Se păunește.) Dar mi-ți zice, poate, că balonu-i altă găscă... mi-ți pomeni de trăsnete, de fulgere, de pericole etcetera și cele multe... Habar n-am!... Dacă nu mi-au venit de hac nici balonul meu cel galben, știți, cel troienit în Păcurari... apoi de balonul ista o să mă spariu?... Tocmai Ciubăr-Vodă o să-mi facă șotia?... Nu vă îngrijiți, sufleteilor... Eu sunt o persoană ca vestitul Baiardi, sans peur et sans reprocher. Am umblat pe apă și pe uscat, ș-acum vreau să umblu și prin văzduh ca o ciocârlie gingașă, ciripitoare...*

PANGLICĂ (ascuns între public): *Cam grea ciocârlie!*

CHIRIȚA: *Aud? Cine-a spus că-i grea?... Te înșeli, domnule. M-am cântărit la spoziția de la Viena și am tras cât o peană... de... lișiță... ș-apoi dacă ai fi un om umblat și citit, dacă mi-ai fi călătorit ca mine pe unde și-a înțărcat dracul copiii, dacă mi-ai fi văzut Parisul și Viena, dacă ai face parte din lumea cea mare, din hailaiful Bucureștilor, ai ști că sexul nostru, fie cât de gras, e tot gracios și ușurel... Auzi, tontu! Parcă m-am îngrășat la casa lui.*

NĂUCESCU: *Aoleo, sfinte, că strechiată-i!*

CHIRIȚA (furioasă): *Cine-i străchiată, năucule?*

NĂUCESCU: *Nu d-ta, cocoană... Despa... Despa. (Despa se supără.) Taci, soro, că-i în stare să ne sară-n cap. (Tare) Cocoană Chirițo, ce-a zice soțul d-tale când a afla?...*

Stella Violano, *Up, up and away*

CHIRIȚA: Zică ce-a vrea; am otărât să mai văd și alte lumi, nu tot asta de la noi, și m-oi ascensiuneări chiar de-a fi să-ți cad pe cap din naltul cerului.

NĂUCESCU: Ferească Pronia! (În parte.) Să-mi cadă coșcogea bute pe scăfărlie... m-am topit!

CHIRIȚA (exaltat): Dar! o să mă înalț pe unde nu s-au înălțat nici zmeii, ca să meargă vestea Chiriței peste nouă mări și nouă țări; o să mă sui în lună și în stele, ca să văd de-oi găsi și pe acolo bazaconiile ce le-am văzut pe pământ.

(Vasile Alecsandri, *Cucoana Chirița în balon*)

1. Transcrie, din text, două forme neliterare și precizează echivalentul lor actual.

semnare = semnare; zmeii = zmei

2. Construiește enunțuri cu formele de plural ale cuvântului *zmeu*.

zmeii erau agitați în ceruri.

3. Explică rolul semnului exclamării în secvența: *Aoleo, sfinte, că strechiată-i!*

semnului exclamării are rol de a exprima surprinderea și mirarea.

4. Răspunde în scris, raportându-te la conținutul fragmentul dat, întrebărilor: *Cine? Când? Unde? și Cum?*

*Cine? Chirița, în vînt, în balonul ei.
Când? Atunci cînd se urca în balonul ei.
Unde? În ceruri.
Cum? Cu ajutorul balonului.*

5. Precizează o secvență de text ce denotă caracterul ironic al personajului Panglică.

Secvența: „Ferească Pronia!”

6. Selectează, din text, o enumerație și o comparație.

enumerație: „peste nouă mări și nouă țări”; comparație: „ca să mă sui în lună și în stele”

7. Comentează, în cinci-șapte rânduri, secvența: *o să mă sui în lună și în stele, ca să văd de-oi găsi și pe acolo bazaconiile ce le-am văzut pe pământ.*

Chirița este o fată curioasă și îndrăgăstă, care vrea să vadă lumea dintr-o altă perspectivă. Secvența exprimă dorința ei de a călători în lume și de a descoperi lucruri noi. Compară lumea din ceruri cu lumea din pământ, sugerând că ea crede că în ceruri există lucruri mai interesante și mai frumoase decât în pământ.

Extra-text

Imaginează-ți că ești într-o călătorie cu balonul. Redactează o pagină de jurnal, în 15-30 de rânduri, în care să prezinți o zi din această călătorie.

VASILE ALECSANDRI,
CUCOANA CHIRIȚA ÎN BALON

Textul dramatic. Interpretarea textului

Călătorie prin văzduh... (II)

 Pre-text

Lucrați în perechi.

1. Amintiți-vă cât mai multe concepte operaționale specifice textului dramatic.
2. Notați pe tablă acele concepte care se potrivesc comediei.

 Con-text

Recitește fragmentul de text de la lecția anterioară și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

1. Construiește un enunț în care să folosești o locuțiune/ expresie care să conțină cuvântul *lume*.

2. Numește modul de expunere din fragmentul dat și precizează rolul pe care îl îndeplinește în text.

3. Identifică personajele din fragmentul dat și numește câte o trăsătură de caracter pentru fiecare.

4. Răspunde în scris, raportându-te la conținutul fragmentului dat întrebărilor: *Cine? Când? Unde? și Cum?*

5. Comentează conflictul dintre cele două personaje din fragment.

6. Precizează rolul textului scris între paranteze.

7. Transcrie două mărci ale oralității în textul dat.

8. Formulează o observație despre limbajul personajelor. Utilizează exemple din fragment.

9. Scrie un text, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi că fragmentul dat face parte dintr-o comedie.

Extra-text

Exprimă-ți opinia, într-un eseu de 15-30 de rânduri, despre moravurile sociale, pornind de la următoarea secvență de text: *ș-apoi dacă ai fi un om umblat și citit, dacă mi-ai fi călătorit ca mine pe unde și-a întărcat dracul copiii, dacă mi-ai fi văzut Parisul și Viena, dacă ai face parte din lumea cea mare, din bailaiful Bucureștilor...*

VASILE ALECSANDRI,
CUCOANA CHIRIȚA ÎN BALON

Textul dramatic. Caracterizare de personaj

Călătorie prin văzduh... (III)

 Pre-text

Lucrați în perechi.

1. Scrie, pe caietul tău, trăsătura dominantă de caracter a colegului de bancă. Relatează, pe scurt, o situație în care aceasta s-a evidențiat. Schimbați caietele între voi. Relatează situația scrisă de coleg din perspectiva ta.
2. Discutați asemănările și deosebirile dintre cele două variante.

 Con-text

Recitește fragmentul din textul *Cucoana Chirița în balon* de Vasile Alecsandri și răspunde la cerințele de mai jos:

1. Scrie forma corectă a cuvântului *bailaiful* și alcătuieste cu aceasta un enunț.
.....
2. Transcrie, din fragmentul dat, două secvențe descriptive.
.....
.....
3. Identifică, în fragmentul dat, o comparație prin care Chirița oferă informații despre sine.
.....
4. Formulează un enunț în care să precizezi motivul pentru care Chirița vrea să călătorească în balon.
.....
.....

Lucas Cranach the Elder,
Portrait of a Young Woman

5. Numește două trăsături fizice și două trăsături de caracter ale Chiriței.

6. Completează tabelul de mai jos notând următoarele informații.

- impresiile/ reacțiile Chiriței referitoare la zborul cu balonul;
- citatul din care reies acestea.

IMPRESIILE/REAȚIILE CHIRIȚEI	CITATE PENTRU EXEMPLIFICARE

7. Selectează din fragment informațiile pe care le oferă celelalte personaje despre Chirița.

8. Selectează din fragment informațiile pe care le oferă autorul despre Chirița și formulează o observație referitoare la textul scris între paranteze.

9. Precizează toate sursele din care ai obținut informații despre personajul feminin. Grupează-le în funcție de modalitățile de caracterizare.

10. Construiește un enunț care să reflecte opinia ta despre Chirița.

Extra-text

Realizează un eseu, de 15-30 de rânduri, despre modalitățile prin care oamenii își împlinesc idealurile pornind de la următoarea afirmație: *Nu putem fi mai curați decât gândurile noastre, mai presus decât idealurile noastre și mai mari decât visurile noastre.* (Autor necunoscut)

AMINTIRI DIN CĂLĂTORIE

Textul nonliterar. Articolul

Informații utile...

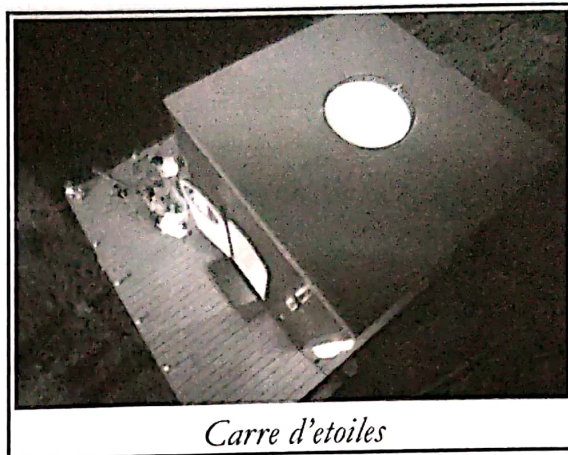

Pre-text

Lucrați pe grupe. 1. Scrieți un cvintet cu tema *călătoria*, respectând următoarele indicații:

- primul vers – alcătuit dintr-un substantiv (tema/titlul);
- al doilea vers – alcătuit din două adjective (trăsături);
- al treilea vers – alcătuit din trei verbe la gerunziu (acțiuni referitoare la tema dată);
- al patrulea vers – alcătuit din patru cuvinte (atitudini/sentimente);
- al cincilea vers – alcătuit dintr-un cuvânt sau dintr-o sintagmă.

2. Citiți apoi câteva cvintete și alegeți trei dintre ele, care au obținut cele mai multe voturi din partea colegilor.

Carre d'etoiles

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Nimic nu se compară cu o noapte în aer liber, sub cerul înstelat: conversații filosofice până dimineața, explorări astronomice și astrologice și, în final, un răsărit somptuos. La asta s-au gândit și francezii când au creat „Carre d'etoiles”, un concept inovativ de „hotel” ce oferă cazare în aer liber. Proiectul a fost inventat, patentat și duplicat în Franța, astfel că în prezent pe teritoriul țării există în jur de 40 de locații „carre d'etoiles”.

Ce este mai exact „Carre d'etoiles”?

Este un concept de spațiu de cazare pentru turiști, în aer liber. Kit-ul poate fi amplasat oriunde, întrucât este mobil și ușor de transportat. Un astfel de pachet „Carre d'etoiles” conține:

- O cabina de dormit cu 4 paturi, un colț cu bucătărie, duș și parchet;
- Un kit de observare a cerului alcătuit dintr-un telescop și o hartă stelară.

Creatorii conceptului susțin că pachetul îmbină libertatea unei camere cu chirie cu calitatea serviciilor hoteliere: curățenie, prosoape moi, produse de frumusețe și mic dejun. Nici la capitolul tehnologie nu stă prost: fiecare cabină este dotată cu internet, TV cu ecran plat, telefon mobil, cuptor cu microunde și aparat de cafea. În plus, toate materialele folosite sunt ecologice și reciclabile.

Din punctul de vedere al oamenilor de afaceri, „Carre d'etoiles” este și o bună investiție, întrucât creatorii conceptului vând franciza oricui dorește să o aplice la el în țară. Pachetul conține setul complet și, în plus, beneficiazi de promovare și training gratuit.

Inovativ și creativ! Merită încercat!

(http://amintiridinicalatorie.ro/articol-392-cu_capul_in_nori_cu_picioarele_pe_pamant)

1. Selectează din text cuvintele care aparțin câmpului semantic al *călătoriei*.
.....
2. Numește câte un sinonim contextual pentru cuvintele:
conversații
inovativ.....
3. Transcrie trei componente ale conceptului „Carre d’etoiles”.
.....
4. Precizează utilitatea pentru turiști a unuia dintre cele trei componente transcrise la exercițiul anterior.
5. Prezintă, în două-trei rânduri, semnificația primului paragraf.
.....
6. Precizează, pe baza textului, câte un exemplu pentru fiecare dintre elementele comunicării.
emitter.....
receptor
mesaj
cod
canal
context
7. Alege una dintre cele două variante referitoare la tipul de limbaj utilizat în articolul dat motivând alegerea prin două argumente.
a) **Limbaj formal** b) **Limbaj familiar**
.....
8. Formulează, într-un enunț, mesajul pe care ți-l transmite textul.
.....
9. Prezintă, pornind de la textul dat, trei trăsături ale textului nonfictiional.
.....
.....
10. Exprimă-ți opinia, în caiet, despre achiziționarea unui „Carre d’etoiles”.
.....
11. Ai achiziționat pachetul prezentat în articol. Numește prima destinație în care vrei să ajungi și menționează două motive pentru care ai utiliza „Carre d’etoiles”.
.....
.....

Extra-text

Imaginează-ți că ai ajuns la destinația dorită și ești cazat/ă într-un spațiu special amenajat pentru „Carre d’etoiles”. Descrie, într-o compunere de 15-30 de rânduri, peisajul stelar văzut de tine.

CHARLES BAUDELAIRE, CĂLĂTORIA

Textul liric. Înțelegerea textului

Idealuri... (I)

 Pre-text

Găsește rime pentru cuvintele: *idee, emoție, amintire, călător, popas, curiozitate.*

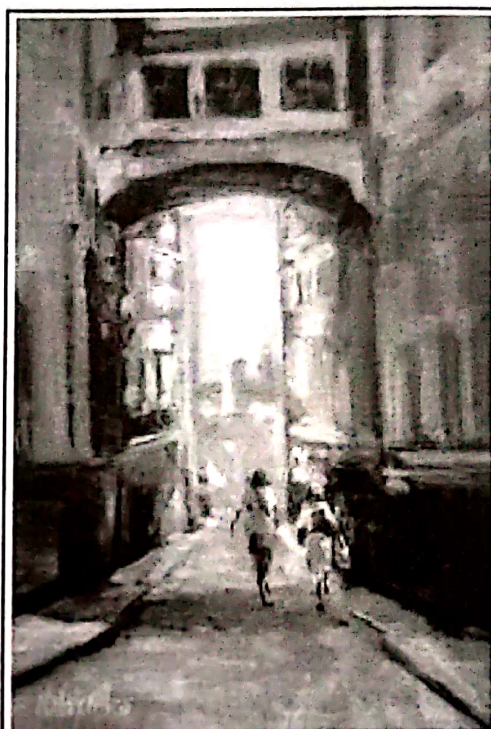
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

*Copilul ce-și nutrește cu hărți și stampe-avântul
Măsoară lumea după întinsele-i porniri.
O, la lumina lămpii ce mare e pământul!
Cât e de mic pământul văzut în amintiri!*

*Cândva pornim cu mintea arzând de idealuri,
Cu suflet plin de ciudă și crâncene chemări
Și ducem legănat domol în ritm de valuri
Nemărginirea noastră pe mărginite mări.
[...]*

(Charles Baudelaire, Călătoria)

Mary Maxam, Travelers

1. Selectează din text cuvinte care aparțin câmpului lexical (semantic) al călătoriei.

2. Numește câte un sinonim contextual pentru cuvintele:

amintiri = *recuștințe*

crâncene = *insistent, sinistre*

3. Transcrie trei imagini artistice diferite.

„Cât e de mic pământul văzut în amintiri!”

„Cu suflet plin de ciudă și crâncene chemări”

„Măsoară lumea după întinsele-i porniri”

4. Precizează rolul unui semn de punctuație din textul dat.

5. Prezintă, în trei-cinci rânduri, semnificația primelor două versuri din prima strofă.

6. Explică diferența dintre cele două perspective asupra pământului, cea de la lumina lămpii și cea din amintiri.

7. Menționează sentimentele care se desprind din textul dat.

8. Formulează, într-un enunț, mesajul pe care ți-l transmite textul.

9. Comentează, în trei-cinci rânduri, ultimul vers al textului.

Extra-text

Scrie într-o pagină o variantă în proză a poeziei Călătoria de Charles Baudelaire folosind un limbaj figurat.

CHARLES BAUDELAIRE, *CĂLĂTORIA*

Textul liric. Interpretarea textului

Idealuri... (II)
 Pre-text

Scrie câte o definiție metaforică a noțiunilor următoare: *hartă*, *meridian*, *frontieră*, *busolă*.

.....

.....

.....

.....

Philips Wouwerman,
Travelers Awaiting a Ferry

 Con-text

Recitește poezia din lecția anterioară și răspunde la următoarele cerințe:

1. Transcrie, din text, două perechi de antonime.

.....

.....

2. Identifică tema textului și două motive literare prezente în text.

.....

3. Explică rolul stilistic al semnelor exclamării din prima strofă.

.....

.....

4. Precizează măsura versurilor, tipul de rimă și ritmul din textul dat.

.....

5. Transcrie din text trei figuri de stil diferite.

.....

.....

.....

6. Extrage din text două mărci lexico-gramaticale ale eului liric.

7. Precizează termenii opoziției pe care se structurează discursul liric.

8. Reflectează asupra sentimentelor exprimate de vocea lirică și precizează mijloacele artistice prin care ele sunt redată.

9. Prezintă semnificația titlului *Călătoria*, prin raportare la conținutul poeziei, într-o compunere de 10-15 rânduri..

Extra-text

Scrie un eseu argumentativ în care să demonstrezi că textul *Călătoria* de Charles Baudelaire aparține genului liric.

CHARLES BAUDELAIRE, *CĂLĂTORIA*

Textul liric. Procedee artistice

Idealuri... (III) Pre-text

Lucrați pe grupe. Descrieți într-un limbaj figurat sentimentele și emoțiile pe care le puteți avea într-una din următoarele situații:

- admiri un peisaj din natură;
- contempli cerul înstelat;
- curiozitatea primei călătorii;
- o frunză din copac îți cade pe umăr.

Jan Hackaert, Adriaen van de Velde,
Mountain Landscape with Travelers

 Con-text

Recitește poezia *Călătoria* de Charles Baudelaire și răspunde la următoarele cerințe:

1. Identifică două aliterații prezente în versurile poeziei și explică rolul lor în redarea sentimentelor poetului.

.....

.....

2. Selectează o repetiție și o enumerație din text.

.....

3. Prezintă, în două-trei rânduri, sentimentele exprimate în text prin intermediul enumerației și al repetiției.

.....

.....

4. Amintește-ți că hiperbola este generată de sentimente puternice, exagerând proporțiile sau calitățile celor prezentate. Identifică, în poezie, astfel de exemple.

.....

.....

5. Numește procedeul artistic prezent în versurile *Și ducem legănat domol în ritm de valuri/ Nemărginirea noastră pe mărginite mări*. Explică modalitatea prin care s-a format.

6. Explică, în cel mult trei rânduri, rolul unei inversiuni din text.

7. Identifică în text o metaforă și explică semnificația ei pe baza relației de asemănare dintre obiect și imagine.

8. Transcrie din text o secvență care te-a impresionat cel mai mult. Susține-ți alegerea prin două argumente referitoare la mijloacele artistice prezente în poezie.

Extra-text

Într-un eseu de maxim două pagini, realizează o comparație între cele două texte lirice studiate în această unitate (*Cântec de drum*, de Ion Minulescu și *Călătoria*, de Charles Baudelaire), raportându-te la mesajul pe care-l transmit și la felul în care-l transmit.

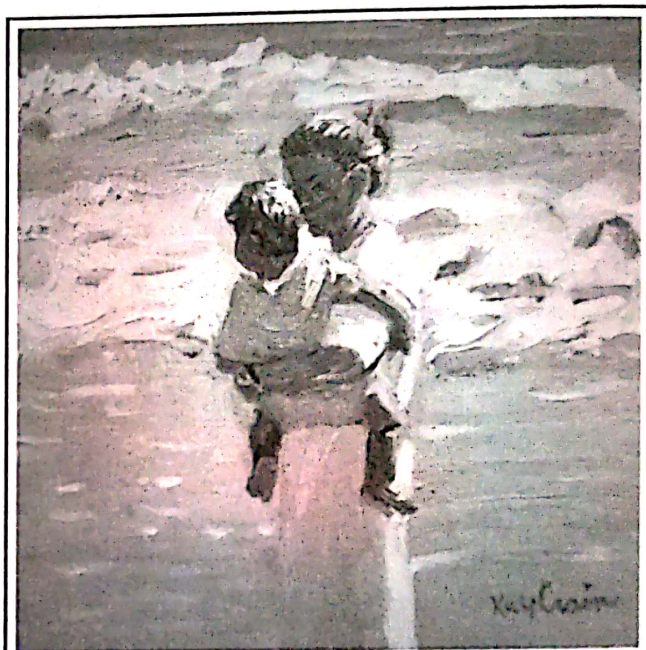
ANNE FRANK, JURNALUL ANNEI FRANK

Ficțiune și realitate. Jurnalul personal

Amintiri...

Pre-text

Imaginează-ți că ai ajuns la înțeleapta vârstă de 80 de ani și că această versiune mai în vârstă a eului tău poate vorbi cu tine. Până la această vârstă ai trăit multe provocări și bucurii, dar ai avut parte și de multe victorii. Realizează o listă cu cinci sfaturi referitoare la lecțiile importante din viața ta, pe care eul tău din viitor să le ofere eului tău prezent.

Kay Crain,
Study little boy mother on beach

Con-text

Citește cu atenție următoarele fragmente de text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

În aceste momente nu mă gândesc la toată nefericirea, ci la frumusețea care încă mai există. Aici eu și mama gândim diferit. Sfatul ei în fața melancoliei este: „Gândește-te la toată suferința din lume și fii recunoscător că nu ești parte din ea.” Sfatul meu este: „Ieși afară, du-te undeva la țară, bucură-te de soare și de tot ceea ce natura are să ne ofere. Mergi afară și încearcă să surprinzi fericirea din interiorul tău: gândește-te la toată frumusețea din tine însuși și din tot ceea ce te înconjoară și fii fericit.” [...]

Nu cred că sfatul mamei poate fi cel bun, pentru că ce putem face atunci când devenim parte din suferință? Am fi complet pierduți. Frumusețea rămâne, chiar și în nefericire. Dacă doar îți propui să o cauți, poți descoperi din ce în ce mai multă fericire și îți poți recăpăta echilibrul. O persoană fericită îi va face și pe ceilalți fericiți; o persoană care are curaj și credință nu va muri niciodată în nefericire! [...]

Este imposibil pentru mine să-mi clădesc viața pe un fundal de haos, suferință și moarte. Văd cum lumea se transformă încet într-o pustietate, aud fulgerul care se apropie și care într-o zi, ne va distruge și

pe noi, simt suferința milioanelor de oameni. Și cu toate astea, când mă uit înspre cer, simt într-un fel că totul se va schimba în bine, că această cruzime se va sfârși și că pacea și liniștea se vor întoarce încă o dată. Între timp, trebuie să îmi mențin idealurile. Poate că acea zi va sosi când voi fi capabilă să le realizez! [...]

(Anne Frank, Jurnalul Annei Frank)

1. Numește câte un sinonim contextual pentru cuvintele:

să-mi clădesc
cruzime
idealurile

2. Indică o secvență scurtă care ți-a rămas în minte după lectura acestor fragmente:

3. Notează, din fragmentele date, trei termeni ce aparțin câmpului lexical (semantic) al libertății.

4. Prezintă, în trei enunțuri, mesajele desprinse din fiecare fragment.

5. Precizează, într-un enunț, diferența dintre sfatul mamei și sfatul protagonistei despre fericire.

6. Menționează, din text, un argument conform căruia sfatul mamei nu este acceptat.

7. Identifică, în fragmentele date, trei mărci ale caracterului confesiv al textului.

8. Transcrie, din fragmentele date, trei figuri de stil diferite și numește-le, apoi formulează o observație referitoare la prezența limbajului artistic în aceste fragmente de jurnal.

Extra-text

1. Realizează un desen prin care să transmiți mesajul Annei Frank despre fericire.

2. Scrie o pagină de jurnal în care să prezinți bucuriile mărunte de care ai avut parte în această zi.

3. Citește integral Jurnalul Annei Frank.

HERMANN HESSE, *SIDDHARTA*

Structuri argumentative

Construind frumosul... Pre-text

Imaginează-ți că pornești în aventura vieții tale, lumea te așteaptă nerăbdătoare să-ți împărtășescă din experiențele ei. Scrie, pe caietul tău, un text de șase rânduri, în care să precizezi trei lucruri pe care vrei să le înveți de la viață.

Antonio Jacobsen,
The American Leaving New York Harbor

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Siddhartha grăi: „Am avut dintotdeauna gândurile mele, da, am avut și iluminări. Uneori, preț de un ceas sau de o zi, am simțit în mine certitudinea cunoașterii la fel cum simți viața în propria inimă. Am avut unele gânduri, dar mi-ar fi greu să ți le împărtășesc. Iată, dragă Govinda, iată unul dintre gândurile pe care le-am aflat: înțelepciunea nu poate fi împărtășită. Înțelepciunea pe care un înțelept încearcă să o împărtășească altora are întotdeauna un iz de nebunie. Nu glumesc. Îți spun doar ceea ce am aflat eu. Cunoștințele pot fi împărtășite altora, însă înțelepciunea nu. Ea poate fi descoperită, poate fi trăită, te poți lăsa purtat de ea, poți să săvârșești minuni cu ajutorul ei, dar nu poți să o spui, nici să o propovăduiești. Iată ce am bănuțit uneori încă din anii tinereții și acest lucru m-a făcut să mă despart de învățători și să plec mai departe. Eu, Govinda, am dat de un gând pe care îl vei considera iarăși fie o glumă, fie o nebunie, dar care reprezintă gândul meu cel mai bun. El sună astfel: contrariul oricărui adevăr este la fel de adevărat! Și anume: un adevăr poate fi exprimat și îmbrăcat în cuvinte numai atunci când este unul îngust. Îngust este tot ceea ce poate fi gândit cu gândul sau exprimat în cuvinte, totul îngust, totul pe jumătate, totul ducând lipsă de întreg, de rotunjime, de unitate. Când preaevlaviosul Gotama vorbea în predicile sale despre lume, el era nevoit să o împartă în Sansara și Nirvana, în amăgire și adevăr, în suferință și mântuire. Altfel nici nu se poate, nu există nici o altă cale pentru cel care vrea să propovăduiască o învățătură. Pe când lumea, tot ceea ce există în jurul nostru și în noi înșine nu

este niciodată ceva îngust. Un om sau o faptă nu este niciodată în întregime Sansara sau în întregime Nirvana, omul nu este niciodată în întregime sfânt sau în întregime păcătos. Și pentru că noi suntem supuși amăgirii, ni se pare că timpul ar fi ceva real. Timpul nu este real, Govinda, de mii de ori mi-am dat seama de acest lucru. Și dacă timpul nu e ceva real, înseamnă că și distanța ce pare a exista între lume și veșnicie, între suferință și beatitudine, între rău și bine nu este decât o amăgire.”

(Hermann Hesse, *Siddharta*)

1. Notează câte un sinonim contextual pentru cuvintele:

iluminări

să o împărtășească

beatitudine.....

2. Transcrie, din fragmentul dat, trei cuvinte/ sintagme care ți-au rămas în minte după prima lectură și integrează-le într-un enunț.

.....

.....

3. Precizează tema discursului redat în fragment.

.....

4. Transcrie o secvență care conține ipoteza discursului.

.....

5. Extrage, din fragment, două argumente care susțin ipoteza.

.....

.....

6. Gândește-te la experiența proprie și exprimă-ți opinia despre următoarea afirmație:

Cunoștințele pot fi împărtășite altora, însă înțelepciunea nu.

.....

.....

.....

7. Reformulează prin cuvintele tale concluzia discursului prezentat în fragment.

.....

.....

.....

Extra-text

Scrie un eseu, de 15-30 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre cunoașterea de sine, pornind de la următorul îndemn: *Navighează departe de portul siguranței. Prinde alizeele în pânzele tale. Explorează. Visează. Descoperă.* (Mark Twain)

TEXTUL NONFICȚIONAL

Știrea

Magazin cultural...

 Pre-text

Imaginează-ți că ai un coleg de clasă care nu citește/ ascultă știrile din mass-media. Găsește trei argumente prin care l-ai putea convinge să-și schimbe opțiunea.

.....

.....

.....

Mary Maxam, *The Daily News*
 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la întrebările de mai jos:

Cea de-a opta ediție a Festivalului Național de Teatru Tânăr Ideo Ideis, dedicat artiștilor liceeni, care va avea loc în perioada 8-16 august, în Alexandria, îl are ca „ambasador“ pe nimeni altul decât pe marele actor Marcel Iureș, aceasta după ce la una dintre edițiile precedente cel care făcea reclamă festivalului dedicat tinerilor actori români era însuși Jeremy Irons. Astfel, campania de comunicare a fost inspirată de unul dintre participanți și îl are în prim-plan pe Marcel Iureș, care este și președintele onorific al festivalului.

„Unul dintre participanții noștri a spus la un moment dat că revine constant la Ideo Ideis pentru că simte că acest festival e despre el și despre toți ceilalți oameni care aleg să petreacă 10 zile din august în Alexandria. Mesajul lui ne-a inspirat și ne-a motivat să facem, pentru prima dată în istoria acestui festival, o campanie de comunicare inhouse, în care noi, echipa de organizare, să vorbim despre noi, gașca Ideo Ideis.“[...], a declarat Andreea Borțun, copreședinte Ideo Ideis. Conceptul de comunicare al ediției de anul acesta, „E despre tine“, e tradus prin șapte vizualuri care îi au în prim-plan pe șapte participanți Ideo Ideis, câte unul reprezentativ pentru fiecare ediție a festivalului, un spot de promovare cu Marcel Iureș, unul

dintre cei mai puternici susținători ai Ideo Ideis, un spot radio și o activare neconvențională într-o serie de pub-uri bucureștene.

„Ideo Ideis este un loc care se definește prin experiență. Fiecare dintre aceste experiențe este înțeleasă foarte personal și trecută prin filtrele subiective ale fiecăruia din cei peste 200 de adolescenți care ajung în fiecare an la Alexandria. Am încercat să transpunem acest gând în conceptul grafic al ediției de anul acesta. Una din provocări a fost să păstrăm elementul personal și ludic și tocmai de aceea am ales să transformăm literele care compun numele festivalului în module care se construiesc și deconstruiesc și să folosim aceste module în vizualurile campaniei”, a adăugat Andreea Borțun.

Echipa Ideo Ideis a gândit astfel o campanie de promovare amuzantă și plină de energie, care scoate în evidență cele mai importante attribute ale acestui festival de teatru tânăr: loc al întâlnirilor fericite, care modelează oameni.

(CULTURA@ROMANIALIBERA.RO,
Marcel Iureș, alături de viitorii actori ai patriei
1/08/2013)

1. Transcrie titlul știrii și numele publicației în care apare știrea.

2. Indică rolul utilizării ghilimelelor din cadrul textului.

3. Explică procedeul de formare a cuvintelor: *revine*, *copreședinte*, *prim-plan*.

4. Răspunde în scris, raportându-te la conținutul textului dat, întrebărilor: *Ce?*, *Când?*, *Unde?* și *De ce?*.

5. Selectează, din text, cuvintele/ sintagmele referitoare la tineri.

6. Explică, în trei-cinci rânduri, secvența „*E despre tine*”.

Extra-text

Exprimă-ți opinia, într-un eseu de 15-30 de rânduri, despre rolul culturii în formarea tinerilor, pornind de la secvența de text: *loc al întâlnirilor fericite, care modelează oameni*.

EXERCIȚII DE ORTOGRAFIE ȘI PUNCTUAȚIE

Vocabule... (II)

 Pre-text

Completează tabelul de mai jos cu informațiile cerute în fiecare coloană:

Semne ortografice	Semne de punctuație

Tom Watt,
Evening Santa Maria Della Salute

 Con-text

- Alcătuiește câte un enunț cu fiecare dintre următoarele cuvinte/ grupuri sintactice:
așadar/ așa dar
bun simț/ bun-simț
care/ c-are
deplin/ de plin
- Subliniază varianta corectă de imperativ dintre variantele date:
a) *Nu adu! Nu aduce!* b) *Fă-te! Nu te fă! Nu te face!* c) *Fii! Nu fi! Nu fii!*
d) *Zi! Nu zii! Zii! Nu zice!* e) *Nu privi! Nu privii!* f) *Fi-ți cuminiți! Fiți cuminiți!*
- Scrie abrevierile corecte ale următoarelor cuvinte:
academician auxiliar capitolul domnul
- Desparte în silabe cuvintele de mai jos:
machiaj magneziu necioplit
obiecție ocean ortogramă
- Alcătuiește două enunțuri în care *cratima* să fie, pe rând, semn de punctuație și semn de ortografie.

A vândut cam o sută de de ovine. (cap)

Locurile unde poposesc călătorii se numesc (han)

Au venit proprii lui prieteni săl susțină.

Am vizitat Alba-Iulia mai decurând.

8. Scrie un text, de 10-12 rânduri, care să conțină șapte semne ortografice și de punctuație diferite.

[illegible]

Construiește un dialog, de opt-zece replici, pe tema *călătoriei*. Explică de ce fac semnele de punctuație folosite comunicarea mai expresivă.

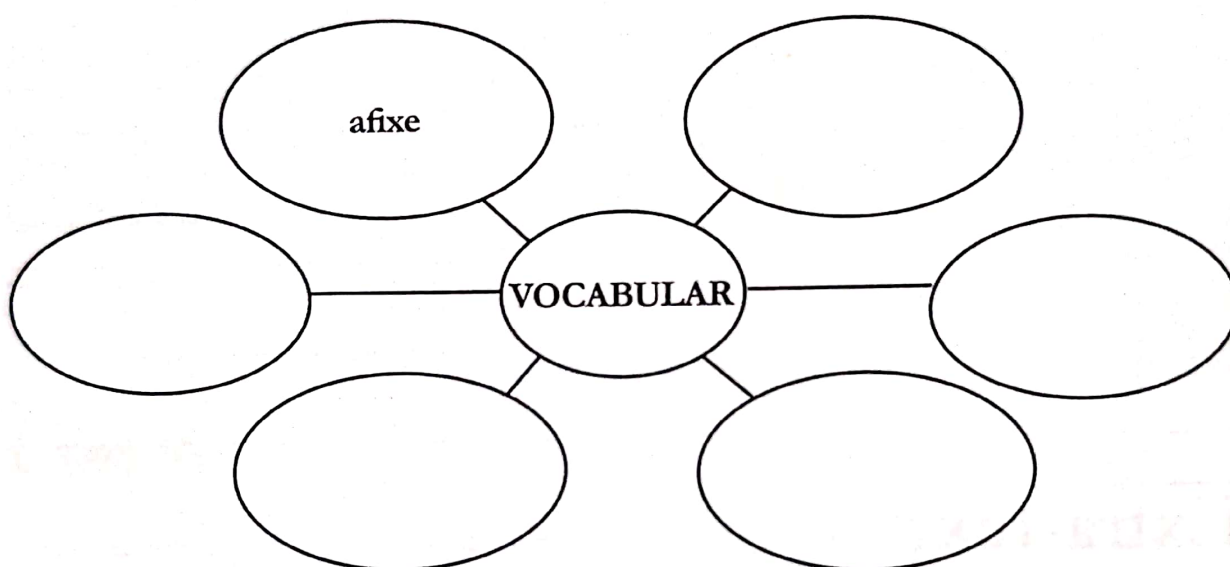
[illegible]

EXERCII DE VOCABULAR

Vocabule... (III)

 Pre-text

Completează, în 2-3 minute, schema următoare cu noțiuni referitoare la vocabular.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Ce fel de orașel este acesta? întrebă Mișa.

Este orașelul Clinc-Clinc, răspunse tata și apăsă pe arc.

Și, ce credeți? O muzică nevăzută începu să cânte numaidecât... Se apropie de tabacheră, privi cu atenție: de după pomi se arăta soarele, se furișează ușor-ușurel pe cer; iar bolta cerului și orașelul se luminează din ce în ce mai mult... Acum soarele a trecut de jumătatea bolții cerești, începe să coboare [...]. Orașelul se întunecă, turnulețele se cufundă în întuneric, dar nu pentru multă vreme. Căci iată, a scăpărat o stea, apoi încă una, apoi se arată coarnele lunii și orașelul se luminează întrucâtva din nou, ferestrele părând acum argintate, iar turnulețele – în snopi de raze albastrii.

Tăticule! Tăticule! Oare nu se poate vizita orașelul acesta? Tare aș vrea să-l vizitez! Vreau atât de mult să aflu ce se întâmplă în el...

(Vladimir Odoevski, *Orașelul din tabacheră*)

1. Transcrie două cuvinte derivate cu sufix.

2. Transcrie două cuvinte formate prin compunere.

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor:

nevăzută

(încă) una

4. Identifică, în textul dat, două cuvinte formate cu un sufix diminutiv.

5. Alcătuieste enunțuri în care să folosești forme diferite de plural ale cuvântului *corn*.

6. Numește câte un sinonim contextual pentru cuvintele:

numaidecât

se furizează

7. Alege, din text, două cuvinte pentru care să găsești antonime.

8. Scrie patru termeni care aparțin familiei lexicale a cuvântului *argint*.

9. Amintește-ți alte trei exemple de cuvinte formate prin mijloace diferite de îmbogățire a vocabularului, explică procedeul de formare și alcătuieste câte un enunț cu ele.

Extra-text

În cartea *Micul Prinț* de Antoine de Saint-Exupery, vulpea îi spune Micului Prinț că a înlânzi înseamnă a crea legături. Pornind de la această idee, realizează un eseu liber, de maxim două pagini, despre înlânzirea cuvintelor.

LITERATURA ȘI ALTE ARTE

Limbajul artelor (I)

Destinații necunoscute... (I) Pre-text

Privește imaginea alăturată și scrie, pe caietul tău, primele trei cuvinte/ sintagme care îți vin în minte, apoi reprezintă-le grafic. Care modalitate de exprimare îți este mai accesibilă? Motivează-ți răspunsul într-un enunț.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Ce înseamnă arta pentru tine, în mod special pictura?

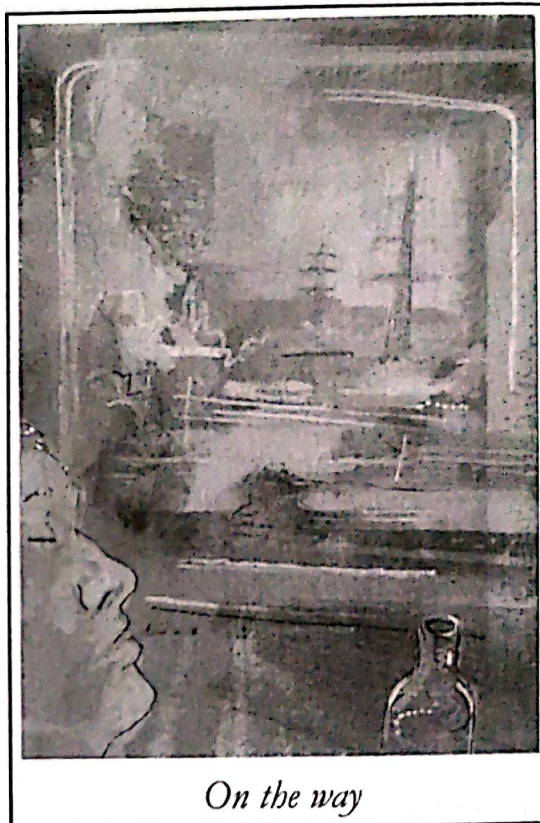
J.D.: Artă este pentru mine plăsmuire, formare, atât în lumea lucrurilor, cât și în împărăția sufletului... Pictura mă ajută să comunic cu ființa culorilor, oferindu-i și ei minunatul prilej să-mi grăiască ceva despre ea și mine... Când îmi înmoi pensula în culoare, sunt pe deplin conștientă că, prin gestul meu, în acel moment ceva mort se trezește la viață... Culorile vorbesc singure dacă le îngăduim.

De când pictezi?

J.D.: De la nouă ani pictam prinți și balerine grațioase în nuanțe pastel, mai apoi prințese cu talie de viespe și rochii tip crinolină, bogat ornamentate. La 14 ani, în anii de liceu (Liceul Pedagogic) îmi pictam „zestrea didactică”, realizând scene din povești și basme care erau cuprinse pe-atunci la grădiniță în programa școlară... Pentru că îmbinam armonios culorile și realizam compoziții reușite, colegile de clasă apelau la serviciile mele plastice...

Care este sursa de inspirație a artei tale?

J.D.: De obicei, subiectele mi le aleg în funcție de ce aduce viața spre mine; pentru lucrarea de licență am optat pentru o temă legată de un subiect tragic din biografia familiei mele: ochiul. Pornind de la acest minunat organ solar, l-am perceput ca fereastră spre divinitate și spre sine...

On the way

Ce tehnici folosești?

J.D.: Materialele mele preferate sunt acrilicul și pastelul, dar în facultate am lucrat mult în ulei. Îmi plac de asemenea tehnicile mixte (aplicații de dantelă și materiale din natură pe diferite suprafețe de lucru), precum și tehnicile grafice – în special linogravura, cologravura și xilogravura. Abordez cu nerăbdare noul și îmi place să experimentez tot ceea ce poate oferi semenilor mei în crâmpiei de stare de bine, de frumos și de adevăr.

Ce sfat recomanzi privitorului?

J.D.: Să privească cu simplitate la „ceea ce este“.

A consemnat, Delia Pantea

(<http://drumulomului.ro/despre-pictură-interviu-cu-Eugenia-Drăgoi>)

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor:

plăsmuire

pe deplin

compoziții

2. Precizează cui i s-ar putea adresa acest text.

3. Identifică, în textul dat, două câmpuri lexicale (semantice). Numește-le și transcrie pentru fiecare câte trei termeni din text.

4. Scrie patru condiții pe care o persoană trebuie să le îndeplinească pentru a fi pictor.

5. Explică semnificația unei personificări prezente în text.

6. Scrie definiția pe care Jeni Drăgoi o formulează pentru *ochi*.

7. Comentează, în trei-cinci rânduri, următoarea secvență: *Când îmi înmoi pensula în culoare sunt pe deplin conștientă că, prin gestul meu, în acel moment ceva mort se trezește la viață...*

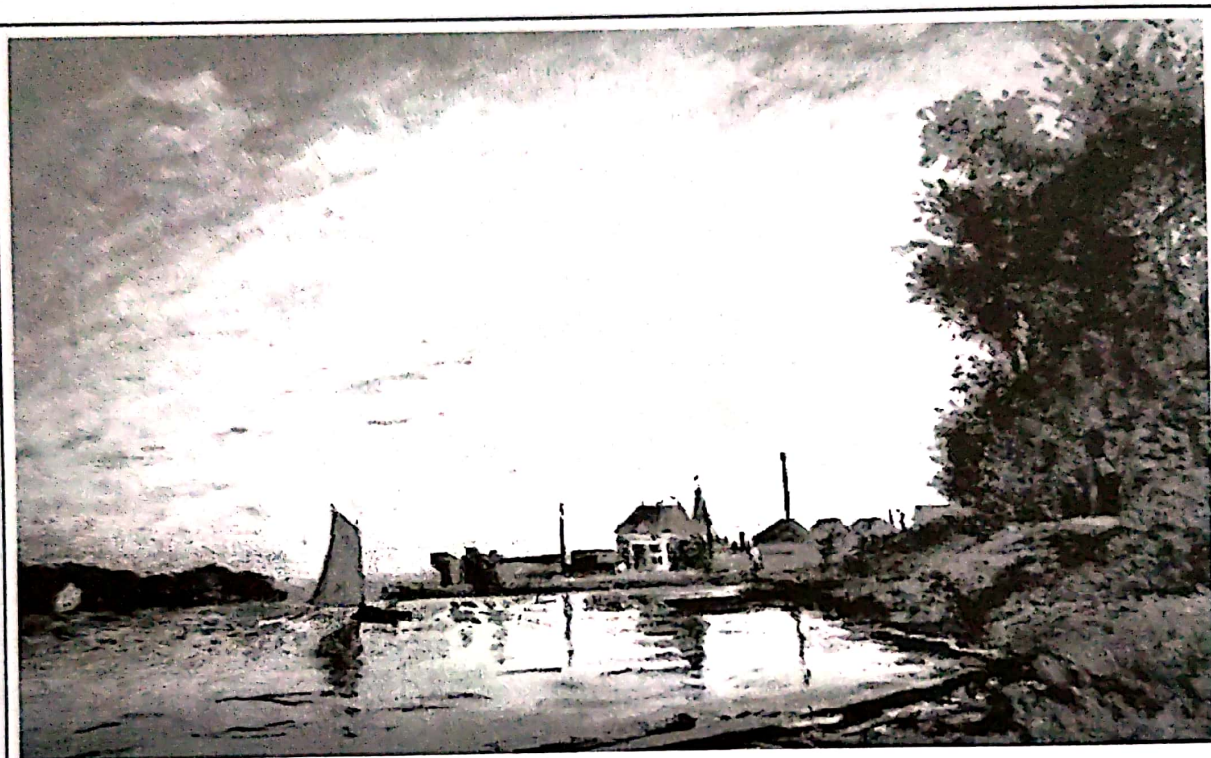
Extra-text

Scrie un text reflexiv, de 15-30 de rânduri, cu titlul *Călătorie prin lumea culorilor*.

LITERATURA ȘI ALTE ARTE

Limbajul artelor (II)

Destinații necunoscute... (II)

Claude Monet, *Argenteuil, După-amiază târzie*

Pre-text

Lucrați pe grupe.

1. Ne putem exprima prin cuvinte, muzică, desen, sculptură. Alegeți o formă de exprimare dintre cele propuse mai sus și aduceți argumente pentru aceasta.
2. Pe baza argumentelor, construiți câte un îndemn/ motto pentru fiecare domeniu artistic cu scopul de a-i încuraja pe tinerii artiști.

Con-text

Privește imaginea și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

1. Notează primele trei cuvinte care îți vin în minte.

.....

2. Numește, pe baza imaginii, un indice spațial și unul temporal.

.....

3. Identifică tema tabloului și precizează două elemente care ajută la conturarea ei.

4. Precizează care este cel mai apropiat element prezentat și care este cel mai îndepărtat.

5. Cerul este redat prin utilizarea culorilor de bază (roșu, galben și albastru). Exprimă-ți opinia despre acest aspect.

6. Menționează trei caracteristici ale personalității autorului care se reflectă în tablou, motivează-ți fiecare răspuns printr-un argument.

7. Scrie câte un enunț despre tablou în care să integrezi, pe rând, următoarele cuvinte:

nuanțe

atmosferă

fluiditate

lumină

senzații

8. Alege două elemente din tablou și prezintă semnificația lor pentru tine.

9. Prezintă cele două elemente alese de tine la exercițiul anterior, prin intermediul limbajului verbal, utilizând câte două figuri de stil diferite pentru fiecare.

Extra-text

Realizează o compunere, de 15-30 de rânduri, în care să descrii, dintr-o perspectivă subiectivă, peisajul surprins în tablou.

*Ai ajuns la sfârșitul celei de-a patra unități din clasa a IX-a.
Oprește-te să reflectezi puțin!*

JURNAL DE ÎNVĂȚARE

1. Din lecțiile de literatură am învățat:

- ✓
- ✓
- ✓

2. Din lecțiile de *Limba și comunicare* am învățat:

- ✓
- ✓
- ✓

3. În timpul lecțiilor m-am simțit:

- ✓
- ✓
- ✓

4. Cel mai mult mi-a plăcut lecția,
deoarece

5. Textul care mi-a plăcut cel mai mult este.....,
deoarece

6. Activitatea mea preferată a fost,
deoarece

7. Aș vrea să aflu mai multe despre,
.....

TEST DE EVALUARE

Citește următorul text și răspunde, în scris, pe o foaie A4, la cerințele de mai jos:

*Vițe roșii,
vițe verzi sugrumă casele-n lăstări sălbatici
și vânjoși-asemena unor plopi ce-și
strâng în brațe prada.
Soarele în răsărit-de sânge-și spală-n mare
lăncile, cu care a ucis în goană noaptea ca pe-o fiară.
Eu
stau pe țărm și-sufletul mi-e dus de-acasă.
S-a pierdut pe-o cărăuire-n nesfârșit și nu-și găsește
drumul înapoi.*

(Lucian Blaga, *La mare*)

Eugène Delacroix, *La mer à Dieppe*

PARTEA I (60 de puncte)

- A. 1. (8 p.) Menționează câte un sinonim contextual pentru cuvintele: *vânjoși*, *în goană*, *nesfârșit*, *drumul*.
2. (8 p.) Precizează două argumente pentru care textul dat este unul liric.
3. (8 p.) Transcrie, din text, două exemple pentru a ilustra funcția poetică a limbajului.
4. (8 p.) Identifică, în text, două figuri de stil diferite și prezintă semnificația lor.
5. (8 p.) Comentează, în trei-cinci rânduri, următoarele versuri: *Eu/ stau pe țărm și-sufletul mi-e dus de-acasă*.

B. (20 puncte) Rescrie textele de mai jos, corectând greșelile pe care le conțin.

Titlurile erau scrise cu majuscule mai mari.	(4 p.)
Acești nori albi-argintii nu îl impresiona de loc.	(4 p.)
Ochiurile de la aragazuri erau fabricate la pitești.	(4 p.)
A fost la un așa numit concert de muzică rok.	(4 p.)
Să fii știut din timp, a-ș fi mers și eu la espoziție.	(4 p.)

PARTEA a II-a (30 de puncte)

Într-un eseu de 15-30 de rânduri, realizează o comparație între textul poetic și tabloul.

PETER NEAGOE, SFÂNTUL DIN MONTPARNASSE

Înțelegerea textului

Personalități și celebritate (I)

Pre-text

1. **Organizați un concurs.** Lucrați în perechi și, în două-trei minute, redactați o listă cu nume de personalități cunoscute de voi, din următoarele domenii:

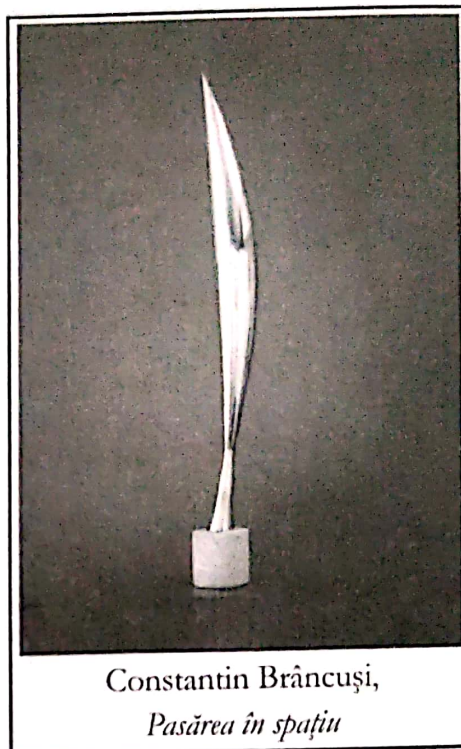
- artă;
- știință;
- istorie;
- sport;
- politică;
- religie.

Perechea câștigătoare va fi cea care va avea cea mai numeroasă listă de personalități.

2. **Lucrați în echipe.** Pe o foaie A4, realizați un profil schematic al unei personalități alese de voi. Puteți avea în vedere următoarele criterii:

- calități;
- talent;
- inventivitate, descoperire;
- domeniu de activitate;
- celebritate;
- importanță umanitară.

Desemnați un reprezentant al echipei care va înfățișa colegilor rezultatele activității voastre.

Constantin Brâncuși,
Pasărea în spațiu

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Pe căi misterioase, Constantin se apropia tot mai mult de succesul pe care nu-l căuta înadins, dar de care era nevoie pentru ca oamenii să înțeleagă formele pe măsura noii epoci... Când ateriză la New York, în 1926, era o celebritate; ziarele îi acordau o mare atenție. Personalitatea lui intransigentă îi impresionează pe americani. Pentru prima oară, mesajul său artistic avea o audiență nemăiîntâlnită. Când spuse că nu forma exterioară este reală, ci esența lucrurilor, milioane de oameni reflectară la cuvintele sale și începură să se întrebe dacă nu s-au grăbit atunci când ridiculizaseră noua artă. Artă modernă începu să fie acceptată...

Totul i se părea lui Constantin un miracol. „Pasărea” lui devenise cea mai faimoasă lucrare de sculptură modernă. Știa că va executa variante ale ei, că le va vinde tot restul vieții. Faima lui

nu numai că devenise internațională, dar ajutase totodată la consacrarea oficială a artei moderne. Avea să-și vadă formele aerodinamice cucerind lumea industrială, fețele lui ovoide expuse în vitrinele caselor de modă din orașe, sculpturile pe pedestale rotative, inaugurând nebunia mobilă a decorativilor de pretutindeni. Faima pe care n-o căutase îl copleșea.

(Peter Neagoe, *Sfântul din Montparnasse* – fragment)

1. Extrage, din text, un indice spațial, respectiv un indice temporal.
2. Notează câte două expresii/ locuțiuni cu verbele *a căuta* și *a avea*. Construiește apoi câte un enunț cu fiecare expresie în parte.
3. Identifică, în text, modul de expunere predominant.
4. Dezvoltă două argumente prin care să susții faptul că fragmentul de text citat aparține unei opere epice/ genului epic.
5. Numește sculptura lui Brâncuși despre care se vorbește în text și extrage perechea adjectiv-substantiv prin care aceasta este descrisă.
6. **Lucrați în perechi** pentru a redacta planul simplu de idei al textului citat, notând ideile voastre în figurile de mai jos:

7. Recitește cu atenție paragraful al doilea din text și încercuiește varianta/varianțele care definesc cel mai bine starea de spirit a lui Constantin Brâncuși:

entuziasm

indiferență

pesimism

optimism

orgoliu

fericire

8. Motivează-ți alegerea aducând trei argumente din text.

Extra-text

Imaginează-te în ipostaza unui editor la o revistă faimoasă din New York. Tocmai ai aflat că, în câteva ore, urmează să aterizeze avionul cu care călătorește Constantin Brâncuși, devenit celebru datorită sculpturii *Pasărea în spațiu* (vezi foto). Redactează un interviu care să conțină cel puțin zece întrebări referitoare la forma sculpturii, mesajul ei, simbolistica, dar și planurile de viitor ale artistului.

PETER NEAGOE, SFÂNTUL DIN MONTPARNASSE

Configurarea temei

Personalități și celebritate (II)

Pre-text

Citiți întrebările din interviul redactat acasă și provocați-i pe colegi să ofere răspunsuri. Țineți cont de faptul că, în mai 2005, sculptura *Pasărea în spațiu* a fost adjudecată pentru 27,4 milioane \$ la o licitație desfășurată la New York, stabilind astfel un record mondial.

Constantin Brâncuși – foto atelier

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

— Praful se așternea peste tot în atelier. În curând avea să pună stăpânire pe el de-a binelea, dar Constantin nu dorea o femeie care să-l deranjeze. Praful se așezase și pe masa rotundă ca o piatră de moară. Sculpturile erau descoperite toate, pentru ca Brâncuși să-și poată privi „copiii”. Praful începuse să le învăluie și pe ele. Schimbându-și poziția pe divan, îi spuse lui Mihai:

— Sunt în fața perdelei celei negre. Nimic nu mă mai interesează. Vreau să mor. Vocea îi era clară, dar slabă.

— De ce nu mori, atunci, glumi Mihai.

— Vezi, lucrurile acelea nu mă lasă, zise el, arătând cu toiagul către sculpturi. Ochii îi râdeau. Mihai îl crezu. Sculpturile erau într-adevăr viața lui. Împărțiseră împreună singurătatea anilor celor mulți. Când le arăta vizitatorilor, o făcea cu mândria și dragostea cu care o mamă își arată copiii. Când vindea din lucrări, rămânea un gol atât în atelier, cât și în inima lui. Acum, însă, Constantin era cel care le părăsea. Mihai știa că aceste sculpturi cărora le dăduse viață erau totul pentru el:

— Știu că mi-a sosit clipa cea de pe urmă. Da! Viața omului e scurtă dacă privești înapoi. Dar e o greșeală să faci asta. Timpul nu înseamnă nimic — este nimic. Ceea ce ai făcut e important. Și aici, aici e munca mea, aici sunt sculpturile mele... Le părăsesc acum. Râse ușor. Dar nu pot să le părăsesc de vreme ce ele sunt eu. Da, da. Sunt eu. Du-te și uită-te la ele. Mă vei vedea pe mine, pe Constantin Brâncuși acolo. Îți vor vorbi chiar cu vocea mea. Îți vor spune gândurile, sentimentele mele. Închise apoi ochii...

(Peter Neagoe, *Sfântul din Montparnasse* — fragment)

1. Asociază cuvintele și expresiile de mai jos figurilor de stil potrivite. Trasează linii corespunzătoare pentru a le uni:

- masa rotundă ca o piatră de moară;
- perdelei celei negre;
- copii;
- gândurile, sentimentele;

- enumerație;
- metaforă;
- comparație;
- metaforă.

2. Alege una dintre figurile de stil identificate și interpretează-i semnificația în rândurile de mai jos:

3. Precizează tema dialogului dintre Constantin și Mihai și oferă un argument prin care să-ți susții afirmația.

4. **Lucrați în perechi.** Găsiți înțelesuri ascunse motivului *prafului* punându-l în relație cu tema textului.

5. Găsește, în text, explicații pentru următoarea afirmație: *Sculpturile erau într-adevăr viața lui.*

6. **Lucrați în echipe.** Discutați între voi despre raportul dintre realitate și ficțiune din textul dat. Notați apoi, în cele două coloane ale tabelului de mai jos, aspectele corespunzătoare celor două planuri:

Realitate	Ficțiune

7. Redactează, în cinci-șapte rânduri, un rezumat al textului citat.

Extra-text

Realizează un proiect *Power-Point* despre opera lui Constantin Brâncuși. Pentru a te documenta sau a descoperi imagini sugestive, accesează pagina de web:

http://ro.wikipedia.org/wiki/Constantin_Br%C3%A2ncu%C8%99i. Pentru un fundal sonor potrivit, descarcă o melodie aparținând unuia dintre compozitorii români Ciprian Porumbescu sau George Enescu.

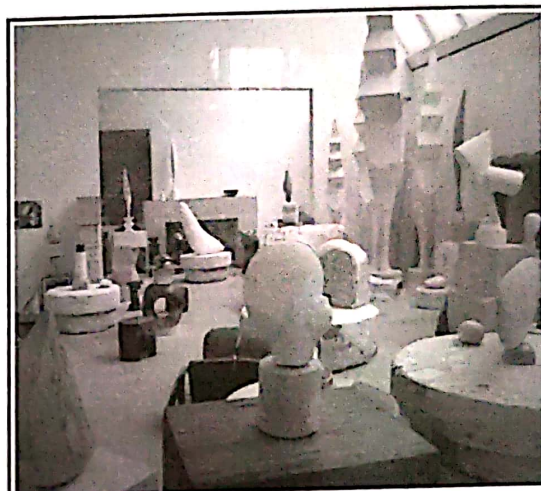
PETER NEAGOE, *SFÂNTUL DIN MONTPARNASSE* Portretul literar

Personalități și celebritate (III)

Pre-text

Prezentați proiectele *Power-Point* realizate de voi, într-un cabinet Media sau în laboratorul de Informatică, și organizați un concurs. Câteva dintre voi, alături de profesorul de Limba română, vor constitui un juriu care va evalua proiecte în funcție de următoarele criterii:

- varietatea informațiilor despre viață și operă (2 p.);
- corectitudinea exprimării (2 p.);
- calitatea imaginilor (2 p.);
- asigurarea unui fundal sonor adecvat (2 p.);
- originalitatea prezentării (2 p.).

Atelierul lui Constantin Brâncuși (Paris)

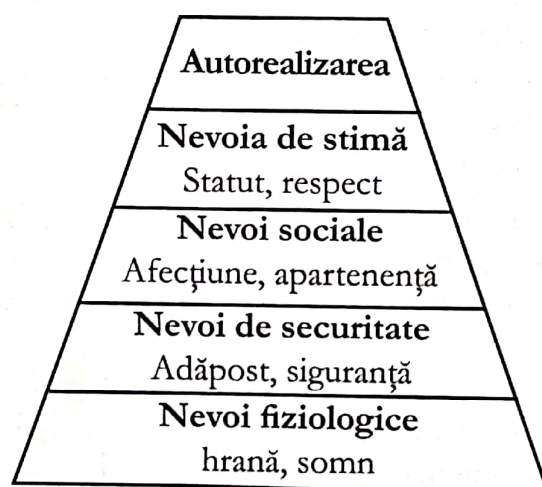
Con-text

Recitește cu atenție cele două fragmente din *Sfântul din Montparnasse* de P. Neagoe, de la lecțiile anterioare, și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

1. Construiește un enunț în care să numești momentul din viața lui C. Brâncuși care este surprins în fragmentul de la lecția anterioară.
2. Extrage, din text, secvențele care înfățișează modul în care C. Brâncuși se raportează la acel moment.
3. Prezintă două modalități de caracterizare a lui C. Brâncuși oferind exemple din fragmentul citat la lecția anterioară.
4. **Lucrați în perechi** pentru a realiza, pe baza răspunsului de la exercițiul anterior, dar și a informațiilor din cele două fragmente, un portret schematic al lui C. Brâncuși găsind răspunsuri la următoarele întrebări:

- Cine este? (statut)
- Ce face? (acțiuni)
- De ce face? (scop, motivație)
- Cum este? (temperament)

5. În figura de mai jos este conturată celebra piramidă a nevoilor concepută de psihologul american Abraham Maslow, conform căreia fiecare individ pornește de la îndeplinirea nevoilor de supraviețuire, aflate la baza piramidei, putând ajunge până la nivelul la care se simte confortabil.

Pornind de la cele două fragmente din lecțiile anterioare, dar și de la proiectul realizat de tine, notează, în rândurile de mai jos, nivelul până la care crezi că a ajuns C. Brâncuși. Explică și modul în care acesta a reușit să-și îndeplinească fiecare dintre aceste nevoi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Extra-text

Caracterizează, într-o compunere de una-două pagini, personajul Constantin Brâncuși, așa cum este prezentat în romanul lui Peter Neagoe, *Sfântul din Montparnasse*. Vei avea în vedere următoarele repere:

- identificarea a două-trei trăsături morale;
- precizarea mijloacelor de caracterizare a personajului;
- relaționarea la titlul simbolic al romanului;
- formularea unor idei referitoare la modelul uman reprezentat de personaj.

FICȚIUNE ȘI REALITATE

Jurnalul

Personalități istorice
 Pre-text

1. **Lucrați în echipe.** Aflați care dintre colegii voștri păstrează un jurnal (*diary*). Realizați, pe o foaie A4, o hartă semantică (lexică) a termenului *jurnal*. Încadrați cuvântul în mijlocul unei diagrame și gândiți-vă la cât mai multe noțiuni care vă vin în minte când citiți cuvântul-cheie. Fiecare grupă își va prezenta activitatea, iar un elev va nota pe tablă o hartă care să înglobeze toate cuvintele descoperite de colegi.

2. Notează, în caiet, o listă cu nume de personalități istorice despre care ai citit sau ai învățat la școală. Alege una dintre personalitățile care te-au impresionat și motivează-ți alegerea în maximum cinci rânduri.

Regina Maria a României

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Sâmbătă, 17/30 noiembrie 1918

În tren, în drum spre București! Am pornit, în sfârșit, în drum spre București! Acum doi ani, exact în aceeași zi, fugeam din capitala noastră, pribegi, neștiind încotro mergem. Doi ani, dar ce ani! Cât am îndurat, ce grozave întâmplări, câtă suferință, câtă disperare! Nădejdea era ca o lumină ce se făcea din ce în ce mai slabă. Și totuși, ne agățam de ea cu înfrigurare. Niciodată nu m-am învoit cu gândul că eram învinși, ci numai că fusesem trădați din pricina prăbușirii Rusiei. Nenorocoasa și îndurerata Rusie!

Și în timpul acestor doi ani, ce muncă, ce strădanie; o sfâșietoare înșirare de nenorociri, o situație de un tragic aproape fantastic și cu sorocul împotriva noastră.

Și totuși, când privesc înapoi, nu pot să numesc acești doi ani decât ani mari, căci neîncetatele necazuri sileau pe fiecare om să dea ce e mai bun într-însul, iar dacă n-avea nimic de dat se chema că nici nu trăiește. Pot să numesc acești ani chiar binecuvântați, căci m-au apropiat de tot, de inima poporului meu, m-au învățat să nu mă dau în lături de la nicio strădanie, să nu mă tem de nimic, să înving orice slăbiciune și să fiu gata zi și noapte, la orice eveniment.

Acum s-a sfârșit visul cel rău și lung, iar visul României Mari s-a întruchipat aievea și suntem în drum spre casă!

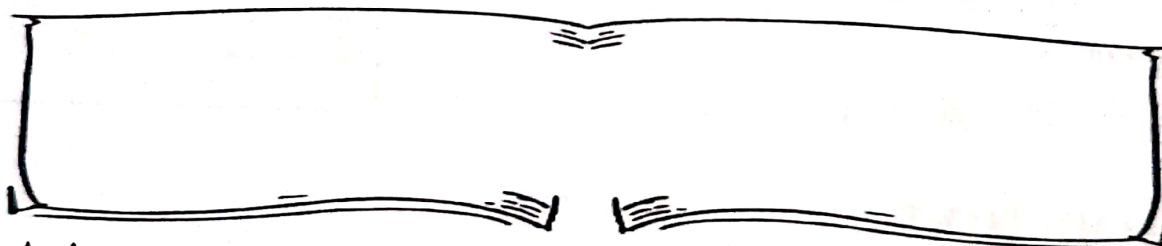
La fiecare gară, mulțimea nerăbdătoare, sute de soldați, urale furtunoase, muzici, cântări și fluturatul multor steaguri, o veselie obștească. Brăila, îndeosebi, primul oraș eliberat la care am ajuns, era înnebunit de bucurie. La gară am fost aproape striviți de mulțimea scoasă din fire de fericire. Inima mi-e plină până la revărsare și mâine voi putea să îngenuchez la mormântul lui Mircea...

Fragment din *Povestea vieții mele* (volumul III) de Maria, Regina României

1. Extrage, din text, un indice temporal, respectiv un indice spațial.
2. **Lucrați în echipe.** Pornind de la fragmentul de mai sus, descrieți pe o foaie contextul social-istoric în care Maria, Regina României, a scris aceste rânduri.
3. Desemnați un reprezentant al echipei care va citi în fața clasei descrierea făcută de voi. Apoi, împrumutați de la biblioteca școlii un compendiu de *Istoria României* (de exemplu, cel scris de Ioan Aurel Pop) pentru a completa cu noi informații prezentarea făcută de voi. Notați-le în rândurile de mai jos:
4. Identifică, în text, cuvintele/ expresiile care definesc stările sufletești ale Reginei de-a lungul celor doi ani petrecuți în afara țării, dar și cele trăite în momentul revenirii acasă.

TRECUT

PREZENT

5. Amintește-ți caracteristicile jurnalului! Lucrați în perechi pentru a extrage, din text, informațiile necesare completării coloanelor din tabelul de mai jos:

JURNALUL	
• principiul calendarului	
• mărcile subiectivității	
• timpul verbelor	
• exprimarea spontană	
• contractul sincerității	
• încărcătura afectivă	

Extra-text

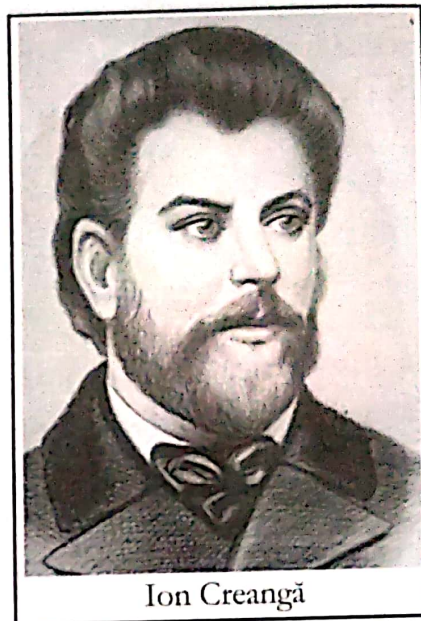
Redactează un eseu, de 20-25 de rânduri, în care să justifici încadrarea fragmentului *Povestea vieții mele*, vol. III, de Maria, Regina României, în categoria jurnalului.

GEORGE CĂLINESCU, ISTORIA LITERATURII ROMÂNE Ficțiune și realitate Personalități în pagini de critică

Pre-text

1. Organizați o dezbatere pe tema *literar vs. nonliterar*, profesorul de Limba română fiind mediatorul. **Împărțiți-vă pe grupe** astfel: G1 – Literar (ficțiune); G2 – Nonliterar (realitate); G3 – Confluența* literarului cu nonliterarul. Pe baza cunoștințelor acumulate în clasele gimnaziale, dar și în clasa a IX-a, faceți o listă schematică a trăsăturilor textelor încadrate în categoria pe care o reprezentați.
2. Notați apoi în caiete, pe trei coloane, trăsăturile celor trei categorii: *Literar/ Nonliterar/ Confluența literarului cu nonliterarul*.

*confluență – loc de unire; punct de întâlnire

Ion Creangă

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele următoare:

La Junimea, Creangă va face figură nastratinească prin „țărăniile” lui. În cap îi intră că e un om deștept, ca orice om din popor, și de aceea ironic se prosteste singur. Ajunge o figură populară la întruniri. Pe un orator care nu poate să termine îl întrerupe: „Știi cum faci dumneata? Întocmai ca ciubotarul care coase, coase meren, fără să facă nod la ață”. Întrebat la un congres dacă e „pentru” sau „contra”, zice că e „pentru contra”. Începe să se vaite șiret, ca Moș Ion Roată, de „greutate la cap”. Dacă stă pe scaun și scaunul scârțâie se scuză de necioplire cu intenție subțire: „– Așa suntem noi, proști; numai de poze ne ținem!”. Pare foarte mirat că scrierile lui plac: „– Cum să fie bine? Un prost, un ghiorlan ca mine, să poată să scrie?”. Ba chiar se arată spășit: „– Da bine, mult am să năucesc lumea cu țărăniile mele?”. Cu vremea nu mai poate vorbi ca oamenii, devine un spectacol, „un coșcar” care nu mai știe grăi decât în ziceri și pilde. Orice scoate din gură stârnește râsul și oriunde merge e așteptat cu „sacul de minciuni”... Când cineva îi cere bani, zgârcit, Creangă spune că „precum am fost eu sărac eri și alaltăeri și săptămâna trecută și în an și în toată viața, apoi nu am fost de când sunt”. La tot pasul, Creangă are pe limbă „vorba ceea”:

„Vorba ceea: apără-mă de găini, că de câni nu mă tem.”

„Vorba ceea: cum și-o face omul, nu i-o face nici dracul.”

Prietenul cel mai bun de la Junimea deveni, se înțelege de la sine, Eminescu. Acesta văzu numaidecât în diacon geniul poporului român. ...De atunci „nimeni nu mai văzu pe Eminescu fără Creangă și pe Creangă fără Eminescu”. Însă, împrejurările despărțiră pe prieteni, Creangă se îmbolnăvi și el și la 31 decembrie 1889 muri, în același an cu Eminescu.

(George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* – fragment)

1. Alege atributul/ attributele care se potrivesc scrierii lui G. Călinescu, încercuindu-le:

- sinceră;
- nonconvențională;
- autentică;
- ironică;
- ficțională;
- sobră;
- impersonală;
- subiectivă.

2. Motivează-ți alegerea oferind câte două exemple din text.

.....

3. Rezumă în caiet, în maximum șase rânduri, fragmentul citat mai sus.

4. Sintetizează rezumatul într-un singur enunț.

.....

5. Notează un singur cuvânt sau expresie care să condenseze conținutul enunțului notat de tine la exercițiul anterior și care ar putea deveni titlul fragmentului citat.

6. În text apar două proverbe pe care Ion Creangă obișnuia să le spună, anunțându-le prin *vorba ceea*. Alege unul dintre ele și interpretează-i semnificația în rândurile de mai jos.

.....

7. **Lucrați în perechi** pentru a extrage din text aspectele care corespund realității și pe cele care au fost îmbogățite de imaginația/ interpretarea personală a criticului G. Călinescu.

Realitate	Ficțiune

Extra-text

Împrumută din biblioteca școlii un volum de critică literară semnat de Eugen Lovinescu/ Nicolae Manolescu/ Tudor Vianu etc. și citește cu atenție un fragment ales de tine. Redactează un eseu, de 20-30 de rânduri, în care să faci o paralelă între stilul scrierii lui G. Călinescu și cel al criticului ales de tine. Poți avea în vedere criterii ca:

- obiectivitatea scrierii;
- limbajul folosit;
- exprimarea spontană/ elaborată etc.

LIMBĂ ȘI COMUNICARE

Arhaisme și regionalisme

Limbajul personalităților în timp și spațiu Pre-text

Lucrați în echipe. Pregătiți un număr de bilețele care să corespundă numărului de elevi din clasă. Notați pe jumătate dintre ele litera A (Arhaisme), iar pe cealaltă jumătate, litera R (Regionalisme). Amestecați într-un recipient bilețelele, apoi extrageți fiecare câte unul, organizându-vă pe cele două grupe în funcție de inițiala de pe bilet. Pentru început, fiecare echipă va citi textele/ informațiile de la inițiala proprie, după care va rezolva cerințele aferente. Apoi, fiecare echipă își va desemna un membru, în ipostaza de profesor, care va prezenta, la tablă, informațiile pe care ceilalți trebuie să le cunoască despre A-rhaisme, respectiv R-egionalisme.

 Con-text

1. Amintește-ți!

Arhaismele sunt forme lexicale, fonetice, morfologice sau sintactice specifice unei perioade îndepărtate în raport cu momentul prezent, care, fie au dispărut din limbă, fie se folosesc foarte rar, fiind considerate învechite. Receptarea unei comunicări poate fi marcată, la nivelul limbajului, de factorul temporal, așadar prin arhaisme.

Regionalismele sunt trăsături specifice ale graiului dintr-o anumită zonă a țării, privite în raport cu limba literară. Receptarea unei comunicări poate fi marcată, la nivelul limbajului, de factorul spațial, așadar prin regionalisme.

2. Citește cu atenție următoarele fragmente de text și răspunde la cerințele de mai jos:

A *Iar când au fost leat 7201 iară între domnul Constandin-vodă Brâncoveanu din Țara Rumânească și între Constandin-vodă Cantemir din Moldova întrase vrajbă pentru acele pricini ce s-au zis mai sus, care muncia unul asupra altuia cu multe feliuri de mijloace prin stăpânirea turcească ca să facă rău unul asupra altuia...*

(Istoria Țării Rumânești – fragment)

R *Unia dondăneau ca nebunii, până-i apuca amețea; alții o duceau numai într-un muget, cetind până le perea vederea; la unia le umblau buzele parcă erau cuprinși de pedepsie... și turbare de cap și frântură de limbă ca la acești nefericiți dascăli, nu mi s-a mai dat a vedea; cumplit meșteșug de tâmpenie, Doamne ferește!*

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie* – fragment)

- Subliniază arhaismele din textul citat.
 - ÎmpRumută de la biblioteca școlii un *Dicționar de arhaisme* și notează, în caiet, sensul cuvintelor necunoscute.
 - Scrie forma actuală a cuvintelor subliate pe text.
 - Grupează arhaismele identificate în text după criteriul:
 - a) fonetic:
 - b) morfo-sintactic:
 - c) lexico-semantic:
 - Care dintre cele trei categorii îngreunează lectura textului?
 - Discută, cu ceilalți colegi de echipă, despre rolul arhaismelor în textul citat, punându-l în relație cu titlul acestuia și cu epoca la care se face referire.
3. Cei doi reprezentanți ai echipelor prezintă, pe rând, la tablă, constatările referitoare la arhaisme, respectiv regionalisme, iar ceilalți colegi notează în caiete informațiile, adresând întrebări acolo unde va fi cazul.

- Subliniază regionalismele din textul citat.
- Împumută de la biblioteca școlii un *Dicționar de regionalisme* și notează, în caiet, sensul cuvintelor necunoscute.
- Scrie forma literară a cuvintelor subliate pe text.
- Grupează regionalismele identificate în text după criteriul:
 - a) fonetic:
 - b) morfo-sintactic:
 - c) lexico-semantic:
- Care dintre cele trei categorii îngreunează lectura textului?
- Discută, cu ceilalți colegi de echipă, despre rolul regionalismelor în textul citat, punându-l în relație cu zona de proveniență a scriitorului.

Extra-text

Faceți schimb de roluri:

- cei din echipa Arhaismelor citesc cu atenție fragmentul din *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* de G. Călinescu și extrag, pe caiet, trei regionalisme. Prezentați colegilor rolul regionalismelor în text.
- cei din echipa R-egionalismelor citesc cu atenție fragmentul din *Povestea vieții mele* (volumul III) de Maria, Regina României, și extrag trei arhaisme. Prezentați colegilor rolul arhaismelor în text.

I.L. CARAGIALE, ÎN NIRVANA

Înțelegerea textului

Când modelele vorbesc... despre modele (I)

 Pre-text

Lucrează individual. Gândește-te la titlul textului pe care îl vei studia astăzi: *În Nirvana* și anticipează conținutul lecturii: notează pe un bilețel ce așteptări ai, referitoare la: tematică, întâmplări, personaje, spațiu, timp etc. Înmânează toate bilețelele profesorului de Limba română, care le va păstra până la sfârșitul orei.

 Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Sunt peste douăzeci de ani de-atunci.

Locuiam într-o casă unde trăsesse în gazdă un actor, vara director de teatru în provincie.

Văzându-mă că citeam într-una, actorul îmi zise cu un fel de mândrie:

– *Îți place să te ocupi cu literatura... Am și eu un băiat în trupă care citește mult; este foarte învățat, știe nemțește și are mare talent: face poezii, ne-a făcut câteva cuplete minunate. Eu crez că ți-ar face plăcere să-l cunoști. Și-mi povesti cum găsisse într-un hotel din Giurgiu pe acel băiat, culcat în fân și citind în gura mare pe Schiller. În ieslea grajdului, la o parte, era un geamantan – bibliotecă băiatului – plin cu cărți nemțești.*

Băiatul era foarte blând, de treabă, nu avea niciun vițiu. Era străin de departe, dar nu voia să spună de unde... Eram foarte curios să-l cunosc. Nu știu pentru ce îmi închipuiam pe tânărul aventurar ca pe o ființă extraordinară, un erou, un viitor om mare... Tânărul sosi. Era o frumusețe! O figură clasică încadrată de niște plete mari negre; o frunte înaltă și senină; niște ochi mari – la aceste ferestre ale sufletului se vedea că cineva este înăuntru; un zâmbet blând și adânc melancolic. Avea aerul unui sfânt tânăr, coborât dintr-o veche icoană, un copil predestinat durerii, pe chipul căruia se vedea scrisul unor chinuri viitoare.

– *Mă recomand, Mihail Eminescu.*

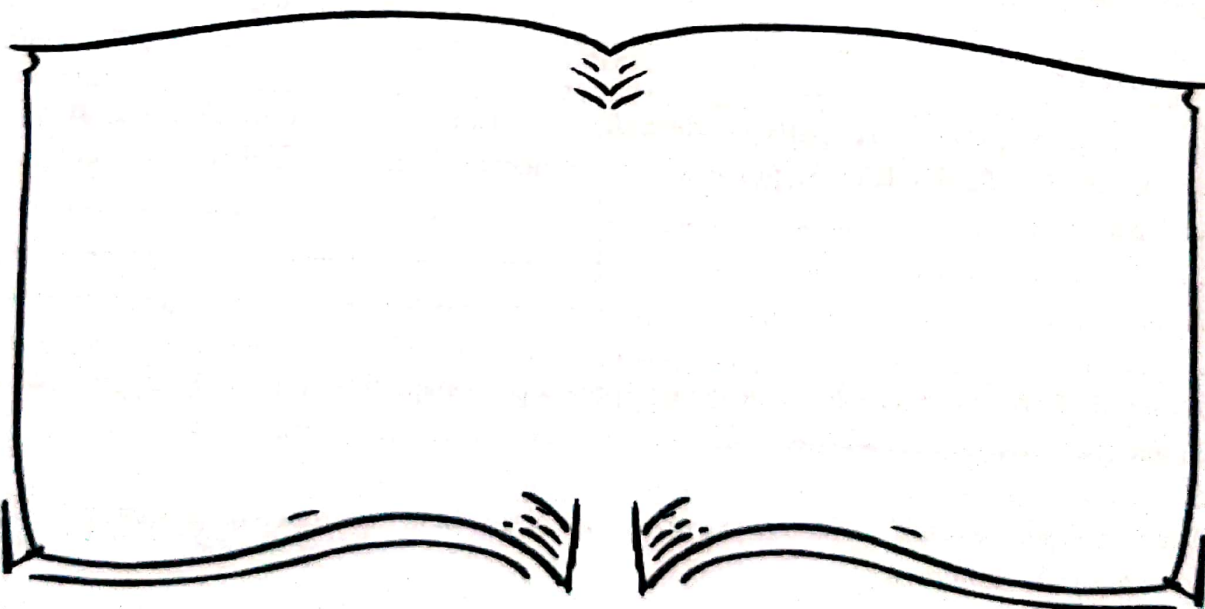
Am petrecut toată ziua răsând, mi-a vorbit despre India antică, despre daci, despre Ștefan cel Mare și mi-a cântat doina... Așa l-am cunoscut atuncea, așa a rămas până în cele din urmă momente bune; vesel și trist; comunicativ și ursuz; blând și aspru; mulțumindu-se cu nimica și nemulțumit de toate; fugind de oameni și cântându-i... Ciudată amestecătură! Fericită pentru artist, nenorocită pentru om... Când ostenea bine, se închidea în odaia lui, dormea dus și peste două-trei zile se arăta iar liniștit, ca Luceafărul lui – nemuritor și rece. Acum începea, în verva lui strălucită, să-mi predice budismul și să-mi cânte Nirvana, ținuta supremă a lui Buda...

(I.L. Caragiale, *În Nirvana* – fragment)

1. Descrie, în două-trei rânduri, impresia produsă de lectura textului.
2. Transcrie, din text, secvența care se constituie sub forma unui incipit.
3. Notează un indice temporal și un indice spațial din textul citat.
4. Extrage, din text, cinci arhaisme și notează alături forma actuală a acestora:
 -
 -
 -
 -
 -
5. Prezintă, în maximum două rânduri, rolul arhaismelor în text.
6. Completează coloanele tabelului de mai jos, astfel încât să numești și să descrii, pe scurt, instanțele comunicării în textul de mai sus:

AUTOR	NARATOR	PERSONAJE	CITITOR

Lucrați în perechi pentru a redacta planul de idei, pornind de la textul citat mai sus:

Extra-text

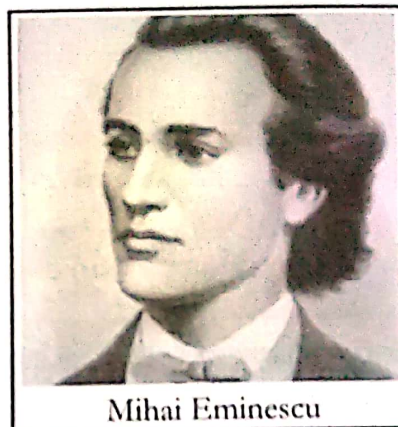
Reveniți asupra bilețelilor de la începutul orei. Extrageți câteva și citiți-le conținutul. Discutați între voi pe tema capacității cititorului de a anticipa conținutul unei opere doar pe baza titlului acesteia.

I.L. CARAGIALE, ÎN NIRVANA

Portretul literar

Când modelele vorbesc... despre modele (II) Pre-text

Privește cu atenție imaginea alăturată. Pornind de la convingerea lui Heather McKay, conform căreia: *Pictures are powerful! (Imaginile impresionează!)*, scrie, în maximum cinci minute, o scurtă compunere, în care să faci o descriere a personalității din imagine.

Mihai Eminescu

 Con-text

Recitește cu atenție textul de la lecția anterioară și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

1. Extrage secvențele de text care înfățișează portretul fizic al lui M. Eminescu și notează-le în rândurile de mai jos.

.....

2. Exprimă-ți opinia, în trei-patru rânduri, despre măsura în care trăsăturile portretului fizic prezentate de tine la exercițiul anterior se reflectă și în fotografia de mai sus a lui M. Eminescu.

.....

3. Identifică, în text, trei mijloace de caracterizare a personajului și numește-le în rândurile de mai jos:

.....

4. Încercuiește varianta/ variantele care exprimă cel mai bine raportarea naratorului la personajul M. Eminescu:

curiozitate

indiferență

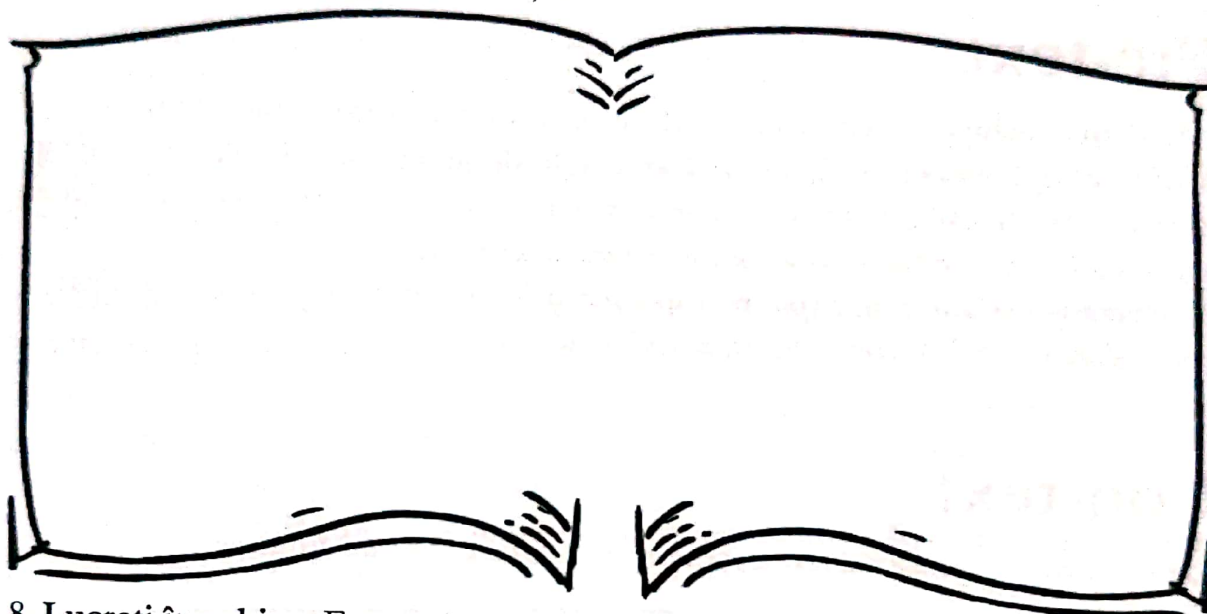
admirație

respect

ironie

considerație

5. Construiește un enunț prin care să îți motivezi alegerea făcută.
6. Delimitați, pe text, pasajul în care actorul face o descriere a personajului Mihai Eminescu, iar, apoi, pasajul în care naratorul este cel care îl descrie.
7. Împărțiți-vă pe două grupe mari. Gr1 va realiza un portret schematic al lui Mihai Eminescu pe baza descrierii făcute de actor, iar Gr2 va realiza un portret schematic al lui M. Eminescu pe baza descrierii făcute de narator. Discutați apoi între voi și notați informațiile obținute în figurile de mai jos:

8. Lucrați în echipe. Extrageți cel puțin patru argumente din text pentru a argumenta încadrarea personajului Mihai Eminescu într-una din cele două tipuri literare:

CLASICUL	ROMANTICUL
• sobru • manierat • rațional • impunător • rigid • extrovert	• dezordonat • năvalnic • solitar • melancolic • misterios • nestatornic

Extra-text

Redactează un eseu de maximum două pagini, în care să caracterizezi personajul Mihai Eminescu. În elaborarea eseului vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statului personajului;
- relevarea principalelor trăsături ale personajului, ilustrate prin două secvențe/ episoade;
- susținerea unei opinii personale.

FICȚIUNE ȘI REALITATE

Correspondența oficială

Personalități în pagini de corespondență

Pre-text

1. Lucrați în echipe. Discutați, în paralel, pe tema *poveștii scrisorilor de-a lungul timpului*. Astfel, o echipă se va ocupa de *Scrisori de ieri* și o alta de *Scrisori de astăzi*. Încercați să oferiți răspunsuri la întrebări precum: *Cu ce instrumente se scria/ se scrie? Pe ce? Cine scria/ scrie? Cu ce scop? Cu ce erau transportate scrisorile/ cum se transmit ele acum?* etc.
2. Prezențați oral constatările voastre și apoi scrieți, în caiet, o compunere, de maximum opt rânduri, cu titlul: *Scrisorile... între tradițional și modern*.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Charlottenburg, 5 februarie 1874

Prea stimat Domn,

Vă mulțumesc din inimă pentru perspectiva unei eventuale numiri a umilei mele persoane în mult-grăitoare calitate de profesor de filozofie. Cred însă că o atare propunere, pentru mine de altfel îndeajuns de măgulitoare și în acord cu întreaga mea aplecare firească, pare să fie venită totuși, în lumina conștiinței de mine, prea devreme. Formalitatea unui titlu academic ar fi, pentru moment, piedica cea mai mică și cea mai ușor de trecut; dar este aceasta și singura? Am eu dreptul, fără un plan didactic precis, pe care să-l fi prelucrat în întregime, să-mi asum, la anii mei, riscul unei astfel de sarcini? Dar pentru a reda filozofia schopenhaueriană astfel încât să formeze un curs complet, cum prescrie de altfel autorul însuși, se cer cunoștințe pentru care ar trebui neapărat să mă pregătesc în mod special, îndeosebi de științele naturii, de antropologie. (...) Acestea sunt temerile mele. Căci direcția noastră se caracterizează printr-o conștiințiozitate care nu se mulțumește cu îndeplinirea doar exterioară a ceea ce se cere să reprezinti.

Aceasta este situația. Depinde acum în ce măsură va putea fi schimbată.

Al dumneavoastră sincer devotat,

Eminescu

(Scrisoare adresată d-nului ministru Titu Maiorescu – fragment)

1. Amintește-ți regulile de redactare a unei scrisori, pe care le-ai studiat la *Unitatea 3, Iubirea*, și notează-le în rândurile de mai jos.

.....

.....

2. Privește scrisoarea anterioară ca pe o situație de comunicare și completează rândurile de mai jos cu datele potrivite:

- emițător
- receptor
- mesaj
- cod
- canal

3. Identifică, în text, formula de adresare și formula de încheiere și notează-le mai jos:

.....

.....

4. **Lucrați în perechi** pentru a prezenta, pe scurt, conținutul scrisorii adresate de către Eminescu ministrului Titu Maiorescu.

.....

.....

.....

5. Încadrează scrisoarea citată, în funcție de scopul cu care a fost transmisă, într-una din următoarele categorii:

• de informare;	• de felicitare;
• de mulțumire;	• de intenție.

6. Transcrie, din text, expresii/ secvențe prin care să-ți motivezi alegerea:

.....

.....

7. Comentează scrisoarea de mai sus referindu-te la:

- funcțiile celor care comunică, statutul lor social;
- tipul relației dintre cei ce comunică;
- formule de adresare;
- limbajul folosit.

.....

.....

.....

Extra-text

Redactează o scrisoare de felicitare adresată unei personalități istorice/politice/culturale îndrăgită de tine, prin care să îți exprimi, într-o manieră cât mai oficială, respectul și recunoștința față de aceasta. Nu uita să aplici toate convențiile de redactare a unui astfel de text.

FICȚIUNE ȘI REALITATE

Articolul

Când personalitățile sunt premiate (I)

Pre-text

1. Notează, în caiet, în două minute, toate categoriile de premii cunoscute de tine.
2. **Lucrați în echipe.** Redactați o listă de criterii după care ar trebui să se acorde un premiu și apoi dați exemple de personalități culturale sau din domeniul științei cărora li s-au acordat premii deosebite.

Medalie Nobel

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Premiile Nobel („Nobel“ se pronunță [no-bèl], deci accentuat pe silaba a doua) au fost create de savantul și omul de afaceri suedez Alfred Nobel (1833-1896), inventatorul dinamitei (1867), care, în testamentul său, a întemeiat o fundație cu scopul ca veniturile imensei sale averi să fie oferite în fiecare an „sub formă de premii celor care, în anul precedent, au adus cele mai mari servicii umanității“. Premiile Nobel sunt decernate de instituțiile:

- *Academia Regală de Știință din Suedia:*
Premiul Nobel pentru Fizică;
Premiul Nobel pentru Chimie;
Premiul Nobel pentru Economie;
- *Institutul Carolina din Stockholm - Premiul Nobel pentru Medicină;*
- *Academia Suedeză – Premiul Nobel pentru Literatură;*

Un comitet alcătuit din 5 persoane alese de Parlamentul Norvegiei – Premiul Nobel Pentru Pace.

Primele premii Nobel au fost acordate la 10 decembrie 1901, după moartea creatorului lor. Ele constau din: o medalie, o diplomă și o sumă de bani, care la început a fost în valoare de 40.000 dolari S.U.A., iar apoi a crescut la 10.000.000 coroane suedeze.

(*Premiul Nobel* – articol preluat de pe pagina web: ro.wikipedia.org/wiki/Premiul_Nobel)

1. Enumeră diferite tipuri de texte nonficționale/ nonliterare cunoscute sau studiate de tine.
2. Când consideri un text ca fiind nonficțional? Ce trăsături trebuie să prezinte? Argumentează-ți opinia, în trei-patru rânduri, ținând cont de criterii precum: limbajul folosit, sensul cuvintelor, conținutul textului, tematica, scopul etc.
3. Identifică, în textul citat mai sus, câmpul lexical (semantic) dominant și precizează domeniul la care face referire acesta.
4. Subliniază, pe text, verbele și specifică modul și timpul acestora.
5. Numește persoana la care se relatează în fragmentul citat.
6. Precizează felul propozițiilor din text din punctul de vedere al aspectului și al scopului comunicării.
7. **Lucrați în perechi** pentru a răspunde la următoarele întrebări:
Cine a creat premiile Nobel și cu ce scop?
Care sunt instituțiile care decernează aceste premii?
Când au fost decernate primele premii Nobel?
În ce constau premiile Nobel?
8. Interpretează, în caiet, în maximum patru rânduri, următoarea afirmație a lui A. Nobel: „*Aș vrea să ajut vișătorii, căci ei își croiesc cu greutate un drum în viață*“.
9. Amintește-ți trăsăturile articolului: caracterul publicistic; dimensiunea redusă; rolul informativ; stilul clar, concis; obiectivitatea, absența implicării afective etc. Redactează, în caiet, în 10-12 rânduri, un eseu în care să argumentezi că fragmentul citat mai sus se încadrează în categoria articolelor, deci a stilului jurnalistic.

Extra-text

Să presupunem că trebuie să redactezi un articol de maximum o pagină pentru o revistă. Articolul trebuie să conțină o prezentare a formației muzicale preferate de tine, care se află pe lista decernărilor Grammy Awards, de la Staples Center, Los Angeles 2014. Realizează articolul după următoarele criterii: data/ contextul înființării formației; locul, țara; membrii grupului și rolul fiecăruia în grup; informații despre liderul trupei; amănunte despre viața personală a membrilor trupei, care ar putea captiva cititorii; stilul de muzică; discografie, succese, concerte etc.

DISCURSUL ORATORIC (I)

Când personalitățile sunt premiate (II)

Pre-text

Lucrați în echipe. Organizați un concurs pe tema personalităților care au obținut Premiul Nobel de-a lungul timpului. Vizați domenii cât mai variate: Literatură, Fizică, Chimie, Medicină, Economie sau pentru Pace. Câștigătoare va fi echipa care va avea cea mai numeroasă listă de premianți și care va fi capabilă să prezinte, pe scurt, activitatea/ meritele unei personalități.

Institutul Nobel

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

7 decembrie 2010

Premiul nobel pentru literatură

Grație literaturii și stării de conștiință pe care o creează, dorințelor și dorurilor pe care le inspiră și dezvrăjirii pe care o resimțim când ne întoarcem dintr-o expediție în teritoriul fanteziei, civilizația este astăzi mai puțin crudă decât în vremurile când povestitorii începeau să umanizeze viața cu legendele lor. Fără cărțile bune pe care le-am citit, am fi mai răi decât suntem, mai conformiști, mai pasivi, mai supuși, iar spiritul critic, care e motorul progresului, nici măcar n-ar exista. La fel ca scrisul, cititul e o formă de protest împotriva neajunsurilor vieții. Când căutăm în ficțiune ceea ce lipsește din viețile noastre, transmitem, fără a fi nevoie să o spunem sau chiar fără a conștientiza, că viața nu ne satisface setea de absolut – temelia condiției umane – și că ar trebui să fie mai bună. Inventăm ficțiuni pentru a trăi cumva nenumăratele vieți de care ne-am dori să avem parte în timp ce abia dacă dispunem de aceasta, unica. (...)

*

Scrisul e un stil de viață, spunea Flaubert. Da, fără îndoială, e un mod de a trăi laolaltă cu iluzia și cu bucuria, e un foc care-ți împrăstie scântei în cap, luptându-se cu cuvintele neascultătoare până ajunge să le supună, explorând lumea largă precum un vânător care-și urmărește prada, și toate astea pentru a hrăni embrionul unei ficțiuni și a potoli voracele apetit al poveștii care, ca orice poveste, pe măsură ce crește ar vrea să le devoreze pe toate celelalte.

Când încep să simt amețeala unui roman pe cale de a se naște, când văd că prinde formă și pare că va putea trăi, cu personaje care se mișcă, acționează, gândesc, simt și pretind respect, cărora nu mai am cum să le impun comportamente arbitrare sau să le privez de voință proprie fără a le ucide sau fără a diminua puterea de convingere a poveștii – acea experiență continuă să mă vrăjească la fel ca prima oară...

(Vargas Llosa, *Elogiu ficțiunii* – fragment din discursul decernării Premiului Nobel pentru literatură, 2010)

1. Împrumută, de la biblioteca școlii, un *Dicționar explicativ al limbii române*, pentru a explica sensul unor cuvinte precum: conformist, a conștientiza, embrion, arbitrar, a diminua.
2. Extrage, din text, cuvinte din câmpul lexical (semantic) al *cărții*.
3. Identifică tema discursului citat mai sus și oferă, oral, două argumente prin care să îți susții afirmația.
4. **Lucrați în perechi** pentru a completa coloanele tabelului de mai jos cu informații din discursul citat:

CINE?	
CUM?	
CE?	
UNDE?	
UNDE?	
CÂND?	

5. Extrage, din text, cuvinte/ expresii/ secvențe în care Vargas Llosa dezvăluie importanța scrisului și a literaturii în viața oamenilor.

6. Exprimă-ți opinia, în maximum trei rânduri, cu privire la afirmația lui Flaubert: *Scrisul e un stil de viață*.

Extra-text

Imaginează-ți că ai făcut o invenție revoluționară în domeniul medicinei/ artei/ IT/ fizicii și a venit momentul să îți fie decernat premiul. Redactează un discurs, de 10-12 rânduri, pe care va trebui să îl susții în fața unei mulțimi. Gândește-te la sentimentele pe care le-ai încerca înaintea începerii discursului.

DISCURSUL ORATORIC (II)

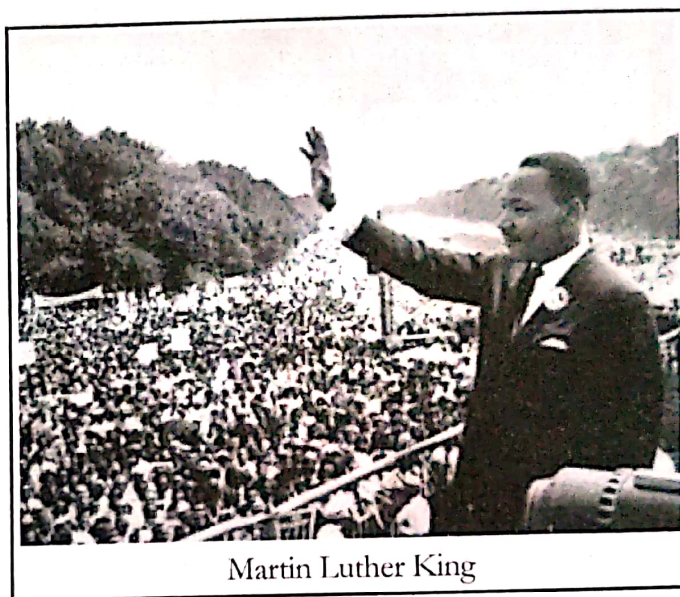
Discursul sau arta de a vorbi în public

Pre-text

Citiți cu voce tare, în fața clasei, câteva discursuri create de voi. Câțiva elevi, alături de profesor, vor evalua discursurile voastre, ținând cont de următoarea grilă:

- Structura discursului (2 p.);
- Folosirea argumentelor (2 p.);
- Limbajul adecvat subiectului (2 p.);
- Capacitatea de a impresiona auditoriul (2 p.);
- Intonație, mimică, gestică (2 p.).

Votați pentru cel mai inspirat discurs oratoric!

Martin Luther King

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la întrebările de mai jos:

Mă bucur să iau parte astăzi cu voi la un eveniment considerat a fi cea mai mare demonstrație pentru pace din istoria națiunii noastre. Acum o sută de ani, un mare american, în a cărui umbră ne-am adunat noi astăzi, semna proclamația de emancipare. Aceasta a venit ca zorii fericiți ai unei zile răsărite după o lungă noapte de prizonierat. Cu toate acestea, nici după o sută de ani negrii nu sunt liberi. O sută de ani mai târziu, viața negrilor suferă în continuare de pe urma căușelor segregării rasiale și a lanțurilor grele ale discriminării.

Am venit astăzi aici pentru a dramatiza o situație rușinoasă. Am venit oarecum în capitala țării noastre pentru a încasa un cec. Când arhitecții republicii noastre au scris marile cuvinte ale Constituției și ale Declarației de Independență, ei au semnat o poliță pe care a fi trebuit ca toți americanii să o poată încasa. Această poliță garanta tuturor oamenilor — atât albilor, cât și negrilor, în egală măsură — drepturile nestrămutate de a trăi fericiți și în libertate.

Se poate însă observa cu ușurință astăzi că America nu și-a onorat promisiunile în ceea ce-i privește pe cetățenii de culoare. În loc să-și îndeplinească obligațiile cele sfinte, America a oferit negrilor un cec fără acoperire. Am venit astăzi așadar să ne încasăm cecul, acest cec care ne va deschide accesul către bogățiile libertății și ale securității garantate de dreptate.

Am un vis, că într-o bună zi chiar și statul Mississippi, un stat care lăncezește în fierbințeala nedreptății și a oprimării, se va transforma într-o oază a libertății și a dreptății. Am un vis, că cei patru copii ai mei vor trăi într-o bună zi într-o națiune în care nu vor mai fi judecați după culoarea pielii lor, ci după caracterul lor. (...)

Dacă vom lăsa să răsunе câmpul libertății, atunci vom putea trăi mai repede ziua în care toți copiii lui Dumnezeu își vor da mâinile și vor intona versurile vechiului Negro Spiritual: „În sfârșit liberi! În sfârșit liberi! Doamne Dumnezeule Atotputernic, suntem în sfârșit liberi!”

(Dr. Martin Luther King Jr., *I have a dream* –
discurs rostit în fața a 250.000 de oameni, strânși la Lincoln Memorial, 1963)

*segregare – discriminare rasială

1. Descrie, în două rânduri, impresia produsă de lectura textului.
2. Extrage, din primul paragraf al textului, doi indici temporali.
3. Construiește un enunț în care să prezinți cele două planuri temporale la care se face referire în primul paragraf.
4. Notează, în caiet, titlul textului și interpretează-l în relație cu tema acestuia.
5. Numește autorul discursului și contextul spațial și temporal în care a fost rostit.
6. Marchează, pe text, cele trei părți ale discursului: Introducerea, Cuprinsul, Încheierea.
7. Lucrați pe trei grupe și notați informațiile pe foi A4.
Grupa 1 se va ocupa de partea introductivă a discursului, notând informații despre: atitudinea, sentimentele oratorului; anunțarea temei discursului; limbajul folosit.
Grupa 2 se va ocupa de cuprinsul discursului: motivația discursului, scopul acestuia; argumentare; tehnici de influențare a publicului; limbajul folosit.
Grupa 3 se va ocupa de încheiere: enunțuri ce reflectă relația cauză-efect, întărirea ipotezei; tehnici de influențare a auditoriului; limbajul folosit.
8. Prezentați, în fața clasei, rezultatele activității voastre și notați, pe tablă și în caiete, o schemă care să oglindească structura unui discurs oratoric.

Extra-text

1. Discutați, în clasă, despre problematica discriminării rasiale de-a lungul istoriei omenirii.
2. Realizează un eseu, de maximum 18 rânduri, pe tema discursului oratoric pornind de la următorul citat din E.A. Schegloff: *Orice discurs este o operă colectivă.*

FICȚIUNE ȘI REALITATE

Interviul

Interviuri cu personalități

Pre-text

1. **Lucrează individual.** Imaginează-ți o călătorie în universul ficțional al unei cărți preferate de tine. Realizează un interviu, de șase-opt replici, cu un personaj îndrăgit de tine din cartea respectivă.
2. Citești câteva interviuri în clasă și apoi formulezi câteva concluzii referitoare la tipul enunțurilor, subiectul interviului, limbaj folosit etc.

Mircea Eliade

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Numele și originea...

Claude-Henri Rocquet: Mircea Eliade, e frumos numele pe care-l purtați...

Mircea Eliade: De ce? Eliade: helios și Mircea: mir, rădăcină slavă care înseamnă pace... și lume? Și lume, da, cosmos.

C.-H. R.: Nu mă gândeam în primul rând la sens, ci la muzicalitate.

M.E.: Cuvântul Eliade este de origine greacă și fără îndoială te face să te gândești la Helios. La început se scria Heliade. Un joc între Helios și hellade: soare și grec... Numai că nu a fost numele tatălui meu. Bunicul se numea Ieremia. Or, în România, când cineva este puțin leneș, sau foarte încet, sau șovăielnic, i se aduce aminte zicala: „Dai ca Ieremia cu oiștea-n gard.” Și la școală asta i se spunea tatălui meu. S-a gândit să-și schimbe numele când va fi major. Și-a ales acest nume, Eliade, deoarece era numele unui scriitor foarte cunoscut din veacul al XIX: Eliade Rădulescu. A devenit deci Eliade. Îi sunt recunoscător fiindcă îmi place mai mult Eliade decât Ieremia. Îmi place numele meu.

C.-H. R.: Acei care au citit Fragmente dintr-un Jurnal vă cunosc deja puțin ca om, precum și mari realizări ale vieții dumneavoastră. Dar acest jurnal începe în 1945, la Paris: aveți, pe atunci, către patruzeci de ani. Înainte ați trăit în România, în India, în Lisabona, la Londra. Erați un scriitor renumit în România și un „orientalist”. Jurnalul dumneavoastră face aluzie la toate acestea. Dar aici nu se

știe aproape nimic despre anii care au precedat sosirea dumneavoastră la Paris și, în primul rând, despre primii dumneavoastră ani de viață.

M.E.: Ei bine, m-am născut la 9 martie 1907, lună teribilă în istoria României: toate provinciile erau cuprinse de răscoală. În licen mi se spunea adesea: „Ab! Dumneata te-ai născut în toiul răscdalei.“ În București mergeam la școala primară de pe strada Mântuleasa, la școala pe care evocat-o în povestirea Pe strada Mântuleasa. Apoi la licenl Spiru Haret. Era un licenl destul de bun, i se zicea „Jules Ferry românesc“...

(Mircea Eliade *Convorbiri cu Claude-Henri Rocquet*)

1. Notează titlul interviului, dar și subtitlul acestuia.
2. Identifică tema interviului și notează două argumente prin care să-ți susții afirmația.
3. **Lucrați în perechi** pentru a identifica în text:
 - cine este reporterul
 - cine este persoana interviuată
 - ce formule de adresare se folosesc
 - ce relație se stabilește între cei doi
4. Alege, din lista de mai jos, funcția/ funcțiile comunicării dintre cei doi, pe care le consideri a fi predominante în text:

• referențială	• metalingvistică
• expresivă	• fatică
• conativă	• poetică
5. Notează mai jos informațiile noi/ necunoscute pe care le-ai aflat despre Mircea Eliade din acest interviu.
6. Care dintre aceste informații noi ți s-a părut a fi cea mai interesantă?
7. Motivează încadrarea fragmentului citat într-una dintre categoriile: literar-ficțional sau nonliterar-nonficțional, aducând trei exemple din text.

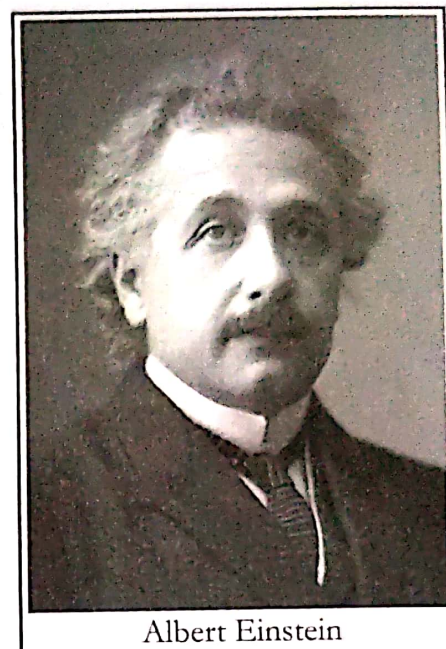
Extra-text

1. **Lucrați în echipe.** Redactați, pe o foaie A4, o listă de reguli care ar trebui aplicate/ respectate de către ambii participanți la interviu pentru ca acesta să fie cât mai cuprinzător.
2. Imaginează-te în ipostaza unui editor la revista *Vogue* din New York. Redactează textul unui interviu cu o personalitate marcantă a vremurilor noastre, din domeniul cinematografiei, al muzicii, al modei etc.

TEXTUL JURIDICO-ADMINISTRATIV • CV-UL

Genii rebele Pre-text

Lucrează individual. Imaginează-ți că tocmai ți s-a oferit șansa de a te angaja la firma ta preferată (de modelling/ IT/ ...). Redactează, timp de minim 5 minute, o fișă autobiografică/ un CV din care să reiasă vârsta, educația, limbile străine cunoscute, hobby-uri etc.

Albert Einstein

 Con-text

Citește cu atenție următoarele texte și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Albert Einstein s-a născut în 14 martie 1879, la Ulm (Germania) și a decedat în 18 aprilie 1955, la Princeton (America). A fost fizician, teoretician de etnie evreiască, profesor universitar la Berlin și Princeton, fiind autorul teoriei relativității. În 1921 i s-a decernat Premiul Nobel pentru Fizică.

Cele mai multe dintre contribuțiile sale în fizică sunt legate de teoria relativității restrânse (1905), care unesc mecanica cu electromagnetismul, și de teoria relativității generalizate (1915), care extinde principiul relativității mișcării neuniforme, elaborând o nouă teorie a gravitației. Una din formulele sale celebre este $E = mc^2$ (apreciată ca fiind cea mai faimoasă ecuație a lumii), care cuantifică energia disponibilă a materiei. Pe această formulă se bazează atomistica, secțiunea din fizică care studiază energia nucleară.

Einstein nu s-a manifestat doar în domeniul științei. A fost un activ militant al păcii și susținător al cauzei poporului evreu cărui îi aparținea. El a publicat peste 300 de lucrări științifice și peste 150 în alte domenii.

(articol Wikipedia, free encyclopedia)

Fiu al unui industriaș evreu, Einstein a prezentat, încă din copilărie, serioase dificultăți de adaptare la școală, profesorii considerându-l un copil-problemă, care nu vrea să învețe. Peste ani, Einstein a enunțat Teoria Relativității, s-a bucurat de recunoaștere mondială, a fost urmărit de naștiși și, în cele din urmă, silit să își părăsească țara și să fugă în Statele Unite ale Americii.

Faptul că a contribuit, chiar și indirect, la crearea bombei atomice, el, care toată viața sa a fost un luptător pentru pacea mondială, a constituit o sursă de frământări și procese de conștiință pentru omul de știință, care a devenit simbolul secolului al XX-lea.

(Strălucitul om de știință și festa pe care i-a jucat-o soarta – articol publicat în revista 100 de personalități, Oameni care au schimbat destinul lumii)

1. Descrie, în două-trei rânduri, impresia pe care ți-a produs-o lectura textelor citate mai sus.

2. Argumentează încadrarea textelor de mai sus într-una din cele două categorii: a literarului (ficționalului) sau a nonliterarului (nonficționalului).

3. **Lucrați în echipe.** Extrageți, din cele două articole despre Albert Einstein, informații mai mult sau mai puțin cunoscute de voi și notați-le pe foi A4. Astfel:

- prima echipă va căuta informații pe care le cunoștea deja despre A. Einstein;
- a doua echipă va căuta informații pe care nu le știa despre A. Einstein și ar fi dorit să le afle;
- a treia echipă va căuta ceea ce a găsit nou și a învățat despre A. Einstein.

4. Prezentați, în fața clasei, rezultatele activității voastre pe grupe. Un elev va completa în coloanele unui tabel, pe tablă, cele trei categorii de informații structurate astfel:

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM ÎNVĂȚAT

Alege, din informațiile notate în tabel, pe cele pe care le consideri esențiale în redactarea unui Curriculum Vitae. Amintește-ți:

CV-ul este o schiță biografică. Ea cuprinde toate informațiile privitoare la stare civilă, experiență educațională, profesională dobândită de-a lungul timpului, dar și abilitățile și calitățile personale.

Extra-text

Redactează, pe baza informațiilor despre Albert Einstein și a modelului de CV *Europass 2014*, pe care îl poți găsi pe pagina de web: europass.cedefop.europa.eu/.../CV/Template_ro-RO.doc, un Curriculum Vitae al marelui om de știință.

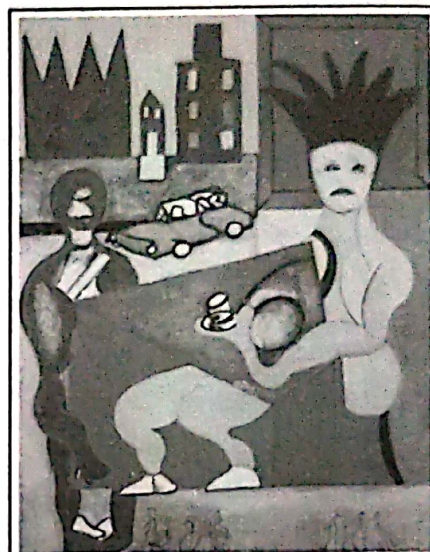
EUGEN IONESCU, REGELE MOARE

Înțelegerea textului

*Când personalitățile ajung subiecte
în literatura absurdului (I)*

Pre-text

1. **Lucrați în echipe.** Gândiți-vă la toate situațiile absurde pe care le-ați trăit sau despre care ați auzit. Faceți, în scris, o scurtă descriere a celei mai încărcate de neobișnuit.
2. Realizați o scenetă în fața clasei. Pe baza jocului de rol, prezentați una dintre situațiile absurde înfățișate de voi.

Basil King, Regele mănâncă

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

REGELE (Mariei, apoi Margaretei): *Bună ziua, Maria. Bună ziua, Margareta. Tot aici ești? Adică, ai și venit? Cum îți merge? Mie nu-mi merge bine! Nu prea știu ce am, mi-au cam amorțit mădularele, m-am sculat greu, mă dor picioarele! Mă duc să-mi schimb papucii. Poate că am mai crescut! Am dormit prost, pământul ăsta care se crapă, granițele care se trag înapoi, cireșile care mugesc, sirenele care urlă, chiar că e prea multă gălăgie. Oricum, va trebui să fac rânduială. O să cântăm să găsim o cale. Au, coastele!... Culmea e că mă mai doare și capul. Și norii ăștia... Am interzis norii. Nori! Destulă ploaie. Am zis: destul! Ah! Totuși. Iar începe. Nor idiot. Nu mai isprăvește cu picăturile lui întârziate. Parcă ar fi un pișăcios bătrân. (Julietei) Ce te uiți așa la mine? Azi ești cam roșie la față. Camera mea de culcare e înțesată de pânze de păianjen. Du-te de le curăță.*

MARGARETA (Regelui): *Sire, trebuie să te înștiințez că ai să mori.*

DOCTORUL: *Vai, da, maiestate.*

REGELE: *Dar știam asta, bineînțeles. O știm cu toții. O să-mi amintiți când va sosi ceasul... Să mi se aducă micul dejun. La drept vorbind, nu prea mi-e foame. Doctore, ar trebui să-mi dai niște hapuri să-mi facă poftă de mâncare și să-mi dezmoștească ficatul.*

DOCTORUL: *Maiestate, e adevărat ce spune regina Margareta, ai să mori.*

REGELE: *Iar începeți? Mă plictisiți! Am să mor, da, am să mor. Peste patruzeci de ani, peste cincizeci de ani, peste trei sute de ani. Mai târziu. Când oi vrea eu, când oi avea vreme, când m-oi botări. Până atunci, să ne ocupăm de treburile domniei. (Urcă treptele tronului)*

DOCTORUL: Sire, nu te mai poți vindeca.

REGELE: Nu sunt bolnav... mă simt chiar foarte bine.

MARGARETA: Ai să mori peste un ceas și jumătate, ai să mori la sfârșitul spectacolului.

REGELE: Sunt sănătos. Glumiți. Minciuni. (Margaretei) Mi-ai dorit moartea întotdeauna. (Mariei) Mi-ai dorit moartea întotdeauna. (Margaretei) Am să mor când am să vreau eu, sunt Rege, eu hotărâsc.

(Eugen Ionescu, *Regele moare* – fragment)

1. Marchează, prin bifare, propozițiile care descriu cel mai bine ce ai gândit/ simțit după prima lectură a fragmentului din *Regele moare* de Eugen Ionescu:

Un text care m-a pus pe gânduri.

Un text pe care l-aș citi integral.

Un text care m-a făcut să râd.

Un text care m-a întristat.

Un text pe care aș vrea să-l văd jucat în scenă.

2. Motivează-ți alegerea/ alegerile în rândurile de mai jos, aducând argumente din text.

3. Numește personajele identificate în text.

4. Identifică tema discuției dintre personaje.

5. **Lucrați în perechi** pentru a extrage ideile principale din text.

-
-
-
-

6. Pe baza planului de idei, redactează un rezumat al fragmentului citat mai sus.

7. Extrage, din text, citatul care te-a șocat/ impresionat cel mai mult și interpretează-l în rândurile de mai jos:

Extra-text

1. Improvizați o mică scenetă, în fața clasei, și citiți pe roluri fragmentul de mai sus.
2. Imaginează-te în ipostaza unui regizor teatral. Ai redactat deja textul piesei *Regele moare*, care urmează să fie jucat pe scena Teatrului Național București. Tot ce îți mai rămâne de făcut este stabilești ultimele detalii referitoare la vestimentația actorilor, fundal sonor, decorații. Realizează o descriere, de 15-20 de rânduri, care să cuprindă aceste informații, astfel încât să amplifici pe cât posibil absurdul situației în care se află personajele.

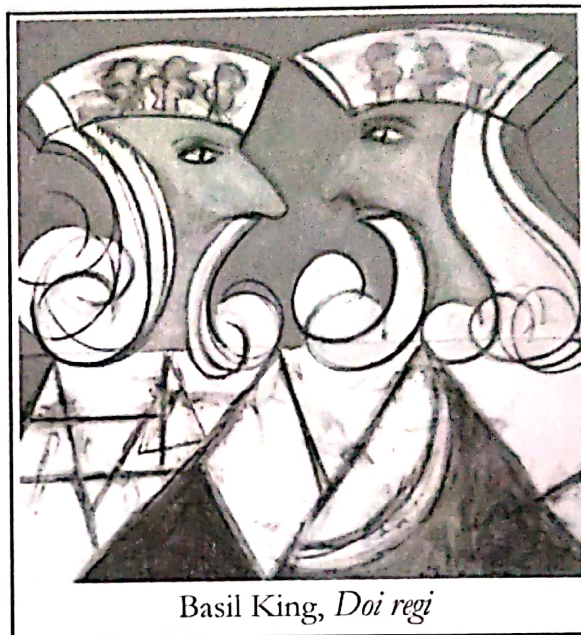
EUGEN IONESCU, REGELE MOARE

Analiză și interpretare

*Când personalitățile ajung subiecte
în literatura absurdului (II)* Pre-text

Privește, cu atenție, imaginea alăturată și exprimă-ți opinia, în caiet, referitoare la simbolistica și expresivitatea acesteia.

Realizează posibile conexiuni la fragmentul citat din *Regele moare* de Eugen Ionescu.

Basil King, *Doi regi* Con-text

Recitește cu atenție textul de la lecția anterioară și apoi răspunde la cerințele de mai jos:

1. În rândurile următoare se găsește o scurtă descriere a conceptului de *absurd*. Identifică, în fragmentul citat din *Regele moare* de Eugen Ionescu, situații/ aspecte care corespund descrierii și notează-le apoi în spațiul de mai jos:

 Absurdul

- reprezintă negarea caracterului rațional, coerent al vieții;
- literatura absurdului proclamă illogicul, aberantul, ininteligibilul existențial;
- pornește de la incapacitatea omului de a găsi un sens al vieții, de a pune de acord individul cu societatea;
- exprimă drama omului captiv într-o lume de neînțeles, ostilă valorilor individuale.

2. Pregătiți mai multe bilețele care să corespundă numărului de elevi din clasă. Notați, pe bilețele, următoarele cuvinte: *conservatorul, realistul, exuberantul, pesimistul, scepticul*. Acestea reflectă diverse atitudini pe care le puteți adopta referitor la situația în care se află regele în textul citat la lecția anterioară. Redactați, în caiete, o descriere a atitudinii voastre astfel:

Conservatorul: situația regelui se poate rezolva;

Realistul: caută argumente pro și contra situației, oferind soluții;

Exuberantul: este foarte încântat de situație și emite idei care nu pot fi puse în practică;

Pesimistul: problema nu poate avea rezolvare;

Scepticul: se îndoiește că situația ar putea avea rezolvare.

3. Formați șase grupe care să reflecte cele șase posibile atitudini. Discutați între voi despre descoperirile făcute în ipostaza în care v-ați aflat. Căutați aspecte comune, dar și diferențe și notați-le într-un tabel:

conservatorul	realistul	exuberantul	pesimistul	scepticul

4. Continuați să lucrați pe grupe. Identificați, în text, situațiile care vi se par tragice, respectiv cele care vi se par comice. Apoi, grupele vor prezenta, pe rând, rezultatele activității și le vor nota în coloanele tabelului de mai jos:

GR. 1 – SITUAȚII TRAGICE	GR. 2 – SITUAȚII COMICE

5. Construiește o frază în care să formulezi o concluzie referitoare la efectele amestecului comicului cu tragicul într-o operă literară.

Extra-text

Exprimă-ți opinia, într-o compunere de 20-25 de rânduri, referitoare la sursele absurdului pornind de la răspunsurile date la exercițiile anterioare, dar și de la afirmația lui Eugen Ionescu, care își asumă neputința diferențierii dintre comic și tragic:

„Eu n-am putut niciodată să înțeleg diferența care se face între comic și tragic. Comicul fiind intuiția absurdului, îmi pare mai disperant decât tragicul. Comicul nu oferă nicio ieșire... Spun „disperant“, dar în realitate, el este dincolo sau dincoace de disperare sau de speranță.”

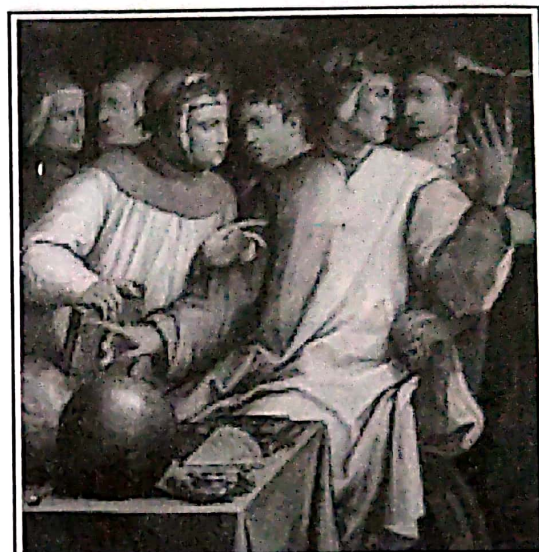
(Eugen Ionescu, *Note și contranote* – citat)

Dialogul

Când personalitățile ajung subiecte în literatura absurdului (III)

Pre-text

Lucrați în echipe de câte șase. Priviți, cu atenție, imaginea alăturată și denumirea acesteia. Imaginați-vă un posibil dialog între cei șase poeți toscani și notați-l în caiete.

Giorgio Vasari, *Șase poeți toscani*

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

JULIETTA: Oricum, e o nenorocire, ce păcat de el, era un rege așa de bun!

DOCTORUL: N-avea o fire prea îngăduitoare. Destul de răutăcios. Răzbunător. Crud.

MARGARETA: Trușăș.

JULIETTA: Sunt alții mai răi ca el.

MARIA: Era blajin, era duios.

GUARDUL: Țineam cu toții la el.

DOCTORUL: Totuși amândoi vă plângeați de el.

JULIETTA: Astea se uită.

DOCTORUL: A trebuit să intervin de multe ori pe lângă el pentru voi.

MARGARETA: N-o asculta decât pe Regina Maria.

DOCTORUL: Era aspru, era neîndurător, fără ca măcar să fie drept.

MARGARETA: Uitați-vă cum se duce de răpă. Nu mai avem granițe, un bău care se lărgește ne desparte de țările vecine.

DOCTORUL: Toate astea sunt din vina lui. N-a vrut să lase nimic în urmă. Nu s-a gândit la urmași. După el, potopul. Mai rău decât potopul; după el nimic. Un ingrat, un egoist...

(Eugen Ionescu, *Regele moare* – fragment)

1. Numește modul de expunere predominant din textul citat.
2. Identifică personajele care apar în text și construiește un enunț din care să reiasă tema discuției dintre acestea.
3. Amintește-ți că unitatea minimală care alcătuiește un dialog este replica. Încercuiește tipul/ tipurile de replici pe care le poți identifica în fragmentul citat mai sus:
 - verbale;
 - nonverbale;
 - mixte;
 - neterminate;
 - continuate;
 - perechi;
 - grupaje.
4. Argumentează-ți, în maximum trei rânduri, alegerea făcută la exercițiul anterior și oferă exemple din text.
5. Pornind de la subiectul discuției dintre personaje, demonstrează, în maximum patru rânduri, ideea că dialogul poate deveni un mijloc indirect de caracterizare a personajelor.
6. Realizează o descriere, de unu-două rânduri, a contextului în care dialogul de mai sus a avut loc.
7. Imaginează-ți mimica, gesturile care ar trebui să însoțească replicile de mai sus și descrie-le în unu-două rânduri.
8. **Lucrați în perechi** pentru a transforma vorbirea directă de mai sus în vorbire indirectă, folosind verbe dicendi ca: *a spune, a zice, a răspunde, a replica* etc.
9. Alegeți cinci dintre colegii voștri cu har oratoric și provocați-i să interpreteze, în fața clasei, dialogul de mai sus. Amintiți-le regulile rostirii unui dialog:
 - tonalitatea adecvată;
 - ritmul adecvat al vorbirii;
 - gesturile și mimica potrivite situației de comunicare;
 - poziția corpului.

Extra-text

Imaginează-ți următoarea situație: după ultima replică a doctorului, își face apariția, după un paravan, Regele, care auzise toată discuția celorlalți despre el. Redactează o continuare, de șase-opt replici, a dialogului citat mai sus.

LITERATURA ȘI CELELALTE ARTE

Limbaajul artelor (1)

Pre-text

1. Lucrați în echipe. Organizați un concurs pe tema *Personalități – de ieri și de azi – din lumea muzicii*. Realizați, pe o foaie A4, un portret cât mai complex, cu date biografice, dar și amănunte mai puțin cunoscute despre personalitatea culturală aleasă de voi.
2. Procurați-vă din bibliotecă școlii un CD cu piese compuse de Mozart sau ascultați-le, într-un cabinet Media, accesând pagina web [youtube.com](https://www.youtube.com). Discutați între voi despre efectul muzicii lui Mozart asupra voastră.

Barbara Kraft, *Amadeus Mozart*

Con-text

Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Geniul muzical al lui Mozart a fost evident din primul moment când a atins clepele, la vârsta de trei ani. Deși a trăit foarte puțin, operele sale, simfoniele și concertele sale sunt încă reunite. Se spune că este descendent al zeilor și poate că este adevărat... mai ales că a fost botezat cu numele de Amadeus, care înseamnă „iubit de zei”. S-a născut pe 27 ianuarie 1756, în orașul Salzburg – Austria. Majoritatea timpului său și-a petrecut-o călătorind prin Europa, dar locul de naștere din Salzburg a avut întotdeauna un efect straniu, aproape magic... Încetul cu încetul, Mozart a început să fie cunoscut drept „copilul minune”, fiind chemat să cânte pentru împărăteasa Austriei, Maria Tereza. Imaginea unui băiețel cântând la claviatură a provocat un mare entuziasm în rândul celor care i-au urmărit interpretarea. Fauna sa a început să crească, Amadeus fiind invitat să cânte pentru regi și nobili din toată Europa. S-a căsătorit cu frumoasa Constanze și își câștiga existența ca pianist, profesor de muzică și din concerte, compunând opere memorabile, precum: Nunta lui Figaro, Flautul fermecat, Don Giovanni ș.a. A murit la 34 de ani, în 1824, într-un registru de la catedrala Sf. Ștefan din Viena, specificându-se că moartea a survenit în urma unei febre militare acute. Însă, moartea lui Mozart este și astăzi învăluită în mister, existând mai multe teorii, de la febra reumatică inflamatorie, la otrăvirea cu mercur. Un lucru rămâne cert: în ciuda notorietății sale, Mozart a fost înmormântat la cimitirul comunal din Viena, astfel că nici acum nu se știe exact unde se află rămășițele pământești ale marelui geniu muzical.

(Articol din revista 100 de personalități, oameni care au schimbat destinul lumii)

1. Descrie, în două-trei rânduri, impresia produsă de lectura textului.
2. Extrage, din text, doi indici spațiali.
3. Transcrie, din text, doi indici temporali ce reflectă două coordonate esențiale în viața lui Mozart.
4. Notează secvența care dezvăluie importanța acordată de Mozart locului său de naștere.
5. Identifică, în text, expresia prin care Mozart era supranumit.
6. Notează, în tabelul de mai jos, informațiile pe care le cunoșteai deja despre Amadeus Mozart, respectiv pe cele aflate pe măsura lecturării textului.

Informații cunoscute	Informații noi

7. Exprimă-ți opinia, în trei-patru rânduri, privitoare la următoarea afirmație a lui Mozart: *Mă simt cuprins de muzică. Muzica este în mine.*
8. **Lucrați în perechi** pentru a realiza o fișă biografică a lui Mozart pe baza informațiilor din fragmentul citat mai sus.

Extra-text

Personalitatea marcantă a lui Mozart a inspirat, de-a lungul timpului, scriitori, poeți, dramaturgi, compozitori, dar și regizori de film. Astfel, imaginea marelui geniu muzical se află în centrul a nenumărate opere de artă, precum: *Don Juan* de E.T.A. Hoffman, romanul *Lupul de stepă* al lui Hermann Hesse, piesele de teatru *Mozart* și *Salieri* ale lui Alexandr Pușchin sau *Amadeus* de Peter Shaffer, aceasta din urmă devenind, la rândul ei, sursă de inspirație pentru producția cinematografică americană *Amadeus*.

Împrumută de la biblioteca școlii unul din volumele menționate mai sus, citește câteva fragmente și apoi redactează o scurtă prezentare a unui fragment care te-a impresionat mai mult.

LITERATURA ȘI CELELALTE ARTE

Limbajul artelor (II)

Pre-text

1. Lucrați în echipe. Priviți cu atenție imaginea alăturată și apoi realizați, pe un carton, un poster al unui film preferat.
2. Afișați posterele în clasă. Faceți un tur al galeriei și alegeți cel mai original poster.

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează:

Film: Amadeus

Regizor: Miloš Forman

Scenarist: Peter Shaffer

Bazat pe: Amadeus de Peter Shaffer

Producător: Saul Zaentz

Distribuitor: Orion Pictures (Original)

Warner Bros. (Current)

Director de imagine: Miroslav Ondříček

Muzică: W.A. Mozart; Antonio Salieri

Distribuție: F. Murray Abraham

Tom Hulce; Elizabeth Berridge

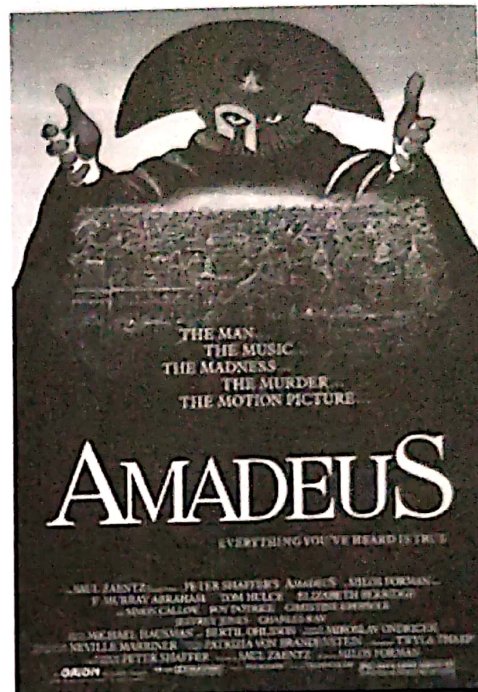
Premiera: 19 septembrie 1984

Durata: 161 de minute

Limba originală: engleză

Buget: \$18.000.000

Încasări: \$51.973.029

Filmul, inspirat din viața lui Wolfgang Amadeus Mozart, a câștigat 40 de premii (dintre care opt premii Oscar), fiind nominalizat pentru 53 de distincții. O apariție remarcabilă, în rolul lui Salieri, a fost F. Murray Abraham, care a și primit Oscar-ul în 1985, la categoria Cel mai bun actor.

Amadeus este o dramă care se bazează pe ultimii ani de viață ai renumitului compozitor Wolfgang Amadeus Mozart. Acțiunea se desfășoară la sfârșitul secolului al XVIII-lea, cu precădere în Viena. Este structurat ca un flash back segmentat al lui Salieri, un muzician complexat aflat, în ciuda diferenței de vârstă, într-o competiție – nu doar muzicală – cu genialul W.A. Mozart. Salieri, la bătrânețe, este vizitat de un preot pentru a se spovedi, pretext pentru a se derula în fața ochilor noștri viața plină de neprevăzut a compozitorului pe care astăzi îl știe și îl admiră o lume întreagă. Ca mod de filmare, Amadeus este de factură clasică: aproape toate cadrele sunt fixe, iar personajele sunt întotdeauna încadrate simetric, dinamica sau dezordinea reieșind din jocul actoricesc sau din muzică. De altfel, ritmul secvențelor

pare constant, aparent lent, urmărind însă prin decupaj evoluția personajelor și a relațiilor tensionate dintre acestea, potențând caracterul dramatic al scenariului.

Filmul a fost făcut pentru ecran larg, motivarea dramaturgică a regizorului fiind și aceea de a scoate în evidență decorul elaborat și bogat al filmului, lucru care a fost onorat cu Oscar. Coloana sonoră, premiată cu numeroase premii, este în mare parte alcătuită din muzica lui Mozart. Acest film a inspirat numeroși artiști și multe secvențe au fost preluate sau parodiate de diferite filme și clipuri. Au fost realizate și numeroase spectacole de teatru pornind de la același scenariu, devenit deja celebru.

(*Amadeus* – Cronică de film)

1. Extrage, din textul următor, cuvintele din câmpul lexical (semantic) al cinematografiei și notează-le în rândurile de mai jos:
2. Identifică tema cronicii de film citată mai sus.
3. Prezintă, în maximum șase rânduri, subiectul filmului *Amadeus* așa cum reiese din cronică citată.
4. Numește câțiva actori care au jucat în filmul *Amadeus*.
5. Notează secvențele de text ce înfățișează modul în care a fost receptat filmul *Amadeus* de public, dar și premiile cu care acesta a fost distins.
6. Prezintă trei aspecte care fac din filmul *Amadeus* o producție cinematografică de factură clasică.

Extra-text

1. Vizionează filmul *Amadeus*.
2. Redactează un eseu, de 20-25 de rânduri, cu titlul *Literatura și cinematografia*, în care să realizezi o paralelă între producția cinematografică *Amadeus* și fragmentele citite de tine acasă din operele literare care au în centru figura geniului muzical care a fost Mozart.

*Ai ajuns la sfârșitul celei de-a cincea unități din clasa a IX-a.
Oprește-te să reflectezi puțin!*

JURNAL DE ÎNVĂȚARE

1. Din lecțiile de literatură am învățat:

- ✓
- ✓
- ✓

2. Din lecțiile de *Limbă și comunicare* am învățat:

- ✓
- ✓
- ✓

3. În timpul lecțiilor m-am simțit:

- ✓
- ✓
- ✓

4. Cel mai mult mi-a plăcut lecția,
deoarece

5. Textul care mi-a plăcut cel mai mult este.....,
deoarece

6. Activitatea mea preferată a fost,
deoarece

7. Aș vrea să aflu mai multe despre

TEST DE EVALUARE

Citește cu atenție următorul text și răspunde, în scris, pe o foaie A4, la cerințele de mai jos:

Într-o zi senină de noiembrie, tot hoinărind, Vincent se așează pe o roată ruginită de fier, trântită lângă zidul care înconjură mina Marcasse. Tocmai ieșea pe poartă un miner bătrân, cu o șapcă neagră trasă peste ochi, cu umerii gârboviți... Ceva din înfățișarea bătrânului îl atrase. Într-o doară, fără vreun interes special, se căută prin buzunare, scoase un capăt de creion și o scrisoare primită de acasă și desenă în fugă, pe spatele plicului, silueta mărunță a omului care străbătea câmpul negru... După câteva clipe, ieși pe poartă un alt miner, un tânăr de vreo șaptesprezece ani. În timp ce omul trecea de-a lungul zidului, Vincent van Gogh avu la îndemână câteva minute să-l creioneze, până când îl pierdu din ochi.

(Irving Stone, *Bucuria vieții* – fragment)

PARTEA I (60 de puncte)

- A. 1. (8 p.) Menționează câte un antonim pentru cuvintele: *senină*, *ruginită*, *trântită*, *gârboviți*.
2. (8 p.) Extrage, din text, două expresii/ locuțiuni și notează câte un echivalent potrivit acestora.
3. (8 p.) Numește modul principal de expunere din text.
4. (8 p.) Prezintă, în maximum patru rânduri, întâmplarea înfățișată în text.
5. (8 p.) Identifică, în text, un mijloc de caracterizare a personajului Vincent van Gogh și realizează, în cinci-șase rânduri, un scurt portret al acestuia pe baza textului.

B. 1. (10 p.) Subliniază varianta corectă din enunțurile:

- Dacă ar dispărea/ dispărea cărțile, mi-ar displace/ dispăcea să trăiesc.
- Premisa/ Premiza de la care s-a pornit era că vei reuși să memorezi textul pe de rost/ pederost.

2. (10 p.) Alcătuieste câte o propoziție cu următoarele cuvinte: *altădată*, *altă dată*, *de mult*, *demult*.

PARTEA a II-a (30 de puncte)

Completează coloanele de mai jos, raportându-le la câteva personalități studiate în această unitate, pentru a releva capacitatea acestora de a deveni adevărate modele pentru adolescenții de astăzi.

CE AȘ PUTEA ÎNVĂȚA DE LA:

C. Brâncuși	M. Eliade	Regina Maria	A. Einstein	A. Nobel

MIRCEA DRAGOȘ, *EȘTI FĂURITĂ DIN VISE*

Tema iubirii

Pre-text

1. Notează titlurile a trei cântece de dragoste preferate de tine. Discută, alături de colegul de bancă, despre ce este vorba în aceste cântece.

.....

.....

.....

2. Descrie, în 2 minute, utilizând exclusiv adjective, imaginea partenerului/ partenerei ideale.

.....

.....

Con-text

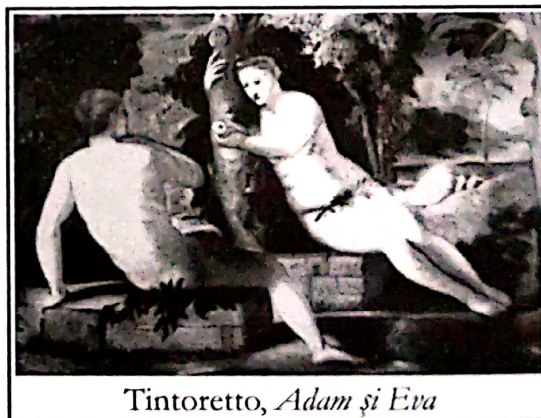
Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la cerințele care urmează.

*Ești făurită din vise
Și speranță,
Făptură grațioasă,
născută din lumină,
Ești totul pentru mine
Și moarte, și viață,
tristețe și iubire.*

*Și gândul meu te cată
În'nalturi, în abisuri,
În valurile vieții,
În vânt, în paradisuri.*

*De te-oi găsi, iubito,
Chemate-voi să vii
În locul fără nume,
Din margine de lume,
Acolo-n alb, mireasă,
regina mea, tu, fi!*

(Mircea Dragoș, *Ești făurită din vise*)

Tintoretto, *Adam și Eva*

1. Notează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în textul dat.

.....

.....

.....

2. Extrage, din textul citat, două perechi de antonime.

.....

.....

.....

3. Transcrie, din textul dat, un cuvânt care nu respectă normele limbii literare.
.....
4. Indică o temă și un motiv literar identificate în text.
.....
5. Precizează, în câte un enunț, conținutul fiecărei strofe a poeziei.
.....
.....
6. Evidențiază, cu exemple din text, două mărci diferite ale eului liric.
.....
.....
7. Comentează, în trei-cinci rânduri, o figură de stil identificată în prima strofă a poeziei.
.....
.....
.....
8. Arată, în două rânduri, semnificația următoarelor versuri, extrase din textul citat: *În locul fără nume,/ Din margine de lume.*
.....
.....
9. Explică, în unu-trei rânduri, utilizarea semnelor de punctuație din ultimul vers al poeziei.
.....
.....
10. Exprimă-ți punctul de vedere cu privire la scrierea, la începutul unor versuri, cu literă mică.
.....
11. Ilustrează, în șase-opt rânduri, în caietul de clasă, semnificația titlului în relație cu textul poeziei.

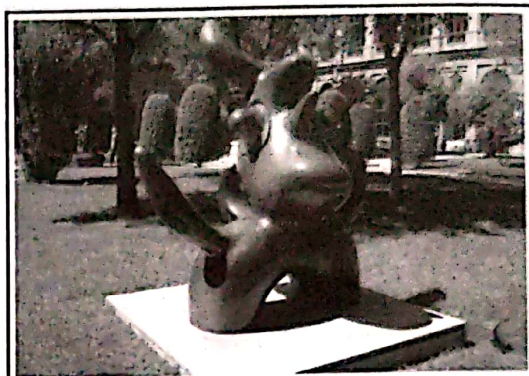
Extra-text

1. **PROIECT 1.** Recitește poezia citată și ilustrează-o într-o manieră proprie care se poate încadra domeniului plastic: pictură, sculptură, design, fotografie, bandă desenată. Într-o compunere de 10-15 rânduri, descrie ilustrația realizată.
2. **PROIECT 2.** Caută, în enciclopedii, albume, reviste de profil sau pe internet, informații despre cupluri celebre din lumea artistică (muzicală, literară, plastică etc.). Realizează o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinți cuplul ales și creațiile artistice pe care le-a inspirat. Însoțește compunerea de o prezentare *PowerPoint* de maximum opt *slide-uri*.

Tema aventură și călătorie

 Pre-text

Scrie, în 15 rânduri, în caiet, o compunere în care să povestești prima ta călătorie în afara localității natale. În compunerea ta, vei menționa unde și când ai călătorit, cu cine, cu ce mijloace de transport, cu ce scop, ce ai văzut, ce ai făcut și cum te-ai simțit în călătoria ta.

Juan Miro, Pajaro lunar

 Con-text

Citește cu atenție următorul de mai jos și apoi răspunde la cerințele care urmează.

M-am mai minunat că, deși aveau o casă uriașă, țineau mașina de spălat în bucătărie. Mama lor se uita la televizor în timp ce rufe se spălau singure. Odată țin minte că fuma și vedea un film și a strigat „merde”; se arsese nu știu ce pe foc. Nu părea să-i pese câtuși de puțin de oamenii care intrau încălțați până în vârful patului. Nici de câinele uriaș care lăsa covoare de păr în urmă.

În Strasbourg am dormit o noapte la un băiat care face parte dintr-o organizație de ecologie, care se numește SCUTI. Îl cheamă Frédéric și are două surori. Părinții lui sunt amabili, dar ce m-a deranjat e că aveau o părere foarte proastă despre România. [...]

La cină, acasă la familia lui Frédéric, ni s-a servit compot de mere. În afară de momentul când taică-su m-a întrebat dacă Sevastopol e capitala României, până la compot, mi s-au părut niște oameni normali; compotul însă a fost punctul în care s-au dezlănțuit. Mai întâi, văzând că nu-mi mănânc desertul, maică-sa m-a întrebat amabilă dacă sunt obișnuită cu compotul de mere. Am zis că da. Însă ea a continuat netulburată: la voi există compot de mere? Frédéric a intrat și el în vorbă și m-a întrebat dacă la noi există televizor. Încurajate, surorile mai mici au început să-mi arate cu degetul diverse obiecte din casă și să mă întrebe dacă am și eu în casa mea din România așa ceva. Gama a inclus o revistă cu programe TV, un aparat foto și chiar și o foarfecă. Simțeam cum mă enervez, așa că le-am zis „ou” la toate, iar, ca să le-nchid gura, le-am spus că tata conduce o mașină Citroen. A urmat o tăcere mirată. Neîncrezător, capul familiei m-a întrebat ce model e. I-am zis. (Taică-meu fusese și el, ca mulți alții, după '89 în Germania, la niște prieteni din fosta RDG, cu care corespundea din tinerețe; a achiziționat acolo un Citroen la mâna a doua. În această clipă, mașina își așteaptă sfârșitul în programul „Rabla”).

(Alina Constantinescu, *Cel mai mare restaurant din Reims: McDonalds*, din volumul *Prima mea călătorie în străinătate*, coord. Bogdan Iancu)

1. Notează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele sau expresiile următoare: *uriasă, s-au dezlănțuit, neîncrezător, capul familiei*.

2. Indică un mod de expunere identificat în textul citat.

3. Precizează care crezi că este cea mai importantă idee a fragmentului citat.

4. Extrage, din textul citat, un fragment în care apare părerea francezilor despre România.

5. Care este atitudinea naratoarei față de interogatoriul la care este supusă? Exprimă-ți, în trei-patru rânduri, opinia despre reacția acesteia.

6. Exemplifică, pe baza textului, două trăsături ale naratoarei.

7. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale textului epic.

8. Arată dacă fragmentul citat aparține unui text literar sau non-literar.

9. Argumentează-ți, oral, punctul de vedere.

Extra-text

1. Imaginează-ți și scrie, pe o foaie de carton, un decalog (zece reguli) al călătorului român în străinătate.

2. Alcătuieste o compunere de 15-20 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul următorului citat: *A călători înseamnă a descoperi că părerile oricui despre alte țări sunt greșite.* (Aldous Huxley).

3. Începe un blog sau, dacă ai deja un blog, creează o secțiune nouă, în care să notezi impresii din călătoriile tale. Te poți inspira de pe site-uri ca <http://povestidecalatorie.ro/>, <http://www.bloguldecatoriei.ro/>, <http://razvanpascu.ro/>, <http://www.alinaconstantinescu.ro/>.

Tema personalității – exemple, modele

Modelul

Pre-text

1. Lucrați în perechi. Notează, alături de colegul de bancă, câte o personalitate din domeniile: istorie, politică, arte, științe, sport, divertisment, business.

.....

.....

2. Explică, oral, care dintre aceste personalități poate fi considerată un model pentru un tânăr din secolul al XXI-lea.

Ștefan cel Mare și Sfânt

Con-text

Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele care urmează.

Ștefan vine de la dreapta din ogradă. Mustățile și părul, aproape albe. C-o mână ține pe doamna Maria, cu alta o sabie dreaptă, cu mânerul cruce. La câțiva pași, câțiva curteni și aprozi în baine împodobite.

ȘTEFAN: *Ce e tăcerea aceasta, fetelor? Parcă sunteți pui de găină când trece uliul... Parcă sunteți un stol de vrăbii încremenite în stubăraia din iazuri când aude chiotul... Parcă sunteți niște flori de luncă când n-adie vântul... Smerite? Mie nu-mi plac oamenii smeriți... Veniți să vă blagoslovesc. (Fetele se apropie sfioase.) Împrejurul meu... așa... așa... ca ierburile crude de pe bătrânul turn al Sucevei... Da... da... sărută mai bine, nu te sfii, Ilinco... mai bine, fata pârcălabului Dajbog... Da... da... pe rând... Ileană, erai mică când pieri Hrâncu... Și tu, Oleană, ai să vezi pe tat-tău Duma. (Toate sărută mâna domnului. Țugulea nu se mișcă, încremenit.) Dar tu? Tu ești stană de piatră? Ai sabie? A? Bine. Din moșoroi, Moghilă. (Vede pe Oana înlemnită cu fășiile în mâini.) Dar tu? Băbătie! Ce speli? Știi tu pentru cine nălbești?*

OANA: *Da...*

ȘTEFAN: *Pentru cine?*

OANA: *Pentru preaslăvitul nostru stăpân...*

ȘTEFAN: *Pentru preaslăvitul nostru stăpân... Pentru osul lui! De câte ori îmi înfăș pulpa dreaptă zic doamnei: Oana, piciorul meu. Piciorul meu, vrednic ca Oana. (Scapă sabia într-adins.) Oană... (Oana ridică sabia, i-o dă și dă să-i sărute mâna, dar n-o ajunge.) Să mă cobor la tine, ori să te-nalți la mine? Privește drept în dreptul ochilor mei. A! tu plângi, Oană? Și de ce? Aide... vino încoace... bătrâna mea prietenă. Pe creștetul tău să cadă sărutatul voievodului ca ploaia peste holdele verzi. (O sărută în creștet.) Destul ați lucrat. (Face semn să se ducă. Fetele se duc binișor și în ordine.) Apune soarele pe după trâmbele fumurii. Să lucrăm și noi. (Se uită lung după ele, mai ales după Oana.)*

(Barbu Șt. Delavrancea, *Apus de soare*)

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: smerite, blagoslovesc, înlemnită, holdele, trâmbele, fumurii.
2. Selectează, din text, două cuvinte-grupuri de cuvinte care să reprezinte mărci ale adresării directe.
3. Explică, în trei-cinci rânduri, rolul indicațiilor scenice în fragmentul citat.
4. Subliniază și, respectiv, încercuiește, pe text, două figuri de stil diferite.
5. Precizează tema discuției dintre personaje.
6. În rândurile de mai jos, arată, folosind exemple din text, rolul stilistic al arhaismelor.
7. Prezintă, în două-patru rânduri, semnificația utilizării punctelor de suspensie în text.
8. Comentează, pe scurt, următoarea replică a domnitorului: *Să mă cobor la tine, ori să te-nalți la mine?*
9. Ilustrează, cu exemple din textul citat, două trăsături ale genului dramatic.

Extra-text

1. **PROIECT 1.** Realizează un interviu cu unul dintre părinții sau profesorii tăi sau cu o personalitate din localitatea ta natală. Interviul va cuprinde între cinci și nouă întrebări despre importanța existenței unui model în formarea tinerilor.
2. **PROIECT 2.** Alcătuieste o prezentare de 15-20 de rânduri a unei personalități române contemporane, exclusiv din domeniul cultural. Însoțește-ți prezentarea de un suport grafic original și un fond muzical adecvat.

EVALUARE SEMESTRIALĂ

Lucrare scrisă la limba și literatura română pe semestrul II

Citește textul cu atenție:

Sărută-mi ochii grei de-atâta plâns,
Doar sărutarea ta ar fi în stare
Să stingă focul rău ce i-a cuprins,
Să-i umple de iubire și de soare.

Sărută-mi gura, buzele-nclăștate
Ce vorba și surâsul și-au pierdut.
Îți vor zâmbi din nou înseninate
Și-ndrăgostite ca și la-nceput.

Sărută-mi fruntea, gândurile rele
Și toate îndoielile-or să moară,
În loc vor naște visurile mele
De viață nouă și de primăvara.

(Magda Isanos, *Sărută-mă*)

PARTEA I (60 de puncte)

A. Încercuiește răspunsul corect.

1. (6 puncte) Sinonimele cuvintelor *înseninate* și *îndoielile* sunt:

a. înveselite, șovăielile; b. însozite, siguranțele; c. înnorate, ezităzrile.

2. (6 puncte) Rima poeziei este:

a. încrucișată; b. împerecheată; c. îmbrățișată.

3. (6 puncte) Alcătuieste două enunțuri în care să folosești câte o expresie/ locuțiune care să conțină substantivul *foc*.

4. (6 puncte) Precizează câte un motiv literar identificat în fiecare strofă a textului.

.....

.....

.....

5. (6 puncte) Ilustrează, pe baza textului citat, două măzci diferite ale eului liric.

.....

.....

6. (6 puncte) Explică, în două-patru rânduri, titlul poeziei prin raportare la mesajul acesteia.

.....

.....

.....

[illegible]

firul ierbei/ ierbii; se așează/ se așază; doctoriță/ doctoră;
Parlamentul European/ Parlamentul european; ASE-ului/ ASEului.

Mai spunemi mamă o poveste zise fiica cea mai mică mai frumoasă și mai deșteaptă a împăratului.

Vrei Ano o poveste cu zei sau cu zmei.

Citește textul:

Iubești pe cineva atunci când ai ajuns să-i dai ceea ce ai mai bun și hotărăști să i te dai pe tine însuși. (Octavian Paler)

[illegible]

Textul narativ

Pre-text

1. Lucrați în grupe de câte cinci elevi.

Pe caietul de clasă, primul elev notează un spațiu, real sau ficțional; cel de-al doilea elev notează un timp, trecut, prezent sau viitor; cel de-al treilea elev notează un tip de narator; cel de-al patrulea elev două tipuri de personaje, iar cel de-al cincilea elev notează unul dintre momentele subiectului, la alegere.

Rafael, Școala din Atena

2. Alcătuiți, în grupă, pe caietul de clasă, o compunere de 10-12 rânduri, în care să valorificați toate elementele indicate la exercițiul precedent.

Con-text

Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele care urmează.

Îl simt în timpul lecțiilor cum își împarte atenția între formulele de pe tablă și un vers care îi sfârâie în minte. Îmi trece mereu versurile pe sub bancă, ca să-i spun ce cred.

Să-mi înflorești Sabatul dorințelor în muguri.

– Măi, Panait, asta nu e beție de cuvinte?

Toți profesorii ne-au luat la ochi. Pe mine mă prind ușor, dar pe Cerna nu pot să-l prindă.

Într-o bună zi, domnul Dragomirescu a umplut tabla cu plus, cu minus și diferite semne cabalistice în ora de matematici. Văzând că Panait migălește niște versuri sub bancă, îl postește brusc la tablă și-i dă ordin să continue problema: „Nu pot continua, domnule profesor, pentru că ați greșit-o.” Clasa a încremenit. Parcă suntem niște statui de piatră. Dragomirescu reface socotelile, se roșește până-n albul ochilor, apoi șterge totul cu buretele. Așa ceva e de poveste! Să fii prins în beția unei creații, să comentezi o poezie cu un coleg, să privești numai cu un ochi la tablă și să bagi totuși de seamă că profesorul a greșit o problemă destul de grea. Mă uit la Panait ca la un fenomen. Acesta trebuie să fie dracul. Și cred că așa l-a văzut și domnul Dragomirescu, pentru că de atunci nu s-a mai băgat în drăcoveniile lui Cerna. Puterea de dedublare a colegului meu de bancă ia în ochii tuturor proporții de miracol. Munca pe care o cere creația artistică te absoarbe, te încântă, te încântă,

te smulge din cadrul realității. Cum a putut el, chinuit de munca creației, să urmărească și firul problemei de pe tablă, n-am priceput. Suntem neconțenit împreună. Băieții au început să ne ironizeze și-i spun: „Bulgăroaica lui Ionel“. Poate din gelozie.

(Ion Valjan, *Cu glasul timpului*)

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *sfârșie, versurile, beția, proporții, neconțenit*.

2. Construiește două enunțuri în care să folosești câte o expresie/ locuțiune care să conțină substantivul *fir*.

3. Extrage, din fragmentul citat, două elemente ale cadrului spațio-temporal.

4. Precizează două moduri de expunere prezente în text.

5. Indică un motiv literar identificat în textul dat.

6. Explică, în două rânduri, rolul perechii de virgule din replica naratorului.

7. Alcătuieste, în șase-șapte rânduri, rezumatul textului citat.

8. Numește personalitatea literară despre care este vorba în textul citat.

Extra-text

1. Scrie un eseu de 20-25 de rânduri despre tinerețe pornind de la următoarea afirmație a lui Oscar Wilde: *În America, tinerii sunt meru gata să împartă cu cei maturi tot bagajul lor de lipsă de experiență*.

2. Scrie o narațiune, de minimum o pagină, cu titlul *Visul unei nopți de... vacanță*. Înaintea redactării propriu-zise, alcătuieste planul narațiunii, care va cuprinde informații legate de timp, spațiu, narator, personaje, idei principale.

Textul narativ

Pre-text

1. Citiți compunerile realizate în lecția precedentă, la *Extra-TEXT* și notați-le, ținând cont, în primul rând, de adecvarea la cerință, apoi de creativitatea și originalitatea abordării și, în sfârșit, de corectitudinea și coerența exprimării.
2. Premiați cea mai reușită narațiune introducând-o în revista școlii, pe site-ul sau pe blogul școlii.

Dramaturgul Ion Valjan

Con-text

Recitește textul de la lecția anterioară și apoi răspunde la cerințele de mai jos.

1. Ilustrează, pe baza textului citat, conceptele operaționale de realitate și ficțiune.

Realitate

Ficțiune

..... 	
---	---

2. Comentează, în trei-cinci rânduri, citatul următor: *Măi, Panait, asta nu e beție de cuvinte?*

3. Menționează tipul de narator și de perspectivă narativă din textul citat.

4. Făcând apel la experiența ta literară, explică pseudonimul dramaturgului, Ion Valjan, pe numele său adevărat Ion Al. Vasilescu.

5. Prezintă, în două-patru rânduri, atitudinea naratorului față de incidentul prezentat.

6. Realizează, în tabelul de mai jos, schița caracterizării personajului Panait Cerna.

Trăsăturile personajului	Mijloace de caracterizare	Exemple din text

7. Descrie, în trei-cinci rânduri, pe baza informațiilor extrase din textul citat, relația dintre Panait Cerna și narator.

Extra-text

1. Realizează, pe o pagină A3, o bandă desenată sau un colaj în care să prezinți un eveniment deosebit petrecut în timpul clasei a IX-a.

2. Scrie o pagină de jurnal despre ultima oră de limba și literatura română, având în vedere ce ai studiat, cum ai studiat și cum te-ai simțit.

MIHAIL SADOVEANU, JOCURI DE PRIMĂVARĂ

Textul descriptiv

Pre-text

1. Exprimați-vă, oral, poziția față de necesitatea menținerii sportului ca materie obligatorie în sistemul de învățământ. Elevul total de acord cu tema indicată se așază în stânga clasei, iar elevul care manifestă un puternic dezacord în dreapta clasei. Ceilalți elevi se așază între primii doi, într-o linie valorică, în funcție de adeziunea pe care o manifestă față de pozițiile exprimate de către aceștia.
2. **Formați două echipe.** Prima echipă, alcătuită din primii trei copii din stânga, va susține practicarea sportului în școli, iar cealaltă, alcătuită din ultimii trei copii din dreapta, va combate tema propusă. Prezentați-vă argumentele cu schimbul. Câștigă echipa care reușește să schimbe poziția celor mai mulți colegi neutri, aflați la mijlocul liniei valorice.

Con-text

Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele care urmează.

De când însă ne persecutau profesorii noștri pentru că jucam oină, au trecut mulți-mulți ani. Acești vrednici educatori, aliați ai familiilor cumsecade, nu găseau cuvinte destul de aspre ca să osândească prostul nărav care ne făcea să zvârlim cărțile sub garduri, în cele dintâi zile frumoase de primăvară, și să batem mingea pe toloacă. Băieții de familie bună n-aveau îngăduință să-și botească ori să-și rupă străile, să-și strice ghețele, să se colbăiască, să asude și să-și deranjeze frizura. Asta o puteau face derbedei de la mahala și golanii de la țară. Lângă cărți își lepădau pălărioarele și cipicii, închipuiți-vă dumneavoastră, se băntuiau desculți și cu capul gol. Se alcătuiă echipa sub comanda celor mai voinici și, într-o disciplină severă, cei mici învățau de la cei mari să primească soare în sânge, adică îndrăzneală și putere.

Cel mai respectat băiat în clasă, cât vibra lumina primăverii, nu era cel mai bun la carte, ci cel mai bun la minge. Acela purta totdeauna la dânsul o minge cu grijă alcătuită din şușăniță îngustă de cârpă, bine cumpănită în greutate și destul de elastică. Acela avea ascunsă în marginea târgului, într-un colț de grădină, sub tușe încălcite, o bătea îndemânoasă de lemn uscat și tare. Ca oile se luau „derbedei“ după dânsul, cu zvoană mare, la sfârșitul ceasurilor după-amiezii. Și într-un sobor însuflețit și plin de respect, se făcea alegerea partidelor, apoi se botăra cine-i la bătaie și cine-i la pasare. Și nu ne păsa nici de domnul Ciolac, de matematici, nici de domnu Stino, de franceză. Lumea, viața, trecutul, viitorul erau concentrate în operația pe care o îndeplineam noi. Aclamam cucurile,

eram teribil de fericiți când intram la bătaie și straniu de nefericiți când eram scoși.

(Mihail Sadoveanu, *Jocuri de primăvară*)

1. Folosind DEX-ul, explică, în caietul de clasă, următoarele cuvinte: *a osândi, toloacă, straie, cîpici, sobor, cucuri*.

2. Extrage, din fragmentul citat, două grupuri de cuvinte prin care sunt desemnați profesorii.

3. Încercuiește varianta care crezi că se potrivește cel mai bine cu mesajul textului citat.

- Sentimentele naratorului față de jocul descris sunt de duioșie/ ură/ pasiune.
- Cu ani în urmă, profesorii încurajau/ condamnau/ ignorau jocul de oină al elevilor.
- Părinții copiilor de familie bună sprijineau/ pedepseau practicarea sportului.
- Copiii învățau jocul unii de la alții prin teamă/ disciplină/ relaxare.
- În timpul meciului, copiii se gândeau la teme/ la joc/ la părinți.

4. Explică, în două-patru rânduri, semnificațiile unei figuri de stil întâlnite în ambele paragrafe ale fragmentul citat.

5. Realizează, în două-trei rânduri, portretul celui mai respectat băiat din clasă, așa cum apare acesta în fragmentul dat.

6. Prezintă, pe baza textului citat, valoarea expresivă a verbelor la timpul imperfect.

7. Menționează două argumente care susțin apartenența fragmentelor descriptive citate la un volum de memorii.

Extra-text

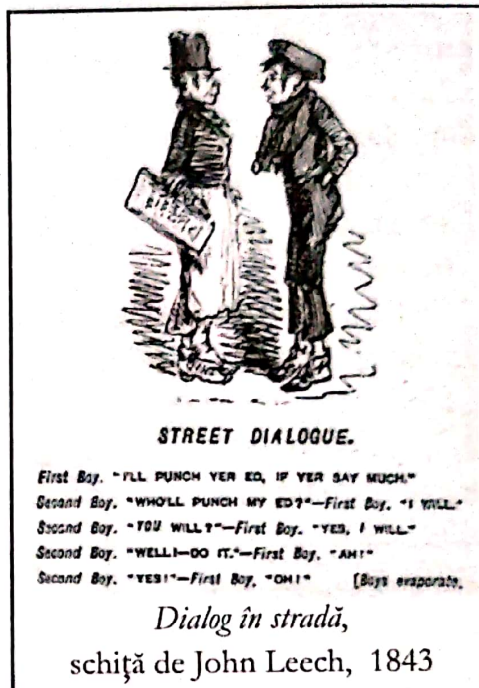
1. Tocmai ți-ai cumpărat o bătă de oină. Imaginează-ți și notează, în caiet, în maximum zece rânduri, instrucțiunile de folosire ale bătei.

2. Alcătuieste o compunere, de 10-15 rânduri, în care să-ți imaginezi cum vor arăta echipamentele acestui sport (oina) în viitorul îndepărtat.

ANTOINE DE SAINT-EXUPERY – MICUL PRINȚ Dialogul

Pre-text

1. Scrie pe o bucatică de hârtie un cuvânt din câmpul semantic al aventurii sau călătoriei. Împătură biletul și așază-l, alături de biletele colegilor, pe catedră.
2. **Lucrați în perechi.** Extrageți un bilet de pe catedră și alcătuiți, în caiet, un dialog de opt-zece replici pornind de la cuvântul dat. Jucați dialogul în fața clasei. Discutați dacă dialogurile corespund ori s-au îndepărtat de tema indicată inițial.

Con-text

Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele care urmează.

Îmi trebui mult timp ca să înțeleg de unde venea. Micul prinț îmi punea multe întrebări, dar nu părea niciodată să le înțeleagă pe ale mele. Totul mi s-a lămurit mai degrabă prin cuvintele rostite de el întâmplător. Bunăoară, când a zărit pentru prima oară avionul meu (nu îl voi desena aici, e un desen mult prea complicat pentru mine), m-a întrebat:

- Ce este lucrul ăla?
- Nu e un simplu lucru. Zboară. E un avion. E avionul meu.
- Și eram mândru că îi spusese că eu zburam. Atunci strigă:
- Cum? Ai căzut din cer!?
- Da, am spus eu cu falsă modestie.
- Aha! E comic...

Și micul prinț avu o adevărată izbucnire de râs care mă irită mult. Eu vreau să mi se ia în serios lucrurile nefericite care mi se întâmplă. Apoi adăugă:

- Deci și tu vii din cer! De pe ce planetă ești tu?

Am întrevăzut din întrebarea lui, ca într-o scîlipire, ceva din misterul prezenței lui și l-am întrebat deodată:

- Deci tu vii de pe altă planetă? [...]

(Antoine de Saint-Exupery, Micul prinț)

1. Indică antonimele cuvintelor subliniate în textul citat.
.....
.....
2. Notează tema textului.
3. Imaginează-ți un titlu posibil pentru fragmentul citat.
.....
4. Precizează modurile de expunere identificate în textul dat.
.....
5. Transformă, în caiet, vorbirea directă în vorbire indirectă.
6. Detaliază, în caiet, tipologia personajelor identificate în fragmentul citat.
7. Care dintre personaje sunt călători? Discută cu colegul de bancă și prezintă locul, timpul și scopul călătoriei acestora.
8. Justifică, în trei-patru rânduri, încadrarea personajelor într-una dintre categoriile următoare: explorator, savant, cuceritor, căutătorul de comori, justițiarul, misionarul, solul/diplomatul, novicele, negustorul, vânătorul, navigatorul, jurnalistul, turistul, hoinarul.
.....
.....
9. Explică, oral, în care dintre categoriile de mai sus te-ai încadra tu și de ce.
10. Justifică, în două-trei rânduri, rolul dialogului în textul citat.
.....
.....
11. În caietul tău, ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale fiecărui personaj, precizând mijloacele de caracterizare identificate.
12. Comentează, în trei rânduri, replica Micului prinț: – *Deci și tu vii din cer! De pe ce planetă ești tu?*.....
.....

Extra-text

1. Imaginează-ți că te poți deplasa în timp și spațiu și alcătuiește, în 25-30 de rânduri, un jurnal de călătorie pentru una dintre aventurile tale.
2. Scrie, în 20-25 de rânduri, o scrisoare adresată unuia dintre marii exploratori ai lumii, real sau ficțional, în care să-i ceri sfatul în legătură cu „meseria” de aventurier.
3. Realizează un eseu liber de 20-25 de rânduri pe tema călătoriei și/sau a inițierii, pornind de la textul dat și de la citatul următor:
Cea mai prețioasă călătorie este aceea către sufletul nostru, către noi înșine. Călătorie ce o facem în singurătate. (Mircea Eliade)

Monologul

Pre-text

1. Notează, în spațiul punctat, primul cuvânt care-ți vine în minte.
.....
2. Vorbește liber, timp de două minute, pornind de la un cuvânt pe care l-a notat, la exercițiul anterior, colegul de bancă și viceversa.
3. Notează prestația colegului urmărind grila de mai jos:

coerența discursului	3 puncte
elemente nonverbale și paraverbale	2 puncte
contactul vizual cu auditoriul	2 puncte
raportarea la reacțiile auditoriului	3 puncte

Con-text

Citește cu atenție următorul text și apoi răspunde la întrebările de mai jos.

Ham!... Aud?... Ham! am zis, ca un câine cuviincios ce-aș putea să devin... Da, da, spirituală remarcă, încerc să-mi schimb blana înainte de a se năpusti frigul peste planeta noastră oribilă și indecentă. Oribilă. Ham! și indecentă. Pam! Pam! - Ham! Ham! Hotărârea mea de năpărlire este irevocabilă. Absolut. Nu insistați inutil. V-am lăsat chiar un ireverențios bilet în buzunarul de la piept al costumului nepurtat de ginerică. Scris elevat de mână, evident. Eventualele greșeli de ortografie puneți-le pe seama stării de surescitare cauzată de această hotărâre magistrală și bineînțeles (iertăți-mă pentru că mă repet din nou și iarăși iar) irevocabilă.

Veridicitatea biletului se poate verifica la vecinul meu de la trei, grafologul. Da, da, Kuffăr, tipul ăla chelbos și cu burtă, care intră întotdeauna în scara blocului demn ca un adevărat gentilom, cu bidonul de „Băutură cu aromă de vin“ (de la dozatorul ilegal de pe colț al lui Mabmur chiorul) ascuns bine în mâneca hainei, cu patru măsuri mai mare decât s-ar fi convenit, de un gri indecis. În cinci minute vă rezolvă. [...] Sigur că da, are și ștampilă. Pentru încă 10 circulanți vă poate pune și ștampilă; pentru că în regiunea asta aridă nimic nu e valabil fără ștampilă (ați observat doar că în ziua de azi și oile se ștampilează în Tumulicanul nostru drag, de porci ori de șocăte nici nu mai încap vorbă). Este, de altfel, o cerere foarte mare de ștampile pe toate fronturile comerciale din regiunea Tumulican, semn că puterea cuvântului dat este într-o scădere drastică. Revin. Gata, am revenit.

(Laurențiu Budău, *M-am hotărât să devin câine*)

1. Utilizând DEX-ul, arată semnificația următoarele cuvinte: *indecentă, surescitare, irreverențios, veridicitate, grafolog*.
.....
.....
2. Alcătuieste două enunțuri pentru a ilustra omonimia cuvântului subliniat pe textul dat.
.....
.....
3. Imaginează-ți, în două-trei rânduri, o posibilă explicație a titlului fragmentului citat.
.....
.....
4. Selectează, din text, două cuvinte/grupuri de cuvinte care să reprezinte mărci ale adresării directe.
.....
5. Numește eroarea din fragmentul citat: *iertați-mă pentru că mă repet din nou și iarăși iar*.
.....
6. Precizează câte o idee identificată în fiecare paragraf al fragmentului citat.
.....
.....

7. Detaliază, în unu-trei rânduri, rolul expresiv al neologismelor în textul citat.
.....
.....
.....

8. Ilustrează conceptul de ironie prin raportare la textul citat.
.....
.....

9. Explică, în caiet, următorul citat: *Hotărârea mea de năpârlire este irevocabilă. Absolut. Nu insistați inutil. V-am lăsat chiar un irreverențios bilet în buzunarul de la piept al costumului nepurtat de ginerică.*

Extra-text

1. Imaginează-ți, în opt-zece rânduri, un decor potrivit pentru punerea în scenă a fragmentelor de monolog citate.
2. Scrie, în 15-20 de rânduri, un monolog cu titlul *Despre mine însumi*. Interpretează monologul în fața clasei.

Textul poetic

Pre-text

1. Alcătuieste, alături de colegul de bancă, trei figuri de stil diferite care să conțină cuvântul *tânăr*.

.....

.....

2. Folosiți figurile de stil într-o poeziei alcătuită din două catrene, cu sau fără rimă.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Con-text

Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele care urmează.

*Nu sunt ce par a fi –
Nu sunt
Nimic din ce-aș fi vrut să fiu!...
Dar fiindcă m-am născut fără să știu,
Sau prea curând,
Sau poate prea târziu...
M-am resemnat, ca orice bun creștin,
Și n-am rămas decât... Cel care sunt!...*

*Sunt cel din urmă strop de vin
Din rustica ulcică de pământ
Pe care l-au sorbit pe rând
Cinci generații de olteni –
Cei mai de seamă podgoreni,
Dintre moșneni
Și orășeni –
Strămoșii mei, care-au murit cântând:
„Oltule... râu blestemat...
Ce vii așa turburat“...
Dar Oltul i-a plătit la fel
Cum l-au cântat și ei pe el...
Și cum - mi-e martor Dumnezeu –
Astăzi, nu-l mai cânt decât eu!...*

(Ion Minulescu, *Nu sunt ce par a fi*)

1. Selectează din text două cuvinte folosite cu sens denotativ și două cu sens conotativ.
.....
2. Precizează o temă și un motiv literar identificate în textul dat.
.....
.....
3. Ilustrează două mărci lexico-gramaticale ale subiectivității prezente în textul dat.
.....
.....
4. Explică, în unu-trei rânduri, semnificația unei figuri de stil identificate în textul citat.
.....
.....
.....
5. Arată, în trei-cinci rânduri, semnificația modurilor verbale utilizate în primele trei versuri ale fragmentului citat.
.....
.....
.....
.....
.....
6. Comentează, în trei-cinci rânduri, utilizarea punctelor de suspensie în strofa citată.
.....
.....
.....
.....
.....
7. Prezintă, în rândurile de mai jos, semnificația titlului în relație cu strofele citate.
.....
.....
.....
.....

Extra-text

1. Realizează o compunere de 10-15 rânduri, în care să demonstrezi apartenența textului citat la genul liric.
2. Exprimă-ți, în opt-zece rânduri, opinia despre atitudinea de resemnare a poetului, manifestată în finalul primei strofe.

Textul non-literar

Pre-text

1. Închipuie-ți că ești președinte pentru o zi și notează, în ordinea importanței, trei legi pe care ai vrea să le dai.

.....

2. Explică, oral, care crezi că sunt două dintre cele mai importante drepturi ale copilului.

Jurgen Ovens, Prudența, Justiția și Pacea

Con-text

Citește cu atenție textul și apoi răspunde la cerințele care urmează.

ARTICOLUL 28

1. Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și, în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, în special, statele membre vor avea obligația:

- a) de a asigura învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;
- b) de a încuraja crearea diferitelor forme de învățământ secundar, atât general, cât și profesional și de a pune la dispoziția tuturor copiilor și de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua măsuri corespunzătoare, cum ar fi instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie;
- c) de a asigura tuturor accesul la învățământul superior, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;
- d) de a pune la dispoziție copiilor și de a permite accesul acestora la informarea și orientarea școlară și profesională;
- e) de a lua măsuri pentru încurajarea frecvenței cu regularitate a școlii și pentru reducerea ratei abandonului școlar.

2. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea măsurilor de disciplină școlară într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta convenție.

3. Statele părți vor promova și vor încuraja cooperarea internațională în domeniul educației, mai ales în scopul de a contribui la eliminarea ignoranței și a analfabetismului în lume și de a facilita accesul

la cunoștințe științifice și tehnice și la metode de învățământ moderne. În această privință se va ține seama, în special, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

(Convenția cu privire la drepturile copilului, republicată în MO, Partea I, nr. 314 din 13/06/2001)

1. Notează câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în textul dat.

.....

2. Indică tema și subiectul textului citat.

3. Precizează care este scopul acestui text și cui i se adresează mesajul textului citat.

.....

4. Numește două câmpuri semantice și exemplifică-le folosind câte trei exemple din text.

..... -

.....

.....-

.....

5. Ilustrează, cu exemple din text, două trăsături ale textului non-literar.

.....

.....

6. Menționează două dintre obligațiile care le revin statelor membre conform Articolului 28.

.....

7. Explică poziția UNICEF cu privire la aplicarea disciplinei școlare.

.....

8. Formulează o direcție indicată de UNICEF pentru combaterea analfabetismului.

.....

Extra-text

1. Alcătuieste un eseu de 20-25 de rânduri în care să-ți exprimi opinia despre utilizarea calculatorului în activitatea didactică, făcând apel la experiența ta de elev de până acum.

2. Scrie un text de tip informativ pe tema dreptului la educație adresat persoanelor din medii defavorizate. Alege ca format de prezentare pliantul sau fluturașul.

3. Vizualizează pe www.ted.com o conferință pe tema educației, de exemplu cea a lui Ken Robinson, *How schools kill creativity* și exprimă-ți, în 15-20 de rânduri, opinia despre mesajul acesteia.

MIRCEA ELIADE, ROMANUL ADOLESCENTULUI MIOP

Evaluare

Test final

Citește textul cu atenție:

E cald, și eu sunt liber să citesc ce-mi place. Nu mă gândesc la corigență. Am să m-apuc de matematică la sfârșitul lui august și tot atunci am s-o învăț. Sunt liber, sunt stăpân pe timpul meu. M-am gândit mult dacă nu trebuie să plec, să fug pentru totdeauna. E un gând care se întoarce răbdător, de câte ori reușesc să-l ajung. Mă frământă nopțile. Ar fi atât de frumos să fug... nu știu dacă îmi lipsește curajul. Mă gândesc la atâtea piedici pentru care nu sunt încă pregătit să le înfrâng. Eu nu înțeleg nimic din tot ceea ce privește pașaportul. Dacă aș căpăta unul, mi-ar fi mai ușor să mă descurc.

Prietenii îmi spun că și ei au vrut să fugă. Fuga mea nu e însă o nostalgie după aventuri, nici o copilărească predare în fața plictiselilor școlii. Eu trebuia să fug dintr-o necesitate lăuntrică, pe care nu o înțeleg, dar care îmi stăpânește voința. Simt că mi se rupe sufletul, că m-aș sufoca altfel. Simt nevoia să viețuiesc așa cum vreau eu, luptând. Aici, în mansardă, mă lupt numai cu mine. Am ajuns un campion încercat, un călău al sentimentalismului, un temnicer cu inima rece. Dar trebuie să lupt cu oamenii. Aceasta e o poruncă din lăuntrul meu. Sunt cuprins la răstimpuri de o furie oarbă împotriva celorlalți și împotriva mea, care viețuiesc în celulă și nu știu să înfrâng în viață.
—*Dacă aș fugi, aș fi atât de puternic... mă ghicesc rătăcind singur, fără teamă de mine, fără griji, muncind și citind atât cât vreau eu. Cred că nimeni nu m-ar recunoaște, într-atât aș viețui o viață străină.*

Cel din urmă îndemn la fugă m-a tulburat după ce am cunoscut, într-o dimineață, pe o bancă la șosea, și am petrecut patru ceasuri de vorbă cu un vagabond.

(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

PARTEA I (60 de puncte)

A. Încercuiește răspunsul corect.

1. (8 puncte) Sinonimele cuvintelor *nostalgie* și *să înfrâng* sunt:

a. melancolie, să reușesc;

b. visare, să pierd;

c. dor, să răzbat.

2. (8 puncte) Tema textului este:

a. aventura

b. adolescența

c. iubirea

3. (8 puncte) Ce fel de narator apare în fragmentul citat? Argumentează-ți răspunsul!

.....

.....

.....

4. (8 puncte) Transcrie, din text, doi indici temporali.

5. (8 puncte) Caracterizează, în cinci-şapte rânduri, personajul textului, menţionând două trăsături ale acestuia şi două mijloace de caracterizare care apar în fragmentul citat.

B. 1. (10 puncte) Încercuieşte forma corectă a următoarelor cuvinte/ grupuri de cuvinte:

eu continui/ eu continuu;

prim-ministrului/ primului-ministru;

corigent/ corijent;

siteul/ site-ul;

nu fă prostii/ nu face prostii.

2. (10 puncte) Rescrie următoarele enunţuri, corectând greşelile de orice natură.

Asta e cartea care am citit în vacanţă. Îmi place şi romanele poliţiste dar vara a fost prea caldă şi caniculară ca să pot citi. Mai bine am preferat să beau limonezi, sau să mănânc îngheţări să mă răcoresc.

PARTEA a II-a (30 de puncte)

Alcătuieşte un eseu nestructurat, de 15-20 de rânduri, pe tema nevoii omului de evaluare, pornind de la mesajul textului citat.

Auxiliarele de liceu pentru disciplina Limba și literatura română își propun o abordare sistematică și coerentă a conținuturilor învățării, prevăzute de programele școlare în vigoare. Noutatea propusă de acestea constă în organizarea pe lecții-model a conținuturilor din programă. Auxiliarele cuprind un număr de lecții echivalent cu numărul de ore prevăzut de planul cadru. Utilitatea constă în faptul că demersul didactic este structurat pe modelul E.R.R. (evocare, realizarea sensului, reflecție). Diversitatea și modernitatea exercițiilor propuse se constituie într-un instrument util pentru activitatea de predare-învățare. Modelele propuse sunt interactive, facilitându-i profesorului o abordare flexibilă a lecțiilor. De asemenea, nu lipsește componenta evaluării prin existența unor teste predictive, sumative și finale.

ISBN 978-606-8561-39-4

9 786068 561394